

Jaarstukken 2024

**Gemeente
Altena**

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG	2
Hoofdstuk 1 Programma's	
1. Programma 1 Inwoner en Bestuur	3
2. Programma 2 Altena samenredzaam	14
3. Programma 3 Veelzijdig Altena	37
4. Programma 4 Duurzaam Altena	58
5. Programma 5 Bereikbaar Altena	75
6. Programma 6 Financiën	85
• Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	92
• Overhead	94
• Vennootschapsbelasting	95
Hoofdstuk 2 Paragrafen	
1. Lokale heffingen	97
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	108
3. Onderhoud kapitaalgoederen	117
4. Financiering	125
5. Bedrijfsvoering	128
6. Openbaarheidsparagraaf Woo	142
7. Verbonden partijen	144
8. Grondbeleid	166
JAARREKENING	170
Balans per 31 december 2024	171
Overzicht baten en lasten	175
Overzicht incidentele baten en lasten	176
<i>Toelichtingen</i>	
– Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	181
– Toelichting op de balans per 31 december 2024	188
– WNT-verantwoording	208
– Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	210
– Analyse begrotingsrechtmatigheid ex art 28 BBV	211
– Overzicht restantkredieten	216
– SiSa-verantwoording 2024	218
– Overzicht baten, lasten en saldo per taakveld 2024	223
– Overzicht saldo baten en lasten per taakveld en programma 2024	225
– Rechtmatigheidsverantwoording	227
OVERIGE GEGEVENS	230
Controleverklaring	PM

JAARVERSLAG

Programma 1. Inwoner en Bestuur

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Van Ooijen	Uitnodigend bestuur en kerngericht werken*
Burgemeester Lichtenberg	Sterke speler, in de regio en daarbuiten**
Burgemeester Lichtenberg	Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit
Burgemeester Lichtenberg	Media

* Wethouder Sheikkariem: dienstverleningsagenda.

** Wethouder Tanis: verstedelijkingsakkoord

1.1 Beleid

Uitnodigend bestuur en kerngericht werken

In 2024 hebben we samen met de dorpsraden van Eethen en Veen een traject doorlopen om te komen tot betere samenwerkingsafspraken tussen gemeente en dorpsraden. Dit traject heeft meer inzichten gegeven in wat we met elkaar belangrijk vinden en hoe we hier in 2025 handen en voeten aan gaan geven met alle dorpsraden die actief zijn binnen Altena.

Vanuit Gebiedsregie hebben we in 2024 vanuit het Kernenbudget weer verschillende initiatieven ondersteund en hebben we met partijen binnen ons netwerk in partnerschap initiatieven vormgegeven.

Pilot Kerngericht werken in de buitendienst

Als gemeente Altena staan we open voor initiatieven vanuit de samenleving. Veel initiatieven spelen zich af in het ruimtelijk domein en in de buitendienst. De collega's van de buitendienst zijn actief in de kernen en hebben direct contact met inwoners. Daarnaast initieert de gebiedsbeheerder burgerinitiatieven en begeleidt deze om participatie te bevorderen, vaak in nauwe samenwerking met de gebiedsregisseur. Het afgelopen jaar zijn we daarom gestart met het inrichten van een werkproces om vlot op inwonersinitiatieven te kunnen reageren vanuit de verschillende disciplines. Hiervoor is de initiatieventafel bedacht om alle betrokken collega's (zowel in- als extern) hun expertise te kunnen laten inbrengen op het idee van de inwoners, die overigens zelf eigenaar zijn van het idee en (een deel van) de uitvoering. We zullen deze werkwijze in 2025 evalueren en daar waar nodig verbeteren of aanpassen.

Sterke speler, in de regio en daarbuiten

In het jaar 2024 hebben we vooral ingezet op de samenwerking in de regio in de Baronie-samenwerking, Regio West-Brabant (RWB) en de Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT). Hierbij richtten we ons op de onderwerpen die voor onze gemeente belangrijk zijn, zoals maritieme maintenance, vitaal buitengebied, mobiliteit en goed georganiseerde zorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast investeerden we met bijvoorbeeld thema's als onderwijs, zorg, landbouw en de samenwerking binnen de maritieme sector ook in de samenwerking met de Drechtsteden,

Gorinchem en de regio Alblasterwaard-Vijfheerenlanden. We deelden zo veel mogelijk kennis en ervaring in landelijke netwerken met gemeenten die op Altena lijken.

De Regio West-Brabant heeft een aanvraag ingediend bij het ministerie van Binnenlandse Zaken voor de zogenaamde vijfde tranche Regiodeal. In regiodeals werken rijk en regio als partners samen om belangrijke opgaven in Nederland aan te pakken en de brede welvaart te vergroten. De gekozen propositie voor de Regiodeal West-Brabant is: "transitie naar een nieuwe plantaardige regio". Dat past goed bij de ambities van Altena, voor waar het gaat om onder meer Vitaal Altena en Circulair Voedselsysteem. Daarom waren we ook nauw betrokken bij het opstellen van de regiodeal en hebben we onderzocht welke projecten mogelijk een impuls kunnen krijgen door opgenomen te worden als onderdeel van de Regiodeal. Op 26 september 2024 is het convenant tussen het Rijk en de regio getekend. Het convenant bevat de afspraken die de Rijksoverheid met iedere regio maakt en hoe het geld van de Regio Deal wordt ingezet.

Veiligheid, ondermijning en drugscriminaliteit

In 2024 hebben we behaald dat we volledig voldoen aan de Brabantse Norm Weerbare Overheid. Dit zijn door de provincie opgestelde normen en doelen waaraan kan worden getoetst in hoeverre de gemeente als organisatie genoeg doet om ondermijning buiten de deur te houden. Als een van de eerste gemeenten van Brabant voldoen we aan deze norm.

Om te voldoen aan deze norm is onder andere het lokaal informatieoverleg (LIO) opgezet. Dit om ondermijningscasuïstiek effectief en rechtmatig aan te pakken. Informatie die we onder andere gebruiken tijdens Altena Interventie Team- en Baronie Interventie Teamactiedagen. Dit zijn dagen waar we integrale controles uitvoeren om ondermijnende criminaliteit te voorkomen.

Verder hebben we nieuw Bibob-beleid geïmplementeerd, doormiddel van een Bibob-coördinator.

Ook hebben we in 2024 een start gemaakt met digitale veiligheid voor de inwoners van onze gemeente. Hiervoor werken we samen met de bibliotheken om vooral de senioren in onze gemeente te bereiken. De avond die hiervoor is gehouden is enthousiast ontvangen.

Brandweer en crisisbeheersing

In 2024 hebben in totaal 321 incidenten plaatsgevonden waarbij de brandweer is ingezet. Dit is met 15,3% gedaald ten opzichte van 2023.

Tot slot is in 2024 een eerste aanzet gemaakt om de crisisorganisatie weer volledig en volgens de nieuwe organisatieplannen van Bevolkingszorg te laten functioneren.

Dienstverlening

We hebben in 2024 belangrijke stappen gezet om onze dienstverlening te verbeteren. De organisatie werkt continu aan het optimaliseren van processen. Zo hebben we een aantal processen verder gedigitaliseerd en / of de informatie op de website en in brieven verbeterd. Daarnaast hebben we de rolverdeling in bepaalde processen duidelijker gedefinieerd, waardoor het proces soepeler kan worden doorlopen en meer duidelijkheid geeft. Door klantonderzoeken en het analyseren van praktijkvoorbeelden blijven we leren en onze werkprocessen verbeteren.

1.2 Doelenbomen Inwoner en bestuur

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Uitnodigend bestuur en kerngericht werken				
De samenleving (inwoners, politiek, organisatie en maatschappelijke partners) werkt gezamenlijk aan maatschappelijke opgaven.	We werken verder aan bestuurlijke vernieuwing (Uitnodigend Bestuur) en het kerngericht werken in Altena. In 2024 ligt de nadruk op het verbreden van deze houding en werkwijze in het DNA van het gemeentebestuur en de hele organisatie. We maken het concreet door onder meer scholing, inbedding in beleidsprocessen en het etaleren van leerzame voorbeelden.	doorlopend in 2025-2026		De afgelopen jaren hebben we een stevige basis gelegd als het gaat om uitnodigend bestuur en inwonersparticipatie. In de kernen (ook kernen zonder dorpsraad) wordt gewerkt aan het opzetten van netwerken om de thema's te kunnen beleggen. Daar waar mogelijk kan dit leiden tot de oprichting van een dorpsraad (Het opzetten van een dorpsraad is geen voorwaarde voor samenwerking in de kern). Inmiddels hebben we 13 dorpsraden gericht op 14 kernen. In 2024 hebben we met de dorpsraden van Eethen en Veen een traject doorlopen om te komen tot betere samenwerkingsafspraken tussen dorpsraden en gemeente. Resultaat hiervan is dat we een aanscherping op de al bestaande afspraken hebben gemaakt welke gedragen wordt door zowel gemeente als dorpsraden. Leerzame voorbeelden, initiatieven en projecten zetten we extra in de 'etalage'; bijvoorbeeld via ons digitale participatieplatform Aan De Slag. Op dit platform zijn 3280 inwoners ingeschreven. De beleidsdossiers waarin het uitnodigend besturen is opgenomen, buitendienst, preventief jeugd, gezondheid en sport worden vanuit dit uitgangspunt

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				opgepakt. Zowel vanuit de desbetreffende teams als vanuit de programma's. In het kader van kerngericht werken wordt integraal samengewerkt tussen teams en binnen programma's. De aanpak wordt afgestemd op het specifieke vraagstuk of de situatie.
Burgers en bedrijven, belanghebbenden, buurten en bestuur zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente Altena.	We monitoren de dienstverlening op verschillende niveaus. We meten de klanttevredenheid (kwantitatief) en verzamelen feedback van inwoners (kwalitatief) om gerichte verbeteringen door te voeren en de dienstverlening passend te maken.	2024-2026		In 2024 zijn drie onderzoeken opgestart. Deze onderzoeken meten de klanttevredenheid op het kanaal telefonie, het proces meldingen openbare ruimte en het proces huwelijken en geregistreerd partnerschap. Dit zijn continu doorlopende onderzoeken. <u>Resultaten</u> Meldingen Openbare Ruimte: met een respons van 27% (735 reacties) is de klanttevredenheid in 2024 gewaardeerd met een 6.4. De manier waarop een melding kan worden gedaan en de snelheid van afhandelen wordt hoog gewaardeerd. De geboden oplossing en de gegeven informatie zijn factoren, die aandacht vragen. Telefonie: met een respons van 7% (402 reacties) is de klanttevredenheid in 2024 gewaardeerd met een 7.8. De vriendelijkheid van de medewerker en de wijze waarop de medewerker mee dacht wordt hoog gewaardeerd. Er zit nog ruimte voor verbetering in de categorie "overig". Deze wordt nader geanalyseerd om gerichte verbetermaatregelen te kunnen nemen. Van het proces "huwelijken en geregistreerd partnerschap" is nog onvoldoende respons ontvangen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Sterke speler, in de regio en daarbuiten				
Er komen themateams binnen de Baronie-samenwerking.	- We dragen actief bij aan de verdere professionalisering van de samenwerking in de Baronie-regio. Dit komt voort uit de verkenning die in 2021 is gedaan naar de mogelijkheden. In onze bijdrage houden we oog voor de samenhang met de samenwerking in de regio West-Brabant (RWB) en op de schaal van de stedelijke regio Breda Tilburg (SRBT). - We maken regionale en bovenregionale samenwerkingsafspraken om aan de beschikbaarheid en de verbetering van de zorgfuncties invulling te geven. Dit komt voort uit de resolutie Norm voor Opdrachtgeverschap van de VNG, vanuit het besef dat goede (boven)regionale samenwerking voor bepaalde zorgfuncties nodig is. - In de Baronie blijven wij actief samenwerken en ons aandeel leveren aan de opgave voor het opvangen en huisvesten van Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. Met elkaar gaan we kijken naar bijbehorende thema's als structurele huisvesting, onderwijs, zorg en werk en inkomen.	2023-2026 2023-2025		- We leveren onze bijdrage aan de doorontwikkeling van de Baronie-samenwerking. De burgemeester van Altena is bestuurlijk opdrachtgever van het proces van versterking van de samenwerking in de Baronie. - Met betrekking tot jeugd is in WBO-verband de strategie voor implementatie van de regiovisie vastgesteld. Er is nog geen regionale strategie bepaald voor het implementeren van landelijke convenanten, zoals de Hervormingsagenda Jeugd. De ambities uit de visie, landelijke agenda's en programma Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) kunnen niet allemaal uitgevoerd worden met de bestaande middelen. - De collectieve thema's waarmee gestart wordt, zijn bepaald. Dit zijn wonen, mobiliteit, bedrijventerreinen, duurzaamheid en veiligheid. - Met actieve samenwerking in de Baronie positioneert Altena als sterkere speler in de regio. Binnen de Baroniesamenwerking zijn stappen gezet om de samenwerking te intensiveren: eind december 2024 hebben de tien colleges de samenwerking in De Baronie bekrachtigd met een besluit over hoe de samenwerking op vorm en inhoud gestalte krijgt. De verschuiving van taken tussen samenwerkingsverbanden wordt hierin meegenomen. Deze verschuiving hangt samen met de focus van het Rijk op <i>daily urban system</i>-niveau bij het maken van regionale afspraken.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Actieve bijdrage in de Regio West-Brabant (RWB).	De focus van de samenwerking van de colleges van de 16 gemeenten in Regio West-Brabant (RWB), ligt op het versterken van het economisch vestigingsklimaat. In de Strategische Agenda en het Actieprogramma 2024-2028 zijn doelen vastgesteld waar we met samenwerkingspartners aan werken. Hierbij gaat het om de programma's en opgaven waar de overheid voor verantwoordelijk is. Daarbij is de Economische Agenda West-Brabant van de Economic Board West-Brabant (EBWB) het vertrekpunt. De strategische agenda is onderdeel van RWB als organisatie. De agenda en het bijbehorende actieprogramma vormen de strategische koers voor de strategische tak van RWB. Met deze koers helpt de RWB de 16 gemeenten in Regio West-Brabant om belangrijke keuzes te maken of stappen te zetten binnen de transities die in West-Brabant plaatsvinden. Denk bijvoorbeeld aan hoe gemeenten en bedrijven of andere organisaties (hernieuwbare) grondstoffen in kunnen zetten, hoe het talent van West-Brabanders optimaal ingezet kan worden of hoe we als regio de plantaardige initiatieven en innovaties in West-Brabant naar een hoger plan kunnen tillen. Deelname aan de Regiodeal 'West Brabants Welvaren'.	2023-2026		De Strategische Agenda 2024-2028 is in het voorjaar vastgesteld. Er is veel draagvlak voor de koers richting een nieuwe economie en de drie nieuwe programma's: - Circulaire regio - Plantaardige regio - Innovatieve regio. Een samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers is noodzakelijk. Met de nieuwe regionale economische agenda kiezen we positie richting de provincies, het Rijk en Europa. Vanuit de kopgroep Vitaal buitengebied geeft Altena actief medesturing. De bestuurlijke ambities in RWB-verband zijn vastgelegd in de Strategische Agenda en de ontwerpbegroting 2025. Het werkplan Nieuwe Economie 2025-2026 is een operationele uitwerking van de Strategische Agenda en vormt het eerste deel van het actieprogramma 2024-2028 "West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie." Het werkplan 2025-2026 wordt in het voorjaar van 2025 definitief vastgesteld door het Strategisch Beraad van de RWB. Het Convenant voor de Regiodeal "West Brabants Welvaren" is op 26 september 2024 getekend. Na ondertekening van het Convenant wordt gewerkt aan het voorbereiden van de subsidieaanvraag op regionaal niveau. We zijn betrokken bij de uitvoering en aanvraag vanuit de programma's Circulair Voedselsysteem en Vitaliteit met verschillende projecten die hiermee een extra (financiële) impuls krijgen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Verstedelijkingsakkoord	In het najaar van 2022 is de met de gemeenten in de regio Breda – Tilburg opgestelde verstedelijkingsstrategie vastgesteld. De inhoud van deze strategie is verwerkt in de reeds vastgestelde en ondertekende 'woondeal'. In deze 'woondeal' maken we in 2023 op regionale schaal met de provincie afspraken over woningbouw. Verder wordt de verstedelijkingstrategie uitgewerkt in een ontwikkelstrategie die aan de gemeenteraden voor een procedure van wensen en bedenkingen zal worden aangeboden.	2023-2024		De ontwikkelstrategie is in het najaar van 2023 in de gemeenteraad besproken. De uitgangspunten van de ontwikkelstrategie zijn in 2024 uitgewerkt in een uitvoeringsagenda die is verwerkt in de Uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant. De uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant is in oktober 2024 vastgesteld en wordt besproken met het Rijk.
We delen kennis en ervaring met vergelijkbare gemeenten	Wij nemen actief deel in de landelijke netwerken, zoals P10, M50, J42 en VNG. Daar maken we gebruik van de kennis en ervaring van anderen, maar brengen we ook in wat we in Altena leren en ontwikkelen.	2023-2026/ doorlopend		Aan de diverse bijeenkomsten wordt doorlopend deelgenomen.
Veiligheid				
Veilige Woon- en leefomgeving	• Uitrollen buurtpreventieteams kernen. • Nieuwe buurtpreventieteams in Almkerk, Hank en Sleeuwijk • Samenwerking met en het blijven betrekken van de inwoners en maatschappelijke partners • Werken van buiten naar binnen met behulp van boa's. • Samenwerking met veiligheidsregio's (wendbaar en duurzaam) • Actieve communicatie: preventie en voorlichting voor inwoners en bedrijfsleven en succes delen	2023- 2026		In Sleeuwijk en Hank zijn nieuwe buurtpreventieteams opgezet. Als alle teams zelfstandig opereren wordt een nieuwe kern opgepakt. De BOA's werken gebiedsgericht waardoor zij zichtbaarder zijn in de kernen. De burgers weten welke BOA's ze kunnen benaderen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Ondermijning.	• Het organiseren van BIT actiedagen. Inzetten op meldingen/ signalen van ondermijning. • Districtelijk 11 actiedagen per jaar uitvoeren, 3 afgeronde dagdelen voor de gemeente Altena. • Het organiseren van AIT-actiedagen. Inzetten op meldingen/ signalen van ondermijning. • Controles op spookbewoning. Hierbij maken we gebruik van onze districtelijke projectleider die is aangesteld bij het Taskforce-RIEC. • In november 2023 is de MMA-campagne gestart, met het doel om de meldingsbereidheid onder de inwoners te vergroten. • Samenwerken aan de aanpak van ondermijning in de Biesbosch met de gemeente Drimmelen, Dordrecht en Staatsbosbeheer. • Vaststellen districtelijk Bibob-beleid. • Implementeren districtelijk Bibob-beleid. • Voldoen aan de Brabantse Norm Weerbare Overheid. • Voorlichting over het thema ondermijning voor vrijwilligers van buurtpreventie.	2023-2026		• Het aantal Altena Interventie Team (AIT) en Baronie Interventie Team (BIT) dagen voor 2024 is behaald. Hierbij zijn onder andere op de thema's spookbewoning, prostitutie en ondermijning controles uitgevoerd. • In 2024 is weer aangesloten bij de landelijke Meld Misdaad Anoniem-campagne. • Het districtelijke Bibob-beleid is in 2024 vastgesteld en geïmplementeerd voor Altena. • We voldoen aan de Brabantse Norm Weerbare Overheid.
Zorg en Veiligheid	• Eenduidige aanpak complexe casuïstiek op basis van heldere criteria • Aansluiten bij het Meldpunt Crisiszorginterventie	2023 - 2026		Het veiligheidsdomein en het zorgdomein moeten structureel beter met elkaar verbonden worden. Hierdoor kan zorg, overlast en criminaliteit vroegtijdig gesignaleerd en integraal aangepakt worden. Deze verbinding is al duidelijk zichtbaar doordat

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	• Extra inzet voor de aanpak van jeugdproblematiek • Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling • Inzetten van de Wet aanpak woonoverlast • Aanpak mensenhandel • Verkenning invulling regionaal crisisinterventieteam. • Conceptvorm crisisinterventieteam bekend.			verschillende werkprocessen gezamenlijk worden opgepakt. Daarnaast is er een nieuwe procesregisseur Zorg en Veiligheid gestart die de verbinding als prioriteit en aandachtspunt heeft.
Digitale veiligheid en Maatschappelijke onrust	• Preventie en bewustwording digitale risico's • Ontwikkelen actieplan Digitale Veiligheid • Communicatieplan Digitale Veiligheid • Interne digitale veiligheid • Werken aan terugwinnen vertrouwen inwoners • Intensiveren integrale aanpak en samenwerking partners • Districtelijke samenwerking • Ontwikkelen protocol online aangejaagde Ordeverstoringen • Opstellen actieplan 'digitale veiligheid en maatschappelijke onrust'	2023 - 2026		We willen onze inwoners bewust en weerbaar maken tegen de risico's van cybercriminaliteit en tegelijkertijd een betrouwbare overheid zijn. Hiervoor wordt er o.a. een bijeenkomst met de bibliotheken op dit thema georganiseerd. Doordat de BOA's gebiedsgericht zijn gaan werken en veel optrekken met andere teams zoals jongerenwerkers en gebiedsbeheerders, zijn zij meer benaderbaar en zichtbaar voor de inwoners van de kernen.

1.3 Beleidsindicatoren

	Altena	50.000-100.00	Nederland
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren 12-17 jaar) (2024)	10	9	9
Misdrijven - Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners) (2024)	2,4	4,0	4,3
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (per 1.000 inwoners) (2024)	3,9	5,5	5,7
Misdrijven - Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners) (2024)	1,5	1,2	1,2
Misdrijven - Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners) (2024)	0,5	2,0	2,2

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/>

1.4 Financieel overzicht

1. Inwoner & Bestuur (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	12.365 N	13.198 N	13.645 N	14.836 N	1.191 N
Baten	2.532 V	2.587 V	3.041 V	2.887 V	154 N
Saldo programma	9.833 N	10.611 N	10.604 N	11.949 N	1.345 N
Mutaties reserves	716 V	393 V	439 V	391 V	48 N
Resultaat van lasten en baten	9.117 N	10.217 N	10.165 N	11.558 N	1.393 N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
1. Inwoner & Bestuur		
0.1 - Bestuur	952	N
Op basis van een lagere rekenrente is de voorziening (oud)wethouderspensionen geactualiseerd. Er moet extra geld in de voorziening gestort worden om deze weer op peil te brengen.	981	N
Diverse kleine verschillen.	29	V
0.2 - Burgerzaken	59	N
Het betreft een relatief kleine afwijking op de inkomsten van de leges van de reisdocumenten. Realisatie op dit budget is afhankelijk van de vraag inwoners.	59	N
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	18	N
Minder uitgaven van verzamelbudget voor allerlei verduurzamingen van overige gebouwen. De planning loopt structureel uit.	62	V
In de Tweede Bestuursrapportage 2024 zijn de baten van de incidentele grondverkoop te fors bijgesteld.	95	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
Diverse kleine verschillen.	15	V
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	28	N
Diverse kleine verschillen.	28	N
1.2 - Openbare orde en veiligheid	52	N
De kosten voor de jaarwisseling 2023/2024 en 2024/2025 zijn geboekt in 2024.	152	N
Een deel van de kosten van de BOA-applicatie en het onderhoud is geboekt op het programma overhead bij de ICT-kosten, terwijl de kosten op programma 1 waren begroot.	57	V
Diverse kleine verschillen.	43	V
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	235	N
Met het vervallen van het onderhoudsbestek MidZuid zijn achterstanden ontstaan die mede door langdurig verzuim niet in eigen beheer konden worden opgevangen.	96	N
Minder lijkbezorgingsrechten ontvangen, doordat er substantieel minder begrafenissen waren dan vorige jaren.	110	N
Diverse kleine verschillen.	29	N
Mutaties reserves programma 1		
0.10 - Mutaties reserves	48	N
Diverse kleine verschillen.	48	N
Eindtotaal	1.393	N

Programma 2. Altena Samenredzaam

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Van Hunnik	Bestaanszekerheid
Wethouder Van Ooijen	Kansengelijkheid
Wethouder Sheikkarriem	Gezond leven

2.1 Beleid

Bestaanszekerheid

Geweld in afhankelijkheidsrelaties

Het afgelopen jaar is door Veilig Thuis ingezet op het verder terugbrengen van de werkvoorraad. Hierin zijn verschillende stappen gezet. Zoals de full focus weken waarbij alles ingezet is om in een week zoveel mogelijk werkvoorraad op te pakken. Deze inzet heeft geresulteerd in een redelijk stabiele werkvoorraad. Het vraagt nog wel aandacht om dit zo te houden.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Op meerdere onderdelen van de Wmo is gekeken naar hoe we met de middelen die we hebben zoveel mogelijk mensen kunnen ondersteunen. Bij begeleiding is een evaluatie uitgevoerd, daaruit is naar voren gekomen dat het goed gaat maar beter kan. Ook bij Huishoudelijk Ondersteuning is het afgelopen jaar gekeken naar mogelijkheden om dit anders in te vullen. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet om te komen tot meer collectieve en algemene voorzieningen. De aanbesteding voor het deeltaxivervoer is afgerond en heeft een financieel positief effect laten zien.

Schuldhelpverlening

In 2024 heeft een aanbesteding plaatsgevonden binnen schuldhelpverlening. De aanbesteding is opgesplitst in twee opdrachten: problematische schulden en niet-problematische schulden. Kredietbank Nederland is de partij die de opdracht problematische schulden uit zal voeren vanaf 1 januari 2025. Deze opdracht behelst onder andere budgetbeheer en WSNP-toeleiding, taken die enkel de KBNL uit kan voeren. De opdracht niet-problematische schulden wordt vanaf 1 januari 2025 uitgevoerd door Surplus. De opdracht behelst onder andere budgetcoaching en nazorg. Surplus heeft de regie over het gehele schuldhelpverleningstraject. Beide opdrachten zijn voor maximaal 2 jaar.

MidZuid

De uitkomsten van de raadsbehandelingen in 2023-2024 over de huisvesting zijn aanleiding geweest om het proces van de toekomstige huisvesting te temporiseren en eerst het proces van een meerjarenstrategie te starten. Voor deze meerjarenstrategie is, door het bestuur van MidZuid, aan adviesbureau Berenschot opdracht gegeven om onderzoek te doen en advies op te stellen over deze meerjarenstrategie. Dit onderzoek is het 4e kwartaal van 2024 gestart. De planning is dat de

strategiefase van het onderzoek in het eerste half jaar van 2025 wordt afgerond en de mogelijke toekomstscenario's aan het bestuur van MidZuid gepresenteerd worden in de vorm van een voorkeurscenario met een businessplan.

Hervorming regionale arbeidsmarktinfrastructuur

In oktober 2022 heeft het ministerie van SZW aan UWV en gemeenten de opdracht gegeven om de arbeidsmarkt infrastructuur te hervormen. In 2024 is een basis gelegd in de arbeidsmarktregio West-Brabant voor de governance en de uitvoering met een Regionaal Beraad en een Programmteam en wordt richting gegeven aan het programma. Dit is mede gebaseerd op een in 2024 opgestelde regionale meerjarenagenda en vastgestelde samenwerkingsovereenkomst in onze arbeidsmarktregio.

Opvang vluchtelingen en huisvesting statushouders en spoedzoekers

De situatie mondiaal en in Oekraïne in het bijzonder brengt een groot vraagstuk met betrekking tot (huisvesting van) vluchtelingen en statushouders met zich mee. Altena zet via het programma Opvang en Huisvesting Bijzondere doelgroepen in op het behalen van de landelijke taakstellingen enerzijds en het behalen van de programmadoelen anderzijds. Dit doen wij door samenwerking met interne collega's op het gebied van beleid en uitvoering over de diverse teams heen en de samenwerking met externe partijen als woningbouwcorporaties, Vluchtelingenwerk en COA.

Statushouders

In 2024 heeft Altena de taakstelling voor het aantal statushouders te huisvesten net niet behaald, er zijn drie statushouders te weinig gehuisvest. Het wordt een grotere uitdaging om statushouders te huisvesten, omdat ze veelal of alleenstaand zijn of er dienen grote gezinnen te worden gehuisvest. In 2024 is er daarom ook gebruik gemaakt van de landelijke regeling Huisvesting Grote Gezinnen Vergunninghouders (HGGV). In 2024 is de maatschappelijke opvang voor statushouders aanbesteed en gewonnen door Vluchtelingenwerk. Zij blijven de begeleiding van statushouders doen in Altena.

In 2023 is er op verzoek van de landelijke overheid een voorziening voor minderjarige statushouders geopend in Sleeuwijk. Hier worden 12 jongeren opgevangen die inmiddels een verblijfsstatus hebben in Nederland en hier een nieuw bestaan gaan opbouwen. Deze opvang gaat goed. De jongeren gaan naar school, werken en sporten. In Almkerk zijn 4 kleine wooneenheden waar de jongeren naar doorstromen om nog zelfstandiger te worden. Deze jongeren krijgen woonbegeleiding. Er is in 2024 geïnvesteerd om deze opvang goed te laten verlopen en de samenwerking met Nidos en de contractpartner TMC Pro is vastgelegd in een werkproces en samenwerkingsafspraken. In december 2024 is er door de jongeren uit Sleeuwijk een burendag georganiseerd en dat is goed ontvangen. Er waren geen meldingen of klachten uit de omgeving.

Oekraïne

De taakstelling voor Oekraïners is behaald. De 5 gemeentelijke opvanglocaties zitten vol. Oekraïners zijn aan het werk, de kinderen gaan naar school en meer Oekraïners volgen Nederlandse lessen en behalen hun diploma. Sinds oktober 2024 innen we de eigen bijdrage. Oekraïners die opvangen worden in gemeentelijke locaties en werken dienen een bijdrage te betalen aan de gemeente voor gas/elektra en catering, maar dat laatste is niet van toepassing in Altena omdat men zelf kookt.

Asiel

Altena voldoet nog niet aan de asielopgave. We zijn in 2024 onderzoek naar twee locaties gestart.

Kansengelijkheid

Preventief jeugdbeleid

In 2024 is er verdere uitvoering gegeven aan het beleidskader 'Gewoon Opgroeien in Altena: Een preventieve aanpak'. De focus ligt op de drie thema's: Mentale weerbaarheid van jeugdigen, vrijetijdsbesteding en opvoedondersteuning. Team Voorveld is uitgebreid met de functie consulent kortdurende ondersteuning, die laagdrempelige hulp biedt aan jongeren en ouders. Daarnaast hebben scholen subsidie ontvangen voor trainingen die de mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren versterken.

Op zowel lokaal als regionaal niveau is een coalitie gevormd binnen de landelijke ketenaanpak Kansrijke Start. Hierin worden ambities en samenwerkingsafspraken rondom opvoedondersteuning uitgewerkt, zoals het gebruik van een uniform zorgpadentool en de inzet van interventies als prenataal huisbezoek, stevig ouderschap en voorzorg. Daarnaast is het kernteam Kansrijk Opgroeien opgericht, waarin lokale jeugdprofessionals samenwerken aan een samenhangend aanbod voor (kwetsbare) ouders.

Gezond leven

Vitaal Altena

In 2024 is verder uitvoering gegeven aan het vastgestelde programma Vitaliteit dat inzet op de groei naar een vitale plattelandsgemeente met gezonde en gelukkige inwoners. Het programma bestaat uit drie programmalijnen: Vitaal Leven, Vitaal Platteland en Vitale Organisatie. Uitvoering wordt hiermee o.a. gegeven aan de Integrale Aanpak SPUK/GALA, het beleidskader Vitaal Leven en projecten en initiatieven ter bevordering van de transitie naar vitaal mens en platteland op basis van de vijf vastgestelde strategische doelen.

Vitaal Platteland

Binnen de programmalijn vitaal platteland is in 2024 verder (haalbaarheid)onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke ontwikkeling van twee vitaliteitscentra. Daarnaast nemen we samen -met lokale partners en ondernemers- deel aan de Regiodeal 'West Brabants Welvaren'. De subsidieaanvraag is in voorbereiding en kan in 2025 definitief worden ingediend.

De functie van de adviseur gezonde fysieke leefomgeving is in aanzet ontwikkeld en onderdeel geworden van de organisatie. Hiermee ontstaat (meer bewustzijn) van integrale advisering op het gebied van gezondheid in ruimtelijke en planologische (beleids)ontwikkeling, participatieve processen en planvorming. De adviseur draagt zorg voor het adviseren in diverse lopende uitvoerings- en beleidsprocessen binnen de gemeente. In 2024 is een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van het Amendement Groene Ontmoetingsplaatsen dat zorgdraagt voor vergroening van de gezonde leefomgeving die bijdraagt aan vitaliteit en leefbaarheid. Ook is een nulmeting uitgevoerd op basis van de 3-30-300 regel. Verder is in 2024 gestart met het opstellen van een lokaal hitteplan. Hiervoor wordt samengewerkt met de buurgemeenten Drimmelen,

Geertruidenberg en Oosterhout onder begeleiding van een extern bureau. Het lokaal hitteplan zal in 2025 worden vastgesteld.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het jaar 2024 is het tweede jaar waarin de gemeente werkt vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Aan de uitvoering van het GALA zijn tot en met 2026 jaarlijks landelijke SPUK-middelen verbonden. De doelen uit dit landelijk akkoord vinden hun vertaling in de programmalijn Vitaal Leven (onderdeel van het programma Vitaliteit). De ambities vanuit GALA en de doelen uit het beleidskader Vitaal Leven zijn sterk met elkaar verweven. Door deze te koppelen aan het programma Vitaliteit kan de gemeente integraal werken aan de gezondheidsthema's.

Vitaal leven

In 2024 zijn we naast de eerdergenoemde ketenaanpak Kansrijke Start ook bezig geweest met de inrichting van ketenaanpakken voor Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG), Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI), Valpreventie en Welzijn op Recept. Zo maakten we afspraken met fysiotherapeuten over de inzet van valpreventieve interventies en hoe onze buurtsportcoaches zorgen voor de verbinding met het reguliere beweegaanbod. Het aanbod van GLI's is in kaart gebracht en we spraken over de verbinding van vraag en aanbod met ketenpartners als huisartsen en paramedici. Deze ketenaanpakken worden in 2025 en verder nog verder vormgegeven. Uiteindelijk zal er worden gekeken naar bestendinging en borging.

Op de leefstijlthema's roken, middelengebruik en overgewicht is op verschillende manier uitvoering gegeven aan de ambities. In 2024 zijn bij alle bushaltes in de gemeente tegels aangebracht van de 'Rookvrije Generatie'. Verder werd in oktober regionaal opgetrokken om de Stoptober campagne zichtbaar te maken. Hiervoor werden abri's langs de kant van de weg ingezet in de hele regio, waaronder ook in Altena. We zetten dit jaar op overgewicht met name in op de verbinding met sport. Zo werd in 2024 de Nationale Diabetes Challenge georganiseerd, waaraan 9 groepen inwoners uit verschillende kernen meededen. Hiervan zien we meteen het positieve effect, omdat een aantal groepen ook na afloop van de challenge op eigen kracht is doorgegaan met wandelen. Op het thema middelengebruik is in 2024 vooral ingezet op de jeugd via de uitvoering van 'Opgroeien in een kansrijke omgeving' (OKO).

Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)

Om stappen te zetten bij het terugdringen van middelengebruik en het versterken van de mentale weerbaarheid van jongeren zijn we in 2022 gestart met de Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)-aanpak. Dit wordt begeleid door het Trimbos Instituut. De OKO-aanpak verloopt volgens een vaste cyclus: van monitoring naar dialoog, beleidsvorming en uitvoering. Najaar 2022 is een nulmeting onder middelbare scholen in Altena uitgevoerd. In mei 2023 zijn de kenmerken van de OKO-aanpak en de uitkomsten van de nulmeting besproken met lokale partners. Samen zijn 4 speerpunten gekozen die sinds begin 2024 zijn uitgewerkt in plannen en activiteiten.

22 Doelenbomen Altena samenredzaam

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Sociaal domein				
We werken informatie-gestuurd. We monitoren en evalueren op basis van data de impact van ons beleid en hebben daarbij een passend instrument waarmee zowel de raad als de gemeentelijke organisatie kunnen sturen binnen het sociaal domein.	- We leveren frequente rapportages op aan de stakeholders, zodat er bij het constateren van afwijkingen en bijzonderheden kan worden besloten aan welke knoppen gedraaid moet worden. - We leveren een scherpe analyse die niet eenmalig is, maar een continue activiteit. - We intensiveren ons partnerschap met regiogemeenten, externe verwijzers zoals artsen en jeugdbeschermers, en zorgaanbieders. - We benchmarken onze gegevens met de andere omliggende gemeenten en de P10 en M50 gemeenten.	2024-2026		Begin 2024 is een eerste bijeenkomst geweest met de woordvoerders van de raadsfracties over de doorontwikkeling van de monitor sociaal domein. Tijdens deze sessie zijn de wensen van de verschillende fracties opgehaald. Er is behoefte aan kwantitatieve en kwalitatieve informatie, zodat in de toekomst (bestuurlijke) duiding kan worden gegeven aan de effecten van het (gewijzigde) beleid. Hierbij wordt uitgegaan van de Wmo, de jeugdwet en de participatiewet en is er behoefte aan inzicht in de effecten van een vierde beleidsveld: terugdringen gebruik alcohol en drugs. Inmiddels is per 2025 het datawarehouse in gebruik genomen, en zal worden onderhouden en verder voorzien van interne en externe bronnen.
Door middel van een inwonersbudget (vervolgtraject Maatschappelijke Agenda) willen we de samenwerking tussen de inwoners en de gemeente versterken. Dit experiment over burgerparticipatie gaat	- We zetten het inwonersbudget in om te experimenteren met een gelijkwaardige samenwerking met inwoners. - We geven dit gehele proces transparant weer op Aan de Slag.	2024-2025		De eerste ronde van het inwonersbudget heeft plaatsgevonden in 2023. De evaluatiepunten zijn meegenomen om bij te sturen voor de tweede ronde in 2024. Het proces is transparant weergegeven op Aan De Slag en was toegankelijk voor alle inwoners. In Q4 is een evaluatie van het inwonersbudget

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
om vertrouwen, eigenaarschap, regie, gelijkwaardigheid en transparantie.	• We evalueren de eerste ronde van het inwonersbudget met de gemeenteraad om zo eventueel bij te sturen voor de tweede ronde. • We zorgen ervoor dat het gehele proces toegankelijk is voor alle inwoners (digitaal en fysiek) en dat er wordt gecommuniceerd in toegankelijke taal.			aangeboden aan de gemeenteraad. Hier is besloten om ook in 2025 verder te gaan met het inwonersbudget.
Bestaanszekerheid				
We proberen financiële problemen bij onze inwoners te voorkomen. We pakken schuldenproblematiek vroegtijdig aan en we voorkomen dat een inwoner terugvalt en opnieuw schulden maakt.	• We stellen een beleidsplan schuldhulpverlening op voor de jaren 2024-2027. • We verbeteren de toeleiding van inwoners naar passende ondersteuning, we zetten activiteiten op om financiële vaardigheden van inwoners te ontwikkelen en zetten in op interne (afdelingen gemeente) en externe (partijen) signalering van financiële problemen. • We ontwikkelen Vroeg Eropaf verder door, verbeteren de ketensamenwerking en de monitoring van casussen. • We zetten in op het verbeteren van financiële vaardigheden van inwoners tijdens een hulpverleningstraject en bieden goede nazorg.	2024 - 2027		Het beleidsplan schuldhulpverlening is vastgesteld. We zijn aangesloten bij Geldfit voor een goede samenwerking tussen ketenpartners om inwoners zo vroeg mogelijk passend te ondersteunen. We brengen mogelijkheden voor ondersteuning beter onder de aandacht bij zzp'ers en ondernemers en bieden specifieke financiële hulpverlening voor ondernemers. Door het maatschappelijk werk is weer twee keer per jaar een budgetcursus gegeven. Er hebben weer bijeenkomsten vanuit het armoedepact plaatsgevonden. Het streven is om dit drie keer per jaar te blijven organiseren onder de noemer AlteNader. Doorontwikkeling vroegsignalering (effectievere benaderingswijze en codelijsten aangepast om de effecten van Vroeg Eropaf beter te kunnen monitoren) is ingezet. Er volgt nog een doorontwikkeling zodat de wijze van registratie volledig aansluit op dashboard Divosa alvorens erin wordt gezet op de inzet van

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				ervaringsdeskundigen. Dit zal vanuit het programma Bestaanszekerheid vormgegeven worden. Naar aanleiding van het vaststellen van de 'basisdienstverlening schuldhelpverlening' door het rijk is er een nieuwe werkwijze ontwikkeld. Er is een splitsing gemaakt tussen 'problematische' en 'niet-problematische' schulden. Beide onderdelen vergen een andere aanpak. Die aanpak wordt respectievelijk uitgevoerd door de Kredietbank Nederland en Surplus.
Zoveel mogelijk inwoners doen mee in de samenleving en doen dit bij voorkeur via betaald werk. We ondersteunen onze inwoners bij het vinden en behouden van betaald werk.	• We geven uitvoering aan de samenwerkingsovereenkomst tussen MidZuid en de gemeente Altena. • We sluiten meer aan bij de samenwerking in de arbeidsmarktregio West-Brabant waar de gemeente Altena toe behoort. • Met de vier Dongemond-gemeenten werken we verder aan de doorontwikkeling van MidZuid en vervolgen we het proces over de huisvesting van MidZuid.	2024		In 2024 is het partnerschap met MidZuid in het kader van de uitvoering van de Participatiewet verder ontwikkeld. De medewerkers van onze gemeente en MidZuid weten elkaar steeds beter te vinden. Dit heeft in 2024 geresulteerd in een verhoging van het aantal duurzame plaatsingen bij reguliere werkgevers maar ook het invullen van onze opgave wat betreft beschut werken. In de arbeidsmarktregio West-Brabant zijn het beleid- en uitvoeringsplan met als titel van 'versnippering naar verbinding' vastgesteld. Hierbij wordt samengewerkt met o.a. gemeenten, UWV, Curio, Avans, VNO-NCW, sociaal ontwikkelbedrijven en vakbonden. In 2024 zijn voor de regio een programmamanager en een kwartiermaker gestart die de hervorming van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur begeleiden. De gemeente Altena is (namens de Dongemondgemeenten) vertegenwoordigt in zowel het regionaal beraad (bestuurlijk overleg) als het ambtelijke programmateam. Aanvullend zijn in het programmaplan Bestaanszekerheid inspanningen opgenomen om in te zetten op het versterken van de samenwerking, met

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	start met een Welzijn op recept aanpak. Waar dat kan zetten we vrijwillige ouderenadviseurs en een welzijnscoach in om de zelfredzaamheid van onze inwoners te versterken	2024		leggen de welzijnscoaches verbinding tussen huisartsen, verenigingen, vrijwilligers en andere inwoners. Vanuit GALA hebben we het KIEMuur opgestart en de extra uitbreiding van de Hartenbridge bekostigd. Vanuit het Integraal Zorg Akkoord is een transformatieplan mentale gezondheid ingediend. Deze is recent goedgekeurd door de zorgverzekeraars waardoor er nu gestart kan worden met de implementatie.
We maken de Wmo toekomstbestendig	• We onderzoeken hoe we innovatie (zowel inhoudelijk als financieel) in kunnen zetten in de uitvoering van de Wmo. Voor de huishoudelijke ondersteuning wordt in 2024 een pilot reablement uitgevoerd. • We voeren voor het product begeleiding een evaluatie uit.	2024 2024		• Eind 2024 hebben opnieuw gekeken naar de mogelijkheden om met reablement te starten. Op dat moment waren er onvoldoende aanbieders om een pilot te kunnen opstarten. We blijven in gesprek met aanbieders • De evaluatie van begeleiding is afgerond. We hebben daarbij ook gekeken naar de effectiviteit van de inkoop van begeleiding. Op basis van uitkomsten gaan we kijken welke acties we moeten doen om begeleiding te kunnen blijven geven aan onze inwoners. En dat op een zo effectieve en toekomstbestendige manier.
We willen een bijdrage leveren aan het humane probleem rondom vluchtelingen opvang in Nederland en ons sterk maken voor iedereen die onze steun nodig heeft, ongeacht afkomst of verblijfsstatus.	• We openen locatie(s) voor asielopvang. • We bieden intensieve begeleiding aan nieuwkomers na huisvesting in onze samenleving samen met woningbouwcorporaties en contractpartner	2024 2024		• Na het vaststellen van de criteria van asielopvang door de gemeenteraad eind 2023 is het college op zoek gegaan naar geschikte locaties. In het voorjaar 2024 zijn er potentiële locaties aangedragen bij het COA die momenteel door hen verder onderzocht en doorberekend worden. • Deze begeleiding wordt geboden door de gemeente, corporaties en Vluchtelingenwerk. Vluchtelingenwerk blijft de contractpartner

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				omdat zij de aanbesteding in 2024 voor de maatschappelijke begeleiding heeft gewonnen. Eén van de voorwaarde is om een afsprakenboek op te stellen, zodat rollen, taken en verantwoordelijkheden goed af te spreken. • Er zijn 5 werkprocessen in beeld gebracht rondom de begeleiding van statushouders, zodat inzicht is in de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de gemeente, corporaties en contractpartner (VWN). • Er is een matchingoverleg gestart om statushouders zo goed mogelijk te koppelen aan een vrijgekomen woning en de woningen zo optimaal mogelijk te benutten. Hier is contractpartner (VWN) bij betrokken. • Er is een casusoverleg gestart om eventuele zorgen of signalen rondom statushouders met elkaar te kunnen bespreken en op te pakken. Hier is contractpartner (VWN) bij betrokken.
We streven naar een inclusieve samenleving waarin men respect heeft voor elkaar, waarin iedereen mee kan doen en waarin niemand aan de zijlijn staat. In een inclusieve samenleving is er sprake van gelijkwaardigheid en heeft iedereen dezelfde rechten om zelfstandig mee te doen op alle terreinen van het leven. Dat kan alleen als men rekening met elkaar houdt en geen drempels opwerpt voor de ander om mee te kunnen doen.	• In 2024 stellen we de lokale inclusie agenda op met een visie voor Inclusief Alتنا. • We vertalen de visie en agenda door naar een programma van concrete acties en activiteiten voor 2025.	2024-2025		Er heeft in 2023 een Quicksan en o-meting plaatsgevonden die begin 2024 is gepresenteerd aan de gemeenteraad. Na het duidingsdebat heeft het college de opdracht meegekregen om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen. Deze agenda komt tot stand door alle participatie die er heeft plaatsgevonden in 2024, met onze inwoners, ervaringsdeskundigen en maatschappelijk partners. De agenda wordt Q2 2025 aangeboden aan de gemeenteraad.
Kansengelijkheid				

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Jeugdigen in Altena groeien zo gezond, kansrijk en zo gewoon mogelijk op.	We borgen de initiatieven en acties uit het preventief jeugdbeleid in de samenleving. De komende drie jaar ligt de focus op: - <i>Mentale weerbaarheid.</i> We zetten in op het bieden van kortdurende hulpverlening. In 2024 werken we aan een concreet voorstel hoe en in welke vorm we kortdurende hulpverlening bieden. - <i>Opvoedondersteuning.</i> We nemen deel aan de landelijke campagne Kansrijke Start. We vormen een lokale coalitie rondom het thema Kansrijke Start. We investeren in de preventieve interventies Voorzorg en Stevig Ouderschap, trajecten die zorg biedt aan kwetsbare (toekomstige) ouders met een minder makkelijke start. We continueren de pilot Buurtgezinnen, een preventieve interventie waarin hulpgezinnen gekoppeld worden aan steungezinnen. - <i>Vrijtijdsbesteding.</i> We gaan aan de slag met het creëren van ontmoetingspunten voor jongeren.	2024-2026		Team Voorveld is uitgebreid met de functie consultant kortdurende ondersteuning. Die biedt op een laagdrempelige manier hulp aan jongeren en ouders. Aanvullend daarop hebben de scholen een subsidie aan kunnen vragen waarmee zij trainingen gericht op het versterken van de mentale weerbaarheid aan kinderen en jongeren kunnen bieden. Er is op lokaal en op regionaal niveau een coalitie gevormd rondom de landelijke ketenaanpak Kansrijke Start. In beide coalities worden gezamenlijke ambities uitgewerkt en samenwerkingsafspraken gemaakt over het thema opvoedondersteuning. Zoals het invullen van een uniform zorgpadentool voor de professionals en de inzet van de interventies prenataal huisbezoek, stevig ouderschap en voorzorg. Aanvullend op de coalities is er een lokaal kernteam Kansrijk Opgroeien opgericht waarin vertegenwoordigers uit het vrij toegankelijke veld op het gebied van jeugd aansluiten. Met elkaar werken we toe naar een samenhangend aanbod voor (kwetsbare) ouders in gemeente Altena. Het cluster Jongerenwerk heeft in 2024 volop activiteiten georganiseerd in het kader van ontmoeting en talentontwikkeling. Er zijn in 2023 twee mobiele jongerenontmoetingsplekken (JOP) aangeschaft. Het plaatsen van de JOP's is dit jaar niet gelukt vanwege meerdere uitdagingen. Dit project is lopend en er wordt in 2025 verder uitvoering aan gegeven.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Jeugdigen in Altena krijgen de juiste en beste hulp, zo dichtbij mogelijk.	De komende jaren implementeren we de vastgestelde regiovisie op jeugdhulp in WBO, de landelijke Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd en de Hervormingsagenda Jeugd. Daarvoor gaan we het volgende doen: - We maken regionale afspraken over een gezamenlijke strategie om de visie en landelijke convenanten te implementeren - We richten een gemeenschappelijke regeling op, waarin we als regio samen de jeugdzorg zorgvuldig organiseren en professionaliseren - We onderzoeken waar de landelijke Hervormingsagenda Jeugd vraagt om nieuw of aangepast beleid in Altena, en leggen als dat nodig is beleidsvoorstellen voor.	H2-2023 / Uitgangspunten GR Q4-2023 Oprichting GR 2025 Q1-Q3 2024		• In 2024 is uitvoering gegeven aan de regionale strategie voor het implementeren van de gezamenlijke visie. Die strategie is in Q4 2023 vastgesteld. • In 2024 zijn we aan de slag gegaan met de Proof of Concept, waarbij iedere gemeente van de regio WBO een subsidieregeling heeft opgesteld en uitgezet. Tijdens deze Proof of Concept gaan jeugdhulpaanbieders, partijen uit de sociale basis en de gemeente in de praktijk een aantal uitgangspunten vanuit de strategie beproeven. Dit met als doel te leren hoe we in 2027 het Stevig Lokaal Team kunnen inrichten Na het doorlopen van een selectieprocedure is er een partner geselecteerd. De proof of concept is ingericht en per 1-1-2025 van start gegaan • In Q1 2024 hebben we de raad geïnformeerd over het proces van inrichting van een gemeenschappelijke regeling. Oprichting in 2025 is niet haalbaar. Streven is om in Q1 2025 de uitgangspunten vast te stellen, en de GR op te richten per 2026. • In de tweede helft van 2024 ronden we de inventarisatie af van welk beleid in Altena aangepast of gemaakt moet worden, om de landelijke Hervormingsagenda Jeugd uit te voeren. Hiervoor gebruiken we het landelijke implementatieplan en de handreiking van de VNG, die in november/december 2023 gepubliceerd zijn.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Gezond leven				
Een vitale plattelandsgemeente met gezonde en gelukkige inwoners. Het programma Vitaliteit heeft vijf strategische doelen. Deze sluiten aan bij het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Sportakkoord en het Beleidskader Vitaal Leven 1. Gezondheid staat centraal in onze fysieke en sociale leefomgeving 2. We zetten in op het versterken van de sociale basis 3. We zetten in op preventie en gezonde leefstijl 4. We stimuleren jong en oud om meer te sporten en te bewegen 5. We staan samen voor een vitale plattelandsgemeente	• We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord, het Sportakkoord en het beleidskader Vitaal Leven binnen de programmalijnen van het programma Vitaliteit • We geven uitvoering aan projecten en initiatieven die bijdragen aan het verbeteren van de vitaliteit van onze inwoners. Bijvoorbeeld het terugdringen van middelengebruik onder jongeren, verminderen van overgewicht, meer beweging en bewustwording van gezonde voeding, rookvrije generatie en dementievriendelijke gemeente. • We zetten in op bewustwording rondom leefstijl, gezonde voeding en gezondheid. • We doen onderzoek naar de haalbaarheid van twee vitaliteitscentra. • We nemen deel aan de Regiodeal West-Brabants Welvaren. • De adviseur gezonde fysieke leefomgeving adviseert (pro)actief in lopende uitvoeringsbeleids- en participatieve processen. • We stellen een vitaliteitsvisie op voor de interne organisatie.	2023-2027		• In het voorjaar van 2024 zijn drie uitvoeringsplannen opgesteld voor de drie pijlers van het programma Vitaliteit: Vitaal Leven, Vitaal Platteland en Vitale Organisatie waar uitvoering aan wordt gegeven. • Vitaal Leven: diverse initiatieven zijn uitgevoerd, waaronder de organisatie van diverse bijeenkomsten gericht op dementie, sporten en bewegen en leefstijl. Ook zijn er diverse interventies uitgevoerd, bijvoorbeeld gericht op valpreventie en een kansrijke start (0-4-jarigen) en stellen we in de 2e helft van 2024 een lokaal hitteplan vast waarin de doelgroepen kwetsbare ouderen en chronisch zieken centraal staan. • In 2024 heeft verder (haalbaarheid)onderzoek plaatsgevonden naar het opzetten van twee vitaliteitscentra. De doorontwikkeling van het onderzoek loopt door in 2025, gekoppeld aan deelname en met (financiële) versterking vanuit de Regiodeal West Brabants Welvaren. Dit doen we in samenwerking met regionale partners in het subprogramma gezondheid en in samenwerking met het programma Circulair Voedselsysteem. • In Q3 2024 is een plan van aanpak opgesteld en uitvoering gestart aan groene ontmoetingsplekken en inventarisatie van de 3-30-300 regel. • In Q2 is het uitvoeringsplan opgesteld voor de vitale organisatie met daarin de vitaliteitsvisie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				voor de interne organisatie. In 2024 is gestart met de uitvoering hiervan.
We pakken onze rol bij het terugdringen van middelengebruik door jongeren.	Vanuit het programma Vitaliteit gaan we aan de slag met de OKO-aanpak samen met lokale partners om de volgende speerpunten uit te werken tot acties: • de bewustwording van ouders/verzorgers versterken over (gevolgen) van middelengebruik én hen ondersteunen hoe ze hierover goed het gesprek kunnen voeren met hun kinderen; • de ouders/verzorgers van jongeren samenbrengen en informeren vanuit een positieve insteek zodat ouders/verzorgers elkaar ook kunnen ondersteunen bij de opvoeding en samen een gezonde en veilige omgeving kunnen creëren; • betere afstemming tussen scholen, tussen de VO-scholen, van primair naar voortgezet onderwijs en tussen scholen en ouders/verzorgers; • meer vrijetijdsactiviteiten voor jongeren realiseren, aansluitend bij hun eigen behoefte.	Start werkgroepen Q4 2023 Opleveren plannen Q2 2024 Uitvoering 2024		• In het kader van opvoedondersteuning hebben we een aantal inspiratie-avonden georganiseerd voor ouders/verzorgers van pubers. Met deskundige sprekers en ondersteuning van theater hebben we verschillende thema's behandeld: prestatiedruk en stress op jonge leeftijd (op 15 oktober); schermtijd, gamen en gokken (14 november). De avonden zijn goed bezocht, variërend van 75 tot 110 ouders/verzorgers, en werden positief door hen beoordeeld. • Op 10 december zijn we gestart met een reeks van kleinschaligere ouderavonden waar een expert ouders informeert en er ook ruimte is voor de dialoog tussen ouders. Deze reeks organiseren we samen met Bibliotheek Cultuurpunt Altena, Novadic-Kentron en de GGD West-Brabant. De eerste avond ging over alcoholgebruik. • Met de vier middelbare scholen in Altena hebben we in kaart gebracht wat zij organiseren op het gebied van voorlichting en educatie voor leerlingen en/of ouders/verzorgers over mentale weerbaarheid en preventie van middelengebruik. Wij stimuleren de scholen om zoveel mogelijk te werken met effectief bewezen interventies. Voor scholen is dat de Helder op School-aanpak van het Trimbos instituut. Voor het schooljaar 2024-2025 heeft een tweede middelbare school ervoor gekozen om deze aanpak te gaan inzetten. Daarnaast ontwikkelen we met de scholen een

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				gezamenlijk beleidskader op hoe om te gaan met middelengebruik op school. Verder hebben we alle scholen in het basisonderwijs benaderd om samen te werken bij de OKO-aanpak. Met een paar scholen zijn we in gesprek over de wensen en mogelijkheden. • Daarnaast faciliteren we LEV-weerbaarheidstrainingen van Chris en Voorkom voor leerlingen in groep 7 en 8 van de basisscholen. • In samenwerking met het jongerenwerk zijn er vanuit OKO extra activiteiten voor jongeren georganiseerd. In november organiseerden we een Game je fit-event voor jongeren en in december voor gezinnen. Tijdens deze events combineren we gamen met bewegen en geven we voorlichting over gezond gamen. In december organiseerden we een decemberparty voor de 18 – jongeren binnen de Winterfeesten (een weekendevent voor de familie georganiseerd door jongerenwerk). • We hebben Kids United gesubsidieerd om diverse activiteiten te organiseren voor jeugd met aandacht voor versterken van weerbaarheid en middelenpreventie. • We hebben het netwerk uitgebreid van lokale partners die bijdragen aan Opgroeien in een kansrijke omgeving. We organiseerden een bijeenkomst met een aantal kerken over OKO en samenwerking. We organiseren in 2025 een

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				speciale bijeenkomst voor de ouders en jeugdbegeleiders in de kerken. De sportverenigingen zijn ook een belangrijke partner. Richting de sportverenigingen heeft de gemeente vooral ingezet op de rookvrije omgeving en de gezonde kantine en zal dit in 2025 voortzetten. Aanvullend aan de begrotingsdoelstellingen hebben we op basis van het amendement 'voorkomen en terugdringen gokverslaving' onderzocht in welke mate jongeren in Altena te maken hebben met gok- en gameproblemen en hoe we dit kunnen terugdringen. Dat hebben we in 2024 gedaan met een ouderavond én twee Game je fit-events. Aan de middelbare scholen hebben we de mogelijkheid geboden om trainingen voor leerlingen en/of docenten in te kopen ter preventie van game- en/of gokverslaving. De scholen hebben hier geen gebruik van gemaakt. Zij geven aan dat het aantal leerlingen met game- en/of gokverslaving klein is en dat zij dit per leerling oppakken. Tenslotte hebben we deskundigheidsbevordering georganiseerd voor de teams Voorveld en team Regie ter ondersteuning van vroegtijdig signaleren van game- en gokproblematiek.
We streven naar een rookvrije generatie en rookvrije zwangerschap. We willen minder overgewicht onder onze inwoners en willen dat zij meer bewegen.	Vanuit het programma vitaliteit borgen we de initiatieven en acties voor het verbeteren van de leefstijl van onze inwoners We zetten in op een rookvrije sportkantine en ontmoediging van roken in bushokjes.			- We hebben in 2023 een start gemaakt met het werken aan een rookvrije sportkantine en het ontmoedigen van roken in bushokjes. In 2024 liepen deze werkzaamheden door. - We hebben in 2024 uitvoering gegeven aan de Gezonde School Aanpak.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	Daarnaast zetten we in op voorlichting en campagnes, om bewustwording te creëren en bij te dragen aan de rookvrije generatie. • We arrangeren projecten om gezonde voeding te promoten, zoals de uitvoering van de Gezonde School Aanpak; • We geven uitvoering aan het herijkte sportakkoord;			• In 2024 gaven we uitvoering aan Sportakkoord 2.0. Hiervoor hebben we een kerngroep opgezet, waarin professionals uit het veld deelnemen. In deze kerngroep wordt ook aandacht besteed aan middelengebruik en de Rookvrije Generatie. • Er is een start gemaakt met het plan van aanpak voor de ketenaanpak GLI (gecombineerde leefstijlinterventie) en KnGG (kind naar gezonder gewicht). • Het plan van aanpak Vitale Jeugd (JOGG) is opgesteld.
Wij willen een dementievriendelijke gemeente zijn.	• Vanuit het programma Vitaliteit is dementievriendelijke gemeente een speerpunt. Samen met netwerkpartners en de gemeenschap initiëren we projecten rondom dementie • Opstellen en uitvoering plan van aanpak dementievriendelijke gemeente 2023-2026	Plan 2023-2026 gereed Q4 2023 Uitvoering in 2024		• Het meerjarenplan dementie 2024-2026 is opgesteld en de uitvoering hiervan loopt. • In maart organiseerden wij samen met de GGD West-Brabant een inspirerend congres over dementie voor de provincie, bestuurders en ambtenaren van de betrokken gemeenten. Tijdens het congres was er veel aandacht voor bewustwording over dementie en voor het versterken van de samenwerking in de regio rondom dementie. • In april voerden we met Alzheimer Nederland en casemanagers dementie een Dementiescan voor Altena uit. De scan geeft aan op welke punten de gemeente dementievriendelijk is en op welke punten we kunnen verbeteren. Op vier van de zeven onderwerpen (dagactiviteiten, wonen, beleid en ontwikkeling dementievriendelijkheid) doet de gemeente Altena het even goed of beter dan andere deelnemende gemeenten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				• In juni organiseerden we met Alzheimer café Altena een avond over de Wmo en onze inzet voor een dementievriendelijke gemeente. • in juli zijn we gestart met een pilot van één jaar om het aanvraagproces van Wmo-voorzieningen klantvriendelijker en sneller te organiseren. • in september organiseerden we een bijeenkomst Ontmoeten en samen bewegen. Het evenement is georganiseerd om mensen met geheugenproblemen en/of dementie, mantelzorgers en vrijwilligers te stimuleren om te (blijven) bewegen in het kader van vitaal ouder worden. • We hebben de wenselijkheid en uitvoeringsvorm van wegwijspaden (n.a.v. art. 53 vraag vergeet me niet paden) onderzocht. In 2025 voeren we een pilot uit met deze paden in twee kernen. We willen met deze routes veilige looproutes realiseren voor mensen met dementie én bijdragen aan de bewustwording over dementie bij omwonenden/de omgeving.

2.3 Beleidsindicatoren

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar) (2023)	614,4	799,4	836,6
Jongeren met een delict voor de rechter (% jongeren 12-22 jaar) (2023)	1	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar) (2023)	3	5	6
Werkloze jongeren (% 16-22 jaar) (2023)	1	2	2
Netto arbeidsparticipatie (%) (2024)	76,3	73,2	73,2
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners) (2024)	151,0	302,7	343,6
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar) (2022)	98,0	191,6	197,7

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Jongeren met jeugdhulp (% jongeren tot 18 jaar)(2024)	9,8	11,4	11,5
Jongeren met jeugdbescherming (% jongeren tot 18 jaar) (2024)	0,7	1,0	0,9
Jongeren met jeugdreclassering (% jongeren 12-23 jaar) (2024)	0,1	0,3	0,3
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners) (2024)	580	664	650

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

2.4 Financieel overzicht

2. Altena Samenredzaam (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	64.183 N	60.049 N	70.579 N	69.606 N	973 V
Baten	21.251 V	13.312 V	22.871 V	21.308 V	1.562 N
Saldo programma	42.932 N	46.737 N	47.708 N	48.298 N	589 N
Mutaties reserves	1.758 V	215 V	1.126 V	804 V	322 N
Resultaat van lasten en baten	41.174 N	46.522 N	46.582 N	47.493 N	911 N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
2. Altena Samenredzaam		
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	544	V
Er is minder geld uitgegeven voor Opvang huisvesting bijzondere doelgroepen doordat er geen asielopvangplekken gerealiseerd zijn in 2024. Hiertegenover staat ook een lagere onttrekking uit de reserve (zie ook onder reserves).	261	V
Een voordeel van € 336.000 ontstaat door een opgenomen, niet begrote baat die volgt uit de opstelling van de SiSa-verantwoording opvang Oekraïne 2024 en door niet begrote ontvangsten voor terugvordering en eigen bijdragen in het kader van opvang Oekraïne.	336	V
Meer uitgaven in het kader van de energiecompensatie aan maatschappelijke accommodaties. Hier tegenover staat een hogere onttrekking uit de reserve (zie ook onder reserves).	111	N
Bij het Tavenu is een deel van het geplande groot onderhoud niet in 2024 uitgevoerd, maar doorgeschoven naar begin 2025. Hiertegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve (zie ook onder reserves).	122	V
Bij d'Alburcht zijn in 2024 meer beheerkosten gemaakt door de overname van het beheer door de gemeente. Daarnaast is er veel klachtenonderhoud geweest.	84	N
Diverse kleine verschillen.	20	V
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	69	N
Diverse kleine verschillen.	69	N
6.3 – Inkomensregelingen	15	V
Diverse kleine verschillen.	15	V
6.4 - WSW en beschut werk	0	-
6.5 – Arbeidsparticipatie	100	N
In 2024 is de bijstandspopulatie beter in kaart gebracht. Om een beeld te vormen van de belastbaarheid van deze inwoners is gebruik gemaakt van externe partijen. Een gevolg van het beter in beeld krijgen van deze groep inwoners is dat er nu meer inwoners gebruik maken van participatietrajecten (als mogelijk richting betaald werk).	90	N
Diverse kleine verschillen.	10	N
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6	V
Diverse kleine verschillen.	6	V
6.71a - Huishoudelijke hulp (WMO)	46	N
Stijging door afschaffen inkomenstoets en reguliere stijging door vergrijzing.	54	N
Diverse kleine verschillen.	8	V
6.71b - Begeleiding (WMO)	87	N
Reguliere (jaarlijkse) stijging begeleiding (WMO).	67	N
Diverse kleine verschillen.	19	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6.71c - Dagbesteding (WMO)	0	-
6.71d - Overige maatwerkarrangementen	0	-
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	344	N
De dekking voor de uitgaven PGB's is opgenomen op andere posten. Op de PGB's is ten opzichte van de begroting over 2024 een voordeel ontstaan van € 31.400. Op basis van de gewenste beweging zijn in 2024 minder PGB's toegekend.	344	N
6.72a - Jeugdzorg begeleiding	323	V
De uitgaven voor de PGB's staan op een andere post. Per saldo is op de PGB's is over 2024 een voordeel ontstaan van € 31.400. Op basis van de gewenste beweging zijn in 2024 minder PGB's toegekend.	107	V
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat. Bij begeleiding blijkt dit uiteindelijk minder te zijn geweest dan dat bij de vierde kwartaalrapportage 2024 werd geprognosticeerd. Diverse kleine verschillen.	212	V
	4	V
6.72b - Jeugdzorg behandeling	112	N
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat.	222	N
De uitgaven voor de PGB's staan op een andere post. Per saldo is op de PGB's is over 2024 een voordeel ontstaan van € 31.400. Op basis van de gewenste beweging zijn in 2024 minder PGB's toegekend.	107	V
Diverse kleine verschillen.	3	V
6.72c - Jeugdzorg dagbesteding	42	V
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat.	64	N
De uitgaven voor de PGB's staan op een andere post. Per saldo is op de PGB's is over 2024 een voordeel ontstaan van € 31.400. Op basis van de gewenste beweging zijn in 2024 minder PGB's toegekend.	107	V
Diverse kleine verschillen.	1	N
6.72d - Jeugdhulp zonder verblijf overig	50	V
De uitgaven voor de PGB's staan op een andere post. Per saldo is op de PGB's is over 2024 een voordeel ontstaan van € 31.400. Op basis van de gewenste beweging zijn in 2024 minder PGB's toegekend.	56	V
Diverse kleine verschillen.	6	N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6.73a - Pleegzorg	12	V
Diverse kleine verschillen.	12	V
6.73b - Gezinsgericht	56	N
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat.	50	N
Diverse kleine verschillen.	6	N
6.73c - Jeugdhulp met verblijf overig	76	V
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat.	82	V
Diverse kleine verschillen.	6	N
6.74a - Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	415	N
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat.	420	N
Diverse kleine verschillen.	5	V
6.74b - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	568	N
Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan we op basis van de trends van de afgelopen jaren verwachtten. Dit betekent dat ze van de maximale hoeveelheid ondersteuning die ze met de beschikking mochten inzetten, een groter deel hebben gebruikt dan we van tevoren hadden ingeschat.	568	N
6.74c - Gesloten plaatsing	29	N
Diverse kleine verschillen.	29	N
6.81a - Bescherm wonen (WMO)	35	N
Diverse kleine verschillen.	35	N
6.82a - Jeugdbescherming	97	V
De inzet van jeugdbeschermingsmaatregelen door de rechtbank neemt af in het hele land, en ook in Altena. De afname is iets groter dan we van tevoren hadden ingeschat op basis van trends in de afgelopen jaren.	97	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6.82b - Jeugdreclassering	2	N
Diverse kleine verschillen.	2	N
7.1 - Volksgezondheid	110	V
Vitaal Altena: In aanloop naar de ontwikkeling van vitaliteitscentra zijn in 2024 minder kosten gemaakt dan verwacht. Het gaat om een voordeel van € 30.000. Daarbij zijn deze kosten voor een groot deel gedekt door de specifieke uitkering IZA (Integraal Zorgakkoord). Voor een kleiner deel worden deze bekostigd vanuit de Regiodeal. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 74.000.	74	V
Diverse kleine verschillen.	36	V
Mutaties reserves programma 2		
0.10 - Mutaties reserves	322	N
Lagere onttrekking reserve onderhoud gebouwen i.v.m. latere afronding onderhoud Tavenu. Zie ook toelichting bij taakveld 6.1.	122	N
Hogere onttrekking reserve ondersteuning verenigingen i.v.m. energiecrises. Zie ook toelichting bij taakveld 6.1.	111	V
Lagere onttrekking reserve opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen. Zie ook toelichting bij taakveld 6.1.	311	N
Eindtotaal	911	N

Programma 3. Veelzijdig Altena

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Van Ooijen	Kansengelijkheid
Wethouder Sheikkariem	Gezond leven
Wethouder Van Ooijen	Visie op Werken in Altena 2023 -2026
Wethouder Van Hunnik	Natuur, landschap en water en Gebiedsgerichte Aanpak groen blauw (NPLG)
Wethouder Schipper	Gebiedsgerichte aanpak groenblauw (NPLG), waaronder agrarische sector
Wethouder Tanis	Bedrijventerreinen
Wethouder Tanis	Maritiem
Wethouder Van Hunnik	Cultuur en cultuurhistorie*
Wethouder Schipper	Recreatie en toerisme
Wethouder Sheikkariem	Strategisch accommodatie-/ vastgoedbeleid

* *Burgemeester Lichtenberg: oorlogsmuseum*

3.1 Beleid

Kansengelijkheid

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Het NPO-programma is in 2021 gestart om de gevolgen van de coronabeperkingen voor het onderwijs op te vangen. Gemeenten kunnen de Rijksmiddelen voor het NPO inzetten tot en met het einde van schooljaar 2024/2025. In 2024 hebben we een deel van het budget ingezet voor de thuisnabij Entree opleiding in samenwerking met Curio Prinsentuin Andel, het programma MAZL PO (Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen) van de GGD, de pilot Onderwijs-Zorgarrangementen op SBO De Akker, een regionale projectleider voor betere aansluiting jeugdhulp op school, activiteiten van het jongerenwerk en de inzet van een participatiecoach voor de doelgroep vroegtijdig schoolverlaters (VSV).

Onderwijs-Zorg Arrangementen (OZA) De Akker

Gezamenlijk hebben de gemeente Altena en Speciaal Basis Onderwijs (SBO) De Akker een pilot OZA ontwikkeld waarin vrij-toegankelijke ondersteuning op het snijvlak tussen onderwijs- en jeugdhulp wordt gerealiseerd. De pilot OZA is opgezet om de extra ondersteuning die nodig is om leerlingen naar eigen kunnen en niveau te laten deelnemen aan het onderwijs gezamenlijk te organiseren. De pilot is in 2023 gestart en eindigt na afloop van schooljaar 2024-2025. In 2024 zijn er verschillende evaluatiemomenten geweest met SBO de Akker en zorgaanbieder De Schutse, zowel op proces als op inhoud. Ook is er een 1-meting uitgezet onder ouders, docenten en zorgaanbieders.

De algemene conclusie is dat de pilot als positief wordt ervaren en de zorgzwaarte in een aantal klassen is afgenomen.

Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs (IHP)

In 2024 is het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) herijkt en is het IHP Onderwijs 2024-2028 vastgesteld. Het IHP Onderwijs bevat een overzicht en planning van de noodzakelijke vernieuwingen van schoolgebouwen in gemeente Altena en de investeringen die hiermee gemoeid zijn.

In het kader van de uitvoering van het IHP lopen er inmiddels 5 nieuwbouw/uitbreidingsprojecten:

- Het Hart van Almkerk in Almkerk
- De brede school in Wijk en Aalburg (Henri Dunantschool)
- De brede school in Genderen (basisschool Het Fundament)
- De brede school in Veen (Oranje Nassauschool)
- Kindcentrum Werkendam (basisschool Het Baken)

Inmiddels is gestart met de bouw van Hart van Almkerk en in de 1e helft van 2025 zal gestart worden met de bouw van de brede scholen in Wijk en Aalburg en Genderen.

Daarnaast is in 2024 gestart met opstellen van een businesscases voor nieuwbouw/renovatie basisschool De Halm in Almkerk, nieuwbouw basisschool Eben Haezer in Woudrichem en uitbreiding van basisschool De Morgenster in Sleeuwijk.

Gezond leven

Sport

In 2024 is uitvoering gegeven aan het beleidskader Vitaal Leven en het thema Sport en Bewegen. Hierin is onder meer het Sportakkoord verwerkt. Vanuit het Sportakkoord is in 2024 Brabant Sport ingezet en is er gewerkt aan de introductie van het nieuwe platform Actief in Altena, wat een goedkopere en effectievere variant is van het eerder gebruikte platform.

De inzet van de buurtsportcoaches in het onderwijs is in 2024 afgebouwd. Vervolgens heeft hun inzet een bredere maatschappelijke invulling gekregen. Op deze manier hebben de buurtsportcoaches zich onder meer bezig kunnen houden met eenzaamheid en dementie bij ouderen en valpreventie. Voor de jeugd is er gewerkt aan de verdere uitrol van de MQ-scan en de leefstijlquiz om kinderen bewust te maken van gezondheid en gezonde voeding. Daarnaast spelen de buurtsportcoaches een belangrijke rol in de verdere vormgeving van de ketenaanpakken zoals de GLI. Daar dragen zij bij aan het vinden van de doelgroep en de verbinding met het reguliere sport- en beweegaanbod.

Sportverenigingen

In januari 2024 zijn de verenigingsondersteuners bij team Voorveld gestart, wat heeft geleid tot nog betere contacten met de sportclubs. In 2024 werd een netwerk opgebouwd en van daaruit verschillende vraagstukken, knelpunten en ambities bij sportclubs opgehaald en kregen deze opvolging binnen de organisatie. Ook werd aandacht besteed aan het belang van sociale veiligheid in de sport en hoe verenigingen dit volgens de normen van NOC*NSF goed kunnen regelen in hun

organisatie. Tot slot wisten verschillende verenigingen via de ondersteuners de route te vinden naar het cursusaanbod uit het sportakkoord, waarmee bijvoorbeeld trainerscursussen, procesbegeleiding en bestuurderstrajecten werden uitgevoerd.

Sportaccommodaties

Na vaststellen van het Meerjaren Investeringsplan (MIP) Sportvelden in februari kon een inhaalslag worden gemaakt in de kwaliteit van de buitensportaccommodaties. Maar liefst 5 sportvelden werden vervangen voor velden met een milieuvriendelijk alternatief voor het infill materiaal (kurk/olijfpit), namelijk bij ACKC, VV Almkerk, VV GDC en VV Achilles Veen. De verenigingen kunnen met deze velden weer jaren vooruit. Hiernaast werd uitvoering gegeven aan het project om kantplanken te plaatsen rondom alle met infill ingestrooide velden. Dit voorkomt verspreiding van het materiaal in de omliggende natuur en zorgt ervoor dat de clubs hieraan minder intensief onderhoud hoeven te plegen.

Met behulp van de subsidieregeling 'verduurzaming maatschappelijke accommodaties' hebben 25 sportaanbieders hun accommodatie verduurzaamt of gaan dit nog doen. Door te investeren in bijvoorbeeld ledverlichting, zonnepanelen, isolatiemateriaal, enzovoort konden energielasten worden verlaagd en zijn de verenigingen daarmee toekomstbestendiger. Daarnaast wordt veelal gerapporteerd dat de vele vrijwilligers die hielpen bij de uitvoering van de projecten zorgden voor meer sociale binding op de club.

Gebiedsgerichte aanpak groenblauw

De gemeente Altena werkte vanuit het programma Circulair Voedselsysteem ook in 2024 intensief samen met verschillende lokale partijen, de provincie Noord-Brabant en Waterschap Rivierenland aan de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA). Deze aanpak draagt bij aan een vitaal platteland, met een goede kwaliteit van natuur, bodem, water en klimaat en met perspectief voor de agrarische sector.

In maart 2024 heeft de provincie besloten de status van GGA Polder van de Toekomst te wijzigen. Het gebiedsproces is daarmee voortgezet als uitvoeringsproces. In september 2024 is het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) geschrapt.

Voor de GGA Polder van de Toekomst waren belangrijke mijlpalen:

- Downgrade/heroriëntatie GGA Biesbosch en Polder van de Toekomst door provincie Noord-Brabant;
- Aanstelling onafhankelijke gebiedscoördinator;
- Opgavenanalyse landelijk gebied om daadwerkelijke opgaven voor Altena in beeld te brengen voor water, klimaat, bodem, natuur en perspectief agrarische sector;
- Gezamenlijk feitenonderzoek met gebiedspartijen;
- Opstellen uitvoeringsagenda als aanzet tot subsidieaanvraag Samenwerking voor Integrale Gebiedsontwikkeling;
- Aanvraag GLB-subsidie Kennis & Informatie voor ondersteuningsnetwerk agrarische ondernemers Altena.

Economie en ondernemen

In 2024 is op diverse thema's uitvoering gegeven aan de Uitvoeringsagenda Visie op Werken 2035. Zo is de Economische Adviesraad Altena (EAA) begin 2024 officieel ingesteld met de benoeming van 11 leden. De EAA heeft in 2024 drie adviezen uitgebracht ter versterking van het economisch beleid. Daarnaast is het Cofinancieringsfonds opgericht en zijn de eerste subsidies verstrekt. Hiermee zijn projecten ondersteund die bijdragen aan de ambities uit de Visie op Werken. Eind 2024 is de businesscase van de Maritieme Campus opgeleverd, wat de basis vormt voor de besluitvorming in 2025 over gemeentelijke participatie in de WMI en de Maritieme Campus vanaf 2026.

Eind 2024 is begonnen met de uitgifte van Sub-regionaal Bedrijventerrein Giessen (SRBT Giessen) ook is er gestart met civieltechnische werkzaamheden. Naast het beoogde bedrijventerrein is de Ecologische verbindingszone aangelegd. Ook zijn gesprekken met initiatiefnemers voor een ontwikkeling op Veense Steeg Zuid gestart. In 2024 is verder gewerkt aan de gebiedsvisie voor Werkendam Noord waar op termijn ook ruimte voor een bedrijventerrein kan komen.

We hebben grote stappen gezet voor de herontwikkeling van de Biesboschhaven/Insteekhaven. Ons Regionaal Ontwikkelbedrijf heeft opdracht gekregen om het project verder in uitvoering te brengen. Bovendien heeft ons lobbytraject voor de Derde Haven het Maritieme Cluster tot in Den Haag op de kaart gezet.

Voor deze ruimtelijke ontwikkelingen hebben wij intensief overleg gevoerd met onze collega's uit de regio Baronie en de Provincie Noord-Brabant.

Cultuur en cultuurhistorie

Cultuurhistorie

Als vervolg op de Erfgoedvisie zijn de Uitvoeringsagenda Erfgoed 2023-2027 en de Kerkenvisie Altena vastgesteld. Ook hebben we samen met de vestingbewoners en de Commissie Omgevingskwaliteit een nadere uitwerking opgesteld van de regels voor het verduurzamen van niet-monumenten in vesting Woudrichem. Om drempels voor monumenteigenaren weg te nemen zijn de dubbele leges voor het wijzigen van een monument ingetrokken.

Begin 2024 is de Cultuurvisie geëvalueerd. De uitkomsten daarvan zijn meegenomen bij het opstellen van het nieuwe toekomstperspectief voor cultuur, recreatie en toerisme waarmee de vakgebieden cultuur, recreatie en toerisme ook beleidsmatig geïntegreerd worden.

Cultuurparticipatie

In 2024 hebben wij een ronde gemaakt langs vele kunst- en cultuurverenigingen om te horen waar zij tegenaan lopen met hun activiteiten. De resultaten van deze gesprekken zijn gebruikt bij het opstellen van de subsidieregeling voor vitale verenigingen, die bedoeld was ter compensatie van de coronaperiode. In 2024 zijn aan 70 verenigingen subsidies toegekend uit de subsidieregeling cultuurparticipatie.

Cultuureducatie

Met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) hebben wij – via Bibliotheek CultuurPuntAltena die de regeling uitvoert - ruim 3.500 leerlingen bereikt van 19 basisscholen. Wij hebben de voortzetting van de regeling CmK voorbereid, waarover het college begin 2025 besluit. Doel is om zoveel mogelijk leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs kennis te laten maken met kunst, cultuur en erfgoed zodat zij de kans krijgen zichzelf verder te ontwikkelen. De Muziekwijzer is in 2024 geëvalueerd, op basis waarvan voor de komende vijf jaar afspraken zijn gemaakt.

Recreatie en toerisme

Een van de speerpunten uit de visie balanceren in de Biesbosch, het uitvoeringsprogramma van de Herijkte visie Recreatie & Toerisme 2021-2025 en het bestuursakkoord 2022-2026 is om inzicht te krijgen in het recreatief gebruik van Nationaal Park de Biesbosch, de schil rondom de Biesbosch en rest van de gemeente Altena en de monitoring en sturing daarvan. Om dit mogelijk te maken, gaan we de komende jaren aan de slag met bestemmingsmanagement. In 2024 is een nulmeting uitgevoerd van het recreatief gebruik en is er een begin gemaakt met het analyseren van de verzamelde data. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor het aanbesteden van de tweede fase wat bestaat uit een vraag en aanbod analyse en een druk en draagkracht analyse.

Het cultureel erfgoed in Altena is een belangrijk onderdeel van het toeristisch product. Het zichtbaar en beleefbaar maken is daarom een belangrijk aandachtspunt. In zowel het bestuursakkoord 2022-2026 als de Herijkte visie Recreatie & Toerisme 2021-2025 wordt verwezen naar het digitaal ontsluiten van dit soort informatie met QR-codes. In 2024 zijn we gestart met een pilot waarin we met verschillende soorten routes gaan meten welke combinatie van communicatiemiddelen het beste werkt om het cultureel erfgoed van Altena digitaal te ontsluiten. De eerste route, een kinderwandelpad door Vesting Woudrichem, is in september geopend.

Activiteiten Biesboschsamenwerking

In mei 2022 heeft de gemeenteraad de Visie Balanceren in de Biesbosch vastgesteld.

In het Biesboschnetwerk wordt samengewerkt aan de gezamenlijke missie om Nationaal Park de Biesbosch te behouden en te versterken voor toekomstige generaties. In 2024 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Activiteiten tussen de partners

In 2024 is gestart met het herijken van de Algemene Verordening houdende regels ten aanzien van water, land, recreatie en natuur in de Biesbosch (de Biesboschverordening). Verder is in 2024 het Beleidsprogramma Nationale Parken gestart. Het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) heeft in dit kader namens het Nationaal Park een subsidieaanvraag ingediend voor 2024 en gekregen voor drie hoofdactiviteiten, namelijk versterken van het Biesboschnetwerk, uitdragen van onze gebiedsidentiteit en het zorgen voor beleven in balans met de natuur.

Activiteiten met het Biesboschnetwerk

In 2024 bestond het Nationaal Park De Biesbosch 30 jaar. Dit is gevierd onder de noemer 'B&B Vol Leven' waarin onder andere activiteiten zijn uitgevoerd voor schoolkinderen en jongeren, een film is vertoond en een symposium is georganiseerd.

Strategisch accommodatie- / vastgoedbeleid

In het kader van het strategisch accommodatiebeleid voor maatschappelijk vastgoed zijn in 2024 de Rapportage functionaliteit en gebruik en de rapportage financiële exploitatie voor deze accommodaties opgesteld. Op basis van deze rapportages en de routekaart verduurzaming van de gemeente Altena is een SWOT-analyse opgesteld. In deze SWOT-analyse worden functionaliteit en gebruik, financiën en duurzaamheid van de verschillende maatschappelijke accommodaties beoordeeld. Deze SWOT-analyse zal in Q2 van 2025 aan de raad worden voorgelegd.

Met behulp van de subsidieregeling 'verduurzaming maatschappelijke accommodaties' hebben meerdere stichtingen hun accommodatie verduurzaamt of gaan dit nog doen. Door te investeren in bijvoorbeeld ledverlichting, zonnepanelen, isolatiemateriaal, enzovoort konden energielasten worden verlaagd en zijn de betreffende dorpshuizen daarmee toekomstbestendiger.

32 Doelenbomen Veelzijdig Altena

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Kansengelijkheid				
We zetten de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) in om de achterstanden op sociaal-emotioneel gebied, die in het onderwijs ontstaan zijn door corona, te verminderen.	- We investeren in het verbeteren van de mentale belastbaarheid en weerbaarheid van kinderen en jongeren. De afgelopen periode zijn hiervoor diverse interventies ingezet die gecontinueerd en/of geïntensiveerd worden. - De restmiddelen vanuit het NPO zetten we tot en met schooljaar 2024-2025 in samenspraak met onderwijs en kinderopvang daar in waar nodig.	2022-2025		- In 2024 heeft het onderwijs de mogelijkheid gekregen om subsidie aan te vragen voor een collectief trainingsaanbod ter bevordering van de mentale weerbaarheid en sociale vaardigheid van leerlingen. We hebben samen met het onderwijs verschillende mogelijkheden verkend om het collectieve cursusaanbod vanaf 2026 anders vorm te geven, zodat we een breed preventief aanbod trainingen kunnen faciliteren in Altena. - De jeugdconsulenten kortdurende ondersteuning zijn op individueel niveau inzetbaar om jeugdigen laagdrempelig te kunnen helpen. - De methode MAZL richt zich op het verminderen van ziekteverzuim en is op ongeveer de helft van de basisscholen geïmplementeerd. De evaluatiegesprekken met scholen zijn positief en er is verbetering te zien in de verzuimregistratie van scholen ten opzichte van de coronaperiode.
We verbinden onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp door de preventieve aanpak verder door te voeren. We werken samen op basis van relatie en vertrouwen. We werken samen rondom het kind en we innoveren en	De verbindingsfunctionarissen onderwijs en jeugdhulp hebben korte lijnen met de scholen om mee te denken over passende ondersteuning voor een kind.	2024-2026		Voor kinderen die van de kinderopvang naar het PO gaan is een overdrachtsformulier ontwikkeld. Uit de tussenevaluatie is naar voren gekomen dat het formulier over het algemeen door scholen goed ontvangen is.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
monitoren op het snijvlak tussen onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp.	• We werken aan een warme overdracht tussen kinderopvang en basisschool en tussen basisschool en voortgezet onderwijs. • We experimenteren met een onderwijszorgarrangement bij sbo De Akker waarbij onderwijs- en jeugdhulpondersteuning door 1 hulpverlener in de klas wordt geboden.			• Om te innoveren op het snijvlak onderwijs en jeugdhulp is een Pilot OZA ontwikkeld in samenwerking met SBO de Akker. Deze is in het schooljaar 2023 – 2024 gestart. De doelen bij deze pilot zijn dat de leerling meer continuïteit ervaart, de zorgvraag van de leerling vermindert en de leerkracht meer tijd kan besteden aan het onderwijs. Tijdens de tussenevaluaties met SBO De Akker is aangegeven dat de pilot als positief wordt ervaren en de zorgzwaarte in een aantal klassen is afgenomen. • Elke gemeente uit de regio WBO gaat aan de slag met de proof of concept (POC). Sterke Lokale Teams, bestaande uit professionals vanuit het brede gemeentelijk sociaal domein, de sociale basis en de gespecialiseerde jeugdhulp, zorgen voor een preventieve, effectieve en efficiënte uitvoering en coördinatie van de (jeugd)hulp. Eind 2024 is het voorbereidend werk voor de POC voltooid, zodat de POC in 2025 van start kan gaan. • Met samenwerkingsverband De Langstraat en het PO in de regio Aalburg wordt gewerkt aan passend onderwijs. Ieder half jaar vindt een gebiedsgericht overleg plaats waarin we inhoud en vormgeven aan de gebiedsgerichte benadering. Bij de gebiedsgerichte benadering gaat geen kind het gebied uit, tenzij het niet anders kan. Scholen, gemeente en het samenwerkingsverband werken samen aan mogelijkheden om leerlingen thuisnabij onderwijs te kunnen bieden. • Met samenwerkingsverbanden Driegang en Berseba, Munio en de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Vijfheerenlanden, West-Betuwe en Molenlanden is gewerkt aan inclusief

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				onderwijs in de regio. We hebben de pilot YOUZ (GGZ in de basisschool) en de pilot jeugdhulp in het orthopedagogisch didactisch centrum (OPDC) geëvalueerd. Ook is er onderzoek gedaan naar de vervoerstromen van het leerlingenvervoer en een analyse over thuiszitters opgeleverd. Op het gebied van inclusieve onderwijshuisvesting is een begin gemaakt aan een handreiking voor scholen en gemeenten.
We bieden kinderen een zo goed mogelijke start op de basisschool, waarbij het onderwijs en de kinderopvang gefaciliteerd is om onderwijsachterstanden zo goed mogelijk aan te pakken. We laten de educatieve partners met elkaar samenwerken om aanbod en voorzieningen te verbinden.	• Doelgroepeuters starten op 2,5-jarige leeftijd met voorschoolse educatie (VE) en nemen 16 uur per week deel. • We verbeteren de toeleiding en het bereik van het VE-aanbod. • We zorgen samen met de kinderopvang en de basisscholen voor een doorgaande zorg- en leerlijn, zowel in overdracht van voor- naar vroegschool, als in ontwikkeling en zorg. • We financieren de Taalklas waar leerlingen in de basisschoolleeftijd die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn intensief taalonderwijs krijgen. • We hebben een focus op taal. Daarvoor zetten we onder andere de BibliotheekCultuurpuntAltena in met BoekStart, Bibliotheek op school en kinderopvang en de Voorleesexpress. • We werken aan zicht op bereik, kwaliteit en opbrengsten. Hiervoor gebruiken we de Peutermonitor.	2022-2025		• Er is een uniform overdrachtsformulier opgesteld die ingevuld wordt voor alle kinderen die van kinderopvang naar onderwijs toe gaan. • Er is een casuïstiek overleg van 0-5 jaar geïmplementeerd waardoor kinderen vroegtijdig in beeld zijn. • We bieden interventies aan die zich richten op het bevorderen van de taalontwikkeling (Boekstart, VoorleesExpress, Bibliotheek op school). • We stellen met de kerngroep VE-samenwerkingsafspraken op rondom het toeleiding proces van VE-indicatie naar kinderopvang.
Goede, duurzame en toekomstbestendige onderwijshuisvesting waar schoolbesturen	• We houden de gemeenteraad op de hoogte van de stand van zaken van de uitvoering van			• In januari 2025 is gestart met de bouw van het Hart van Almkerk. Met de bouw van de brede

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
eigentijds onderwijs kunnen verzorgen in een veilige, uitdagende leeromgeving waar de leerling centraal staat. Huisvesting die een multifunctionele rol in het dorp of de wijk mogelijk maakt door samenwerking met kinderopvang en andere maatschappelijke partners die een rol kunnen spelen in de ontwikkeling van een kind.	het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs - Hart van Almkerk - Uitbreiding Het Baken Werkendam - Brede school Genderen - Brede school Wijk en Aalburg - Brede school Veen • Het IHP 2020-2024 wordt herijkt.	Q2 2024		school Genderen en de brede school Wijk en Aalburg wordt de eerste helft van 2025 gestart. Ten aanzien van de realisatie van de brede school Veen geldt dat het bestemmingsplan voor De Eng in 2024 nog niet is vastgesteld. Bij basisschool Het Baken is ervoor gekozen om het ontwerp aan te passen. Nu wordt gewerkt aan de afronding van het definitief ontwerp (DO). • De herijking van het IHP is in 2024 afgerond. • Inmiddels is ook gestart met de businesscases voor basisschool De Halm, basisschool De Morgenster en basisschool Eben Haezer.
We verbeteren de samenwerking tussen onderwijs, gemeente en bedrijfsleven.	We werken toe naar de actie-agenda van 'Onderwijs naar Arbeidsmarkt'. Concrete acties die we nu al inzetten: - We faciliteren de kopgroep 'van onderwijs naar arbeidsmarkt' met bijbehorende werkgroepen. - We ondersteunen en faciliteren een onderwijs en arbeidsmarkt evenement. - De ontwikkelingen van de maritieme campus Werkendam worden benut en een samenwerking met het I-lab Gorinchem wordt verder onderzocht - We zoeken proactief aansluiting bij regionale initiatieven in onze eigen arbeidsmarktregio West-Brabant en buurgemeenten die hierbuiten vallen (bijvoorbeeld Waalwijk en Gorinchem)	Q4 Q3 en Q4 Q4 Q4 Doorlopend		• De Strategie 'Onderwijs-arbeidsmarkt' is gereed. De agenda bevat een financiële paragraaf waarin wordt beschreven hoe de samenwerkingen in 2025 ondersteund worden door de gemeente met een vergoeding voor arbeidsmarkt-toeleidende activiteiten in het PO en VO. • De kopgroep 'van Onderwijs naar Arbeidsmarkt' is bezig met het uitwerken van een governancestructuur waarbij er duurzaam samengewerkt kan worden tussen scholen, bedrijven en de gemeente, nu en in de toekomst. Alle partijen zijn voorstanders voor een structuur waarin de drie O's een plek hebben. • We startten met de voorbereidingen voor een derde arbeidsmarkt-evenement (begin 2025) waarbij de focus op de verschillende doelgroepen nog verder wordt uitgebreid. Een projectleider vanuit de gemeente ondersteunt de werkgroep. • De maritieme campus blijft zich ontwikkelen en de samenwerking met I-lab Gorinchem is gezocht. De behoefte vanuit het onderwijs en de verbinding met Sterk Techniek Onderwijs is in kaart gebracht.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				Er is nauwe aansluiting bij de arbeidsmarktregio en de regio West-Brabant. In 2024 is de gemeente Altena vertegenwoordigd in de regiegroep.
Gezond leven				
We koesteren het sportieve karakter van Altena, door sportverenigingen te ondersteunen en in te zetten op meer sportmogelijkheden in de buitenruimte.	- We zetten de buurtsportcoaches breder in. - We geven uitvoering aan het herijkte sportakkoord waarbij we sport- en beweegaanbieders betrekken. - Opstellen en implementeren nieuwe subsidieregeling buitensportaccommodaties sport en bewegen.			- De inzet van de combinatiefunctionarissen in (bewegings-)onderwijstijd werd afgebouwd en de vrijgekomen uren werden direct ingezet in specifieke activiteiten waarmee invulling wordt gegeven aan de doelen uit beleidskader Vitaal Leven en het Sportakkoord in het programma Vitaliteit. - Samen met de kerngroep sportakkoord stelden we een werkwijze op om lokale initiatieven, eenmalig en met duurzaam resultaat, te ondersteunen. In samenspraak met de kerngroep wordt jaarlijks beoordeeld op welke sportakkoord ambities de nadruk moet liggen. - Er wordt gewerkt aan bijgestelde scenario's en het bijbehorend speelruimtebeleid, waarvan de oplevering in Q2 2025 staat gepland. - De subsidieregeling sport en bewegen werd vastgesteld in 2020. De subsidieregeling buitensportaccommodaties werd vastgesteld in 2021 en is in 2023 geactualiseerd. Deze worden in de brede subsidie evaluatie meegenomen, waarvan uitvoering en oplevering in Q2 2025 wordt verwacht.
We willen investeren in het verhogen van de kwaliteit en toegankelijkheid van bestaande sportlocaties en in het verduurzamen van de gemeentelijke accommodaties.	We leveren een strategisch accommodatiebeleid voor de maatschappelijke accommodaties. We geven uitvoering aan een nieuwe subsidieregeling compensatie energiekosten en	Q2 2025 Q4 2024		In het kader van het strategisch accommodatiebeleid voor maatschappelijk vastgoed zijn in 2024 de Rapportage functionaliteit en gebruik en de rapportage financiële exploitatie voor deze accommodaties opgesteld. Op basis van deze rapportages en de

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	stellen een regeling op voor verduurzaming accommodaties.			routekaart verduurzaming van de gemeente Altena is een SWOT-analyse opgesteld. In deze SWOT-analyse worden functionaliteit en gebruik, financiën en duurzaamheid van de verschillende maatschappelijke accommodaties beoordeeld. Deze SWOT-analyse zal in Q2 van 2025 aan de raad worden voorgelegd. • De "subsidieregeling verduurzaming maatschappelijke accommodaties Altena" is inmiddels geëindigd. • We investeren in het verbeteren van de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking bij zwembad Aqua Altena door in Q4 te investeren in een 'luie trap'. Hiernaast wordt een extra vloeranker geplaatst bij het buitenbad voor de al bestaande tilliften. Dit staat in 2025 op de planning.
Economie en ondernemen				
We verkrijgen duidelijkheid in toekomstige ontwikkellocaties voor de vestiging van bedrijven in Altena.	• We ronden de gebiedsvisie voor Werkendam Noord af waarin de definitieve locatie voor een bedrijventerrein wordt voorgelegd • We onderzoeken of andere locaties geschikt zijn voor de gewenste uitbreiding zoals opgenomen in de bedrijventerreinenagenda. • Op basis van de bedrijventerreinenagenda wordt aandacht besteed aan kleine contourcorrecties van bedrijventerreinen gericht op uitbreiding. • Ook onderzoeken we herstructureringsmogelijkheden nu er ruimte	Q3 Q4 Q4		In de gebiedsvisie Werkendam Noord zijn drie verschillende scenario's voor een bedrijventerrein opgenomen. De scenario's zijn gewogen en er wordt naar een concept voorkeursscenario gewerkt. Begin oktober vindt hierover participatie plaats. Daarna volgt besluitvorming. Samen met de regio en de provincie is een herijking van de programmering van bedrijventerreinen opgestart. We verwachten dat dit de eerste helft van 2025 is afgerond. Deze programmering bepaalt hoeveel hectaren we in Altena kunnen ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	komt op het SRBT Giessen voor evt. herplaatsingen.			In overeenstemming met de Bedrijvenagenda zijn enkele contourcorrecties momenteel in voorbereiding. De inventarisatie van herstructureringslocaties is opgestart.
Er wordt duidelijkheid verkregen over de haalbaarheid van het plan voor de insteekhaven. We willen een vervolgstap zetten in het verkrijgen van inzicht in de haalbaarheid van de derde haven. We bepalen de rol en scope van de gemeente in de maritieme campus.	- Go/ no go besluit op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek wat door het ROB wordt uitgevoerd. - Het onderzoek van de kwartiermaker derde haven wordt afgerond. - Mede op basis van de resultaten uit de businesscase maken we een keuze op welke wijze we als gemeente willen participeren in de maritieme campus.	Q2 Q4 Q4		Het Haalbaarheidsonderzoek is afgerond en vastgesteld. Op basis hiervan heeft het ROB opdracht gekregen om het project verder in uitvoering te brengen. Het onderzoek is afgerond. Het lobby traject is opgestart. Dit heeft geleid tot een unaniem aangenomen motie in de Tweede Kamer, positieve signalen uit de Provincie en opname in de regionale visie voor bedrijventerreinen (2025). Eind 2024 is de businesscase van de Maritieme Campus opgeleverd, wat de basis vormt voor de besluitvorming in 2025 over gemeentelijke participatie in de WMI en de Maritieme Campus vanaf 2026.
Natuur, landschap en water				
Kernkwaliteiten van ons waardevolle landschap beschermen.	- We brengen kernkwaliteiten in kaart of maken ze zichtbaar. - We toetsen ontwikkelingen op bescherming van de landschappelijke kernkwaliteiten en bieden hiervoor een handreiking. - Binnen de Gebiedsgerichte aanpak (GGA) voor het gebiedsprogramma voor het NPLG volgen we deze beschermende lijn.	2024 en verder 2023 en verder 2022 (op basis van andere		- Er wordt integraal beleid opgesteld voor groen, natuur en landschap. - Ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan de regeling kwaliteitsverbetering van het landschap Alتنا 2019. De inhoud van deze regeling wordt gelijktijdig met het opstellen van het landschapsbeleid getoetst. - De groenblauwe opgaven water, natuur, klimaat en bodem worden ook integraal meegenomen in het gebiedsproces.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
		bronnen) en verder		
Behoud en vergroten van biodiversiteit.	- Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen krijgen concrete invulling in ons beleid en laten we integraal meenemen bij ruimtelijke ontwikkelingen. - We geven uitvoering aan de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. - Binnen de GGA voor het gebiedsprogramma voor het NPLG nemen we als doelen het behoud en het vergroten van biodiversiteit mee. Bij de transitie is het een kans.	2023 en verder vanaf 2022 vanaf 2022		- Als actie vanuit de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie wordt er gewerkt aan duurzaam bouwbeleid. Hierin worden de gemeentelijke kaders geschetst voor klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. - Op basis van de uitvoeringsagenda voeren wij projecten klimaatadaptief uit. Voor een deel van deze projecten zetten wij hierbij de aangevraagde en verleende subsidies (impulsregeling en provinciale bijdrage) in. Deze subsidieaanvragen zijn 100% gehonoreerd en wachten op uitvoering van de projecten. - De groenblauwe opgaven water, natuur, klimaat en bodem worden ook integraal meegenomen in het gebiedsproces.
Gebiedsgerichte Aanpak groenblauw (NPLG), waaronder agrarische sector				
Beter inzicht verwerven in de vraagstukken en uitdagingen van onze agrarische sector.	We verwerven inzicht over de wijze waarop agrarische ondernemers in Altena tegen hun toekomst aankijken.	2024		- De opgavenanalyse landelijk gebied is samen met diverse gebiedspartijen opgesteld en wordt begin 2025 opgeleverd. - Daarnaast zijn diverse keukentafel gesprekken gehouden met agrarische ondernemers om beter inzicht te krijgen waar de sector tegenaan loopt.
We faciliteren de agrarische sector (onder andere ruimte voor duurzame agrarische bedrijfsontwikkeling, perspectief blijvers en stoppers, kavelruil, Altena als experimenteergebied).	We halen gericht ruimtelijke belemmeringen in de eigen regelgeving weg (Omgevingsplan Altena), ook in samenwerking met andere overheden.	2023-2026		Door inzetten van een zogenoemde casustafel faciliteren we de agrarische sector om met elkaar de juiste ontwikkelingsmogelijkheden voor de sector en/of individuele boer te realiseren. Op de casustafel zijn tot op heden ca 11 ondernemers

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	In het op te stellen grondbeleid nemen we ook op welke wijze de transitie van de landbouw kan worden ondersteund, bijvoorbeeld door kavelruil.	2023-2026		geholpen om hun plannen concreter te maken en uit te voeren. Voor het op te stellen grondbeleid zijn diverse oriënterende gesprekken geweest met de wethouders, rentmeester intern, P10 gemeenten en federatie particulier grond bezit. Een opiniërende memo is voorbereid.
De belangen en kansen van Altena stevig positioneren in het gebiedsprogramma dat provincie Noord-Brabant moet indienen voor het NPLG.	- We participeren proactief in GGA's en gebiedsprogramma NPLG. - We versterken de samenwerking met het Waterschap.	2024 2022 en verder		- Vanwege de in 2024 gewijzigde koers van de provincie ligt de focus van de GGA Polder van de Toekomst op de uitvoering van projecten via een uitvoeringsagenda. Hiervoor is een onafhankelijke coördinator geworven. De uitvoeringsagenda is de basis voor de GLB-subsidieaanvraag Samenwerking voor Integrale Gebiedsontwikkeling die wordt ingediend in Q2 2025. In september 2024 is het NPLG geschrapt. - Om de samenwerking te versterken is een werkbezoek georganiseerd met alle gebiedspartijen en bestuurders van provincie, waterschap en gemeente.
Cultuur en cultuurhistorie				
De cultuurvisie is weer toekomstbestendig	- We evalueren de cultuurvisie - We actualiseren de cultuurvisie op basis van de evaluatie	Q1 en Q2 2024-2025		De cultuurvisie is geëvalueerd en is voor de zomer aangeboden aan de raad. Er wordt gewerkt aan herijking van de cultuurvisie op basis van de evaluatie en wordt integraal aangepakt met toerisme, recreatie en erfgoed. Deze wordt in Q2 2025 ter besluitvorming aangeboden.
We maken de keuze op welke manier we het muziekonderwijs voortzetten	We evalueren het muziekonderwijs en we komen met een nieuw meerjarenplan voor muziekonderwijs in Altena.	Q2		In Q2 is de evaluatie van het muziekonderwijs gepresenteerd en heeft de gemeenteraad de werkwijze voor de komende vijf jaar vastgesteld.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Een verbeterde en meerjarige samenwerking voor het openbaar bibliotheekwerk	De voltooide evaluatie van het bibliotheekwerk uit 2023 vertalen we door naar een nieuwe toekomstbestendige samenwerkingsvorm met Bibliotheek CultuurPunt Altena. In 2024 is er een maximaal budget van € 1.287.000 beschikbaar voor subsidieverstrekking aan Bibliotheek Cultuurpunt Altena voor de uitvoering van de wettelijke taken van het bibliotheekwerk. De diensten die zij leveren betreft Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) zijn hiervan uitgesloten.	Q3		Een plan van aanpak is gemaakt. Dit is uitgewerkt in een nieuwe visie en aanpak voor de bibliotheek. Deze visie is in Q4 door de raad vastgesteld.
Het realiseren van de ambities en verzilveren van kansen uit de Erfgoedvisie Altena 2022-2027.	• We stellen een uitvoeringsagenda op ter uitwerking van de Erfgoedvisie Altena 2022-2027. • We voeren de acties uit de uitvoeringsagenda uit. Dit doen we onder meer door te stimuleren, faciliteren, samen te werken en nog meer naar buiten toe te treden. In de uitvoeringsagenda wordt ook extra aandacht besteed aan de waterlinies.	2023 2023-2026		• De uitvoeringsagenda is in oktober 2024 vastgesteld en ter kennisgeving naar de raad gestuurd. • Uitvoering van acties en projecten uit de uitvoeringsagenda vindt plaats in de periode 2023-2027. Voor 2024 hebben we o.a. gerealiseerd: vaststelling kerkenvisie en uitwerking van de regels voor het verduurzamen van niet-monumenten binnen de vesting; opheffen van de dubbele leges voor het wijzigen van een monument; grondradaronderzoek naar archeologische resten van De Burcht in Werkendam; en de aanschaf vitrinekasten t.b.v. de lokale verdeling van de collectie van Grietje Post uit de Oudheidkamer.
We inventariseren en waarderen (wegen) voor het hele gemeentelijke grondgebied de cultuurhistorische waarden en vormen op basis hiervan beleidsuitgangspunten voor het vervolg.	• We stellen een digitale kwaliteitsatlas vast. • We onderzoeken of we deze kwaliteitsatlas ook voor iedereen digitaal kunnen ontsluiten.	2023		• In de raadsinformatiebrief uit 2024 is aangegeven dat wij streven naar een vaststelling van de kwaliteitsatlas in 2025. Vaststelling is beoogd voor Q3 2025.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
We vormen samen met de kerkeigenaren een visie op de kerkelijke gebouwen binnen de gemeente Altena.	- We stellen een kerkenvisie vast met decentralisatiegelden van het Rijk. - Als dat nodig is, stellen we een uitvoeringsagenda op voor eventuele vervolgstappen.	2024 2024 - 2025		- De kerkenvisie is december 2024 door de raad vastgesteld. - De integrale uitvoeringsagenda kerkenvisie wordt in Q1 2025 samen met de kerken opgesteld. De uitvoeringsagenda wordt door het college vastgesteld, waarbij wensen & bedenkingen van de raad worden meegenomen.
Recreatie en toerisme				
We verkrijgen inzicht in het recreatief gebruik, en de impact daarvan, in Nationaal Park de Biesbosch, de schil rondom de Biesbosch en de rest van de gemeente Altena	- In het toeristisch seizoen wordt een nulmeting uitgevoerd. - We maken een start met het analyseren van de verzamelde data.	2024 2024		In 2024 zijn van mei tot en met november metingen uitgevoerd in de Biesbosch en de Noordwaard met behulp van slimme meetpalen. Daarnaast hebben stakeholders in het gebied relevante data van 2023 en 2024 aangeleverd. Na november is een start gemaakt met het analyseren van de verzamelde data. In het eerste kwartaal van 2025 worden de eerste resultaten gepresenteerd aan de stuur- en klankbordgroep. De voorbereidingen voor de aanbesteding van de 2e fase (kwalitatief onderzoek en analyse) zijn opgestart.
Inwoners en bezoekers worden op een interactieve en digitale wijze geïnformeerd over de historische parels van Altena via QR-codes.	Uitvoeren van de pilot waarin we met verschillende soorten routes gaan meten welke combinatie van communicatiemiddelen het beste werkt om het cultureel erfgoed van Altena digitaal te ontsluiten.	2024-2025		Het eerste onderdeel, een wandelroute, gericht op gezinnen met kinderen in Woudrichem is in september geopend. Daarnaast is er gewerkt aan de molentocht die op 15 februari 2025 gelanceerd wordt en zijn de voorbereidingen voor de podcast over Nationaal Park de Biesbosch van start gegaan.
Strategisch accommodatie- / vastgoedbeleid				
Effectief en efficiënt beheer en/of onderhoud van ons vastgoed.	We leveren een strategisch accommodatiebeleid voor de maatschappelijke accommodaties.	Q4 2024		De bestuursopdracht voorziet in een brede inventarisatie van de huidige situatie, waaronder het aanbod, het gebruik, de financiële exploitatie, vormen van eigendom en beheer, onderhoud en instandhouding en toegankelijkheid. Aan deze inventarisatie wordt duiding gegeven door middel

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	Uitbreiding, verduurzaming en renovatie d'Alburcht	2023-2026		van inzicht in de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van de accommodaties (SWOT-analyse). De rapportage van de inventarisatie en SWOT-analyse zien we als eerste stap van het accommodatiebeleid en leggen we in december 2024 voor. Eind 2023 is gestart met het proces rond d'Alburcht. Inmiddels is een architect aangesteld en ligt er een ontwerp. Naar verwachting zal in het Q2 van 2025 gestart worden met de daadwerkelijke bouwactiviteiten. Het verkrijgen van de noodzakelijke capaciteitsuitbreiding voor elektriciteit kan nog wel voor vertraging zorgen.

3.3 Beleidsindicatoren

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Func tiemenging (%) * (2023)	48,9	52,7	54,2
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inwoners 15-65 jaar) (2023)	185,4	170,2	181,8

* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen) (2023) *	8,4	5,9	6,3
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (2023) **	21	26	27
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) (%) (2023)	1,9	2,4	2,4

* Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/ of kwalificatie plichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven

** Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/ praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Niet-sporters (% inwoners 19 jaar en ouder) (2022)	55,9	48,7	46,4

3.4 Financieel overzicht

3. Veelzijdig Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	18.040 N	16.436 N	23.107 N	21.253 N	1.853 V
Baten	3.450 V	3.231 V	5.218 V	4.201 V	1.017 N
Saldo programma	14.590 N	13.205 N	17.888 N	17.052 N	836 V
Mutaties reserves	656 V	131 N	4.229 V	5.474 V	1.245 V
Resultaat van lasten en baten	13.934 N	13.336 N	13.659 N	11.578 N	2.081 V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
3. Veelzijdig Altena		
2.3 - Recreatieve havens	1	V
Diverse kleine verschillen.	1	V
3.1 - Economische ontwikkeling	45	V
Diverse kleine verschillen.	45	V
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	145	N
Meer uitgaven als gevolg van de werving van directeur ROB.	145	N
3.3 - Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	21	V
Diverse kleine verschillen.	21	V
3.4 - Economische promotie	27	N
Diverse kleine verschillen.	27	N
4.1 - Openbaar basisonderwijs	8	N
Diverse kleine verschillen.	8	N
4.2 - Onderwijshuisvesting	757	N
De overschrijding van de geraamde kosten heeft verschillende oorzaken:	277	N
- De huurbedragen zijn geïndexeerd		
- De belastingen zijn geïndexeerd		
- De kosten voor de evaluatie van de beheerovereenkomsten waren niet geraamd		
- De huuropbrengsten zijn op een ander nummer geboekt		
Niet geraamde tijdelijke huisvesting van Het Fundament. De huidige gebouwen zijn gesloopt en de school is tijdelijk verhuisd naar een andere locatie. In de begroting was uitgegaan van een te activeren last (met kapitaallasten), bij de jaarrekening blijkt dat deze lasten in één keer in de exploitatie genomen moeten worden. Deze lasten worden gedekt met een onttrekking aan de reserve kapitaallasten (zie ook onder reserves).	211	N
Hogere doorbelasting MFA's naar dit taakveld door hogere onderhoudslasten van de panden en hogere lasten voor energie.	255	N
Diverse kleine verschillen.	14	N
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	63	N
Meer ontvangsten RMC gelden en minder uitgaven voor techniekpromotie.	64	N
Diverse kleine verschillen.	1	V
5.1 - Sportbeleid en activering	10	V
Diverse kleine verschillen.	10	V
5.2 – Sportaccommodaties	1.937	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
Meer uitgaven in het kader van de energiecompensatie aan maatschappelijke accommodaties. Hier tegenover staat een hogere onttrekking uit de reserve.	655	N
De kosten voor de uitvoering van het groot onderhoud aan de sportvelden moet rechtstreeks ten laste gebracht worden van de voorziening en niet op het toegekende budget. Hiermee ontstaat een voordeel op dit budget.	1.118	V
De initiële storting vanuit de Algemene reserve in de voorziening onderhoud sportvelden is op basis van de BBV-regelgeving niet toegestaan. Hiermee ontstaat een voordeel ten opzichte van de begrote storting van € 2,4 miljoen. Hiertegenover staat dat begrote onttrekking uit de voorziening niet is doorgevoerd omdat de kosten voor het onderhoud rechtsreeks op de voorziening zijn gemuteerd. Een nadeel van € 900.000. Per saldo is sprake van een voordeel van € 1,5 miljoen.	1.440	V
Toegerekende inkomsten uit SPUK BTW Sport regeling voor de buiten sportaccommodaties.	167	V
De huurinkomsten bij sporthal de Jager waren te hoog geraamd. Daarnaast waren de schoonmaakkosten te laag geraamd en was er behoorlijk wat klachtenonderhoud.	91	N
Diverse kleine verschillen.	42	N
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	264	N
Meer uitgaven in het kader van de energiecompensatie aan maatschappelijke accommodaties. Hier tegenover staat een hogere onttrekking uit de reserve.	377	N
Subsidieregeling vitaliteit verenigingen als gevolg van corona niet volledig benut door verenigingen	63	V
Diverse kleine verschillen.	50	V
5.4 - Musea	0	-
Geen verschil.		
5.5 - Cultureel erfgoed	22	V
Diverse kleine verschillen.	22	V
5.6 – Media	60	V
De SPUK-gelden 2024-2025 voor de bibliotheek zijn niet volledig benut. Restant wordt uitgegeven in 2025.	70	V
Diverse kleine verschillen.	10	N
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	V
Diverse kleine verschillen.	4	V
Mutaties reserves programma 3		
0.10 - Mutaties reserves	1.245	V
Hogere onttrekking reserve ondersteuning verenigingen i.v.m. energiecrises. Zie ook toelichting bij taakveld 5.2 en 5.3.	1.032	V
Hogere onttrekking reserve kapitaallasten i.v.m. tijdelijke huisvesting Het Fundament. Zie ook toelichting bij taakveld 4.2.	211	V
Diverse kleine verschillen.	2	V
Eindtotaal	2.081	V

Programma 4. Duurzaam Altena

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Sheikkariem	Omgevingswet en ruimtelijke plannen
Wethouder Sheikkariem	Integrale aanpak Veense Put
Wethouder van Ooijen	Arbeidsmigranten
Wethouder Schipper	Duurzaamheid
Wethouder Tanis	Wonen
Wethouder Schipper	Circulair voedselsysteem
Wethouder Schipper	Afval en grondstoffen

4.1 Beleid

Omgevingswet

- De [Omgevingsvisie Altena 2040](#) is aangevuld met kaartmateriaal; hierover is een [raadsinformatiebrief](#) gestuurd.
- In 2024 is de raads werkgroep Omgevingswet van start gegaan, met informatie, uitleg en verdieping.
- Er is intern veel aandacht besteed aan het instrument Programma's onder de Omgevingswet, die de Omgevingsvisie Altena 2040 nader uitwerken. De afspraken over hoe de raad betrokken wordt bij deze programma's, zijn scherper gemaakt.

Arbeidsmigranten

Regionaal

In de Regio West-Brabant (RWB) werkt Altena sinds 2021 samen op basis van een Afsprakenkader arbeidsmigranten. In 2024 is een derde voortgangsrapportage opgesteld. In de voortgangsrapportage is een samenvatting opgenomen. Hieronder de belangrijkste punten:

- Alle gemeenten in de stedelijke regio West-Brabant-West zijn conform het afsprakenkader aan de slag met het realiseren met betaalbare huisvesting voor arbeidsmigranten
- In de stedelijke regio Breda-Tilburg zijn, in tegenstelling tot de regio West-Brabant-West, geen specifieke afspraken over huisvesting van arbeidsmigranten gemaakt. Gemeenten, waaronder Altena, bepalen zelf welke instrumenten zij willen inzetten.
- De RWB werkt aan een nieuwe strategie waarin er meer duidelijkheid komt rondom vraag en aanbod rondom arbeidsmigranten in een brede zin van het woord.

Lokaal

De in 2023 vastgestelde beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten is de basis voor het lokale beleid in Altena. Deze beleidsregel maakt onderscheid in kleinschalige en grootschalige huisvestingslocaties en geeft de kaders aan waarbinnen het college afwegingen kan maken. Een grootschalige locatie telt tussen de 100 en 150 plaatsen. Er geldt een schaars rechtenstelsel voor grootschalige huisvestingslocaties. Het maximale aantal huisvestingsplaatsen op grootschalige locaties is hiermee vastgesteld op 400 plaatsen. Dit aantal is gebaseerd op een in 2022 uitgevoerd behoefteonderzoek tot 2030.

Omdat de huisvesting van arbeidsmigranten een actueel thema is, heeft het college de toezegging gedaan om in 2025 een nieuw behoefteonderzoek uit te voeren en het beleid te evalueren.

Aantal huisvestingsplaatsen grootschalige locaties

Inmiddels is er één grootschalige huisvestingslocatie van 132 plaatsen gerealiseerd aan De Kromme Nol in Wijk en Aalburg. Een andere grootschalige locatie aan de Middenweg in Andel is vergund, maar nog niet gerealiseerd. Omdat de aanvraag voor deze laatste locatie dateert van vóór het schaarse rechtenstelsel, is een vergunning verleend voor maximaal 274 huisvestingsplaatsen. Het maximaal aantal te vergunnen huisvestingsplaatsen in Altena is hiermee bereikt.

Spuk Huisvesting bijzondere doelgroepen

De gemeente heeft in 2020 een specifieke uitkering (spuk) ontvangen vanuit het Rijk, in te zetten voor de huisvesting van arbeidsmigranten. De spuk is onderwerp van een gerechtelijke procedure. Wij zijn in afwachting van uitspraak van de rechter.

Duurzaamheid

Co2 prestatieladder

De ontwikkeling van de CO₂ voetafdruk van de organisatie wordt jaarlijks gemeten met behulp van de CO₂ Prestatieladder. Gemeente Altena is gecertificeerd op niveau 3 van de ladder. De elektrificatie van het wagenpark van de buitendienst heeft aanzienlijk bijgedragen aan de verlaging van de CO₂-uitstoot. Daarnaast is de elektriciteit die de gemeente gebruikt voor haar gebouwen, openbare verlichting, riolen en gemalen, etc. gecertificeerd groen.

Windenergie

Altena volgt de ontwikkelingen rond windturbines in Waalwijk en Gorinchem op de voet. In 2024 heeft Waalwijk haar visie voor grootschalige opwek afgerond (Beleidsvisie GODE). Helaas zijn de punten uit onze zienswijze op deze visie niet overgenomen. De volgende stap is het opstellen van selectiecriteria voor het indienen van concrete plannen. Ook in 2024 zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk gesprekken gevoerd met de gemeente Waalwijk met als inzet het waarborgen van de belangen van onze inwoners.

In de RES-regio Alblasserwaard is in 2024 onderzoek gedaan naar alternatieve windlocaties voor Avelingen. Dit heeft geleid tot locaties op aanzienlijke afstand van Altena, bij Papendrecht en ten noorden van Gorinchem. Daarbij is er nog geen zekerheid over het vervallen van de locatie Avelingen. Net als in Waalwijk is de gemeente Altena ook aan de noordzijde goed aangehaakt bij de ontwikkelingen.

Altena Isolatie- en bespaarfestival

Op zaterdag 19 oktober 2024 was de tweede editie van het Altena Isolatie- en bespaarfestival. Deze keer was het Altena College in Sleeuwijk het decor voor een dag vol verduurzamingsinspiratie voor woningeigenaren. Er was een verduurzamingsmarkt met onder meer verschillende isolatiematerialen, isolerende beglazing en warmtepompen, aangevuld met diverse workshops en een lezing door TV-tuinman Lodewijk Hoekstra.

Energiearmoede

In 2024 hebben energiefixers van Energiebox bij ca. 890 geselecteerde huishoudens in Altena kleine energiebesparende producten aangebracht en hebben zij de bewoners energiebesparingstips gegeven. Eerder heeft Altena in het kader van bestrijding van energiearmoede een witgoedregeling opgezet, waarbij ruim 500 huishoudens een nieuw energiezuinig witgoedapparaat hebben gekregen, en is tijdelijk extra formatie bij Surplus Vroeg eropaf gefaciliteerd. Hierdoor konden huishoudens die door de hoge energieprijzen in financiële problemen dreigden te komen in een vroeg stadium worden geholpen.

Circulaire economie

In 2024 is een verkenning uitgevoerd naar de wenselijkheid en mogelijkheden om de circulaire economie in Altena verder aan te jagen. Op 22 oktober 2024 is hierover een themasessie georganiseerd met het college en de directie. Met de uitkomsten wordt in 2025 een aanpak uitgewerkt.

Altena Klimaatagenda

De Altena Klimaatagenda is in 2021 vastgesteld als uitvoeringsagenda bij de Altena Energiestrategie 2019-2046. In deze agenda stonden 40 acties verdeeld over 6 thema's, gericht op CO₂-reductie. In 2024 is de Klimaatagenda tegen het licht gehouden. Daarbij is vastgesteld dat de helft van de acties inmiddels zijn afgerond. Andere acties zijn niet meer actueel en sommige acties lopen nog. De komende tijd wordt de Altena Klimaatagenda herijkt. Op basis van de evaluatie wordt de agenda geactualiseerd en in 2025 wordt een geactualiseerde versie door het college vastgesteld.

CO₂-bewustwording

Altena hecht waarde aan het creëren van bewustwording over de effecten van te veel CO₂ in de atmosfeer. In dat kader is in 2024 een aantal activiteiten uitgevoerd:

- er is een programma opgesteld voor de onderbouw van 3 VO-scholen in Altena,
- de eerste 'Groene Pluim' is uitgereikt aan een bedrijf in Altena dat vooruitstrevend is op het gebied van duurzaam ondernemen en
- voor medewerkers van de gemeente is een 6 weken durende duurzame game georganiseerd: de Impact Games.

Wonen

De Woonvisie is in 2021 vastgesteld. In 2023 ondertekenden we aanvullend daarop de regionale Woondeal SRBT. Met de vaststelling van het mantelwoonbeleid in 2024 is het mogelijk geworden om bij een woning een extra zelfstandige wooneenheid te plaatsen voor familieleden. Er hoeft hierbij (nog) geen sprake te zijn van mantelzorg. Tevens is in 2024 door gemeenten, woningcorporaties en zorgpartijen gewerkt aan de afronding van het regionale Afsprakenkader

wonen, welzijn en zorg. Dit is de basis voor de lokale invulling van vraagstukken op het snijvlak van wonen en zorg en biedt input voor de actualisering van de Woonvisie/het volkshuisvestingsbeleid. Tot slot zijn begin december de prestatieafspraken met de twee woningcorporaties vastgesteld.

Deze (en andere) documenten vormen de basis voor de woningbouwopgave van Altena. In de periode 2021-2030 moet Altena 3.000 woningen bouwen. Dat betekent dat elk jaar netto gemiddeld 300 woningen moeten worden toegevoegd (bouw – sloop = netto toevoeging). In 2024 zijn in totaal 304 woningen toegevoegd aan onze woningvoorraad.

In de regio Baronie werken we samen om de data voor wonen en volkshuisvesting op orde te krijgen. Tot en met 2024 werkten we met Excel om de voortgang van de woningbouwopgave te monitoren. Eind 2024 kozen we ervoor in samenwerking met de gemeenten in de regio Baronie te gaan werken met een onlineprogramma om onze data, opgave en voortgang beter te kunnen monitoren, analyseren en presenteren. We nemen deze tool in 2025 in gebruik.

In 2024 hebben we verder gezocht naar mogelijkheden voor flexinitiatieven van derden. Flexwonen lijkt op het eerste oog erg interessant, maar financieel liggen er (zeker in het buitengebied) best wat uitdagingen voor (particuliere) initiatiefnemers. Flexprojecten komen daardoor in Altena niet of nauwelijks van de grond. Desondanks lijkt er een initiatief te zijn voor meerdere flexwoningen waarvan we de haalbaarheid in 2025 verder verkennen.

De grotere woningbouwprojecten (> 25 woningen) leveren nu en in de toekomst een belangrijke bijdrage aan die resultaten. In 2024 is hard gewerkt om deze projecten een stap verder te brengen. De komst van de Omgevingswet begin 2024 heeft ertoe geleid dat veel plannen in 2024 zijn vastgesteld. Daarmee is de weg vrijgemaakt voor de bouw van woningen. Tussen vaststelling en daadwerkelijke start bouw zit helaas nog voorbereidingstijd voor ontwikkelaars en aannemers. We blijven sturen op de voortgang in de grotere woningbouwprojecten.

Vanuit Altena nemen we actief deel aan de Versnellingstafel woningbouw SRBT. Aan die tafel zoeken vertegenwoordigers van ontwikkelaars, corporaties en gemeenten samen naar manieren en voorbeelden om de woningbouw te versnellen. Het levert Altena interessante inzichten en handvatten op om de woningbouw te versnellen. Dit is zeer waardevol, omdat Altena met haar 21 landelijke kernen een zeer uitdagende opgave heeft.

In 2024 verkenden we zelf of op verzoek van ontwikkelaars nieuwe woningbouwlocaties. Dat blijven we doen om kansen te vinden. Ook werken we mee aan een pilot om met behulp van beschikbare data te analyseren of en hoe projecten kunnen worden versneld.

Voor de kernen Almkerk, Woudrichem en Oudendijk werken we aan een kernstrategie. Voor Almkerk ontving de raad medio 2024 een voorstel om de dorpsstrategie vast te stellen. Het voorstel riep nog wat vragen op bij de raad. De tweede helft van 2024 is gebruikt voor nadere onderzoeken en gesprekken om de dorpsstrategie opnieuw aan de raad te kunnen aanbieden. Voor Woudrichem en Oudendijk formuleerden we in 2024 de gebiedsagenda. We deden dit aan de hand van gesprekken met verenigingen, ondernemers en andere stakeholders. Voor de vesting van Woudrichem hanteren we de vestingagenda als basis. De gebiedsagenda bevat 6 hoofdthema's met

elk een vertrekpunt, ambitie en uitvoeringsrichting. Dit concept toetsten we bij inwoners en ondernemers via gesprekken en ontbijtsessies. De gebiedsagenda vormt de basis voor de uiteindelijke kernstrategieën voor beide kernen, die in 2025 aan de raad worden aangeboden voor vaststelling.

Er zijn in 2024 verschillende onderzoeken naar woningbouwbehoeftes, woonzorg en huisvesting van eigen inwoners in gang gezet. Deze krijgen in 2025 vervolg via analyses en aanbevelingen. Specifiek voor Altena is eind 2024 een lokaal woningbouwbehoefteonderzoek in gang gezet om beter begrip te krijgen van de lokale opgave. De uitkomsten gaan ons helpen bij het actualiseren van het volkshuisvestingsbeleid voor Altena in 2025 (opvolger Woonvisie).

De vitaliteit en leefbaarheid van de Brabantse dorpen en kernen is een belangrijk aandachtspunt. Daarom wordt er Brabantbreed gewerkt aan een set van handvatten, instrumenten en voorbeelden die kunnen helpen om die vitaliteit en leefbaarheid te behouden en zelfs te versterken. Vier regio's leveren capaciteit en middelen om dit samen voor elkaar te krijgen. Namens de Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) is Altena bestuurlijk en ambtelijk trekker van dit project. We zijn de gemeente met het grootste landelijke oppervlak en de meeste kernen in SRBT-verband en vinden het belangrijk om kansen te creëren voor onze eigen kernen.

In 2023 ontvingen we een grote subsidie van het Rijk om de start van vijf projecten over de drempel te helpen. Aan die subsidie was een snelle start van de projecten verbonden. De bouw van een van de projecten startte al in 2023. De overige vier zijn in 2024 gestart. Daarnaast hebben we een provinciale subsidie toegezegd gekregen om personele capaciteit in te huren voor woningbouwprojecten.

In 2024 is budget beschikbaar gesteld ter stimulering van innovatieve woonvormen. Dit budget is meerjarig opgenomen in de begroting. Er heeft nog geen uitwerking plaatsgevonden om dit innovatiebudget aan initiatieven beschikbaar te kunnen stellen. Deze uitwerking vindt plaats in 2025.

In 2024 hebben 35 starters een starterslening ontvangen van maximaal € 30.000. Daarmee was het budget eind 2024 uitgeput. Begin 2025 stemde de raad in met een ophoging van het beschikbare budget voor startersleningen.

Circulair voedselsysteem

Op basis van het jaarplan 2024 is door middel van concrete projecten invulling gegeven aan het realiseren van de doelen van het programma circulair voedselsysteem. Veruit het merendeel van de projecten is succesvol doorgepakt vanuit 2023 of met succes in 2024 opgestart.

Het versterken van de samenwerking met partners heeft in 2024 een impuls gekregen door het organiseren van drie 'transitielab' bijeenkomsten waarbij de korte keten centraal stond. In samenhang hiermee zijn via een masterclass zes lokale ondernemers verder op weg geholpen met hun propositie voor de korte keten.

Het Altenakatern met specifieke aandacht voor lokale aanbieders (zevenenzestig verkooppunten in beeld) en De Week van ons Eten (voorheen Dutch Food Week) hebben opnieuw bijgedragen aan meer bewustwording van 'de maaltijd van morgen' (waarbij productie en consumptie van voedsel minder impact op het milieu, de leefomgeving en onze gezondheid hebben). De Week van Ons Eten had meer dan 4.000 bezoekers. Er zijn verspreid over zeven dagen negen verschillende activiteiten georganiseerd. De doelgroepen voor de activiteiten varieerden van kinderen tot volwassenen en ouderen, specifiek agrariërs en van beleidsmakers tot onderwijs en maatschappelijke organisaties.

Afval en grondstoffen

De regionale samenwerking op het gebied van afval en grondstoffen heeft in 2024 definitief vorm gekregen. Er is een medewerker in gezamenlijk dienst van de samenwerkende partijen. Deze initieert en coördineert diverse initiatieven. Er is nog veel pionierswerk te verrichten op de weg naar een circulaire economie voor wat betreft grondstoffen. We zien veel kansen maar iedere kans is omgeven door uitdagingen. We zetten kleine stapjes in de goede richting

4.2. Doelenbomen Duurzaam Altena

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Omgevingswet				
Toepassen van de regels en werken naar de doelen van de Omgevingswet.	- Vaststellen van een of meer eerste wijzigingen van het "tijdelijk" omgevingsplan (waarmee het Omgevingsplan Altena wordt opgebouwd). - Het (leren van) evenwichtig toekennen van functies aan locaties. (Leren) werken naar de doelen van de Omgevingswet: integraal en samenhangend en met een balans tussen beschermen en benutten.	vanaf 2024 vanaf 2024 vanaf 2024		- In 2024 is begonnen met de basisstructuur en regelopzet ('regelbibliotheek') van het Omgevingsplan Altena, dat uiterlijk 31 december 2023¹ definitief moet zijn. Deze zijn nodig om wijzigingen van het 'tijdelijk' Omgevingsplan te kunnen inpassen in het Omgevingsplan Altena. In 2024 bleek het nog te vroeg voor de eerste wijzigingen, omdat in 2023 veel plannen zijn ingediend onder de Wet ruimtelijke ordening. - Hiermee wordt ervaring opgedaan bij de opbouw van het Omgevingsplan, maar ook bij het verlenen van omgevingsvergunningen. - Bij de verkenning van het instrument 'Programma's onder de Omgevingswet' groeit het besef over de genoemde doelen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Veense Put				
De ruimtelijke, juridische en feitelijke situatie op de Veense Put op rechtvaardige wijze in overeenstemming met elkaar brengen.	- Met de eigenaren sluiten we anterieure overeenkomsten met het oog op de realisatie van de gewenste kwaliteitsverbetering en het mogelijk maken van permanente bewoning op de Veense Put. - Aansluitend wordt een wijziging van het Omgevingsplan voorbereid.	2024 en verder 2024 en verder		- De algemene uitgangspunten zijn geformuleerd en hierover wordt met de eigenaren in gesprek gegaan. - Na deze gesprekken wordt gezien in samenspraak met de medeoverheden hoe de algemene uitgangspunten verwerkt kunnen worden in het Omgevingsplan.
Arbeidsmigranten				
We gaan op zorgvuldige wijze ruimte bieden aan de ontwikkeling van huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten.	Monitoren en handhaven beleidsregels arbeidsmigranten.	2024		Er zijn in 2023 en tot nu toe onder het stelsel van schaarse rechten geen vergunningen verleend voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
Duurzaamheid				
Uitvoering Warmtevisie Altena 2021.	We stellen uitvoeringsplannen op voor spoor A en B van de Warmtevisie	Q3 2023 – Q1 2024		In 2024 is een aanbestedingstraject gestart voor het vinden van een marktpartij die een meerjaren ontzorgingsprogramma gaat uitvoeren. Dit gaat particuliere woningeigenaren zoveel mogelijk helpen bij alles rondom het verduurzamen van de woning. In spoor B (buurtaanpak) zal dit zeer intensief zijn en in spoor A (gemeentebreed) minder intensief. Voor een specifieke doelgroep (eigenaar-bewoners van energetisch slechte woningen) is in 2024 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd t.b.v. de uitvoering van de regeling Lokale Aanpak Isolatie. Om verduurzaming op grotere schaal mogelijk te maken en daarbij te

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	• We voeren deze plannen uit in samenwerking met onder andere de woningcorporaties. • We zetten ons in om belemmeringen voor verduurzaming van Woudrichemse vesting en monumenten weg te nemen. • We doen onderzoek naar het lokaal toepassen van alternatieve warmtebronnen zoals groen gas en aquathermie.	Q4 2023 en verder Q3 2023 en verder Q3 2023 en verder		voldoen aan de eisen die de wet stelt aan bescherming van gebouw bewonende diersoorten, is in 2024 succesvol een aanbestedingstraject voor het opstellen van een SMP (SoortenManagementPlan) doorlopen. • Om Verenigingen van Eigenaren (VvE) te helpen bij de verduurzaming van hun complexen, is Altena in 2024 een samenwerking aangegaan met het VvE Transitie Centrum Brabant (VTCB). • De woningcorporaties zijn nauw betrokken bij de uitvoering van de Warmtevisie. Zij hebben hun eigen verduurzamingsopgave. In de prestatieafspraken is vastgelegd dat die corporaties de zo veel mogelijk laten 'landen' bij de huishoudens die dit het hardst nodig hebben. • In overleg met bewoners van de Woudrichemse vesting en de Commissie Omgevingskwaliteit zijn de regels voor de verduurzaming van niet-monumenten binnen de vesting nader uitgewerkt en in 2024 door het college vastgesteld. • Na vaststelling van de technische en financiële haalbaarheid is met het waterschap en de woningcorporatie onderzocht welke vervolgstappen zouden moeten worden gezet. Onder regie van de warmtecoördinator van de RES wordt dit verder uitgewerkt. • Binnen het Europese project CIRCUS onderzoekt ZLTO wat de mogelijkheden zijn voor agri-PV (combinatie van zonnepanelen met een volwaardige agrarische functie) en groen gas uit

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				mest. Ten aanzien van groen gas is inmiddels duidelijk wat de theoretische potentie is en globaal waar een collectieve vergister zou kunnen worden gerealiseerd.
Openbare laadinfrastructuur.	We stellen een plaatsingsplan op (Q3 2023) en zorgen voor de uitvoering.	Q3 2023 en verder		De marktpartij die de laadpalen plaatst, heeft in 2024 op locaties waar vraag is of gaat ontstaan 10 laadpalen geplaatst.
Altena energie-eiland.	- We verkennen mogelijkheden in samenwerking met Enexis en de provincie Noord-Brabant met inbreng van verschillende lokale partijen zoals Altena Nieuwe Energie. - We stimuleren het plaatsen van zonnepanelen op bedrijven(terreinen) en zetten ons in om op bedrijventerrein de Rietdijk een Smart Energy Hub op te zetten (met ondersteuning vanuit de RES).	2024 Q2 2023 en verder		- De energiesysteemstudie is afgerond en is besproken met de raad. In samenhang met het opstellen van het RPE-WBEB (Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans, de nieuwe naam van de RES 2.0). biedt de studie houvast bij het nemen van strategische beslissingen ten aanzien van het lokale energiesysteem. - Voor bedrijventerrein de Rietdijk hebben we, in samenwerking met Enexis parkmanagement, in beeld gebracht welke mogelijkheden er vanuit het elektriciteitsnet zijn voor samenwerking tussen bedrijven. Hierbij is ook gekeken naar de samenhang met de uitbreiding. In samenwerking met de BIZ is voor de bedrijventerreinen in Werkendam eveneens een start gemaakt met de opzet van een smart Energy Hub.
RES 2.0	We herijken de RES 1.0 naar RES 2.0 in 2024.	Oplevering eind 2024		De raad is op 3-12-2024 geïnformeerd over het RPE-WBEB. Dit is in concept klaar en bevat onder andere 7 bestuurlijke keuzes. Het RPE omvat het hele energiesysteem en is daarmee breder dan de RES 1.0. Het in 2025 vast te stellen RPE-WBEB is in 2025 voorgelegd voor wensen en bedenkingen.
De openbare verlichting uitvoeren in 100% LED.	We vervangen conventionele verlichting door LED-verlichting.	2024		Eind 2024 was ca. 97% van de straatverlichting uitgevoerd met LEDlampen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Gebruikmaken van (alternatieve) vormen van energieopslag.	We doen onderzoek naar (alternatieve) vormen van energieopslag. (Onderdeel van Altena Energie Eiland).	2024		Dit hangt samen met de Energiesysteemstudie. In het RPE-WBEB neemt energieopslag een belangrijke plaats in, bijvoorbeeld als het gaat om het plaatsen van grootschalige grid-batterijen.
Wonen				
Kaders formuleren voor het aanbieden van woonruimte voor inwoners met een zorgvraag.	Vaststellen Woonzorgvisie.	2024		De woonzorganalyse is in 2023 afgerond. In de regio is afgesproken om in 2024 gezamenlijk te komen met een afsprakenkader. In dit afsprakenkader gaat het over de regionale opgaven en de verdeling van doelgroepen. Lokaal gaan we kijken hoe we de uitkomsten van de woonzorganalyse kunnen vertalen naar een geschikt document.
Het woonaanbod in de 21 kernen van Altena in 2030 is duurzaam, veelzijdig, kwalitatief, authentiek en passend bij de sociale cohesie van de kernen en de levensfase van de inwoners.	Uitvoeren van het Uitvoeringsplan Wonen.	2024-2025		Het Uitvoeringsplan Wonen is onderdeel van het Programmaplan Wonen en omvat veel onderdelen. Hierbij is mede voorgesorteerd op de in voorbereiding zijnde Wet versterking regie Volkshuisvesting. Een aantal geformuleerde activiteiten wordt opgepakt na goedkeuring van de wet en/of meegenomen in het op te stellen volkshuisvestingsbeleid Altena (opvolger Woonvisie), die in 2025 aan de gemeenteraad wordt aangeboden voor vaststelling.
	Opstellen dorpsstrategie Woudrichem.	2024-2025		De Kernstrategie Woudrichem (kernstrategie omdat Woudrichem stadsrechten heeft) ligt op schema. De voorbereidingen zijn in het voorjaar gestart. In het najaar van 2024 worden inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden uit Woudrichem geraadpleegd over hun ideeën en visie voor Woudrichem op de lange termijn.
	Opstellen dorpsstrategie Sleenwijk.	2024-2025		De voorbereidingen voor de Dorpsstrategie Sleenwijk worden gestart nadat de Kernstrategie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	- Stimuleren bijzondere woonvormen. - Realiseren van 1 of 2 projecten met flexwoningen.	2024 2024-2026		Woudrichem loopt. De planning is nog steeds om deze voorbereiding in het najaar van 2024 te starten. - Op verzoek van de raad is het beleid mantelwonen vastgesteld. Naast mantelzorgwonen biedt dit starters op de woonmarkt een extra mogelijkheid om te starten. In de tweede helft van 2024 communiceren we over de mogelijkheden van mantelwonen in Altena. Ook gaan we communiceren over de ruimte voor andere woonvormen. - Voor de realisatie van een groter flexwonenproject in opdracht van de gemeente en/of Bazalt Wonen is vooralsnog geen geschikte bouwgrond beschikbaar. Los van een gemeentelijk initiatief is er in Altena ook ruimte voor een flexproject van derden. We gaan nadrukkelijker communiceren over de wens en ruimte voor dergelijke initiatieven.
Circulair voedselsysteem				
Voortgang boeken op de weg naar een circulair voedselsysteem.	- Coördineren van het transitielab korte keten, waarin de gemeente samen met gebiedspartijen concrete experimenten, projecten en onderzoeken uitvoert. - Het verder opbouwen en versterken van het ondersteuningsnetwerk voor agrarische ondernemers op basis van de pilot uit 2023. - Uitvoering plan van aanpak voor een meer biologische en lokale kantine en catering in samenwerking met MidZuid.	2024		Er is een jaarplan voor 2024 opgesteld met daarin twaalf projecten. De projecten zijn volop in ontwikkeling; zo wordt voortgang geboekt op weg naar een circulair voedselsysteem; een paar voorbeelden: - Door het transitielab en de masterclass korte keten weten partijen elkaar te vinden en worden initiatieven verder verrijkt (o.a. 'Helden van Altena' via SPAR, 'de Buurderij'). - Het ondersteuningsnetwerk is voortgezet en helpt agrarisch ondernemers adequaat verder.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	• Actieve deelname aan de carbon farming pilot, om de samenwerking tussen bedrijven en boeren in Altena te vergroten • Inzichtelijk maken hoe we de partnersamenwerking kunnen intensiveren om te komen tot nog meer gedeeld eigenaarschap voor het realiseren van de doelen van het programma			• De samenwerking met onze eigen cateringpartner wordt voortgezet en samen met andere cateraars en horecagelegenheden in Altena zijn we aan de slag met de doelen van het project (meer dan tien horecagelegenheden bieden in 'De Week van Ons Eten Altena' een lokaal geproduceerde of plantaardige maaltijd). • Er zijn drie nieuwe bedrijven aan de carbon farming pilot toegevoegd. • Partnersamenwerking is nadrukkelijk onderdeel van de subsidieaanvraag GLB-subsidie Kennis & Informatie. • In 2024 is gestart met een verkenning van het thema circulaire economie en de betekenis voor Altena.
Meer externe financiering voor het programma circulair voedselsysteem.	• Deelname aan subsidieproces voor de Regiodeal West-Brabant met twee projectfiches rondom duurzaam bodembeheer en gezonde en plantaardige voeding. • Verkennen nieuwe kansen voor externe financiering van het programma circulair voedselsysteem in samenwerking met onze subsidieadviseur.	2024		• Samen met onze lokale partners bereiden we de projecten voor die voortkomen uit de fiches uit de Regiodeal West-Brabant ('Vruchtbare bodem voor meer vitaliteit' en 'Plantaardig van boer tot bord'). • Samen met de subsidieadviseur worden continue kansen onderzocht voor aanvullende externe financiering. Zo is er een subsidieaanvraag ingediend voor de GLB-subsidie Kennis & Informatie en wordt een aanvraag voorbereid voor de GLB-subsidie Samenwerking voor Integratie Gebiedsontwikkeling
Groeien de bewustwording bij onze inwoners over herkomst en gebruik van gezonde voeding.	• Organiseren van de Week van Ons Eten (voorheen Dutch Food Week Altena).	Q3 2024		• In oktober is er tijdens De Week van Ons Eten Altena op verschillende manieren aandacht gegeven aan gezonde en lokale voeding: o.a. 'Kindermenu - Weet wat je eet', 'De Groene Loper Documentaires & Dialoog', 'Dag van de bodem', 'Conferentie circulair voedselsysteem', 'Eet de maaltijd van morgen' en 'Ontmoet de Boer'.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	Uitvoering geven aan het communicatieplan van het programma circulair voedselsysteem.	2024		Als onderdeel van de bewustwordingscampagne is in Juni 2024 een AltenaKatern verspreid onder inwoners.

4.3 Beleidsindicatoren

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner) (2024) *	76,7	148	150
Hernieuwbare elektriciteit (%) (2022)	25,2	geen data	41,0
Opgesteld vermogen zonne-energie (Wattpiek/inw) (2022)	1.231,1		1.088,2
Energie label woningen (percentage B of beter) (2024)	48,8	48,9	49,2

* Exclusief milieustations

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000) (2024)	396	361	379
Nieuwgebouwde woningen (per 1.000 woningen) (2023)	4,6	8,6	9,1
Demografische druk* (%) (2024)	77,1	75,3	70,4

* De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot het aantal personen van 15 tot 65 jaar.

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€) (2024)	901	897	geen data
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) (2024)	955	978	geen data

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

4.4 Financieel overzicht

4. Duurzaam Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	43.531 N	34.390 N	37.789 N	39.552 N	1.763 N
Baten	37.184 V	29.177 V	32.691 V	34.310 V	1.619 V
Saldo programma	6.347 N	5.212 N	5.098 N	5.242 N	144 N
Mutaties reserves	1.979 V	231 V	601 V	938 V	337 V
Resultaat van lasten en baten	4.368 N	4.981 N	4.497 N	4.304 N	193 V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
4. Duurzaam Altena		
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	75	N
Vanwege onvoldoende beheercapaciteit prioriteit bij veiligheid, regulier onderhoud plantsoenen en kunstwerken opgeschort.	56	V
Vanwege onvoldoende beheercapaciteit prioriteit bij veiligheid, regulier onderhoud en planten bomen opgeschort.	86	V
Meerdere bagger- en onderhoudswerkzaamheden en regulier onderhoud watergangen uitgevoerd. Oorzaken: weersomstandigheden, vegetatiegroei en infrastructurele noodzaak.	51	N
Arealen vanuit het bestek (lang gras) wijken af van werkelijke arealen. Hierdoor meer werk voor onderhoud gazons dan begroot.	102	N
Diverse kleine verschillen.	64	N
7.2 – Riolering	159	V
Netto kosten riolen zijn hoger uitgevallen, waardoor in verband met de kostendeckendheid meer onttrokken moet worden aan de voorziening riolering. Oorzaak is onder meer dat bij aanvang van de werkzaamheden voor reinigen en onderhoud mechanisch de uitvoering versneld is opgepakt.	159	V
7.3 – Afval	70	N
Netto kosten afval zijn lager uitgevallen, waardoor in verband met de kostendeckendheid extra gestort moest worden in de voorziening reiniging. Dit komt onder andere door:	70	N
- De post onderhoud algemeen is fors lager uitgevallen dan verwacht, mede door veel onderhoud eind 2023. Er heeft een niet begrote uitkering plaats gevonden van het resultaat over 2023 vanuit de GR-nazorg. De kosten voor containermanagement zijn fors lager dan begroot en lager dan voorgaande jaren. - Het aantal restafval aanbiedingen is minder dan geraamd. Het effect van de 8,6% tariefverhoging (minder aanbiedingen) is onderschat. - Het aantal ledigingen van de gft-containers is fors hoger uitgevallen dan verwacht. Het aanbieden van de gft-container is niet geprijsd. Hierdoor blijft het aanbod al jaren stijgen. - De opbrengst per ton die de gemeente van Verpact ontvangt voor PMD is uiteindelijk hoger geworden dan verwacht op het moment van het vaststellen van de begroting.		
7.4 – Milieubeheer	24	N
Het budget voor beleidsverkenning in het kader van programma Circulair voedselsysteem en vrije ruimte is niet volledig besteed in 2024. Voorgesteld zal wordt dit budget naar 2025 over te hevelen om dan in te zetten voor verkenning beleidsontwikkeling.	124	V
Er zijn extra onderzoeken uitgevoerd door de OMWB. Daarnaast is een besluit last onder dwangsom in bezwaar vernietigd.	103	N
Diverse kleine verschillen.	45	N
8.1 - Ruimte en leefomgeving	398	V
In 2024 is het beschikbare budget voor de Omgevingswet niet geheel uitgegeven. Het bestedingsplan, dat ten grondslag ligt aan deze bestemmingsreserve passen we daarom per 2025 aan. Hiertegenover staat een nadeel bij de reserve.	401	V
In 2024 was sprake van veel planprocedures die nog voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gestart. Daardoor zijn de inkomsten uit leges veel hoger dan geraamd.	149	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
Extra ambtelijke inzet ten behoeve van exploitatieprojecten die niet geactiveerd mogen, waardoor er meer in de exploitatie terecht komt dan doorbelast wordt naar de balans. Hier tegenover staan in de toekomst extra opbrengsten als gevolg van kostenverhaal bij de externe initiatiefnemer.	201	N
Diverse kleine verschillen.	49	V
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	796	N
Niet voorzienbare storting in de verliesvoorzieningen grondexploitatie (zie paragraaf Grondbeleid). Dit bedrag wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve grondexploitaties (zie ook mutaties reserves).	519	N
Daarnaast is een nadeel ontstaan als gevolg van afsluiten complexen in 2024 binnen de lopende grondexploitaties (zie ook paragraaf Grondbeleid). Dit bedrag wordt in overeenstemming met de nota Grondbeleid onttrokken aan de reserve grondexploitaties (zie ook mutaties reserves).	301	N
Winstneming Zandweide Dussen welke in de reserve grondexploitaties wordt gestort (zie ook mutaties reserves).	156	V
Er zijn meer voorbereidingskosten en haalbaarheidskosten gemaakt dan begroot.	66	N
Diverse kleine verschillen.	66	N
8.3 - Wonen en bouwen	264	V
Door capaciteitsproblemen zijn de middelen voor gemeentelijke financiële stimulering van innovatieve woon- en bouwvormen niet besteed (€ 100.000). Ook zijn niet alle geplande werkzaamheden uitgevoerd (bijvoorbeeld kernstrategie Sleeuwijk) of zijn werkzaamheden later gestart dan beoogd (zoals opvolger Woonvisie). Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de flexpoolregeling van de provincie, waardoor sprake is van een meevaller vanuit externe subsidiestromen.	217	V
De gelden zijn wel nodig voor het uitvoeren van de inspanningen, zoals vastgelegd in het Programmaplan Wonen.		
Een piek in de aanvragen net voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet waardoor er meer baten voor bouwvergunningen zijn dan begroot.	153	V
Meer externe advies- en juridische kosten met betrekking tot complexe dossiers bij omgevingsvergunningen.	79	N
Diverse kleine verschillen.	27	N
Mutaties reserves programma 4		
0.10 - Mutaties reserves	337	V
Lagere onttrekking reserve Omgevingswet wegens minder gemaakte kosten. Zie ook de toelichting bij taakveld 8.1.	401	N
Een niet voorzienbare onttrekking uit de reserve grondexploitaties voor de dekking van de stortingen in de verliesvoorziening grondexploitaties (zie de toelichting bij taakveld 8.2 en de paragraaf Grondbeleid).	519	V
Er is een aantal complexen afgerond, waarvan het resultaat ten laste komt van de algemene reserve grondexploitaties (zie ook analyse taakveld 8.2 en de paragraaf Grondbeleid).	301	V
Storting winstneming Zandweide Dussen in de reserve grondexploitaties (zie ook analyse taakveld 8.2 en de paragraaf Grondbeleid).	156	N
Diverse kleine verschillen.	74	V
Eindtotaal	193	V

Programma 5. Bereikbaar Altena

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Tanis	Uitwerken mobiliteitsvisie
Wethouder Tanis	Ontsluiting kern Werkendam
Wethouder Tanis	A27 en onderliggend wegennet
Wethouder Tanis	Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen
Wethouder Schipper	Beheer van wegen, water, groen, riool en verlichting

5.1 Beleid

Ontsluiting kern Werkendam

De nieuwe ontsluiting van de kern Werkendam maakt onderdeel uit van de visie Werkendam Noord. Deze is in 2024 verder uitgewerkt tot een advies voor een voorkeursscenario vanuit het bureau waarbij de raad is gevraagd wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

A27 en onderliggend wegennet

Tijdens 10 bijeenkomsten met ongeveer 300 betrokken inwoners/bedrijven is gewerkt aan het opstellen van een maatregelenpakket om sluipverkeer uit kwetsbare (woongebieden) te weren. Dat leidt tot concrete werkzaamheden en afsluitingen van wegen gedurende delen van de dag en voor een enkele weg gedurende alle dagen.

Rijkswaterstaat en ALSÉÉN hebben de gemeenteraad en de inwoners geïnformeerd over de aard en omvang van de werkzaamheden en de noodzaak van (weekend)afsluitingen ten behoeve van het snel efficiënt en veilig kunnen werken.

Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen

Openbaar vervoer

De provincie heeft de nieuwe concessie West-Brabant die op 6 juli 2025 ingaat gegund aan Arriva. Arriva en de provincie Noord-Brabant hebben samen met de gemeente gezien of, en zo ja welk maatwerk nog moet worden geleverd ten aanzien van infrastructuur alsook Bravo Flex.

Veren

Sinds februari 2024 is het gebruik van de Bergsche Maasveren niet meer gratis voor gebruikers (m.u.v. voetgangers, fietsers en landbouwverkeer). Het gebruik is sindsdien significant minder geworden (nagenoeg gehalveerd). Het Stichtingsbestuur is eind 2024 gestart met het maken van een plan om gebruikers terug te halen richting de veerverbindingen.

Het 'Altena-abonnement' vindt gretig aftrek: ongeveer 700 gebruikers hebben een 100% kortingsabonnement en ongeveer 170 gebruikers een 50% kortingsabonnement aangeschaft. Dat leverde respectievelijk 90.000 en 4.000 overtochten op.

Voor veerverbinding Kop van 't Land is gewerkt aan het overdragen van de exploitatie naar Riveer. In het voorjaar van 2024 zijn de twee elektrische veerponten opgeleverd en overgedragen aan Riveer. Sindsdien wordt een groot deel van de dienstregeling met de elektrische ponten uitgevoerd. Voor de verbinding Veen-Aalst wordt de bijdrage vanuit het Gelders Verenfonds afgebouwd. Dat betekent dat de twee oevergemeenten Altena en Zaltbommel samen moeten opdraaien voor het tekort. Er is in 2024 nog geen nieuwe afspraak tussen de twee oevergemeenten gemaakt.

Aan de noordkant over de Boven-Merwede zijn twee lijnen die geëxploiteerd worden door Riveer: de veerverbinding over de Boven-Merwede richting Woudrichem (oostkant) en de veerverbinding over de Boven-Merwede richting Werkendam (westkant). Deze verbindingen worden sinds 2024 gevaren met een nieuw elektrisch vaartuig. Op zondag vaart de veerverbinding niet.

Fietsverbindingen

Najaar 2024 is gewerkt aan een nadere opdrachtformulering voor de motie 'De Fiets op 1'. Ook is een eerste verkenning gedaan van de mogelijkheden om de bestaande fietsroute langs de A27 op te waarderen/te verbeteren.

Bereikbaarheid voor iedereen

In 2024 is gewerkt aan een studie naar bereikbaarheid(sarmoede) binnen Altena. Daaruit is naar voren gekomen dat niet alleen beschikbaarheid van (openbaar) vervoer een probleem is voor een deel van de inwoners. Ook bekendheid, begrijpelijkheid en betaalbaarheid zijn belangrijke factoren die een rol spelen bij bereikbaarheid. Om die reden wordt in 2025 doorgepakt op deze onderdelen. Er wordt een Openbaar Vervoerfolder opgesteld en uitgegeven, er wordt gezocht welke mogelijkheden er zijn om goedkopere abonnementsvormen te introduceren en verenigingen worden gevraagd om hun schouders te zetten onder (openbaar)vervoer binnen de gemeente Altena.

Beheer van wegen, water, groen, riool en verlichting

Het beheer, het onderhoud en de vervanging van de beheerobjecten in de leefomgeving geschiedt op kwaliteitsniveau B in overeenstemming met de C.R.O.W. Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte.

Beheer is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten die erop gericht zijn een object blijvend zijn functie te laten vervullen. Onderhoud behelst het uitvoeren van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat te houden of te brengen, waarbij onderhoud kan worden onderscheiden in klein en groot onderhoud. Vervanging Vervanging betreft de maatregel om de kwaliteit van een object weer op het gestelde kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de (economische) gebruiksduur, als groot- en klein onderhoud niet meer toereikend is, waardoor uiteindelijk een nieuw object ontstaat.

52 Doelenbomen Bereikbaar Altena

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Uitwerking Mobiliteitsvisie (projectnummering conform Mobiliteitsvisie) https://np.lc/3qGTb				
Uitwerking Mobiliteitsvisie.	- Kernen en woongebieden verkeersveilig inrichten met voetganger en fietser als hoofdgebruiker (project 1) - Aanpak verkeersveiligheidsknelpunten tussen modaliteiten ontwikkelen en uitvoeren (project 2) - Op orde maken kwaliteit hoofdnetwerk fiets (project 9) <i>Deze eerste drie projecten (1, 2 en 9) worden gedekt uit jaarlijkse exploitatiebudget (€ 450.000/jaar). Zoveel als mogelijk wordt meegelift met de voorgenomen werkzaamheden in de openbare ruimte. Daar waar riool- en of weg(beheer)werkzaamheden plaatsvinden wordt bezien in hoeverre maatregelen voor verkeersveiligheid, -bereikbaarheid of -leefbaarheid moeten plaatsvinden. Een en ander gebaseerd op informatie uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid en/of andere data.</i> - Uitwerken Verkeersvisie Hank (project 3)	Permanent Permanent Permanent		De projecten '1 Kernen en woongebieden verkeersveilig inrichten met focus op voetganger en fietser als hoofdgebruiker' en '2 Aanpak verkeersveiligheidsknelpunten tussen modaliteiten ontwikkelen en uitvoeren', zijn projecten die de gehele looptijd van de Mobiliteitsvisie beslaan. Kleinere en grotere aanpassingen in de infrastructuur worden vanuit deze drie projecten en investeringsbudgetten opgepakt en gefinancierd. Te denken valt aan onderzoeken naar problemen en mogelijke oplossingen in diverse kernen: Veen, Eethen, Meeuwen en Genderen. Doorgaans na overleg met de dorpsraden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	○ Sluipverkeer Buitendijk Hank/Nieuwendijk (3.3 zie ook project 16)) ○ Aanleg vrijliggend fietspad Jachtsloot Hank (3.4) ○ Vrijliggend fietspad Nathalsweg te Hank (3.5) ○ Route buitenom (tunnel Kurenpolderweg Hank uitdiepen) (3.6a) ○ Nieuwe verbinding Kurenpolderweg-Nathalsweg Hank (3.6b) ○ Fietspad Kurenpolderweg (nabij recreatiepark) Hank (3.6c) ○ Vrijliggend fietspad Kurenpolderweg (onder viaduct A27) (3.7) • Aanpak fietspad langs de Middenweg (project 4).	tot en met 2025 tot en met 2026 tot en met 2026 tot en met 2028 tot en met 2028 2024-2028 tot en met 2028 Start uitvoering (aanbrengen voorbelasting) najaar 2026		M3.3 Sluipverkeer Buitendijk: er is een maatregelenpakket opgesteld samen met de inwoners M3.4 Fietspad Jachtsloot: er is nog geen overeenstemming bereikt over de exacte ligging van het fietspad. M3.5 Fietspad Nathalsweg: (inmiddels is een principekeuze gemaakt voor het tracé). Medio 2024 heeft informatiebijeenkomst plaatsgevonden. Verwerving is nog niet rond. M3.6a Route buitenom (Uitdiepen tunnel): voorbereidende werkzaamheden zijn in 2024 gestart. In dat kader zijn overleggen gevoerd met betrokken stakeholders. Er is sprake van een lange doorlooptijd omdat afstemming met ALSÉén en RWS moet plaatsvinden. Zij hebben nog geen planning van de werkzaamheden aan A27. M3.6b Nieuwe Verbinding Kurenpolderweg – Nathalsweg: dit project hangt nauw samen met 3.6a en 3.6c en is gelijktijdig opgepakt M3.6c Vrijliggend fietspad Kurenpolderweg: dit project hangt nauw samen met 3.6a en 3.6b en is gelijktijdig opgepakt. M3.7 Fietspad Kurenpolderweg-west: dit project hangt nauw samen met 3.6a, 3.6b en 3.6c en is gelijktijdig opgepakt. Aanpak Middenweg Andel-Veen; bestemmingsplan is vastgesteld in najaar 2024. Planvorming en grondverwerving verlopen moeizaam. Door deze vertraging zijn de kosten gestegen. Daarom wordt opnieuw gekeken naar de wijze waarop de verkeersveiligheid op alternatieve wijze kan worden verbeterd.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	• Zorg dragen voor toekomstbestendige veren (project 5). • Aanpak recreatief verkeer opstellen en uitvoeren (project M6) • Bepalen en inrichten regionale fietsnetwerk in Almkerk en Waardhuizen (project F7) • Verkennen regionale fietsverbinding vanaf de Tol naar de Merwedebrug (project 8) • Ontwikkelen mobiliteitshubs in drie schaalniveaus (project 10)	Permanent tot en met 2026 na 2025 tot en met 2025 tot en met 2040		Sinds februari 2024 is het gebruik van de Bergsche Maasveren niet meer gratis voor gebruikers (m.u.v. voetgangers, fietsers en landbouwverkeer). Altena biedt haar inwoners een kortingsabonnement. Voor veerverbinding Kop van 't Land is gewerkt aan het overdragen van de exploitatie naar Riveer. In het voorjaar van 2024 zijn de twee elektrische veerponten opgeleverd en overgedragen aan Riveer. Onderwerp M6 Aanpak recreatiefverkeer opstellen en uitvoeren betreft onder andere het beperken van de overlast van recreatief verkeer (onder andere motorfietsen en wielrenners) op dijklinten en in de Biesbosch. Hieraan is onder andere op de Maasdijk ter hoogte van Andel geacteerd. Voorts hebben in 2024 de verdere voorbereidingen voor aanpassingswerkzaamheden aan de Bandijk plaatsgevonden. Project F7 Bepalen en inrichten regionale fietsnetwerk in Almkerk en Waardhuizen is (conform planning nog niet in 2024 opgepakt. Er heeft in 2024 een eerste verkenning plaatsgevonden naar de aanleg van een 'doorfietspad'/snelle fietsverbinding tussen de Tol en de Merwedebrug (F8) Voor de projecten betreffende de HUBS (O10 en O11) te Hank, Nieuwendijk, De Tol alsook Kromme Nol is onderzocht op welke wijze deze aantrekkelijker kunnen worden ingericht voor de actuele en potentiële

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	• Ontwikkelen interregionale hub De Tol (project 11). In combinatie met ontwikkeling Werkendam Noord-Oost (13) en <i>Bus Rapid Transit</i> • Verkennen, uitbouwen en monitoren openbaar vervoer binnen Altena (project O12). • Verbeteren van de verbinding tussen Werkendam en de A27 voor gemotoriseerd verkeer (project 13). • Aanpak file knelpunt N267 (Kromme Nol) (project 14).	tot 2031 Permanent tot en met 2030 tot en met 2027		gebruikers van het openbaar vervoer/ overstapvoorzieningen (carpool). Daarbij is onder andere naar veilige stallingsvoorzieningen voor elektrische fietsen, betere wachtruimten, watertappunten en eventueel pakketmuren gekeken. Het opwaarderen van de HUB De Tol (O13) naar een interregionale hub is 'on hold' gezet gezien de (logische) koppelingen met de ontwikkeling van Bus Rapid Transport (BRT) en de ontwikkelingen van Werkendam Noordoost. O12 Het is ons in 2024 nog niet gelukt om daadwerkelijk extra voertuigen en chauffeurs in te zetten voor extra openbaar vervoer op de oost-westlijnen alsook in de avonduren en weekenden. De nieuwe ontsluiting van de kern Werkendam maakt onderdeel uit van de visie Werkendam Noord. Deze is in 2024 verder uitgewerkt tot een advies voor een voorkeursscenario vanuit het bureau waarbij de raad is gevraagd wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Ten aanzien van A13 Verbeteren van de verbinding tussen Werkendam en de A27 voor gemotoriseerd verkeer zijn in 2024 stikstofberekeningen gemaakt die aantonen dat uitvoering van de werkzaamheden mogelijk is. Voorts zijn bestuurlijke afspraken gemaakt die hebben geleid tot een eerste conceptovereenkomst tussen provincie Noord-Brabant en gemeente Altena.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	Aangehaakt blijven bij reconstructie A27 (project 15).	tot en met 2031		Over project A15 Slimme Aanpak A27 daadwerkelijk realiseren, kan worden gesteld dat zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg heeft plaatsgevonden op de vier sporen: Spoor 1 Optimale beschikbaarheid HWN - Project A27/ Aannemer - Kwaliteitssprong Openbaar Vervoer 2030 (BGU) - Openbaar Vervoer tijdens de ombouw Spoor 2 Mobiliteitsmanagement - Bewoners & Logistiek - Smart Mobility Spoor 3 Verkeersmanagement & Monitoring - Monitoring Spoor 4 Lokale inframaatregelen - Randvoorwaardelijke mobiliteitstransitie (structureel) - Minder hinder (tijdelijk)
	Aanpak sluipverkeer nabij kernen A27 (project 16).	tot en met 2026		Tijdens 10 bijeenkomsten met 300 inwoners/bedrijven is een maatregelenpakket opgesteld om sluipverkeer uit kwetsbare (woongebieden) te weren.
	Aanpak landbouwverkeer (in samenwerking binnen Regio West-Brabant) (18)	2024-2025		Afgerond.
	Op orde maken kwaliteit hoofdnetwerk auto met aandacht voor slimme voertuigen (project 19)	Permanent		Project A19 Op orde maken kwaliteit hoofdnetwerk auto met aandacht voor slimme voertuigen is nog niet actief opgepakt. We volgen vanaf de zijlijn de ontwikkelingen die hier spelen en haken waar nodig aan.
	- Opstellen laadstrategie auto (project 20). - Opstellen laadstrategie fiets (project 21)	Afgerond Afgerond		Projecten G20 en G21 gaan over verduurzamen van vervoer. Enerzijds de laadstrategie voor auto's (G20) en anderzijds laadpunten voor de elektrische fiets (G21).

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	Gedrag beïnvloeden met slimme marketing, educatie en gedragscampagnes (project 22). <i>De planningen zijn afhankelijk van de voortgang van de procedures als planologische procedure, grondverwerving en dergelijke.</i>	Permanent		In 2024 zijn ongeveer 100 laadpalen geplaatst. Daarbij werden we in ongeveer 30% van de gevallen geconfronteerd met bezwaren op de voorgestelde locaties. Overleg en soms ene juridische procedure heeft uiteindelijk geleid tot (bepekte) aanpassing van de locaties. Project G22 was als laatste project opgenomen in de mobiliteitsvisie. Dit project betreft de zogenaamde mensgerichte maatregelen: gedrag beïnvloeden met slimme marketing, educatie en gedragscampagnes. In 2024 is een nieuw meerjarenplan voor mensgerichte maatregelen opgesteld.
Ontsluiting kern Werkendam (projectnummering conform Mobiliteitsvisie)				
Ontsluiting kern Werkendam.	We onderzoeken de opties tot verbeteren van de verbinding tussen Werkendam en de A27 voor gemotoriseerd verkeer en nemen hierin een besluit (project 13).	tot en met 2030		Zie bij Uitwerking Mobiliteitsvisie.
A27 en onderliggend wegennet (projectnummering conform Mobiliteitsvisie)				
De A27 en het onderliggend wegennet.	- Aangehaakt blijven bij reconstructie A27 (project 15). - Aanpak sluipverkeer nabij kernen A27 op basis van het in 2023 uit te voeren onderzoek (project 16)	tot en met 2031		Zie bij Uitwerking Mobiliteitsvisie.
		tot en met 2026		Zie bij Uitwerking Mobiliteitsvisie.
Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen (projectnummering conform Mobiliteitsvisie)				
Openbaar vervoer, veer- en fietsverbindingen.	- Aanpak mobiliteitshubs in 3 schaalniveaus (project 10). - Ontwikkelen interregionale hub De Tol (project 11). In combinatie met ontwikkeling	tot 2040		Voor de projecten betreffende de HUBS (O10 en O11) te Hank, Nieuwendijk, De Tol als ook Kromme Nol wordt onderzocht op welke wijze deze aantrekkelijker kunnen worden ingericht voor de actuele en potentiële gebruikers van het openbaar vervoer/
		tot en met 2030		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
	Werkendam Noord-Oost en <i>Bus Rapid Transit</i> • Verkennen, uitbouwen en monitoren openbaar vervoer binnen Altena (project 12).	Permanent		overstapvoorzieningen (carpool). Daarbij is in 2024 gekeken naar onder andere veilige stallingsvoorzieningen voor elektrische fietsen, betere wachtruimten, watertappunt en eventueel pakketmuren. Het opwaarderen van de hub De Tol naar een interregionale hub zetten we 'on hold' gezien de (logische) koppelingen met de ontwikkeling van Bus Rapid Transport (BRT) en de ontwikkelingen van Werkendam Noordoost. O12 Het is ons in 2024 niet gelukt om daadwerkelijk extra voertuigen en chauffeurs in te zetten voor extra openbaar vervoer op de oost-westlijnen alsook in de avonduren en weekenden.
Beheer van wegen, water, groen, riool en verlichting				
Opstellen Programma Water en Riolering	• We stellen een Programma Water en Riolering op.	2022-2024		Het Programma Water en Riolering is hernoemd naar Water- en Rioleringsplan (WRP). Het WRP is in 2024 aan de raad aangeboden. Naast het reguliere beheer en onderhoud aan het riool- en watersysteem wordt in de komende planperiode ingezet op het verkrijgen meer inzicht in het riool- en watersysteem.
Planmatig beheer en onderhoud van het watersysteem.	• Aanbesteding onderhoud watergangen. • We komen tot besluitvorming over de overdracht van stedelijk water met het Waterschap.	2024		• Er is een raamovereenkomst voor het onderhoud van onze watergangen opgesteld en is in Q1 van 2024 aanbesteed. De eerste voorbereidingen voor een doorvertaling naar een bestek worden daarna getroffen. • Tijdens het bestuurlijk overleg tussen Waterschap Rivierenland en gemeente Altena staat de mogelijke overdracht van stedelijk water geagendeerd. Hier wordt bepaald hoe dit proces verder vorm krijgt.

5.3 Financieel overzicht

05. Bereikbaar Altena (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	12.468 N	13.138 N	14.084 N	13.798 N	286 V
Baten	2.134 V	1.418 V	2.277 V	2.589 V	312 V
Saldo programma	10.333 N	11.721 N	11.807 N	11.209 N	598 V
Mutaties reserves	3.116 V	410 V	427 V	429 V	2 V
Resultaat van lasten en baten	7.217 N	11.311 N	11.380 N	10.780 N	600 V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
5. Bereikbaar Altena		
2.1 - Verkeer en vervoer	483	V
Meevaller door opgenomen verplichting voor energiekosten openbare verlichting van de eindafrekeningen van 2022 en 2023.	153	V
Het voordeel van € 121.000 volgt uit het verschil tussen de raming en de daadwerkelijke aanbesteding onderhoud 2023 en 2024 voor civiele kunstwerken.	121	V
Het voordeel van € 100.000 is ontstaan door de mogelijkheid de gemaakte kosten voor maatregelen A27 ten laste te brengen van de nog te ontvangen leges A27.	100	V
Voordeel op onderhoud openbare verlichting door onder andere meer baten dan lasten vanuit schades.	55	V
Diverse kleine verschillen.	53	V
2.4 - Economische havens en watergangen	14	N
Diverse kleine verschillen.	14	N
2.5 - Openbaar vervoer	129	V
Meevaller op exploitatie veerdiensten doordat afschrijvingslasten niet in 2024 vallen.	128	V
Diverse kleine verschillen.	1	V
Mutaties reserves programma 5		
0.10 - Mutaties reserves	2	V
Diverse kleine verschillen	2	V
Eindtotaal	600	V

Programma 6. Financiën

Portefeuillehouder	Thema
Wethouder Sheikkariem	HRM
Wethouder Sheikkariem	Huisvesting, dienstverlening en vastgoed
Wethouder Tanis	Altena in control
Wethouder Sheikkariem	Verwachte ontwikkelingen
Wethouder Tanis	Gemeentelijke belastingen

6.1 Beleid

HRM | Human Resource Management

HR geeft invulling aan het thema 'mens' in de roadmap. In de eerste jaren van het bestuursakkoord is gewerkt aan beleid op het gebied van talentmanagement, instroom en leren en ontwikkelen. In 2024 is de laatste stap gezet met de vaststelling van het vitaliteitsbeleid. Samen vormen deze vier pijlers de basis voor een duurzame, wendbare en toekomstbestendige organisatie.

Om een hoogwaardige service te verlenen, is het essentieel om langs deze vier lijnen in onze medewerkers te investeren. We zorgen ervoor dat medewerkers klaar zijn voor de toekomst: vitaal, betrokken en continu in ontwikkeling.

Organisatieontwikkeling en dienstverlening

Het streven naar excellente dienstverlening is en blijft het leidende principe achter de manier waarop de organisatieontwikkeling wordt uitgewerkt.

De concrete ontwikkelsporen voor de interne sturing hebben we samengebracht in een zogenaamde roadmap. Deze projecten en thema's richten zich op 'Mensen', 'Rollen en samenspel', en 'Processen en Systemen'. Om de thema's meer sprekend te maken voor de medewerkers van gemeente Altena is in 2024 hard gewerkt aan het vormgeven van een infographic. Deze website met een up to date en duidelijk beeld geven van de projecten waar aan gewerkt wordt en vooral antwoord geven op de vraag waarom we aan deze projecten werken.

Binnen het thema 'Mensen' is in 2024 uiteraard gewerkt aan de eerste stappen in de uitrol van talentmanagement. De kwaliteit van iedere individu staat centraal. Inmiddels hebben ruim 258 medewerkers deze tool ingevuld. Ook is de visie op leren en ontwikkelen geschreven en geïntegreerd in de organisatie. Gemeente Altena streeft ernaar dat haar medewerkers bekwaam zijn en blijven. Daarnaast geloven we dat een vitale gemeenschap begint bij de organisatie zelf. Onze visie op vitaliteit leidt ons in de stappen die we hierin hebben gezet.

Onder het kopje 'Rollen en samenspel' is in 2024 gewerkt aan het ontwikkelen van ons management. Met ons management development programma is een eerste stap gezet in de ontwikkeling van de thema's integraal- en diende leiderschap. Om het samenspel verder te

optimaliseren is gewerkt aan het bestuurlijk besluitvormingsproces. Het werkproces is aangepast en systemen zijn anders ingericht.

Onder de laatste pijler 'Processen en Systemen' zijn in 2024 onder andere stappen gezet in de inrichting van onze moderne werkplak. Daarnaast zijn de eerste processen onder handen genomen in het procesgericht verbeteren. Ook zijn we in 2024 gestart met het monitoren van de klantervaring. Met de klantcontactmonitor ontvangen we direct feedback bij ieder telefonisch of digitaal contact. Op basis van deze uitkomsten kunnen we gericht maatregelen nemen. Ook hebben we de visie op omnichanneling geschreven. Deze is geschreven om ervoor te zorgen dat via alle kanalen dezelfde informatie beschikbaar is en dezelfde informatie gegeven wordt.

Deze projecten zijn onderdeel van de roadmap met als doel een werkomgeving te creëren waarbinnen medewerkers zo goed mogelijk in staat worden gesteld hun primaire taak uit te voeren. Dit alles met als doel een dienstverlening te leveren waar je u tegen zet om zo samen elke dag en stapje te zetten richting het ultieme doel: 'Gezond en gelukkig oud worden in Altena'.

Huisvesting en vastgoed

De gemeenteraad heeft op 4 juli 2023 een besluit genomen over het gewenste scenario voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie. Besloten is om te kiezen voor een uitbreiding van het huidige gemeentehuis in Almkerk, zodat de gehele organisatie vanuit één locatie kan werken. Het college heeft daarop begin juli 2024 een voorlopig ontwerp voor de uitbreiding van het gemeentehuis gepresenteerd. De gemeenteraad heeft in september 2024 gedeeltelijk ingestemd met dit ontwerp en het gevraagde investeringsbudget, maar met een amendement ook een aanvullende opdracht aan het college gegeven tot het onderzoeken van besparingsopties. In december 2024 heeft de raad drie scenario's beoordeeld en verworpen. Met een motie is het college verzocht om te komen tot een nieuw voorstel en dat in februari 2025 aan de gemeenteraad te presenteren.

Het in 2021 vastgestelde strategisch vastgoedbeleid wordt aangevuld met een strategisch beleid voor de maatschappelijke accommodaties. Hiervoor is in 2024 de analysefase doorlopen, gericht op het in beeld brengen van de huidige situatie. Voor alle gemeentelijke maatschappelijke accommodaties zijn de functies, het werkelijke gebruik, de financiën en de benodigde verduurzaming inzichtelijk gemaakt. Deze analyse wordt medio 2025 met de gemeenteraad besproken, waarna gestart wordt met het uitwerken van beleidskaders (zie ook programma 3).

Visie op control

Altena streeft ernaar een betrokken en betrouwbare partner te zijn voor inwoners, raad, college, collega's, verbonden partijen, andere bestuurslagen, bedrijven, instellingen en toezichthouders. De visie op control beschrijft de ambitie en randvoorwaarden om deze doelen te realiseren. Control betekent het realiseren van vooraf vastgestelde doelen met overeengekomen kwaliteit, middelen en binnen de regelgeving, waarbij risico's worden beheerst en tijdig wordt bijgestuurd.

In december 2024 heeft de directie van gemeente Altena de visie op control vastgesteld met als doel "Heldere sturing en verantwoording vanuit de bedoeling". Met deze visie geeft de directie richting aan de verdere implementatie van control binnen de organisatie. De implementatie hiervan zal in 2025 verder vorm moeten krijgen binnen de organisatie.

De visie is gebaseerd op onderzoek, gesprekken en praktijkervaringen, en sluit aan bij de huidige context van Altena. Altena wil een wendbare organisatie zijn die zich kan aanpassen aan de omgeving en duidelijke kaders heeft. Control betekent 'de goede dingen doen en de dingen goed doen', met een focus op strategie, doelstellingen, en een balans tussen hard en soft controls. Control is verbindend en helpt bij het realiseren van maatschappelijke opgaven. Beslissingen moeten onderbouwd zijn met data. Data-gedreven sturing en analyse zijn essentieel voor kwalitatief goed beleid en succesvolle uitvoering. Goed informatiemanagement is daarom benoemd als randvoorwaarde.

De verantwoordelijkheid voor control ligt zo dicht mogelijk bij het primaire proces. Het drie lijnen model wordt hierin als volgt gehanteerd:

- 1e lijn: Integraal management verantwoordelijk voor het realiseren van doelen.
- 2e lijn: Ondersteunt, adviseert en controleert de 1e lijn.
- 3e lijn: Controleert het samenspel tussen de eerste en tweede lijn en draagt bij aan procesverbetering.

Gemeentelijke belastingen

Uitgangspunt voor de Onroerende Zaakbelasting (OZB) was in 2024 dat de opbrengst uitsluitend verhoogd wordt met de inflatiecorrectie en door areaalgroei. Voor gemeentelijke diensten en producten is het uitgangspunt kostendeekkende tarieven, met uitzondering van de grafrechten. Voor de gesloten systemen van riool- en reinigingsheffing geldt kostendeekkendheid als uitgangspunt; bij verschillen tussen raming en realisatie wordt de onderliggende voorziening ingezet. De middelen die voor deze doelen worden opgehaald via de lokale heffingen, blijven op die manier gekoppeld aan de reinigingstaken dan wel de riool/wateropgaven.

6.2 Doelenbomen Financiën

	Doelstelling is behaald / Op koers om doelstelling te behalen.
	Bijsturing nodig om doelstelling te behalen.
	Nog geen actie ondernomen of forse bijsturing nodig om doelstelling te behalen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
HRM				
HRM-: Vergroten aantrekkelijkheid als werkgever	- Invulling en uitvoering geven aan employer branding. - KPI's vaststellen om naamsbekendheid en zichtbaarheid te meten. - Samenwerking op het gebied van talentmanagement en leren & ontwikkelen in de regio en het mobiliteitscentrum. - Vitaliteitsbeleid vaststellen en uitvoeren om invulling en richting te geven aan de vitale organisatie als onderdeel van het programma Vitaliteit.	Afgerond 2026 2024-2025 Afgerond		Om 'Vruchtbare Grond Voor Groei' krachtig uit te dragen in onze arbeidsmarktcommunicatie, hebben we onze 'Werken bij'-website vernieuwd en de wervingscampagne 'Bijzonder' gelanceerd. Dit heeft niet alleen onze naamsbekendheid in de regio vergroot, maar ook geleid tot het succesvol invullen van meerdere vacatures. Om gemeente Altena als aantrekkelijke werkgever te blijven positioneren, blijven we inzetten op sociale media, regionale evenementen en gerichte wervingscampagnes. Samenwerking en het delen van kennis is gebeurd via het HR-platform. In 2025 zal nadere samenwerking worden onderzocht en een HR-podcast over talentmanagement worden opgenomen.
HRM-R: HR	- We gaan inzetten op netwerken, op het delen van kennis en op een voorbeeld zijn voor anderen door innovatief en vernieuwend te zijn. - We moeten ons meer bewust zijn om zaken die wij vanzelfsprekend vinden, te verspreiden en te delen in de regio. We zijn	2022-2026		In 2024 is, in samenwerking met het mobiliteitscentrum, een bijeenkomst voorbereid voor portefeuillehouders HR uit de regio West-Brabant. Naast het delen van kennis, zal een eerste verkenning worden gedaan naar trends en ontwikkelingen die op ons afkomen zodat we als regio hierop kunnen voorsorteren.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
				mentale gezondheid heeft eind 2024 een plan opgeleverd.
Huisvesting, dienstverlening en vastgoed				
De gemeentelijke organisatie werkt op één locatie in 2028	Besluitvorming raad over voorlopig en definitief ontwerp uitbouw locatie Almkerk.	Q1 voorlopig ontwerp / Q4 definitief ontwerp		In september 2024 is het voorlopig ontwerp aan de raad aangeboden. Na akkoord en het beschikbaar stellen van het benodigde investeringskrediet kan er verder gewerkt worden aan het definitief ontwerp en de selectie van bouwteam partners.
Altena in control				
Realistische begrotingsramingen: begroting en realisatie sluiten beter op elkaar aan dan in voorgaand jaar.	- We verbeteren de begrotingsdiscipline verder door meer te investeren in goed budgethouderschap, door realistischer te (durven) ramen en voor de investeringen met ingang van de Begroting 2024 een paragraaf op te stellen met een realistische uitvoeringsplanning. - De informatievoorziening in de P&C-producten ontwikkelen we verder door, door meer te focussen op bestuurlijk relevante doelen / prestaties die voor de raad politiek interessant zijn.	2024		Alle (deel)budgethouders zijn in 2024 bijgeschoold in het goed uitvoeren van hun rol als budgethouder. Om de begrotingsdiscipline te vergroten wordt verder geïnvesteerd in sturing en beheersing. In het eerste en tweede kwartaal van 2024 zijn de Jaarrekening 2023, de Eerste Bestuursrapportage 2024 en de Kadernota 2025 opgesteld, waarbij nadrukkelijk aandacht is voor de begrotingsramingen en de onderbouwingen daarvoor. Bij de Kadernota 2025 is een keuzepakket ombuigingen toegevoegd. Hiermee is inzicht gegeven in waar in de diverse begrotingsprogramma's keuzes te maken zijn ter voorbereiding op de invulling van de tekorten die vanaf 2026 worden verwacht. Ook vanuit de Jaarrekening 2023 heeft een analyse plaatsgevonden van de onderuitputting, met als doel zoveel mogelijk lucht uit de begrotingsramingen te halen. Deze zijn verwerkt in de Bestuursrapportage/Begroting 2025.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Planning	Status	Toelichting
Informatiemanagement				
Informatieveiligheid en privacy is op orde.	• ENSIA-audits laten uitvoeren en uitkomst delen met de raad d.m.v. een RIB. • ARDA modules aanbieden (voor organisatie en raadsleden) (bewustwordingsmodules om medewerkers en raadsleden op de juiste manier te leren omgaan met informatieveiligheid en privacy). • Verwerkingsregister op orde.	2022-2026		• De ENSIA-audit 2024 (over kalenderjaar 2023) is afgerond met een positieve accountantsverklaring. • De ambtelijke organisatie maakt intensief gebruik van de ARDA E-learning omgeving. Positieve feedback is dat deze modules ook toegevoegde waarde hebben juist ook in de privé situatie. Het gebruik van deze bewustwordingsmodules door raadsleden vraagt extra aandacht. Over de vorm wordt nog nagedacht. • Keuze van geautomatiseerde oplossing is gemaakt en wordt vanaf Q4 gevuld. • Effect is een duidelijke verbetering in het Informatieveiligheidsbewustzijn, al kan dit nog beter.
Gemeentelijke belastingen				
Kostendekkende tarieven voor gemeentelijke diensten en producten, met uitzondering van de grafrechten.	Het heffen en innen van de gemeentelijke belastingen en leges conform de beleidsuitgangspunten zoals opgenomen in de paragraaf lokale heffingen voor 2024.	2024		De tarieven voor gemeentelijke diensten en producten voor het jaar 2024 zijn op basis van de in de Kadernota 2024 en Begroting 2024 opgenomen uitgangspunten vastgesteld.

6.3 Beleidsindicatoren

	Altena	50.000-100.000	Nederland
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€) (2024)	901	897	geen data
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) (2024)	955	978	geen data

Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

	Altena 2024	Nederland
Formatie (fte per 1.000 inwoners) *	8,2	niet beschikbaar
Bezetting (fte per 1.000 inwoners) **	7,5	niet beschikbaar
Apparaatskosten (kosten per inwoner) ***	€ 956	niet beschikbaar
Externe inhuur ****	24%	niet beschikbaar
Overhead (% van totale lasten) *****	15%	niet beschikbaar

Er is geen landelijke bron beschikbaar voor deze kengetallen. Deze indicatoren zijn gebaseerd op eigen gemeentelijke informatie.

Bron: eigen cijfers.

- * Formatie, bij de berekening is uitgegaan van het verwacht aantal inwoners en de geraamde formatie per 1-1-2024.
- ** Bezetting, bij de berekening is uitgegaan van het verwacht aantal inwoners per 1-1-2024 en omvang bezetting medio september 2023.
- *** Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
- **** Externe inhuur, kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.
- ***** Overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

6.4 Financieel overzicht

A. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten	1.325 N	3.190 N	1.211 N	5.427 N	4.216 N
Baten	109.544 V	112.121 V	116.935 V	121.328 V	4.393 V
Saldo programma	108.219 V	108.931 V	115.724 V	115.901 V	178 V
Mutaties reserves	11 V	14 N	14 N	14 N	N
Resultaat van lasten en baten	108.229 V	108.917 V	115.709 V	115.887 V	178 V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen		
o.5 - Treasury	53	N
Diverse kleine verschillen.	53	N
o.61 - OZB woningen	12	N
Diverse kleine verschillen.	12	N
o.62 - OZB niet-woningen	83	N
De waarde van de niet-woningen was uiteindelijk 2% lager dan geraamd.	75	N
Diverse kleine verschillen.	8	N
o.64 - Belastingen overig	1	N
Diverse kleine verschillen.	1	N
o.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	481	V
Op basis van de Decembercirculaire 2024 zijn meer middelen uit het gemeentefonds ontvangen dan begroot.	481	V
o.8 - Overige baten en lasten	325	N
Nadeel van € 342.000 door hogere uitgaven als gevolg van getroffen voorzieningen voor dubieuze debiteuren in het sociaal domein en reguliere dubieuze debiteuren bij het opstellen van de jaarrekening 2024 en ook als gevolg van kosten voor grondwateroverlast en voor te betalen rente in verband met Btw-aangiftes. Voordeel van € 27.000 door hogere ontvangsten dan begroot als gevolg van een vrijval uit een SiSa-regeling energiegebruik en diverse kleine verschillen.	315	N
Diverse kleine verschillen.	10	N
Mutaties reserves financiering en algemene dekkingsmiddelen		
o.10 - Mutaties reserves	0	-
Eindtotaal	8	V

B. Overhead

6b. Overhead (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	27.574 N	23.946 N	28.683 N	29.878 N	1.195 N
Baten	1.069 V	1.681 V	1.799 V	830 V	969 N
Saldo programma	26.505 N	22.265 N	26.884 N	29.048 N	2.164 N
Mutaties reserves	1.006 V	140 V	611 V	611 V	N
Resultaat van lasten en baten	25.499 N	22.125 N	26.272 N	28.436 N	2.164 N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6b. Overhead		
o.4 - Overhead	2.164	N
Als gevolg van veel vacatures en langdurig ziekten in voornamelijk het sociaal domein is er veel inhuur geweest. Hierdoor is er een nadeel op het totaal van de salarislasten en inhuurbudget.	1.450	N
Het aantal uren gemaakt voor grondexploitaties, investeringskredieten en exploitatieprojecten is nagenoeg gelijk aan de geraamde uren in de begroting. Er zijn, binnen die categorieën, wel meer uren gemaakt voor de exploitatieprojecten dan begroot (en minder naar investeringen en grondexploitaties). Bijvoorbeeld Veense Put, inzet projectleiders voor passief grondbeleid, SRBT Giessen, Genderen Zuid. Het is volgens het BBV niet toegestaan om overhead op de exploitatie door te belasten. Deze blijft daardoor 'hangen' binnen de overhead en zorgt hier voor een nadeel.	488	N
Bij onderhoud applicaties zijn extra kosten gemaakt, vanwege (i) voorbereiding migratie suite4sociaaldomein naar SaaS bij Centric door onvoorziene upgrades met wettelijke wijzigingen, (ii) uitbreiding licenties of nieuwe applicaties door nieuwe, niet vooraf aangekondigde, initiatieven uit de vakteams, (iii) noodzakelijke modernisering van de architectuur van het berichtenverkeer en koppelvlakken. Bij Cloud services zijn revenuen pas in november licht zichtbaar geworden. In de begroting is deels rekening gehouden met de afbouw, maar financiële afbouw is pas vanaf november 2024 langzaam op gang gekomen. Extra licentiekosten door overname VMware/Broadcom en migratiekosten van de moderne werkplek. Totaal nadeel € 334.000. Daarnaast diverse kleine verschillen, voordeel voor een bedrag van € 18.000.	316	N
Facilitair budget is overschreden als gevolg van de hogere schoonmaakkosten en ook als gevolg van beveiliging en alarmopvolging van het gemeentehuis en De Werf. Daarnaast is er sprake van een stijging van de kosten van voedingsmiddelen en dranken, dit inherent aan de groei van de organisatie.	114	N
Er is het afgelopen jaar gewerkt aan de verdere uitrol van het programma Vitaliteit. Op deze post blijven middelen over, die gezien het programma van de komende jaren in 2025 zullen worden ingezet.	127	V
Door capaciteitsproblemen en uitdagingen in projecten hebben we in 2024 niet alle geplande werkzaamheden voor het programma Wonen kunnen uitvoeren. De middelen blijven nodig voor het uitvoeren van de inspanningen, zoals vastgelegd in het Programmaplan Wonen.	112	V

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
Totaal meer uitgegeven aan studiekosten als gevolg niet bijgestelde budgetten, terwijl wel de formatie is gestegen.	101	N
Totaal meer uitgegeven aan overige secundaire arbeidsvoorwaarden als gevolg niet bijgestelde budgetten, terwijl wel de formatie is gestegen.	108	N
Diverse kleine verschillen.	174	V
Mutaties reserves overhead		
0.10 - Mutaties reserves	0	-
Eindtotaal	2.221	N

C. Vennootschapsbelasting

6c. Vennootschapsbelasting (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	57 V	N	N	70 N	70 N
Baten	N	N	N	N	N
Saldo programma	57 V	N	N	70 N	70 N
Mutaties reserves	N	N	N	N	N
Resultaat van lasten en baten	57 V	N	N	70 N	70 N

Omschrijving	Afwijking x € 1.000	V/N
6c. Vennootschapsbelasting		
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)	70	N
In 2024 is de voorlopige aanslag VpB van de Belastingdienst ontvangen voor 2024 van € 89.000. Daarnaast is in 2024 het jaar 2022 afgewikkeld wat tot een voordeel leidt van € 19.000. Per saldo betekent dit een bedrag van € 70.000 dat niet geraamd was. Het definitief te betalen bedrag van de VpB moet nog worden bepaald. Dit zal nog leiden tot een correctie op de eerder ontvangen voorlopige aanslag.	70	N
Eindtotaal	70	N

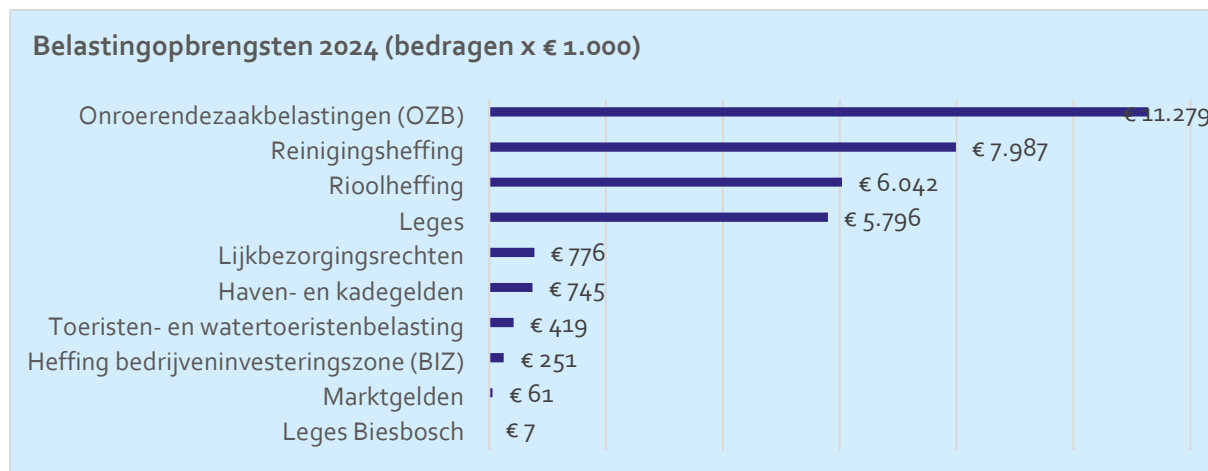
Overzicht aanwending Onvoorzien

Onvoorzien (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Onvoorzien (kostenplaats 6080010)	50 N	47 V	98 N	144 N

In 2024 is in totaal een bedrag van € 98.000 ten gunste van kostenplaats 6080010 Onvoorziene lasten en baten gekomen. Onderstaande tabel geeft een overzicht hiervan weer.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	
Mutatie voorziening debiteuren	308 N
Vrijval ontvangen bedragen eerdere jaren	277 V
Overige	67 N
	98 N

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De lokale heffingen kunnen als volgt onderverdeeld worden:

1. Onroerendezaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffing
3. Reinigingsheffing
4. Leges
5. Lijkbezorgingsrechten
6. Haven- en kadegelden
7. Verblijfsbelasting (toeristenbelasting) en watertoeristenbelasting
8. Heffing bedrijveninvesteringszone (BIZ)
9. Marktgeden
10. Leges Biesbosch

In deze paragraaf zijn de bestaande beleidsuitgangspunten en -voornemens van de verschillende belastingen opgenomen en toegelicht. Hierbij worden voor de woonlasten de tarieven vermeld. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de mate van kostendekking van de verschillende producten bepaald wordt.

Tarievenbeleid

In het bestuursakkoord is als uitgangspunt benoemd dat wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke tarieven en diensten en producten behalve bij de grafrechten. In lijn met het belastingbeleid in de kadernota van de begroting 2024 hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. Tarieven moeten kostendekkend zijn tenzij er een afwijkend raadsbesluit of een wettelijk maximum voor het betreffende tarief geldt;
2. Wanneer de totaalopbrengst van verordening, minder dan kostendekkend is, worden de tarieven binnen die verordening verhoogd met 2% plus inflatie. Voor 2024 wordt bij de

Begroting 2024 voor de marktgelden en de leges bezien welk verhogingspercentage kan worden gehanteerd om zo mogelijk binnen deze collegeperiode richting kostendekkendheid te groeien.

3. Tarieven worden alleen verlaagd wanneer de geraamde opbrengst van alle in de betreffende belastingverordening voorkomende tarieven meer dan kostendekkend is;
4. Er wordt aansluiting gezocht bij landelijk vastgestelde (maximum)tarieven;
5. Alle tarieven worden jaarlijks met het inflatiepercentage prijs Bruto Binnenlands Product (pBBP) verhoogd. Dit tenzij het totaal van de in de verordening opgenomen tarieven daardoor meer dan 100% kostendekkend wordt;
6. De uitgangspunten voor de toerekening van de kosten worden door het college bepaald binnen de kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen van 2024 zijn opgelegd op basis van de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2023. Ieder jaar worden de onroerende zaken opnieuw gewaardeerd zodat ieder jaar de tarieven opnieuw moeten worden vastgesteld en aangepast aan de wijziging van de waarde.

De basis voor het bepalen van het tarief is de begrote opbrengst 2024 inclusief de inflatiecorrectie conform pBBP van 3%. In de berekening van de opbrengst is daarnaast rekening gehouden met de areaalgroei (groei aantal objecten).

Rioolheffing

Het product riolering is een gesloten systeem. We hanteren zowel een rioolheffing voor gebruikers als voor eigenaren. Bij de rioolrechten gaan we in beginsel uit van 100% kostendekkende tarieven. De afgelopen jaren is een aanzienlijk deel van de voorziening riolering teruggevloeid naar de inwoners, zodat de harmonisatie van de tarieven geleidelijk plaatsvond, waarbij de heffing gedurende een aantal jaren gelijk is gebleven behoudens inflatiecorrectie. De kostendekking van het product riolering ligt daardoor al een aantal jaren onder de 100%. De kostendekking van 2024 is 77%. Voor 2024 zijn de tarieven, conform het tarievenbeleid voor niet kostendekkende tarieven, met 2% plus 3% inflatiecorrectie verhoogd. In 2024 is een nieuw verbreed water/rioleringsplan vastgesteld met een toegroei naar een 100% kostendekkend tarief in de komende jaren.

Reinigingsheffingen

Het product afval is een gesloten systeem. We streven naar 100% kostendekking. De eventuele tekorten worden gedekt uit een gevormde voorziening. De eventuele overschotten worden gestort in deze voorziening. Als de voorziening negatief wordt, moet het tarief extra stijgen.

In verband met voorziene kostenstijgingen op het gebied van afval, ook als gevolg van de inflatie, zijn de tarieven met 8,6% gestegen. De kostendekking van 2024 is 106%. Mede in verband daarmee zijn de tarieven van 2025 ondertussen verlaagd.

Leges

De legestarieven zijn in 2024 conform het tarievenbeleid met 2% plus 3% inflatiecorrectie (pBBP) verhoogd behoudens het tarief van het percentage van de bouwsom voor de omgevingsvergunningen. De inflatiecorrectie is namelijk reeds verwerkt in de stijging van de bouwsom.

De totale legesverordening is 99% kostendekkend. Binnen de verordening is de kostendekking van de algemene dienstverlening 99%, de leges voor omgevingsvergunningen 109% en de dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn 5%. De eis van maximaal 100% kostendekking moet volgens een arrest van de Hoge Raad worden gezien op het niveau van de totale legesverordening en niet van de verschillende hoofdstukken binnen de legesverordening.

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. In verband daarmee wordt met ingang van 1 januari 2024 een geheel nieuwe legesverordening gehanteerd. Met inachtneming van de kaders leges Omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zijn daarin tal van wijzigingen aangebracht ten opzichte van de oude legesverordening.

Lijkbezorgingsrechten

Bij de lijkbezorgingsrechten wordt niet gestreefd naar 100% kostendekking. De tarieven zijn, conform het tarievenbeleid voor niet kostendekkende tarieven met 2% plus inflatie verhoogd. De kostendekking voor 2024 is 49%.

Havengelden

Binnen onze gemeente worden havengelden geheven in de Beatrixhaven, Biesboschhaven en een gedeelte van de RWS-haven (voormalig haventje Rijkswaterstaat). Bij de havengelden kunnen alleen kosten worden verhaald die verband houden met het gebruik en genot van de havens en de kades. Met ingang van 2023 wordt een geheel nieuwe verordening havengelden gehanteerd. Met een nieuwe tariefstructuur waardoor tarieven per dag worden berekend. Ook wordt uitgegaan van een tarief per vierkante meter in plaats van een tarief per ton. Het tarievenbeleid van de havengelden is dat we streven naar 100% kostendekkendheid. In 2024 is de kostendekking 107%.

Verblijfsbelasting en watertoeristenbelasting

Verblijfsbelasting (voorheen toeristenbelasting genoemd) en watertoeristenbelasting zijn algemene dekkingsmiddelen en worden geheven voor het houden van verblijf door personen die niet ingeschreven zijn op een adres in de gemeente. Deze belastingen worden in rekening gebracht bij degene die, tegen betaling, gelegenheid tot verblijf biedt.

De tarieven worden in beginsel jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie. Vanuit de toeristische sector is een voorkeur voor tarieven die afronden op 5 eurocent. In verband daarmee wordt de verhoging soms een jaar overgeslagen. De inflatiecorrectie (pBBP) wordt in dat geval voor enkele jaren tegelijk doorgevoerd. In verband daarmee wordt het huidige tarief van de toeristenbelasting van € 1,30 voor 2024 niet verhoogd. De verhoging met 3% inflatiecorrectie zou namelijk leiden tot een tariefstijging van 3,9 eurocent en dus onder de 5 eurocent.

De opbrengst van de verblijfsbelasting/watertoeristenbelasting is € 419.000. Hierin is de geraamde opbrengst van de in 2025 voor het belastingjaar 2024 nog op te leggen aanslagen verblijfsbelasting voor locaties van arbeidsmigranten (€ 86.000) verwerkt.

Heffing bedrijveninvesteringszone (BIZ)

De BIZ-heffing is een verplichte bijdrage voor eigenaren en/of gebruikers van niet-woningen in een bepaald gebied. De heffing is bedoeld ter bekostiging van investeringen in dat gebied in bijvoorbeeld de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit etc. Binnen onze gemeente zijn twee BI-zones actief. Het betreft de BIZ Centrum Werkendam en de BIZ Businessparken Werkendam.

De BIZ-bijdrage is een bestemmingsbelasting. Het bedrag van de bijdrage gaat in de vorm van subsidie naar de BIZ-stichting die de investeringen uitvoert. Een BIZ geldt voor vijf jaar en kan dan eventueel, na een draagvlakmeting onder de eigenaren en/of gebruikers van de niet-woningen in het gebied, worden verlengd. Het tarief blijft gedurende vijf jaar gelijk.

Begin 2024 heeft een draagvlakmeting plaatsgevonden voor de BIZ Businessparken Werkendam. De draagvlakmeting viel positief uit.

Marktgelden

Uitgangspunt bij de marktgelden is een kostendekking van 100%. Bij de marktgelden is het beleid dat in deze bestuursperiode een toegroei plaatsvindt richting 100% kostendekking. De tarieven voor 2024 zijn daarom versneld met 18% verhoogd. De kostendekking van de marktgelden is 80%.

Leges Biesbosch

De leges voor de Biesbosch betreft wordt geheven door Staatsbosbeheer namens de gemeenten Altena, Drimmelen en Dordrecht. De kosten van de vergunningverlening door Staatsbosbeheer worden verdeeld over de 3 gemeenten op basis van inwoneraantal. De tarieven zijn in alle drie de gemeenten gelijk. Het betreft leges voor vergunningen uit de Biesboschverordening. De doelstelling is dat de leges Biesbosch 100% kostendekkend zijn. De tarieven in Altena zijn 100% kostendekkend.

Belastingopbrengsten

De algemene heffingen hebben het karakter van een algemeen dekkingsmiddel. Dat wil zeggen dat de opbrengst vrij aanwendbaar is ter dekking van de algemene gemeentelijke kosten en aanvullend is op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De bestemmingsheffingen worden geheven ter volledige of gedeeltelijke compensatie van de kosten die de gemeente maakt bij de realisering en het onderhoud van die voorzieningen of verleende diensten. De opbrengsten zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Tabel Belastingopbrengsten 2024 (bedragen x € 1.000)

Heffing	2024
Algemene heffingen	11.698
OZB-gebruikers niet-woningen	1.495
OZB-eigenaren woningen	7.511
OZB-eigenaren niet-woningen	2.273
Toeristenbelasting	419
Bestemmingsheffingen	21.665
BIZ *	251
Leges hoofdstuk 1 **	1.814
Leges hoofdstuk 2 ***	3.963
Leges hoofdstuk 3 ****	19
Leges Biesbosch	7
Haven- en kadegelden	745
Marktgeden	61
Lijkbezorgingsrechten	776
Reinigingsheffingen	7.614
Reinigingsheffingen milieustations	373
Rioolheffing	6.042
Totaal	33.363

* BIZ: opbrengst wordt één op één uitgekeerd in de vorm van een subsidie.

** Leges hoofdstuk 1: voornamelijk algemene dienstverlening (rijbewijzen, reisdocumenten, uittreksels, etc.).

*** Leges hoofdstuk 2: voornamelijk fysieke dienstverlening (met name leges omgevingsvergunning).

**** Leges hoofdstuk 3: voornamelijk leges APV en Europese dienstenrichtlijn.

Het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) in Klaaswaal heft en int voor de gemeente Altena de onroerendezaakbelastingen (OZB), de heffing van niet-woningen in een bedrijven investeringszone (BIZ), verblijfsbelasting, watertoeristenbelasting, reinigingsheffing en rioolheffing.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt de belastingdruk weergegeven van een gemiddeld gezin in een eigen woning.

Lastendruk	2024 Altena
OZB-eigenaar gemiddelde woning	317
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	373
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	240
Totaal lastendruk	929

Kwijtscheldingsbeleid

De belastingheffing en invordering is uitbesteed aan Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) in Klaaswaal. Kwijtschelding wordt daarom verleend via SVHW. Door SVHW wordt de 100%-norm gehanteerd. Het betreft hier de bijstandsnorm. Voor AOW'ers worden de kosten van bestaan gesteld op 100% van de toepasselijke netto AOW-bedragen. SVHW baseert zich op informatie van het Inlichtingenbureau. Dit bureau is een samenwerkingsverband van het ministerie van Sociale Zaken, de Rijksdienst voor het wegverkeer, de Rijksbelastingdienst en de VNG. Vrijwel alle kwijtscheldingsklanten hebben toestemming verleend om daar informatie op te vragen. De belastingplichtigen die op basis van die beoordeling kwijtschelding ontvangen hoeven geen aanvraagformulier in te dienen maar krijgen automatisch bericht. Voor 2024 is in totaal € 289.000 kwijtgescholden.

Kostendekkendheid

Binnen de gemeentelijke begroting is een aantal producten opgenomen waarvan is bepaald dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Voorbeelden hiervan zijn de producten riolering, reiniging, marktgelden, begraafplaatsen en producten waarvoor leges worden geheven. Voor deze producten is een toelichting opgenomen ten aanzien van de wijze waarop de kostendekkendheid wordt bepaald. Deze toelichting is afgestemd op de vereisten in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Berekening van kostendekking legesverordening				2024
Altena				
Titel	1	2	3	Totaal
Omschrijving	Algemene dienstverlening	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Kosten / Kostendekking
Baten en lasten taakvelden				
Lasten taakvelden incl. rente	1.253	1.700	197	3.150
Baten taakvelden, excl. heffingen				
Netto kosten taakveld	1.253	1.700	197	3.150
Toe te rekenen lasten				
Overhead incl. omslagrente	578	1.236	165	1.979
BTW				
Totaal toe te rekenen lasten	578	1.236	165	1.979
Totale lasten	1.831	2.936	362	5.129
Baten heffingen	1.814	3.963	19	5.796
Saldo	17N	1.027V	343N	667V
Dekkingspercentage	99%	135%	5%	113%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen, voor de kostendekking van de legesverordening relevante, baten overschrijden de lasten. De totale kostendekking is 113%. Titel 1 is 99% kostendekkend. Titel 2 is 135% kostendekkend. Titel 3 is 5% kostendekkend. Bij het berekenen van de kostendekking zijn alle relevante baten en lasten toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden aan de heffing.

Berekening van kostendekking Leges Biesbosch Altena	2024
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	7
Baten taakvelden, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	7
Toe te rekenen lasten	7
Overhead incl. omslagrente	0
BTW	0
Totaal toe te rekenen lasten	0
Totale lasten	7
Baten heffingen	7
Saldo	0
Dekkingspercentage	100%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen baten van de Leges Biesbosch overschrijden de lasten niet. Het kostendekkingspercentage is 100%. Alle relevante baten en lasten zijn toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Rioolheffing Altena	2024
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	5.619
Baten taakvelden, excl. heffingen	98
Netto kosten taakveld	5.522
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	902
BTW	1.394
Totaal toe te rekenen lasten	2.297
Totale lasten	7.818
Baten heffingen	6.042
Saldo	1.776N
Dekkingspercentage	77%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen baten van de rioolheffing overschrijden de lasten niet. De totale kostendekking is 77%. Het tekort wordt gedekt uit de voorziening. Alle relevante baten en lasten zijn toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Reinigingsheffing Altena	2024
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	6.887
Baten taakvelden, excl. heffingen	1.042
Netto kosten taakveld	5.845
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	526
BTW	1.174
Totaal toe te rekenen lasten	1.700
Totale lasten	7.545
Baten heffingen	7.987
Saldo	442V
Dekkingspercentage	106%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen, voor de kostendekking van de reinigingsheffing relevante, baten overschrijden de lasten. De totale kostendekking is 106%. Het overschot wordt gestort in de voorziening. Het percentage van de kostendekking is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten zijn toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Lijkbezorgingsrechten Altena	2024
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	1.193
Baten taakvelden, excl. heffingen	
Netto kosten taakveld	1.193
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	401
BTW	
Totaal toe te rekenen lasten	401
Totale lasten	1.594
Baten heffingen	776
Saldo	818N
Dekkingspercentage	49%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen, voor de kostendekking van de Lijkbezorgingsrechten relevante, baten overschrijden de lasten niet. De totale kostendekking is 49%. Uitgangspunt voor

het college is de tarieven voor lijkbezorging betaalbaar te houden en conform het bestuursakkoord niet te streven naar 100% kostendekking. Het kostendekkingspercentage is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten zijn toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Marktgelden Altena	2024
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	59
Baten taakvelden, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	59
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	18
BTW	
Totaal toe te rekenen lasten	18
Totale lasten	77
Baten heffingen	61
Saldo	16N
Dekkingspercentage	80%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen, voor de kostendekking van de Marktgelden relevante, lasten overschrijden de baten niet. De totale kostendekking is 80%. De kostendekking is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten zijn toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Berekening van kostendekking Havengelden Altena	2024
Baten en lasten taakvelden	
Lasten taakvelden incl. rente	556
Baten taakvelden, excl. heffingen	7
Netto kosten taakveld	549
Toe te rekenen lasten	
Overhead incl. omslagrente	149
BTW	0
Totaal toe te rekenen lasten	149
Totale lasten	698
Baten heffingen	745
Saldo	47 ^V
Dekkingspercentage	107%

De in de jaarrekening 2024 opgenomen, voor de kostendekking van de Haven- en kadegelden relevante lasten overschrijden de baten. De totale kostendekking is 107%.

Het kostendekkingspercentage is jaarlijks aan fluctuatie onderhevig. Alle relevante baten en lasten zijn toegerekend. Deze baten en lasten zijn geschoond voor onderdelen welke wettelijk niet toegerekend mogen worden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

€ 6.578.000

Risicowaarde

€ 22.772.000

Weerstandscapaciteit

3,5

Weerstandsvermogen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing van de gemeente Altena. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in deze paragraaf minimaal in te gaan op een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Daarnaast zijn ook een aantal kengetallen voorgeschreven, evenals een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De risico-inventarisatie wordt twee keer per jaar geactualiseerd (voor de begroting en voor de jaarrekening).

Beleidskader en definities

Beleidskaders

- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Nota Risicomanagement 2019
- Nota Reserves en voorzieningen 2019
- Herijking Reserves en voorzieningen 2020

Definities

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft een indicatie van de mate waarin het vermogen van de gemeente Altena toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid moet worden aangepast. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. Weerstandscapaciteit: De middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote lasten te dekken.
2. Risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Risicomanagement wordt gedefinieerd als het systematisch in kaart brengen van de risico's met het oog op de beheersing van deze risico's. In deze paragraaf ligt de primaire focus op het financiële risico.

Risicomanagement is geen statisch instrument, maar dient een integraal onderdeel uit te maken van werkprocessen. Via de Planning & Control-documenten wordt de gemeenteraad geïnformeerd over het weerstandsvermogen. De risico's met betrekking tot verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen.

Tot slot zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen die betrekking hebben op de financiële positie van de gemeente Altena, evenals een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen.

Weerstandscapaciteit

Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen dat ingezet kan worden om eenmalige tegenvallers op te vangen en wordt gevormd door de optelsom van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve en de stille reserves. Stille reserves worden bepaald door het verschil tussen boekwaarden en de actuele marktwaarden van bezittingen in aandelen en onroerend goed. Hierbij dient in acht te worden genomen dat niet alle stille reserves snel te gelde gemaakt kunnen worden. Bovendien neemt de toezichthouder deze reserves alleen mee bij de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit als de actuele marktwaarde reëel is onderbouwd, bijvoorbeeld door een officiële taxatie. Ook mag de stille reserve geen gebruiksnut meer hebben voor de gemeente en moet deze op korte termijn beschikbaar kunnen komen. Om deze redenen worden de stille reserves op nihil gesteld.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken over meerdere jaren. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit en structurele begrotingsruimte.

De totale weerstandscapaciteit wordt als volgt berekend:

(bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve (per 31-12-2024)	17.874
Stille reserves	-
<i>Incidentele weerstandscapaciteit (A)</i>	<i>17.874</i>
Onbenutte belastingcapaciteit	4.848
Onvoorzien	50
Structurele begrotingsruimte	0
<i>Structurele weerstandscapaciteit (B)</i>	<i>4.898</i>
Totale weerstandscapaciteit (A + B)	22.772

Risico-inventarisatie

Bepalen risicowaarde

Om tot een kwantificering van de risico's te komen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **Kans.** De kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren. Om te komen tot een schaalverdeling worden de volgende categorieën gehanteerd:
 - klein (< 25%)
 - middel (> 25% - < 75%)
 - groot (> 75%)
- **Financiële impact.** De financiële impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. In sommige gevallen is het lastig om de impact te bepalen, dan kan gebruik gemaakt worden van de volgende categorieën:
 - gering (< € 100.000);
 - beduidend (> € 100.000 - < € 500.000);
 - kritiek (> € 500.000).
- **Risicowaarde.** De risicowaarde wordt berekend door het percentage 'kans' te vermenigvuldigen met het maximale risicobedrag. Voor structurele risico's wordt de risicowaarde vermenigvuldigd met factor 2. De gedachtegang hierbij is dat 2 jaar voldoende is om passende maatregelen te treffen.

Toepassing van bovenstaande leidt tot het volgende overzicht van geïnventariseerde risico's. Zoals in de nota Risicomanagement 2019 is aangegeven worden de tien belangrijkste risico's weergegeven en toegelicht.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	I / S	Financieel effect	Kans	I	S
1.	Aanbestedingsrisico's / prijsontwikkelingen projecten	I	900	30%	900	
2.	Kwetsbaarheid bedrijfsvoering en formatie	S	500	20%		1.000
3.	Overschrijding budgetten Jeugdzorg	S	438	50%		875
4.	Overschrijding budgetten WMO	S	338	50%		675
5.	Overschrijding budgetten uitkeringen / participatievoorzieningen	S	299	30%		597
6.	Risico's inzake informatiebeveiliging	I	150	10%	150	
7.	Risico's gerelateerd aan niet voldoen aan de AVG	I	205	25%	205	
8.	Open eind karakter gemeenschappelijke regelingen	S	200	20%		400
9.	Extra bijdrage nazorg gesloten stortplaatsen	I	400	50%	400	
10.	Faillissement van contractpartijen, met name in de jeugdzorg	I	125	25%	125	
	Totaal incidentele en structurele risicowaarde					5.327
	Overige risico's					1.251
	Totaal risicowaarde					6.578

* I = incidenteel / S = structureel

Toelichting

1. *Risico's bij aanbestedingen en prijsontwikkelingen, vooral bij grote projecten*

Projecten kunnen grofweg worden ingedeeld in drie categorieën: civiele (bouw)projecten, samenwerking met ontwikkelaars bij bouwprojecten, en projecten waarbij de gemeente de opdrachtgever is. Hoewel elk project risico's met zich meebrengt, zijn de financiële risico's vooral aanwezig bij projecten waar de gemeente zelf de opdrachtgever is. Om de voortgang van deze projecten goed te monitoren, richt de organisatie zich op het vergroten van continu inzicht en overzicht. Dit leidt tot een voortdurende actualisatie van het meerjarig investeringsprogramma, wat een beter toekomstig inzicht in investeringen biedt. Ondanks de afvlakking van prijsstijgingen in de sector, blijft er een risico op hogere kosten ten opzichte van de ramingen bij nieuwe aanbestedingen. De aantrekkende economie dreigt de bouwsector te overspannen, wat kan resulteren in veel hogere offertes dan begroot, of slechts één inschrijvende aanbieder. Bovendien, gezien de huidige ongunstige prijsontwikkelingen, is het risico groot dat aanbestedingen duurder uitvallen. Daarnaast gelden er strikte regels voor (Europese) aanbestedingen. Niet-naleving van deze regels kan financiële risico's veroorzaken. De gemeente Altena heeft een inkoop- en aanbestedingsbeleid vastgesteld en algemene inkoopvoorwaarden geformuleerd.

2. *Risico's bij personeelsbeheer en arbeidsmarktkrapte*

Door de krappe arbeidsmarkt blijft het moeilijk om geschikte medewerkers te vinden. Bedrijfsrisico's kunnen ontstaan doordat processen nog niet optimaal verlopen, wat extra inspanningen vereist om het goed functioneren te waarborgen. Ziekteverzuim en vergrijzing leiden tot verlies van kennis. In de afgelopen drie jaar zijn de inhuurkosten gestegen door langdurig ziekteverzuim en de behoefte aan specialistische kennis voor complexe vraagstukken. Vacatures behoren vaak tot schaarse doelgroepen en zijn moeilijk in te vullen, wat leidt tot hoge inhuurtarieven. Het budget voor inhuur wordt nauwlettend bewaakt om budgetoverschrijding te voorkomen. We werken aan een toekomstbestendige, flexibele en wendbare organisatie.

3. *Overschrijding budgetten Jeugdzorg*

Net als veel andere gemeenten kampt Altena met budgetoverschrijdingen op het gebied van Jeugdzorg. Hoewel er zo realistisch mogelijk begroot wordt, hebben wij op dit gebied te maken met soms onvoorspelbare omstandigheden. Gedeeltelijk kent de jeugdzorg een open einde karakter. Ook kunnen individuele casussen leiden tot forse kostenposten. In samenwerking met de andere regiogemeenten wordt gewerkt aan een doorontwikkeling van de sturing- en beheersingsinformatie om de voorspelbaarheid van kosten te vergroten. De Hervormingsagenda Jeugd geeft sturing aan het verbeteren en financieel houdbaar krijgen van de jeugdzorg.

4. *Overschrijding budgetten WMO*

Bij de WMO leiden landelijke ontwikkelingen tot grotere financiële risico's. De invoering van het zogenoemde abonnementstarief leidt enerzijds tot een lagere eigen bijdrage van de cliënten. Anderzijds heeft het een aanzuigende werking op cliënten die voorheen geen beroep deden op een WMO-voorziening en nu, vanwege de lage kosten, hier wel gebruik van gaan maken. Op langere termijn wordt het verdeelmodel WMO (begeleiding en beschermd wonen) herzien. Ook de toenemende extramuralisering van de zorg (langer thuis blijven wonen) leidt tot een toenemende complexiteit en kosten van de zorgvragen.

5. Overschrijding budgetten uitkeringen / participatievoorzieningen

Het gaat hierbij om het risico op fluctuaties in de gebundelde uitkering. De gemeente ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

6. Risico's inzake informatiebeveiliging

Dit risico betreft het voorkomen van schendingen van wetgeving, regelgevende en contractuele verplichtingen, en beveiligingseisen. Het niet naleven van het geactualiseerde informatiebeveiligingsbeleid kan leiden tot onvoldoende naleving van afgesproken regels en maatregelen. Het risico omvat ook het waarborgen van informatiebeveiliging in de gehele levenscyclus van informatiesystemen, inclusief systemen die via openbare netwerken diensten verlenen. Hoewel het risico hoog is geprioriteerd, drukken de vele getroffen beheersmaatregelen het netto risico slechts beperkt op het weerstandsvermogen.

7. Risico's gerelateerd aan niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming

De gemeente is in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming en de Wet politiegegevens verplicht passende technische en organisatorische maatregelen te treffen om ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens van burgers en haar medewerkers. De Autoriteit Persoonsgegevens kan organisaties die niet aan de Algemene verordening gegevensbescherming voldoen een boete opleggen van maximaal 20 miljoen euro of 4% van de jaaromzet. Bij overtreding van de Wet politiegegevens kan de Autoriteit Persoonsgegevens boetes opleggen welke zijn opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Afhankelijk van de aard van de overtreding kan een boete oplopen tot wel € 820.000,00 per overtreding.

8. Nazorg gesloten stortplaatsen

In 2020 zou de eeuwigdurende nazorg van de stortplaats Zevenbergen worden overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant (PNB). Er is een geschil ontstaan over de omvang van het doelvermogen dat noodzakelijk is voor de eeuwigdurende nazorg. Partijen zijn onder voorwaarden overeengekomen gedurende 5 jaar onderzoek te doen naar het juiste doelvermogen. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek zullen de betreffende gemeenten, waaronder de gemeente Altena, mogelijk moeten bijstorten. Het uiteindelijke benodigde doelvermogen is van vele, nu nog onbekende factoren, afhankelijk. Ook een eventuele verlaging van de rekenrente.

9. Openeind-karakter gemeenschappelijke regelingen

De gemeente kan geconfronteerd worden met financiële tegenvallers van verbonden partijen / gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente verplicht is bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop heeft de gemeente niet altijd (directe) invloed. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn.

10. Faillissement contractpartijen, met name in de jeugdzorg

De afgelopen periode zien we zowel landelijk als ook in onze eigen regio dat er zorgaanbieders zijn die financieel in de problemen komen. Naast het feit dat het wegvallen van een zorgaanbieder een grote belasting is voor het zorglandschap, zien we dat er hoge frictiekosten bij komen kijken.

Overige risico's

Hierboven zijn de tien belangrijkste risico's benoemd. Naast deze tien risico's zijn nog andere (kleinere) risico's te onderscheiden. Deze variëren van risico's die samenhangen met onvoldoende toezicht op bouwactiviteiten tot risico's op het gebied van fraude bij aanvraag van inkomensvoorzieningen en meer. Verondersteld wordt dat met deze overige risico's in totaal een bedrag van € 1,2 miljoen gemoeid is.

Frauderisico's

De frauderisicoanalyse is erop gericht de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen op het gebied van fraude en integriteit te signaleren en maatregelen te treffen. In het Interne Controleplan van de gemeente Altena is een beperkte risicoanalyse opgenomen. Daarnaast wordt in het kader van risicomangement in de tussentijdse verantwoordingsgesprekken van directie met teammanagers aandacht besteed aan (verwachte) risico's, waarbij ook frauderisico's aan de orde komen. Het streven is een uitgebreidere analyse op te stellen. Er is inmiddels een begin gemaakt met het opstellen van beleid voor het voorkomen van fraude en integriteitsschendingen.

Weerstandsvermogen

De weerstandsratio wordt bepaald door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de waarde van de geïnventariseerde risico's. De omvang van de weerstandscapaciteit bedraagt in 2024 € 22.772.000. Gegeven de totale omvang van de geïnventariseerde risico's van € 6.578.000 bedraagt de factor weerstandsvermogen bij de Jaarrekening 2024 **3,5**.

Om de factor weerstandsvermogen te beoordelen kan gebruik gemaakt worden van de door de Universiteit Twente opgestelde waardering.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De voor de gemeente Altena berekende weerstandsratio valt in de categorie A en kan dus beoordeeld worden als uitstekend. De factor weerstandsvermogen ligt ruim boven het door de gemeenteraad in de nota Risicomanagement vastgestelde minimum van 1,0.

De wijze waarop en de volgorde waarin de diverse componenten van de weerstandscapaciteit zullen worden ingezet, indien de risico's daadwerkelijk tot financiële lasten leiden, zullen afhankelijk zijn van de aard (incidenteel of structureel) en de omvang van de lasten. Omdat daarvoor een begrotingswijziging nodig zal zijn, wordt dit uiteindelijk door de gemeenteraad bepaald.

Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen van de gemeente ruim voldoende is om de belangrijkste geïnventariseerde risico's (financieel) op te vangen. Dit ook mede gelet op de relatief kleine kans van de afzonderlijke risico's en het feit dat deze risico's geen verband met elkaar houden, waardoor de kans zeer gering is dat alle risico's zich gelijktijdig manifesteren.

Kengetallen

Op basis van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden voor de netto schuldquote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Netto schuldquote	65,7%	100,49%	71,44%
Netto schuldquote gecorrigeerd	60,8%	102,97%	68,98%
Solvabiliteitsratio	31,3%	21,41%	26,71%
Structurele exploitatieruimte	2,5%	0,32%	- 1,94%
Grondexploitatie	3,8%	7,33%	3,35%
Belastingcapaciteit	93,3%	114,80%	97,31%

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Aan de kengetallen zijn door de toezichthouder geen normen verbonden, maar hebben wel een signaleringswaarde. Deze signaleringswaarden zijn als volgt.

Kengetal	Minste risico	Gemiddeld risico	Meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Op basis van bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat de kengetallen in de gemeente Altena zich in 2024 ten opzichte van de Begroting 2024 gunstig hebben ontwikkeld. Het kengetal voor solvabiliteit staat op 'gemiddeld risico'. Dit hangt samen met het omvangrijke investeringsprogramma van de gemeente.

Om het door de raad vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren (met name de omvangrijke investeringsplannen) moeten financieringsmiddelen worden aangetrokken. Omdat in de begroting voor 2024 een toenemende financieringsbehoefte werd geraamd, werd verwacht dat de schuldpositie van de gemeente in 2024 zou stijgen, met gevolgen voor de ontwikkeling van de netto

schuldquote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en de solvabiliteitsratio. Omdat in 2024 niet al het voorgenomen beleid (geheel) tot uitvoering is gekomen, is de realisatie van deze kengetallen uiteindelijk gunstiger dan geraamd.

Toelichting op de kengetallen

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Met andere woorden, de schuldquote geeft aan of de gemeente nog investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt het kengetal netto schuldquote ook berekend exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. Een hoge schuld kan veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn.

Solvabiliteitsratio

Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal verstaan. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en wordt uitgedrukt in een percentage. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten en geeft daarmee inzicht in de waarde van de grondposities. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

De kengetallen kunnen als volgt schematisch weergegeven worden:

Bron: Ministerie van BZK

(<https://kennisopenbaarbestuur.nl/thema/financi%C3%ABle-kengetallen-gemeenten-en-provincies/>)

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is aangegeven hoe wordt omgegaan met de gemeentelijke kapitaalgoederen in de vorm van wegen, civiele constructies, riolering, groen, openbare verlichting, speelplaatsen, sportvelden, baggeren en vastgoed.

Vanaf 2020 werkt de gemeente Altena met het door de raad vastgestelde Integraal Beheerkader Openbare Ruimte gemeente Altena 2021-2024. Dit kader gaat uit van de ambitie van een veilig, duurzaam en toegankelijk Altena. Daarmee is een belangrijk deel van het beheer van de openbare ruimte niet meer gebaseerd op de beheerplannen van de voormalige gemeenten en is een eerste stap gezet door een efficiënt beheerkader op te zetten voor de gehele gemeente Altena.

In 2022 is het Integrale Beheerkader (IBK) op onderdelen herijkt, maar niet vastgesteld. Dit omdat nieuwe inzichten zijn verkregen in het areaal wat we beheren en de kengetallen aan verandering onderhevig zijn. Het levert ook aanvullende informatie op over de kwaliteit van de kapitaalgoederen en de relatie met beleid op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid, energietransitie en circulariteit. Verder laten deze ervaringen zien op welke onderdelen we nog beheerkaders en objectgegevens missen en/of kunnen aanvullen. In de komende jaren werken we daarom aan het frequent herijken en aanvullen van het integraal beheerkader.

In het Jaarprogramma Openbare Ruimte (JOR) zijn de middelen van de diverse disciplines bij elkaar gebracht, zodat voorbereiding en realisatie van civieltechnische projecten waar nodig integraal vorm krijgen.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente Altena. De kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën:

1. Wegen
2. Civiele Kunstwerken
3. Riolering en Water
4. Groen
5. Bomen
6. Openbare Verlichting
7. Spelen
8. Gebouwen

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens per kapitaalgoed ingegaan op de (beheer)plannen en de financiële consequenties.

Overzicht actuele kaders voor het jaar 2024

Leeswijzer onderhoudsniveaus

A	hoog
B	basis
C	laag

1. Wegen

Onderhoud kapitaalgoederen Wegen is gericht op het beheer en onderhoud van alle openbare wegen in de gemeente Altena. Hieronder vallen de asfaltverhardingen, elementenverhardingen, half- en onverharde wegen, wegmarkeringen en kantopsluitingen/bermranden.

Beheerplan

Wegen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Beheerplan verhardingen gemeente Altena 2022-2026	is opgesteld	2022	B

Kerncijfers

Totale verharding gemeente Altena	4.715.593 m ²
<i>waarvan</i>	
Asfaltbetonverharding	2.183.230 m ²
Elementenverharding	2.376.703 m ²
Cementbetonverharding	12.129 m ²
Half- en onverhard	143.531 m ²
Overige verharding	0 m ²

Financieel overzicht

IBK 2023-2026 (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Onderhoud en beheer	3.367
Vervanging	5.695

2. Civiele Kunstwerken

Onderhoud kapitaalgoederen Civieltechnische Kunstwerken omvat de bruggen, tunnels, grondduikers, keermuren, aanmeervoorziening en geluidschermen. Aanvullend is een deel van de civiele kunstwerken van de historische haven van Woudrichem. De kunstwerken in de overige havens vallen erbuiten.

Beheerplan

Civiele Kunstwerken	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Beheerplan Civiele Kunstwerken gemeente Altena 2022-2031	is opgesteld	2022	n.v.t.

Kerncijfers

Totaal aantal Civiele Kunstwerken gemeente Altena	327 stuks
<i>waarvan</i>	
Betonnen, stalen en houten bruggen	173 stuks
Aanleginrichtingen/stadshaven	81 stuks
Coupure	1 stuks
Grote Duikers	13 stuks
Kades	6 stuks
Grondkeringen	11 stuks
Onderdoorgangen	1 stuks
Object overstijgende voorzieningen	3 stuks
Recreatieve gebieden	0 stuks
Havens	2 stuks
Verlichting	2 stuks
Gebouwen	1 stuks
Trappen	28 stuks
Hekwerk	1 stuks
Waterreguleringswerken	4 stuks

Financieel overzicht

IBK 2023-2026 (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Onderhoud en beheer	884
Vervanging	81

3. Riolering en Water

Onderhoud kapitaalgoederen Riolering en Water is gericht op een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving door goed om te gaan met inzameling en transport van afvalwater, grondwater, hemelwater en kwalitatief en kwantitatief goed oppervlaktewater. Hieronder vallen de onderdelen vrijverval en mechanische riolering, pompen en gemalen, randvoorzieningen, watergangen, grondwatermeetnet, beschoeiingen, fontein en, stuwen, vijvers en waterbergende voorzieningen.

Beheerplannen

Riolering en Water	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Beleidsvisie riolering en water	is opgesteld	2017	n.v.t.
Programma Water, Riolering en Groen	wordt opgesteld	2023	n.t.b.
Beheerplan Stedelijk Water	wordt opgesteld	2023	n.t.b.

Kerncijfers

Lengte vrijvervalriolering waarvan	441 km
... vuilwater	87 km
... hemelwater	129 km
... gemengd	225 km
Lengte persleiding (excl. drukrioolstelsels)	54 km
Lengte drainage	126 km
Oppervlak infiltrerende verharding	86 km
Oppervlak wadi's, bodempassages	236 km
Lengte IT-riool/DIT-riool	1,7 ha
Lengte lijn- en roostergoten	6,4 ha
Aantal gemalen droge opstelling en randvoorzieningen	3,6 km
Aantal gemalen natte opstelling	3 km
Aantal pompunits mechanische riolering	21 stuks
Aantal IBA's, decentrale zuiveringen, septic tanks	110 stuks
Lengte watergangen in beheer	739 stuks
Lengte beschoeiingen in beheer	137 stuks
Aantal duikers en kleine kunstwerken in het oppervlaktewater in beheer	79 stuks

Financieel overzicht

(bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Riolering beheer en onderhoud	2.035
Riolering vervanging	3.169
Water beheer en onderhoud	963

4. Groen

Onderhoud kapitaalgoederen Groen richt zich op het beheer en onderhoud van het openbaar groen in de gemeente Altena. Hieronder vallen de cultuur- en natuurlijke beplanting, hagen, gazons en bermen en natuurlijke grassen. Ook valt het ruimen van zwerfafval en bladeren, onkruid bestrijden op verhardingen, het ledigen van afvalbakken en bestrijden van invasieve exoten binnen de scope. Het onderhoud aan het groen op de begraafplaatsen en sportcomplexen vallen buiten kapitaalgoederen Groen.

Beheerplannen

Groen uitgezonderd onkruidbestrijding op verhardingen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Middels het Integraal Beheerkader	IBK	2022	B
Onkruidbestrijding op verhardingen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Middels het Integraal Beheerkader	IBK	2022	A

Kerncijfers

Totaal hectare openbaar groen gemeente Altena	447 hectare
<i>waarvan</i>	
Bodembedekkers	20.760 m2
Heesters	149.803 m2
Gemengde beplanting	4.967 m2
Struikrozen	346 m2
Vaste planten	20.513 m2
Plantenbak	12 stuks
Bosplantsoen	326.346 m2
Blokhaag	0 m2
Lijnvormige haag	56.168 m2
Vormhaag	0 m2
Ruw gras	2.451.695 m2
Gazon	941.690 m2
Gazon met bollen	12.872 m2
Gazon, talud steil	8.105 m2
Ruigte	6.938 m2
Bloemrijk gras	472.907 m2
Afvalbakken	666 stuks

Financieel overzicht

IBK 2023-2026 (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Onderhoud en beheer	3.595
Vervanging	237

5. Bomen

Onderhoud kapitaalgoederen Bomen richt zich op het beheer van de asset bomen in de gemeente Altena. Hieronder vallen alle individuele straat- en laanbomen, fruitbomen, bomen in bosplantsoenen en knot- en leibomen in eigendom van de gemeente Altena inclusief begraafplaatsen, sportaccommodaties en terreinen.

Beheerplan

Bomen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Middels het Integraal beheerkader (IBK)	IBK	2022	n.v.t.

Kerncijfers

Totaal aantal bomen gemeente Altena	34.463 stuks
<i>waarvan</i>	
Boom, niet vrij uitgroeiend	26.345 stuks
Boom, vrij uitgroeiend	1.936 stuks
Fruitboom	1.450 stuks
Gekandelaberde boom	300 stuks
Knotboom	2.814 stuks
Leiboom	604 stuks
Vormboom	982 stuks
Geen gegevens	32 stuks

Financieel overzicht

IBK 2023-2026 (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Onderhoud en beheer	142
Vervanging	306

6. Openbare Verlichting

Onderhoud kapitaalgoederen Openbare Verlichting richt zich op het beheer en onderhoud van alle openbare verlichting in de gemeente Altena. De openbare verlichting omvat de lichtmasten, armaturen en lampen in beheer bij de gemeente Altena.

Beheerplan

Openbare Verlichting	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Middels het Integraal beheerkader (IBK)	IBK	2022	n.v.t.

Kerncijfers

De gemeente beheert in totaal circa 13.250 masten met armaturen. In onze gemeente is circa 83 % LED (armaturen en lampen) toegepast. Hiermee zit de gemeente Altena ruim boven het landelijk gemiddelde.

Omschrijving	Aantal	Percentage	
Totaal lichtpunten	13.334	100%	
Conventioneel armatuur	314	17 %	
Conventioneel armatuur met LED-lamp	3.948	31,4 %	83 %
LED-armatuur	9.072	51,6 %	

Financieel overzicht

IBK 2023-2026 (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Beheer en onderhoud	258
Vervanging	646

7. Spelen

Onderhoud kapitaalgoederen Spelen richt zich op het beheer en onderhoud speelvoorzieningen in de gemeente Altena. De beheerdiscipline omvat naast speel- en sporttoestellen ook de bijbehorende valondergronden.

Beheerplan

Spelen	Beheerplan	Jaartal vaststelling	Kwaliteitsniveau
Middels het Integraal beheerkader (IBK)	IBK	2022	n.v.t.

Kerncijfers

De gemeente beheert 147 gemeentelijke speellocaties (incl MFA's in de openbare ruimtes) en 789 speelvoorzieningen.

Speelvoorzieningen	
Speeltoestellen	600 stuks.
Voetbaldoelen	81 stuks
Skatetoestellen	32 stuks
Ontmoetingsplaatsen	3 stuks
Overig	70 stuks
Speellocaties	
Spelen	117 stuks
Voetballen	41 stuks
Skaten	8 stuks
Ontmoeten	3 stuks
Overige	34 stuks
Valondergronden	
Valdempend zand	
Boomschors	9.063 m2
Valdempend kunstgras	1.823 m2
Rubberen grastegels	0 m2
Rubberen tegels	1.156 m2
Gietvloer	454 m2
Tegels	2.940 m2
Asfalt	70 m2

Financieel overzicht

IBK 2023-2026 (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
Onderhoud en beheer	119
Vervanging	1

8. Gebouwen

Het in 2021 vastgestelde strategisch vastgoedbeleid wordt aangevuld met een strategisch beleid voor de maatschappelijke accommodaties. Hiervoor is in 2024 de analysefase doorlopen, gericht op het in beeld brengen van de huidige situatie. Voor alle gemeentelijke maatschappelijke accommodaties zijn de functies, het werkelijke gebruik, de financiën en de benodigde verduurzaming inzichtelijk gemaakt. Deze analyse wordt medio 2025 met de gemeenteraad besproken, waarna gestart wordt met het uitwerken van beleidskaders.

Paragraaf Financiering

€ 25 miljoen

Financieringsbehoefte

€ 5,9 miljoen

Externe rentelasten

€ 14,2 miljoen

Kasgeldlimiet

Inleiding

De financieringsparagraaf is bedoeld om inzicht te geven in de ontwikkelingen rond de meerjarige gemeentelijke financiering en het beleid dat hierop door de gemeente wordt gevoerd. Tevens is deze paragraaf bedoeld om de risico's die daarbij worden gelopen in beeld te brengen en aan te geven hoe getracht wordt om deze risico's te beheersen.

Het Treasurybeleid van de gemeente Altena is gericht op de ondersteuning van de publieke taak van de gemeente en heeft een risicomijdend en voorzichtig karakter. Uitgangspunten zijn:

- het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden;
- het beschermen van gemeentelijke vermogens – en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido, Ruddo, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

De relevante beleidskaders waarbinnen het Treasurybeleid plaatsvindt staan hieronder vermeld.

- Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO 2001)
- Nota Reserves en Voorzieningen (2020)
- Treasurystatuut (2022)

Externe rentelasten / rentebaten

De externe rentelasten in 2024 bedroegen in totaal € 5,9 miljoen. Deze hebben betrekking op rente van de kort- en langlopende financiering. De externe rentebaten hebben betrekking op de ontvangst van rente op kort en langlopende financiering en bedragen voor 2024 € 4 miljoen.

Rente grondexploitatie

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het toegestaan om de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen door te berekenen aan Bouwgronden In Exploitatie (BIE). Het rentepercentage is bepaald door het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2024 is dit werkelijke rentepercentage 1,28 %.

Omslagrente

In het BBV is opgenomen dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De berekeningsmethode is in het BBV voorgeschreven. De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Voor 2024 is het omslagpercentage berekend op 0,75 %.

Renteresultaat

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	5.951
Externe rentebaten	4.200
Saldo door te rekenen externe rente	1.751
Rente die aan de grondexploitatie doorberekend moet worden	154
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend moet worden	162
Totaal door te rekenen externe rente	1.435
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-
Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	1.435
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (via renteomslag)	1.423
Renteresultaat op het taakveld Treasury	12

Financieringsbehoefte

De financieringspositie geeft de financieringsbehoefte van de gemeente aan. De gemeente Altena maakt gebruik van totaalfinanciering. In 2024 is een langlopende financiering aangetrokken van € 25 miljoen met een looptijd van 20 jaar. Het rentepercentage voor deze lening bedraagt 3,277%.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige financiën onder te brengen bij het Rijk. Tegelijkertijd hoeft het Rijk dan minder geld te lenen op de financiële markten waardoor de staatsschuld daalt. Bij schatkistbankieren worden de tegoeden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Tot een bepaald bedrag mogen gemeenten hun overtollige financiën wel buiten de schatkist van het Rijk houden. Voor de gemeente Altena bedraagt dit drempelbedrag in 2024 2% van het begrotingstotaal. Dat is € 3,3 miljoen. Tegoeden boven dit bedrag dienen afgestort te worden naar de schatkist.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende financieringsmiddelen (looptijd < 1 jaar) aangetrokken mogen worden. De kasgeldlimiet stelt daarmee een grens aan het te lopen renterisico op de korte schuld. Als de kasgeldlimiet overschreden wordt, moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden (looptijd > 1 jaar). De kasgeldlimiet wordt jaarlijks vastgesteld en heeft een omvang van 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten. Voor de gemeente Altena bedraagt de kasgeldlimiet in 2024 € 14,2 miljoen ofwel maximaal € 14,2 miljoen mag met kort geld gefinancierd worden. In 2024 is tijdelijk gebruik gemaakt van kasgeld voor een bedrag van respectievelijk € 18 miljoen en € 17 miljoen beide voor één maand. Dit betekent dat er een tijdelijke overschrijding van de kasgeldlimiet heeft plaatsgevonden. Dit is gebeurd omdat er meer tijd nodig was voor de inventarisatie en vaststelling van benodigde lange financiering.

Renterisiconorm

Evenals bij de korte schuld is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten als gevolg van renteschommelingen bij lange financieringen een belangrijk uitgangspunt. Om de effecten van deze schommelingen te beheersen is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. Deze heeft tot doel renterisico's op de vaste schuld te beheersen door het aanbrengen van een spreiding in de looptijden van de leningenportefeuille. Door de langlopende financiering te realiseren binnen de kaders van de renterisiconorm wordt het renterisico van de langlopende schuld op verantwoorde wijze beheerst. De ruimte op de renterisiconorm voor de gemeente Altena was in 2024 € 24,3 miljoen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2024
<i>Basisgegevens renterisiconorm</i>	
Renteherzieningen op leningen o/g	0
Renteherzieningen op leningen u/g	0
Te betalen aflossingen	9.338
Renterisico	9.338
Begrotingstotaal 2024	168.209
Het bij Ministeriële Regeling vastgestelde %	20%
Renterisiconorm	33.642
<i>Toets renterisiconorm</i>	
Ruimte renterisiconorm	24.304

Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

In 2024 heeft de gemeente Altena opnieuw belangrijke stappen gezet in de organisatieontwikkeling. Er is verder gewerkt aan de vastgestelde serviceformules die vertaald zijn naar concrete projecten en thema's in de roadmap. De roadmap richt zich op mensen, rollen en samenspel, processen en systemen. Vooral de samenhang van alle verschillende projecten die onderdeel zijn van deze roadmap heeft in 2024 extra aandacht gekregen. Met de implementatie van een infographic is een leesbare en up to date vertaling van de roadmap gemaakt.

Projecten op het gebied van talentontwikkeling, leren en ontwikkelen en vitaliteit hebben vooral de focus op het verhogen van het werkgeluk en de inzetbaarheid van medewerkers. Al deze projecten vallen onder de pijler mens en dragen bij aan de vitale medewerker.

Er is een aantal elementen van het adviesrapport "span of attention leidinggevenden" doorgevoerd. Voor een aantal teams heeft dit gezorgd voor een verlaging van de werklast met als doel om de focus op het welzijn van medewerkers te verhogen.

Ook zijn er stappen gezet in de modernisering van de digitale werkplek, procesgericht verbeteren en het monitoren van klantervaringen. De digitale werkplek is gemoderniseerd om efficiënter en veiliger te werken en processen zijn geoptimaliseerd om beter aan klantverwachtingen te voldoen. De klantcontactmonitor is geïntroduceerd om directe feedback te ontvangen en gerichte maatregelen te nemen. Daarnaast is een visie op omnichanneling vastgesteld om consistente informatievoorziening via alle communicatiekanalen te waarborgen.

Vitaliteit blijft een centraal thema in al deze ontwikkelingen, met als doel een gezonde en betrokken werkomgeving te creëren. Al deze investeringen dragen direct en indirect bij aan het verbeteren van de dienstverlening.

Personeel en Organisatie

Talentmanagement

In 2024 is de visie op talentmanagement en leren & ontwikkelen concreet uitgewerkt en succesvol geïmplementeerd. De focus lag op het effectief toepassen van de visie op talentmanagement met leren & ontwikkelen als ondersteunend element.

De introductie van de talentenscan heeft medewerkers bewuster gemaakt van hun talenten en ontwikkelpunten. Iedere medewerker kreeg de mogelijkheid om de talentenscan in te vullen en hierover in gesprek te gaan met leidinggevenden of een HR-adviseur. De talenten uit de scan kunnen verder ontwikkeld worden via de leerpaden in de Altena Academie, ons leermanagementsysteem.

Daarnaast is de projectenbank gelanceerd, waar medewerkers hun talenten verder kunnen ontwikkelen door korte, afgebakende opdrachten uit te voeren. Deze opdrachten sluiten aan op bestaande talenten of helpen bij het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden of talenten.

Voor de implementatie van de talentenscans is een veranderkundige aanpak gehanteerd: "verleiden in plaats van verplicht stellen." De scans zijn tevens ingezet in teamsessies om inzicht te krijgen in elkaars talenten en de onderlinge samenwerking te versterken.

Leren en ontwikkelen

In 2024 heeft de Altena Academie een sterkere positie gekregen binnen de organisatie. Leren is steeds meer onderdeel geworden van de dagelijkse praktijk zowel op de werkvloer als in projecten en externe trainingen. Het aantal trainingen en inschrijvingen blijft jaarlijks toenemen.

Procesoptimalisatie

Het proces om de formatie en bezetting te optimaliseren is afgerond en geïmplementeerd. Met de groei van de organisatie is het aantal personeels- en salarismutaties toegenomen. Om de werkdruk in de toekomst te verlichten, is een onderzoek uitgevoerd door HR-medewerkers naar de efficiëntie en effectiviteit van deze processen. Dit onderzoek heeft drie concrete oplossingen opgeleverd. Dit zal zijn uitwerking krijgen in 2025. Daarnaast is het onderzoek naar de span of attention van het leidinggevend kader afgerond. De adviezen zijn deels overgenomen, waarbij een zorgvuldige afweging is gemaakt tussen noodzaak en financiële haalbaarheid.

Vitaliteitsbeleid

Het vitaliteitsbeleid heeft in 2024 verdere invulling gekregen. Drie werkgroepen zijn gestart met korte, afgebakende opdrachten waarin collega's hun talenten verder kunnen ontwikkelen. De eerste projecten zijn succesvol afgerond en krijgen in 2025 een structurele invulling. Ook zijn er diverse activiteiten uitgevoerd volgens de vitaliteitskalender. Daarnaast is in 2024 een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) gehouden. De uitkomsten hiervan hebben richting gegeven aan vitaliteitsactiviteiten zoals initiatieven op het gebied van mentale fitheid en werkdruk. Deze activiteiten worden georganiseerd voor en door collega's, in samenwerking met het mobiliteitscentrum en externe partijen. Naast de doorontwikkeling van diverse HR-thema's worden managers en medewerkers gevraagd en ongevraagd geadviseerd in de volle breedte van het HR-vakgebied. Vanzelfsprekend worden de nieuwe Cao-afspraken en wet- en regelgeving doorvertaald naar de organisatie. Met deze initiatieven blijven we investeren in een toekomstbestendige en vitale organisatie waarin medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen en met plezier werken.

Kengetallen

Formatie

Formatie Begroting 2024	Bezetting 31-12-2024	Aantal medewerkers 31-12-2024
493	439	496

Ziekteverzuim

2024	Referentienorm (gemiddelde 2022, A&O fonds gemeenten 50.000 – 100.000 inwoners)
6,36%	6,6%

Verdere ontwikkeling Sociaal Domein

Sinds 1 maart 2023 wordt gewerkt in een basisstructuur van vijf teams: team Samenleving, team Voorveld, team Toegang, team Regie en team Kwaliteit & Administratie. Deze vijf teams werken volgens de herijkte strategie. Deze strategie is gericht op doen wat nodig is en niet langer primair gericht op bezuinigen.

In 2024 en 2025 ligt de focus op het verder versterken van de taakvolwassenheid en professionaliteit binnen het sociaal domein en het verbeteren van de bedrijfsvoering.

Er worden vijf elementen nagestreefd om verder te werken aan taakvolwassenheid en professionaliteit. Dit zijn de vijf elementen van een succesvolle organisatie: management als collectief om de herijkte strategie tot stand te brengen, werken aan een cultuur van samenwerking en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het succes, bouwen aan onderling vertrouwen met en tussen medewerkers, teams en domeinen, continu verbeteren en vernieuwen als onderdeel van de leercultuur en het sturen op resultaten (o.a. productie zichtbaar maken).

Het verder verbeteren van de bedrijfsvoering bestaat uit meerdere projecten. Vanwege een turbulent jaar bij onze leverancier Centric is vanaf Q4/2024 gestart met het de versaasing van het Sociaal Domein. Het opstarten van het digitaliseren van het archief (2024-2025) heeft daardoor vertraging opgelopen, waardoor de routekalender een herplanning heeft ondergaan met een doorlooptijd tot Q1/2026.

De projecten van Team Informatie maken digitalisering bereikbaar tbv de dienstverlening aan onze cliënten. Daarnaast kan er vorm worden gegeven aan de optimalisering van de processen en de inrichting van de onderdelen van de Suite4SD en –Sociale Regie.

Tot slot bereiden we ons voor op de effecten van de hervormingsagenda Jeugd. Deze stelselherziening naar een taakgerichte uitvoeringsvariant heeft veel gevolgen voor de uitvoering. Voor de implementatie van de hervormingsagenda is een projectleider aangesteld.

Integriteit

College van B&W

Ook in 2024 is integriteit een periodiek gespreksonderwerp geweest in het college, omwille van bewustwording en een juiste naleving van de geactualiseerde gedragscode, die in mei 2023 is vastgesteld. Uitnodigingen en geschenken die worden ontvangen zijn in het college besproken. Ook is er regelmatig aandacht voor nevenfuncties.

De Beleidsnota integriteit en Brabantse norm weerbare overheid gelden als basisdocumenten voor de richting en planning van verdere acties.

Ambtelijke organisatie

Nadat in het eerste kwartaal van 2024 de rol van integriteitscoördinator vacant kwam, is er in september 2024 een nieuwe integriteitscoördinator gestart. In de tussentijd is zijn de taken tijdelijk door andere medewerkers uit de gemeente opgepakt.

De interne klokkenluidersregeling, 'Regeling melden vermoeden misstand en inbreuk op Unierecht', is aangepast. Zo zijn er nu meer mogelijkheden om te melden en er is een uitbreiding van de maatregelen voor bescherming van melders en de mensen die hen daarbij helpen. Met deze aanpassingen sluit de gemeente aan bij nieuwe wet- en regelgeving.

Sommige activiteiten en handelingen binnen een gemeente brengen integriteitsrisico's met zich mee. Om het risico op integriteitschendingen te verkleinen, is in 2024 een aanzet gemaakt voor het in beeld brengen van kwetsbare functies binnen de gemeente. Dit overzicht wordt in 2025 verder uitgewerkt.

Eind 2024 is de gemeente Altena aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie Ongewenste Omgangsvormen. De LKOG is een onafhankelijke commissie van expert die klachten van medewerkers onderzoekt over ongewenst gedrag. Dit is gedrag dat valt binnen de begrippen discriminatie, (seksuele) intimidatie, agressie en pesten.

Financiën | Planning en control

In 2024 zijn als onderdeel van de reguliere P&C-cyclus de volgende jaarlijks terugkerende documenten opgesteld: de Jaarrekening 2023, de Kadernota 2025, de Eerste en Tweede Bestuursrapportage 2024 en de Begroting 2025 / Meerjarenraming 2026-2028. Aanvullend zijn voor de raadsvergadering van 2 juli 2024 de Midtermreview, een tussenstand van zaken halverwege de bestuursperiode, en het keuzemenu ombuigingen, wat inzicht geeft in mogelijkheden tot besparingen binnen de huidige begroting met het oog op de verwachte tekorten vanaf 2026, opgesteld.

Visie op control

Altena streeft ernaar een betrokken en betrouwbare partner te zijn voor inwoners, de raad, het college, collega's, verbonden partijen, andere bestuurslagen, bedrijven, instellingen en toezichthouders. De visie op control beschrijft de ambitie en randvoorwaarden om deze doelen te realiseren. Control betekent het realiseren van vooraf vastgestelde doelen met overeengekomen

kwaliteit, middelen en binnen de regelgeving, waarbij risico's worden beheerst en tijdig wordt bijgestuurd. Met de visie op control geeft de directie duidelijk richting voor het verder implementeren van het drie lijnen model en het controlehuis. Implementatie hiervan zal in 2025 verder in de organisatie zijn beslag krijgen. Rolduidelijkheid rondom taken en verantwoordelijkheden hierin geeft houvast. De brede controlfunctie binnen een gemeente omvat meer dan alleen financiële controle en naleving van regelgeving. Het is een integraal onderdeel van het gemeentelijk management, gericht op het waarborgen van de effectiviteit, efficiëntie en rechtmatigheid van alle gemeentelijke processen en activiteiten.

Frictiekosten

In 2024 zijn nog uitgaven gedaan die samenhangen met de gevolgen van de herindeling op het gebied van organisatieontwikkeling, zoals de inhuur van de directeur Sociaal Domein. Deze uitgaven zijn ten laste van de reserve Frictiekosten gedekt.

Bestuursondersteuning

In 2024 is voortgebouwd op de trainingen bestuurlijke sensitiviteit die in 2023 hebben plaatsgevonden. Daarnaast is het bestuurlijke besluitvormingsproces tegen het licht gehouden met de hulp van een procescoach. Hierdoor zijn verschillende verbeterpunten inzichtelijk gemaakt (beter gebruik van systemen, meer automatiseren, beter in positie brengen van steller en teammanager). In de tweede helft van 2024 is gestart met de implementatie van deze verbeterpunten. In 2025 wordt hier verder uitvoering aan gegeven.

Communicatie

In 2024 heeft het cluster communicatie proactief meegewerkt om de ambities van Altena waar te maken. Volgens het model 'communiceren met focus' heeft het cluster een belangrijke bijdrage geleverd aan de realisatie van onderwerpen uit het huidige Bestuursakkoord. De (strategisch) adviseurs en medewerkers leverden een compleet pakket aan communicatiediensten aan bestuur en organisatie. Daarnaast is ook www.gemeentealtena.nl vernieuwd en toekomst-proof gemaakt. De site voldoet aan alle wettelijk gestelde kaders met betrekking tot de digitale veiligheid en toegankelijkheid. In dat kader wordt in 2025 Ons Altena volledig geoptimaliseerd.

Privacy

De gemeente Altena is met de ondersteuning van de privacy professionals op de goede manier bezig om de AVG te implementeren. Daar waar in het verleden vooral aandacht was voor het oplossen van concrete casussen is er steeds meer ruimte voor het uitwerken van beleid, uitwerken van processen en sturing. Concreet was er in 2024 een uitgebreide inventarisatie op het Sociaal Domein. Bij nieuwe applicaties of nieuwe processen worden steeds vaker aan de voorkant de privacy professionals betrokken. De medewerkers van het cluster Privacy waren betrokken bij tal van privacyvraagstukken zoals het gebruik van locatiegegevens, Business Intelligence, Datawarehouse, regie op Multi problematiek, camera- gebruik, AI, digitale post, betaalsysteem, spookbewoning of bodycams. Er zijn 31 verwerkersovereenkomsten getoetst en 23 datalekken onderzocht. 2025 zal in het teken staan van het verder uitrollen van het privacy beleid en verdere borging van privacy binnen de gemeente.

Juridische zaken en kwaliteitszorg

Naar aanleiding van het rapport Legal Audit d.d. 19 april 2024 zijn door het college de aanbevelingen uit het rapport overgenomen en naar aanleiding daarvan is een plan van aanpak opgesteld. Deze zijn ter kennisname naar de gemeenteraad gestuurd. De komende jaren worden de in het plan van aanpak opgenomen punten verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

De basistraining Algemene wet bestuursrecht, gegeven door de concernjuristen, is meerdere malen aangeboden en goed bezocht door medewerkers van de gemeente. Naast de zorgvuldige behandeling van juridische bezwaar- en beroepsprocedures en het voorkomen van onnodige vertraging, is ook ingezet op het voorkomen van procedures, dan wel het onnodig voortslepen daarvan.

Bezwaarschriften

In 2024 is een stijging van het aantal ingediende bezwaarschriften (2023: 167) waar te nemen. Door de stijging van het aantal bezwaarschriften en gelet op de complexiteit van een groot aantal zaken legt dit een forse claim op de juridische capaciteit binnen de organisatie.

Er zijn in 2024 195 bezwaarschriften ingediend. Hiervan zijn er 113 ingetrokken tijdens het voorbereidende traject naar de bezwarencommissie of zijn buiten hoorzitting om afgehandeld. In 2024 zijn tot nu toe 194 zaken afgehandeld, waarvan 8 zaken uit 2022 zijn en 49 zaken uit 2023.

Opvallend is dat bij team Verkeer een grote toename zit in het aantal ingediende bezwaren in 2024: 37. Deze zien voornamelijk op het aanwijzen van parkeergelegenheid ten behoeve van laadpalen voor elektrische voertuigen. Daarbij dient te worden opgemerkt dat bijna alle bezwaren over dit onderwerp zijn ingetrokken door middel van een informele oplossing.

Jaar	Aantal (inclusief tijdens proces ingetrokken)
2019	74
2020	65
2021	95
2022	196
2023	167
2024	195

Adviezen	Aantal behandelde bezwaarschriften			
	2021	2022	2023	2024
Niet ontvankelijk (inclusief kennelijk niet ontvankelijk)	12	26	8	17
Ontvankelijk en besluit (geheel of gedeeltelijk) herroepen	17	2	28	13
Ontvankelijk en besluit handhaven	30	21	19	23
Ontvankelijk en besluit handhaven (met aanvullende motivering)	23	12	26	26
Totaal	82	61	81	79
<i>Bezwaarschrift ingetrokken (inclusief afgebroken zaken en buiten de commissie afgehandelde zaken)</i>	25	58	116	113

Vergoeding proceskosten

In 2024 is in 17 bezwaarschriften door of namens bezwaarmaker verzocht om vergoeding van de proceskosten in een bezwaar. Dit verzoek is in 12 gevallen afgewezen.

Contrair advies

In 2024 is het college in geen enkele beslissing op het bezwaar contrair gegaan aan het advies van de bezwarencommissie.

Klachten

In 2024 zijn er binnen de gemeente Altena 89 klachten behandeld. Het betreft hier voornamelijk klachten die zijn ingediend via het klachtenformulier op de website en klachten die per brief of per mail naar de gemeente zijn gestuurd. 26 klachten bleken meldingen te zijn voor de openbare ruimte en zijn niet inhoudelijk behandeld. Twee klachten vielen onder de klachtenregeling Jeugd.

De meeste klachten worden informeel opgelost door middel van tussenkomst door de betreffende teammanager. 5 klachten zijn door de klager ingetrokken na contact met de gemeente. In 2024 zien wij wel een stijging van het aantal klachten over de wijze waarop werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen de gemeente Altena. Dit betreffen zowel werkzaamheden in de buitenruimte als kantoorwerkzaamheden. Drie klachten zijn omgezet naar een aansprakelijkstelling.

Verder zijn dit jaar meer klachten buiten behandeling gesteld. Dit betreffen met name klachten die zijn ingediend door dezelfde personen of van personen met verward/agressief gedrag. Er is één klacht in behandeling geweest bij de Nationale Ombudsman. Deze staat op formele afhandeling. De behandeling van zeven zaken loopt door naar 2025.

	2022		2023			2024		
	For-meel	Infor-meel	For-meel	Infor-meel	Buiten behan-deling	For-meel	Infor-meel	Buiten behan-deling
Niet gehoor geven terugbelverzoeken / niet reageren		3		3			6	1
Gedrag ambtenaar		1		7	2		3	2
Uitvoering werkzaamheden		6	2	14	14	1	20	3
Niet handhavend optreden		2		5				2
Beleid gemeente	1	3	1	7			5	3
Totaal	1	15	3	36	16	1	34	11

Informatiemanagement

Via een jaarlijkse PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) werken we jaarlijks aan de verbetering van de informatiebeveiliging van de gemeente Altena. Elk jaar laten we toetsen of worden er onafhankelijke audits uitgevoerd of onze informatiebeveiliging aan de landelijke normen voldoet.

We houden uw raad jaarlijks op de hoogte van de status en voortgang van de informatiebeveiliging met behulp van de zelfevaluatie ENSIA. Zo is dat ook in 2024 uitgevoerd.

Cyberverzekering

In 2023 is de status van de cyberverzekering bij u aangekaart. In 2024 is de huidige verzekering onder gelijke voorwaarden als in 2023 aangeboden. Desalniettemin loopt er nog onderzoek of we dekking die de cyberverzekering biedt voor Incident Response ook op een andere wijze gestalte kunnen geven. Uit een gehouden marktconsultatie is al gebleken dat de keuze voor een alternatieve dekking, kostentechnisch geen voordeel op zal leveren. Het budget is daarom intact gebleven.

NIS2

De nieuwe Network and Information Systems Directive (NIS2-richtlijn) heeft belangrijke implicaties voor gemeenten als het gaat om toezicht op informatiebeveiliging. In tegenstelling tot de oorspronkelijke richtlijn (uit 2016) vallen lokale overheidsinstanties nu ook onder de NIS2. De richtlijn wordt na 2024 omgezet in landelijke wetgeving. Gemeenten zullen worden aangewezen als een verplicht entiteit met een zorg, meld en registratieplicht.

Om de impact van deze wetgeving goed in beeld te krijgen is een zogenaamde NIS 2 analyse verricht. Vanuit deze analyse volgen maatregelen en verbeterstappen, maar ook zal gekeken worden of al bestaand beleid, maatregelen voldoende werking hebben.

Documentaire informatievoorziening (DIV)

Toezicht op archiefbeheer

De provincie Noord-Brabant houdt systematisch toezicht op het informatie- en archiefbeheer van de gemeente. Het inhoudelijke toezicht richt zich op risico's die een gevaar vormen voor een goede, geordende en toegankelijke informatiehuishouding en/of het verloren gaan van overheidsinformatie.

Bij het beoordelen kijkt de provincie of de jaarlijkse verslaglegging van het college aan de raad heeft plaatsgevonden. De verslaglegging kan het ene jaar plaatsvinden door middel van een verslag en een SMART-beschreven verbeterplan dat gebaseerd is op het (KPI-)verslag van de archivaris. In 2024 is een voortgangsrapportage op het verbeterplan overlegd. In 2024 is gewerkt aan de genoemde onderdelen op basis van het voortgangsverslag uit het KPI-verbeterplan 2023-2024. De hierin genoemde activiteiten liggen op koers. Jaarlijks wordt de voortgang door het college gerapporteerd.

Inzet subsidieadviseur

Ignite Group (voormalig TRIAS/Vindsubsidies) ondersteunt de gemeente Altena bij de subsidieverwerving. De dienstverlening is niet alleen gericht op het succesvol verwerven van subsidies, maar ook op het implementeren en borgen van het subsidiemanagement binnen de (project)organisatie. Dit om binnen gemeente Altena zo maximaal mogelijk externe subsidies te verwerven en te verzilveren. De subsidieadviseur enthousiasmeert medewerkers door een proactieve en toegankelijke houding, kennisoverdracht en praktische advisering. Maar ook het

faciliteren van gemeentelijke medewerkers door bijvoorbeeld het vertalen van subsidie-informatie naar een concreet project, het delen van voorbeeld projectplannen, delen van een ingevuld aanvraagformulier en meekijken en adviseren bij de verantwoording met als doel ontzorgen.

De gemeente Altena maakt daarnaast gebruik van het subsidievolgsysteem (SVS-IN) van Ignite Group. Het SVS-IN biedt een actueel overzicht van lopende en afgesloten subsidieprojecten van de gemeente Altena. Met dit systeem heeft de gemeente altijd zicht op en inzicht in de prestaties op het gebied van subsidieverwerving en wordt grip gehouden op alle subsidietrajecten. Het SVS-IN geeft een helder beeld van alle aangevraagde, beschikte en lopende subsidies en heeft een dashboardfunctie met realtime inzicht in de subsidieresultaten. Het beschikt over een monitoringsfunctie van cruciale rapportagemomenten en taken in het subsidieproces via automatische meldingen en heeft een koppeling van alle relevante documentatie (zoals de subsidieaanvraag, beschikking, tussen- en eindrapportages etc.) zodat deze eenvoudig en snel op te roepen zijn.

In 2024 hebben meerdere overleggen met directie van de gemeente Altena over de voortgang plaatsgevonden en zijn de tussentijdse resultaten gedeeld inzake subsidieverwerving. Op basis van de positieve bevindingen is besloten om de samenwerking met Ignite Group te verlengen voor het jaar 2025.

Rechtmatigheidsverantwoording

In september 2022 is het wetsvoorstel 'Wet versterking decentrale rekenkamers' aangenomen waarin wijzigingen zijn opgenomen over de verantwoording van rechtmatigheid in de jaarrekening van gemeenten. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf verslagjaar 2023 verschuift de verantwoordelijkheid voor het rapporteren over de rechtmatigheid van de jaarrekening van de externe accountant naar het college. De accountant geeft vanaf het moment van invoeren van de wet alleen nog een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening; dit omvat ook een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het college van burgemeester en wethouders legt vanaf verslagjaar 2023 door middel van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening verantwoording af over het rechtmatig handelen aan de gemeenteraad. Aanvullend daarop wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting gegeven op fouten en onzekerheden boven de door de raad bepaalde rapportagetolerantie van € 100.000

Conclusie rechtmatigheid 2024

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Samenvattend beeld

De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden bedraagt € 6.013.966. De geconstateerde onrechtmatigheden betreffen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Begrotingscriterium	1.755
Voorwaardencriterium	4.259
M&O criterium	0
Totaal	6.014

Begrotingscriterium

Er is sprake van een overschrijding van de lasten van € 8.434.000. Een deel van deze overschrijding valt binnen de kaders en is als acceptabel te beschouwen: tegenover de lastenoverschrijding staan direct gerelateerde inkomsten dan wel de lastenoverschrijding is het gevolg van een openeinderegeling. Voor een bedrag van € 1.663.000 is de overschrijding van de lasten niet acceptabel. Het betreft een deel van de overschrijding van de rentelasten en van de salaris- en inhuurlasten. Ten aanzien van de onderschrijding van de baten geldt dat deze door de vaststelling van de jaarrekening door de raad alsnog geautoriseerd is. Voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt dit beschouwd als voldoende tijdig gemeld. De onderschrijding van de baten van € 2.734.000

De meest in het oog springende overschrijdingen van de lasten zijn:

- Voorziening wethouderspensioenen € 981.0000. Noodzakelijke aanpassing van de voorziening wethouderspensioenen op basis van de actuele rentestand. Deze rentestand wordt pas eind van het jaar bekend.
- Jeugdzorg € 927.000. Eind 2024 werd zichtbaar dat jeugdhulpaanbieders over 2024 meer hebben gedeclareerd op de beschikte hulp dan op basis van de trend van de afgelopen jaren verwacht werd.
- Salaris- en inhuurbudget € 1.513.000. Er is sprake van hogere salaris- en inhuurlasten vanwege vacatures en zieken in met name het sociaal domein.

Voor de baten geldt dat deze als onrechtmatig worden beschouwd indien afwijkingen gedurende het begrotingsjaar wel al bekend zijn of behoorden te zijn bij de ambtelijke organisatie/college, maar niet tijdig tot een aanpassing van de begroting hebben geleid.

Overige afwijkingen binnen de gemeente Altena die gedurende het jaar bekend werden, zijn in 2024 aan de raad voorgelegd, bijvoorbeeld via de bestuursrapportages. Nog niet geautoriseerde afwijkingen worden in de jaarstukken toegelicht (zie verschillenanalyse per programma) en door de vaststelling van de jaarrekening door de raad alsnog geautoriseerd.

Voor een uitgebreide toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar het Jaarverslag 2024, waarin per programma een analyse van de afwijkingen is opgenomen.

Wat betreft de kredieten tellen de overschrijdingen voor een bedrag van € 91.938 mee in het oordeel van het college over de rechtmatigheid. Deze overschrijdingen vallen niet binnen de met de raad afgesproken kaders in dit geval art. 10 van de financiële verordening. Betreft overschrijdingen van > 10% of > € 100.000 op het totale krediet. De overschrijdingen vallen wel onder de met de raad

afgesproken rapportagetolerantie van € 100.000 en worden daardoor niet nader toegelicht. Voor nadere specificatie verwijzen wij naar de analyse begrotingsrechtmatigheid.

Voorwaardencriterium

Gespecificeerd per proces zijn deze onrechtmatigheden in onderstaande tabel weergegeven (bedragen x € 1.000)

Proces	Toelichting	Fouten 2024	Fouten 2025	Onduidelijkheden	Rechtmatigheidsverantwoording 2024	Aanvullende informatie
Aanbestedingen	Onrechtmatige inhuur personeel 2024	965	70	0	1.035	contracten uit eerdere jaren doorlopend in 2024 en 2025
Aanbestedingen	Aanvullende controle inhuur personeel 2024	524	73	0	597	aanvullende analyse op inhuur via specifieke kanaal in Flex West Brabant.
Aanbestedingen	Onrechtmatige aanbestedingsprocedure contracten opvang Oekraïners periode 2024 (beheer)	715	0	0	715	Is via vrijwillige transparantie gegund aan de huidige leverancier
Aanbestedingen	Onrechtmatige aanbestedingsprocedure contracten opvang Oekraïners periode 2024 (schoonmaak)	295	0	0	295	nieuw contract per 1-1-2025
Aanbestedingen	Onrechtmatige aanbestedingsprocedure contracten opvang Oekraïners periode 2024 (beveliging)	680	0	0	680	nieuw contract per 1-1-2025
Aanbestedingen	Overbruggingsovereenkomst gym- en zwemvervoer	71	0	0	71	nieuw contract per 1-8-2024
Aanbestedingen	Inzameling en verwerken gemeentelijk bedrijfsafval 2024 en 2025	18	19	0	37	geen geldende overeenkomst, aanbesteding wordt in 2025 opgepakt. Per 1-1-2026 getekende overeenkomst

Aanbestedingen	Grafdelven 2024 en 2025	74	75	0	149	geen geldende overeenkomst, aanbesteding wordt in 2025 opgepakt. Per 1-1-2026 getekende overeenkomst
Aanbestedingen	Openbare verlichting 2024 en 2025	90	90	0	180	geen geldende overeenkomst, aanbesteding wordt in 2025 opgepakt. Per 1-1-2026 getekende overeenkomst
Aanbestedingen	Schoonmaak diverse maatschappelijke en gemeentelijke locaties 2024 t/m juli 2025	69	40	0	109	oude contracten voor onbepaalde tijd, aanbesteding inmiddels opgestart aanvang opdracht 1 augustus 2025.
Aanbestedingen	Subsidieadviseur	52	55	0	107	geen geldende overeenkomst, aanbesteding wordt in 2025 opgepakt. Per 1-1-2026 getekende overeenkomst
Aanbestedingen	Toegangscontrolesysteem afvalcontainers	60	30	0	90	geen geldende overeenkomst, aanbesteding wordt in 2025 opgepakt. Per 1-1-2026 getekende overeenkomst
Aanbestedingen	Telemetriesysteem pompgemalen	114	114	0	228	geen geldende overeenkomst, aanbesteding wordt in 2025 opgepakt. Per 1-1-2026 getekende overeenkomst
	TOTAAL 2024	3.727	566	0	4.293	

Toelichting op de afwijkingen

In 2024 zijn bij het proces aanbesteden rechtmatigheidsfouten geconstateerd. Het totaalbedrag komt opgeteld boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van € 1,9 miljoen: Deze fouten en onduidelijkheden worden hieronder toegelicht.

Proces aanbesteden

In het proces aanbesteden zijn voor €4.259.028 aan fouten geconstateerd. Hiervan heeft € 1.690.000 betrekking op beheer, schoonmaak en beveiliging opvanglocaties en €1.034.624 op inhuur doorlopend vanuit 2023. Van de inhuur die doorloopt in 2025 zijn de bestedingen 2025 ook al meegenomen in 2024.

Beschrijving fouten

- De rechtmatigheidsfouten op beheer, schoonmaak en beveiliging opvanglocaties zijn een uitvloeisel uit 2023 en eerdere jaren. Vanaf 2025 zijn voor alle opdrachten nieuwe overeenkomsten afgesloten.
- Hetzelfde geldt voor inhuur personeel. Dit zijn deels fouten die doorlopen vanuit 2023 en deels omdat er op aangeven van de accountant de rapportage vanuit Flex anders is geïnterpreteerd. De inhuur die doorlopen naar 2025 daarvan zijn de bestedingen ook al in 2024 meegenomen.
- Gym- en zwemvervoer: contract was niet schriftelijk verlengd in 2023. Voor 2024 een overbruggingsovereenkomst met dezelfde leverancier afgesloten en tegelijkertijd aanbesteding opgestart. Periode tot 1 augustus 2024 onrechtmatig.
- Daarnaast zijn er nieuwe onrechtmatige aanbestedingen geconstateerd. Dit betreft oude contracten van voor de herindeling die buiten beeld zijn geraakt en zijn blijven doorlopen. Het gaat o.a. om inzameling gemeentelijk bedrijfsafval, grafdelven, inventarisatie en beheerondersteuning openbare verlichting, schoonmaak maatschappelijke en gemeentelijke locaties, inzet subsidieadviseur, toegangscontrolesysteem afvalcontainers en telemetriesysteem pompgemalen. Het totale bedrag dat hiermee gemoeid is, is €460.000 in 2024.

Oorzaak

- Met het uitbreken van de oorlog in Oekraïne werden gemeenten verzocht acuut opvang te regelen voor vluchtelingen uit dit gebied. Vanwege de spoed is er destijds niet gekeken welke aanbestedingsprocedure hierop van toepassing was. Echter toen duidelijk werd dat wij voor langere tijd opvang moesten verzorgen is alsnog verzuimd deze diensten aan te besteden en zijn contracten jaarlijks verlengd. In 2024 zijn deze diensten aanbesteed wat heeft geresulteerd in geldende overeenkomsten vanaf 2025.
- Inhuur via Flex: aan de voorkant wordt onvoldoende rekening gehouden met mogelijke verlengingen. Betreft overeenkomsten doorlopend vanuit 2023 die allemaal in 2024 zijn beëindigd. De "nieuwe" fouten zijn eigenlijk niet nieuw maar a.g.v. het gebruik van een andere rapportage aan het licht gekomen.
- Gym- en zwemvervoer: overbruggingsovereenkomst met dezelfde leverancier afgesloten om in ieder geval een getekend contract te hebben. Per 1-8-2024 is er een geldende overeenkomst.
- Zes jaar na de herindeling worden we geconfronteerd met oude contracten veelal direct gegund met geen of onduidelijke einddatum. We zijn drukdoende om deze contracten in beeld te krijgen en de opdrachten opnieuw aan te besteden.

Verbeterpunten om deze fouten in de toekomst te voorkomen

- Belangrijk is het vergroten van de kennis over inkoop- en aanbestedingen binnen de organisatie en het belang om bij complexe of spoedeisende trajecten gebruik te maken van de kennis van het inkoopbureau.
- Het inkoopbureau blijft doorgaan met het houden van de workshops voor nieuwe en zittende medewerkers om het proces en de rol die inkoopbureau kan spelen in ondersteuning bij aanbestedingen onder de aandacht te brengen. In dezelfde workshop wordt ook aandacht geschonken aan het belang van rechtmatig aanbesteden en de accountantscontrole.
- Beheer, beveiliging en schoonmaak opvanglocaties zijn aanbesteed in 2024 en vanaf 2025 zijn er nieuwe overeenkomsten afgesloten.

- Van belang dat we in 2025 werk maken van:
 - het inzichtelijk maken of er nog meer “oude” overeenkomsten zijn binnen de organisatie.
 - Contractregistratie organisatie breed.

Conclusies

- Beheer, schoonmaak en beveiliging opvanglocaties: gezien de uitzonderlijke en acute situatie met de aanvang van de oorlog in Oekraïne in 2022, beschouwen wij dit als een geïsoleerde fout. Er hebben dan ook geen aanvullende controle werkzaamheden plaatsgevonden.
- Inhuur personeel: betreft oude fouten uit 2023 en eerdere jaren die in 2024 zijn beëindigd en fouten die dit jaar aan het licht zijn gekomen omdat een andere manier van interpreteren van de rapportage heeft plaatsgevonden op aangegeven van de accountant. Vanuit de interne controle vindt er regelmatig een check plaats of inhuur via Flex verloopt volgens de geldende afspraken.
- Overige aanbestedingsfouten betreffen oude contracten die vanuit de drie oude gemeente zijn doorgelopen. Destijds was dat acceptabel inmiddels met nieuwe regelgeving niet meer daarbij komt dat niet alle rechtsvoorgangers dezelfde werkwijze hanteerde in het verleden (registratie contracten). Er heeft een aanvullende controle plaatsgevonden op de risicopopulatie die nog niet in de controle zat. Daaruit zijn geen nieuwe fouten naar voren gekomen.

Wij achten hiermee voldoende aanvullende werkzaamheden te hebben uitgevoerd om te concluderen dat in de resterende massa geen onrechtmatige bestedingen zitten.

M&O criterium

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig (effectieve maatregelen) in de organisatie om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig. Een mogelijk uitgangspunt hiervoor is het opstellen van een nota M&O. Het is overigens niet verplicht om voor het voeren van het M&O-beleid een overkoepelende nota vast te stellen.

De Gemeente Altena heeft voor het sociaal domein een specifiek M&O beleid en heeft verder in de processen concrete beheersmaatregelen geïntegreerd. Voorbeelden hiervan zijn adequate besteding van subsidiegelden en de controle op de inkopen (aanbesteding, autorisatie facturen, betaalproces). Hiervoor zijn geen verdere specifieke controlewerkzaamheden opgenomen, maar deze lopen mee in de reguliere interne controles.

Openbaarheidsparagraaf Woo

Wet open overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Woo in werking getreden als opvolger van de Wob. Deze wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar is. Voor de implementatie van deze wet hebben gemeenten tot 2030 de tijd. Qua ambitieniveau heeft de gemeente Altena gekozen voor het medium-niveau: binnen 5 jaar worden de documenten die onder de Woo vallen actief gepubliceerd. Zo mogelijk eerder.

In 2022 zijn we gestart met de implementatie van de Woo. Vanwege het niet doorgaan van een landelijke applicatie heeft het openbaar maken van documenten vertraging opgelopen. Met ingang van 2024 zijn de afgehandelde toegekende Woo-verzoeken actief openbaar gemaakt op de gemeentelijke website. Daarnaast zijn per koninklijk besluit vanaf 1 november 2024 de eerste vijf informatiecategorieën in de Wet open overheid openbaar gemaakt. Voor de gemeente Altena betekent dit dat de categorieën Organisatie en werkwijze en de bereikbaarheidsgegevens openbaar zijn gemaakt via de Woo-index. Het ministerie van BZK verwacht op zijn vroegst in het voorjaar van 2025 uitsluitsel te kunnen geven over de te verwachten tijdspaden voor de inwerkingtreding van de verdere informatiecategorieën.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de Woo-verzoeken in 2024. Het aantal ingediende Woo-verzoeken ten opzichte van 2023 is gelijk gebleven, maar de in 2024 ingediende Woo-verzoeken zijn wel groter en complexer van aard. Wij zien een toename in het aantal Woo-verzoeken rondom de ontwikkelingen RO.

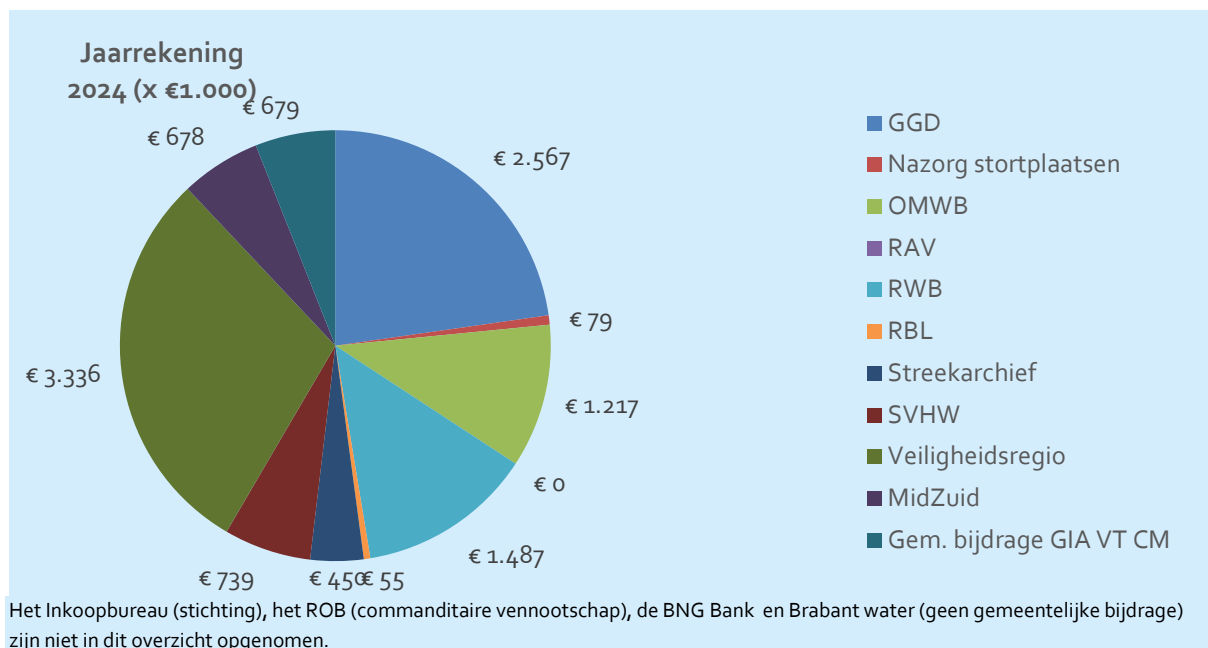
Woo-verzoeken	2024						
Onderwerp	Aantal verzoeken	Toeg eken d	Afgewe zen	Ingetro k-ken	Buiten behan- deling gesteld	Afgehande ld als informatie verzoek	Nog lopend in 2025
Omgevingsvergunningen	7	5					2
Subsidies							
Ontwikkelingen RO / Bestemmingsplannen	8	6				1	2
WMO							
Handhaving	3		1				2
Integriteit	1		1				
JOP	1	1					
Asielzoekers / vluchtelingen	2		1				1
Verkeerszaken/onderhoud							
Ruimtelijk beheer	5	1	1	1		2	
Participatiewet	1					1	
Jeugdzorg	1		1				

Woo-verzoeken	2024						
Toeslagenaffaire	2		1				1
Milieu	2		1		1		
Bouwtoezicht	2		2				
Netwerkschade	1		1				
Grondverkoop	3	2					1
Totaal aantal Woo-verzoeken	40	15	10	1	1	4	9

Toelichting bij de cijfers

- Als we een Woo-verzoek afwijzen, streven wij ernaar om de informatie wel aan de verzoeker te geven. Voor zover dat mogelijk is. De verzochte informatie wordt dan niet openbaar gemaakt voor iedereen. Vaak wijzen we een Woo-verzoek af, omdat men niet om documenten vraagt maar een vraag stelt. Uiteraard proberen wij dit vragen dan wel te beantwoorden.
- In 2024 hebben we 1 Woo-verzoek buiten behandeling gesteld. De reden hiervoor is dat de verzoeker niet reageerde op onze vraag om verduidelijking van zijn verzoek. Dit betekent dat wij stopten met de behandeling van het Woo-verzoek. De betreffende verzoeker heeft zijn verzoek daarna nogmaals ingediend.

Paragraaf Verbonden Partijen

Beleidskader

- Nota Verbonden Partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: 'een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.'

Financieel belang

Er is sprake van een 'verbonden partij' als de gemeente geen verhaalsmogelijkheden heeft als de partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld indien de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidiën).

Bestuurlijk belang

Er is sprake van een 'verbonden partij' als een wethouder, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente, namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt.

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Midden en West Brabant (VRMWB)
2. Streekarchief Langstraat Heusden Altena (SALHA)
3. GGD West-Brabant
4. Regionale Ambulance Voorziening Brabant Midden-West-Noord
5. Mid Zuid
6. Regio West Brabant (RWB)
7. Stichting Inkoop bureau West-Brabant h.o.d.n. Karel
8. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)
9. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
10. Regionaal Bureau Leren (RBL)
11. Nazorg Gesloten Stortplaatsen Zevenbergen en Bavel-Dorst
12. Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en Meldpunt Crisiszorg

Vennootschappen en coöperaties

13. Regionaal Ontwikkelbedrijf (ROB)
14. BNG Bank N.V.
15. Brabant Water N.V.

	Naam	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
1	Doelstellingen Zorg voor veiligheid: crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.	
2	Activiteiten Doorontwikkelen crisismanagement Zelfredzaamheid / samenredzaamheid Informatiemanagement/ informatiebeveiliging Risicobeheersing	
3	Meerjarendoelen gemeente Het continueren en doorontwikkelen van de crisisorganisatie van Altena die voldoet aan de wettelijke verplichtingen op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's en het regionaal crisisplan (RCP). Een organisatie die inspeelt op de regionale en landelijke ontwikkelingen en zich waar nodig aanpast.	
4	Publiek belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Wettelijke verplichting.	
5	Financieel belang gemeente De deelnemersbijdrage bedroeg voor de gemeente Altena in 2024: €3.336.025.	
6	Ontwikkelingen De Veiligheidsregio wil samen werken aan veiligheid en veerkracht en dat wil men doen op de volgende 3 pijlers: - Stimuleren redzaamheid in de samenleving - Bijdragen aan veilige leefomgeving - Leveren van hulpvaardige en slagvaardige inzet	
7	Risico's * Verplichtingen die voortvloeien uit wetgeving; * Realisatie Landelijke samenwerking meldkamer (LSM) * Uitbraak grootschalige infectieziekten * Opvang vluchtelingen Oekraïne	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Burgemeester Lichtenberg maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.	
9	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente: Tilburg	
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2024 Omvang vreemd vermogen 1-1-2024 Omvang eigen vermogen 31-12-2024 Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 6.742.000 € 33.534.000 € 6.697.000 € 36.887.000
12	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 0

	Naam	Streekarchief Langstraat Heusden Altena	
1	Doelstellingen	Het doel van het Streekarchief – zoals verwoord in de gemeenschappelijke regeling – is driedelig: 1. de zorg voor en het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden; 2. het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte bescheiden van de gemeenten en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden alsmede [op] de werkzaamheden verbonden aan de voorbereiding van de overbrenging van de niet-overgebrachte archiefbescheiden; 3. het vanuit een centrale archiefbewaarplaats bevorderen van lokaal en streekhistorisch onderzoek.	
2	Activiteiten	Vanuit de bevordering van aandacht voor regionaal erfgoed en cultuurhistorie, worden permanent activiteiten aangekondigd op de homepage van het Streekarchief (http://www.salha.nl/).	
3	Meerjarendoelen gemeente	Samenwerking op het gebied van archief- en informatiebeheer, zodat deze voldoet aan de wettelijke eisen uit de Archiefwet en de daaraan gerelateerde regelgeving.	
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert	Het beheer van de naar het Streekarchief overgebrachte archieven en het toezicht op de niet-overgebrachte archieven. Met het laatste wordt bedoeld het toezicht door de streekarchivaris op de naleving van wettelijke regels met betrekking tot de vorming en het beheer van de archieven door de gemeente.	
5	Financieel belang gemeente	De betaalde deelnemersbijdrage aan het Streekarchief in 2024 bedroeg € 449.690,-	
	Ontwikkelingen	• Met betrekking tot de nieuwe huisvesting zijn eind 2024 de bouw van het depot en de levering en plaatsing van de archiefstellingen gegund. Tot op heden blijft de realisatie van de nieuwe huisvesting binnen de begroting. • Een begrotingswijziging in 2024 in verband met gestegen energie-, onderhouds- en servicekosten, inhuur externe expertise voor het e-depot en een aanvulling op de beheerkosten en verbetering van de digitale toegankelijkheid van de website (www.salha.nl). Dit heeft tot een extra bijdrage per deelnemende gemeente aan de gemeenschappelijke regeling geleid. • De Gemeenschappelijke Regeling Streekarchief Langstraat Heusden Altena 2024 is vastgesteld naar aanleiding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).	
7	Risico's	De nieuwe huisvesting van het Streekarchief brengt extra kosten met zich mee die op voorhand niet exact in te schatten zijn. Het is van belang om grip te houden op deze kosten. Maatregel tegen dit risico is het op de hoogte houden van de gemeenteraad van de ontwikkelingen rondom de nieuwe huisvesting.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder Sheikkariem (dagelijks bestuur) en wethouder Tanis (algemeen bestuur).	
9	Deelnemende gemeenten	Altena, Heusden en Waalwijk	
10	Vestigingsplaats / centrumgemeente	Heusden	
11	Omvang eigen vermogen	01-01-2024	€ 244.568
	Omvang vreemd vermogen	01-01-2024	€ 2.386

	Naam	Streekarchief Langstraat Heusden Altena
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€ 250.477
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 2.386
12	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 38.286

	Naam	GGD West-Brabant
1	Doelstellingen De GGD is - met inachtneming van het bepaalde in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en andere relevante wetgeving op het terrein van de openbare gezondheidszorg - belast met het uitvoeren van gezondheid beschermende en -bevorderende maatregelen, waaronder het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten. Richting 2027 werkt zij aan de volgende ambities: 1. Bouwen van een fundament voor een gerichte en lokale aanpak op het gebied van preventie en gezondheid, samen met partners; 2. Het toenemen van de groei in gezonde levensjaren bij iedereen in West-Brabant, waarbij de GGD focust op de groep die dit het hardst nodig heeft; 3. Gezondheid, (sociale) veiligheid en duurzaamheid zijn prioriteit in de leefomgeving en wijkontwikkeling; 4. De kennis en informatie om zelf regie te kunnen nemen en houden is laagdrempelig beschikbaar in West-Brabant.	
2	Activiteiten Uitvoeren van gezondheid beschermende en -bevorderende maatregelen, waaronder het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten.	
3	Meerjarendoelen gemeente In 2023 zijn nieuwe meerjarendoelen vastgesteld in samenwerking met betrokken partners.	
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert De gemeente is op basis van de Wpg verplicht een GGD te hebben en deze in stand te houden. Alvorens besluiten te nemen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de collectieve gezondheid, vragen burgemeester en wethouders advies aan de GGD.	
5	Financieel belang gemeente De gemeente betaalt een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage, die is opgebouwd uit een bijdrage voor basistaken, jeugdgezondheidszorg o tot 18-jarigen en gemeente specifieke afspraken (bijvoorbeeld huisvesting jeugdgezondheidszorg). Daarnaast worden markttaken (zoals inspecties technische hygiënezorg) afgenomen op factuurbasis. De gemeentelijke bijdrage voor 2024 bedroeg: € 2.566.529.	
6	Ontwikkelingen De basistaken worden geïndexeerd met het indexatiepercentage zoals voorgeschreven in de kadernota 2024 van de GGD; In 2023 is een principeakkoord vastgesteld voor de CAO. Het effect van dit akkoord is verwerkt en doorgerekend in de begroting 2024 van de GGD; De gemeentelijke bijdrage is deels gebaseerd op inwoneraantallen. Deze inwoneraantallen worden vermenigvuldigd met een bijdrage voor de betreffende groep; De rijksbijdrage DUUP (decentralisatie uitkering uitstapprogramma's prostituees) stijgt waardoor dit is verwerkt in de gemeentelijke bijdrage; Als gevolg van de extra adviestaken bij invoering van de Omgevingswet per 1-1-2024 slaan we dit op basis van het solidariteitsprincipe om over het aantal inwoners waardoor dit resulteert in een bedrag van € 0,13 per inwoner; In de meicirculaire van 2021 zijn gemeenten geïnformeerd over de compensatie van de meerkosten die zij maken in verband met de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). De GGD ontvangt deze bijdrage niet en daarom is deze doorberekend aan de gemeenten; Er is sprake van een forse toename van de kosten van de consultatiebureau (CB)-locaties. Het verwachte effect is doorberekend in de gemeentelijke bijdrage.	
7	Risico's	

	Naam	GGD West-Brabant
	De GGD ziet diverse risico's met betrekking tot frictiekosten, aansprakelijkheid, uitvoering van de primaire taken en bedrijfsvoeringsrisico's. Deze risico's zijn toegelicht in de begroting van de GGD 2024.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Sheikkariem	
9	Deelnemende gemeenten Regio West-Brabant (16 gemeenten)	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Breda	
11	Omvang eigen vermogen 01-01-2024	€ 6.664.000
	Omvang vreemd vermogen 01-01-2024	€ 5.248.000
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€ 7.176.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 5.767.000
12	Omvang van het financiële resultaat 2024	0

	Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	
	Naam	
1	Doelstellingen - Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied West-, Midden-Brabant en Brabant Noord; - Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg ten behoeve van het werkgebied MWN; - Het vaststellen en (doen) uitvoeren van het Regionaal Ambulance Plan van het werkgebied MWN; - Het (doen) leveren van een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen Midden/West-Brabant (GHOR) ten behoeve van de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Hulpverleningsdienst Brabant-Noord.	
2	Activiteiten (Mobiele) zorg die beroepsmatig wordt verleend aan een patiënt met een aandoening of letsel. Het gaat om spoedeisende of geplande ambulancezorg.	
3	Meerjarendoelen gemeente Terugbrengen van het overschrijdingspercentage.	
4	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Zorgdragen voor goede spoedeisende hulp voor burgers.	
5	Financieel belang gemeente RAV ontvangt geen bijdrage van de gemeente, alle activiteiten worden gefinancierd door de zorgverzekeraars.	
6	Risico's Groeidend personeelstekort in de (spoedeisende) gezondheidszorg, en de toenemende productie.	
7	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Sheikkariem	
8	Deelnemende gemeenten Regio West-Brabant (46 gemeenten).	
9	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Den Bosch	
10	Omvang eigen vermogen 01-01-2024 Omvang vreemd vermogen 01-01-2024 Omvang eigen vermogen 31-12-2024 Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 15.119.000 € 9.975.000 € 15.980.000 € 10.011.000
11	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 0

	Naam	MidZuid
1	Doelstellingen MidZuid heeft tot doel om inwoners in haar werkgebied de Wsw en beschut werk uit te voeren. Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de Wsw, door de inwerkingtreding van de Participatiewet, afgesloten. De op dat moment bestaande Wsw dienstverbanden blijven gehandhaafd. Vanaf 1 januari 2017 zijn gemeenten verplicht om nieuw beschut werk aan te bieden aan inwoners die hiervoor geïndiceerd worden. Tot slot voert MidZuid op verzoek van de gemeenten arbeidsre-integratie uit.	
2	Activiteiten Het bieden van aangepaste arbeid aan belanghebbenden met een dienstverband Wsw. Daarnaast kunnen op verzoek van de gemeenten personen geplaatst worden op een nieuwe beschut werk baan en participatiebanen. Op verzoek van o.a. gemeenten voert GR MidZuid ook re-integratieopdrachten uit.	
3	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Voor de verplichte uitvoering van de Wsw taak en het uitvoeren van nieuw beschut werk wordt deelgenomen in de GR MidZuid.	
4	Financieel belang gemeente Financieel belang voor de gemeente is gelegen in een zo laag mogelijke bijdrage in het tekort van de GR MidZuid. Ook is het streven om een zo laag mogelijke aanvullende bijdrage beschikbaar te stellen per Wsw-werknemer. De deelnemersbijdrage aan MidZuid bedroeg voor 2024: € 678.340.	
5	Risico's Op grond van de Wgr zijn de deelnemende gemeenten verplicht om een in enig jaar geleden verlies aan te zuiveren. In de begroting is rekening gehouden met mogelijke aanspraken om bij te dragen in de verliezen.	
6	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Tanis (AB) Wethouder Van Hunnik (DB)	
7	Deelnemende gemeenten Altena, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout.	
8	Vestigingsplaats Oosterhout	
9	Omvang eigen vermogen 01-01-2024 Omvang vreemd vermogen 01-01-2024 Omvang eigen vermogen 31-12-2024 Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 1.534.000 (negatief) € 4.926.000 € 852.000 € 290.000
10	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 386.000

Naam		Regio West-Brabant (RWB)	
1	Doelstellingen Primair doel is door de samenwerking bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen.		
2	De focus van de samenwerking van de colleges van de 16 gemeenten in Regio West-Brabant (RWB), ligt op het versterken van het economisch vestigingsklimaat. In de Strategische Agenda en het Actieprogramma 2024-2028 zijn doelen vastgesteld waar we met samenwerkingspartners aan werken. Hierbij gaat het om de programma's en opgaven waar de overheid voor verantwoordelijk is. Daarbij is de Economische Agenda West-Brabant van de Economic Board West-Brabant (EBWB) het vertrekpunt. De strategische agenda is onderdeel van RWB als organisatie. De agenda en het bijbehorende actieprogramma vormen de strategische koers voor de strategische tak van RWB. Met deze koers helpt de RWB de 16 gemeenten in Regio West-Brabant om belangrijke keuzes te maken of stappen te zetten binnen de transities die in West-Brabant plaatsvinden. Denk bijvoorbeeld aan hoe gemeenten en bedrijven of andere organisaties (hernieuwbare) grondstoffen in kunnen zetten, hoe het talent van West-Brabanders optimaal ingezet kan worden of hoe we als regio de plantaardige initiatieven en innovaties in West-Brabant naar een hoger plan kunnen tillen.		
3	Meerjarendoelen gemeente Binnen de regio West Brabant werken we aan: • behartigen van de belangen van de regio bij andere overheden • samenwerking tussen gemeenten onderling • bevorderen van de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen.		
4	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert De ontwikkelingen die tegenwoordig op de gemeenten afkomen maken dat een gemeente het niet meer alleen kan. Samenwerking met andere gemeenten en andere partners in de regio is noodzakelijk. Dit zorgt voor bestuurskracht, zaken kunnen efficiënter en effectiever worden opgepakt en we krijgen hierdoor een stevigere positie ten opzichte van . de provincie en het Rijk.		
5	Financieel belang gemeente Door bijdragen aan apparaatskosten, programmakosten en onderzoek- en ontwikkelfonds kan de vastgestelde Strategische Agenda West-Brabant worden uitgevoerd. De berekening van de financiële bijdragen gebeurt op basis van inwoneraantal. De betaalde deelnemersbijdrage in 2024 bedraagt 1.487.469 Dit betreft de bijdragen voor apparaatskosten, programmakosten, onderzoek en ontwikkelfonds, mobiliteitscentrum west Brabant en kleinschalig collectief vervoer (kcv).		
6	Risico's In zowel de jaarrekening als in de begroting worden de risico's beschreven. Deze risico's zijn niet geprioriteerd. De RWB heeft, conform de Nota Verbonden Partijen, geen weerstandsvermogen. Wel is een reserve gevormd om de grootste personele risico's op te vangen.		
7	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Sheikkariem, wethouder Tanis, wethouder Van Ooijen.		
8	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert.		
9	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Etten-Leur		
9	Omvang eigen vermogen 01-01-2024	€	1.580.000
	Omvang vreemd vermogen 01-01-2024	€	0
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€	1.782.000
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€	21.000
10	Omvang van het financiële resultaat 2024	€	808.000

Naam		Karel.
1	Doelstellingen Karel. (voorheen Stichting Inkoopbureau West-Brabant) heeft ten doel: de deelnemers aan de stichting te ontzorgen (in de ruimste zin van het woord) op het gebied van inkoop.	
2	Activiteiten De dienstverlening vanuit Karel. is gericht op de professionalisering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van elke deelnemende gemeente. De kernactiviteiten zijn te omschrijven als: het begeleiden en uitvoeren van zowel individuele als gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten, het opstellen van inkoopplannen, het uitvoeren van inkoopscans en – evaluaties, het mede helpen opstellen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid, het uitvoeren van contractmanagement en natuurlijk het fungeren als vraagbaak/ helpdesk op het gebied van inkoop en aanbesteding binnen een gemeente.	
3	Meerjarendoelen gemeente Zie doelstellingen ad 1.	
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert - Vergroten inkoopexpertise - Behalen inkoopvoordelen door samen met anderen opdrachten in de markt te zetten	
5	Financieel belang gemeente De gemeentelijke bijdrage voor 2024 is € 254.106 voor afname regulier aantal inkoopdagdelen	
7	Risico's Geen.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Van Ooijen	
9	Deelnemende gemeenten/ organisaties Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goes, Halderberge, Hoekse Waard, ISHW, Kapelle, Moerdijk, Noord-Beveland, , Reimerswaal, , Rucphen, Steenbergen, , Tholen, Woensdrecht, Zundert.	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Etten-Leur	
11	Het Inkoopbureau heeft geen eigen vermogen.	

Naam		Samenwerking Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)
1	Doelstellingen De uitvoering van de heffing en inning van afvalstoffenheffing, rioolheffing, onroerende-zaakbelastingen, BIZ, verblijfsbelasting en watertoeristenbelasting. De uitvoering van de Wet WOZ (waardebepaling onroerende zaken) en de Wet BAG (basisregistratie adressen en gebouwen). Dit tegen een laag kostenniveau.	
2	Meerjarendoelen gemeente Een kwalitatief goede uitvoering van heffing en inning van gemeentelijke belastingen en van de Wet WOZ en de Wet BAG. Dit tegen een laag kostenniveau.	
3	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Kostenbesparing ten opzichte van uitvoering door de eigen organisatie.	
4	Financieel belang gemeente De deelnemersbijdrage voor het jaar 2024 aan de GR SVHW bedraagt € 738.750 De gerealiseerde opbrengst 2024 van door SVHW geheven belastingen is € 25.605.000	
5	Risico's Er is een risico op een verlies aan belastingopbrengst wanneer de kwaliteit van SVHW te wensen overlaat. De kwaliteit van SVHW moet tenminste 'naar behoren' zijn. Naar oordeel van de Waarderingskamer is de kwaliteit op dit moment 'goed'. Er is een risico dat een wijziging in jurisprudentie of belastingwetgeving leidt tot een niet geraamd verlies aan opbrengst. Een toename van WOZ bezwaren van No Cure No Pay bureaus leidt tot steeds hogere kosten.	
6	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Tanis	
7	Deelnemende gemeenten en overige deelnemers Alblasserdam, Albrandswaard, Altena, Barendrecht, Drimmelen, Geertruidenberg, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Ridderkerk, Voorne aan Zee, Waterschap Hollandse Delta.	
8	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Klaaswaal/ Hoeksche Waard	
9	Omvang eigen vermogen 01-01-2024 Omvang vreemd vermogen 01-01-2024 Omvang eigen vermogen 31-12-2024 Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 1.450.000 € 1.906.000 € 3.355.000 € 29.834.000
10	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 2.526.000

Naam		Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	
1	Doelstellingen De Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) streeft er naar om, als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur, een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving voor de regio Midden- en West Brabant. Daarvoor zet de OMWB in op: 1. het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving door het verbeteren van processen en producten; 2. een eenduidige en gelijke behandeling voor bedrijven en burgers: 'level playing field'; 3. het verbeteren van de efficiency.		
2	Meerjarendoelen gemeente Bestuurlijk via AB en ambtelijk via accountmanagement regie houden op en sturing geven aan de verplichte uitvoering door de OMWB.		
3	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Er is sprake van een verplichting op 3 niveaus: 1. Uitvoering; in samenwerking door een omgevingsdienst 2. Taken; minimaal de basismilieutaken 3. Samenwerkingsvorm; gemeenschappelijke regeling zie verder onder 1.		
4	Financieel belang gemeente De gemeentelijke bijdrage voor de periode 2024 bedroeg € 1.217.232.		
5	Risico's De afgelopen jaren zijn de risico's van de OMWB prominent in beeld gekomen. Daar zijn diverse verbetermaatregelen op gezet en er zijn belangrijke stappen gezet om de risico's te kunnen beheersen. Een ander risico is de invoering van de Omgevingswet en alle bijkomende aspecten, waarbij op dit moment gekeken wordt naar de impact over het gebied van samenwerking, taakverdeling, juridische aspecten, financiën, e.d.		
6	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Van Hunnik is lid van het AB.		
7	Deelnemers 25 Midden- en West-Brabantse gemeenten en provincie Noord Brabant (Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze-Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Heusden, Loop op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert).		
8	Vestigingsplaats Tilburg		
9	Omvang eigen vermogen 01-01-2024	€ 4.756.000	
	Omvang vreemd vermogen 01-01-2024	€ 1.344.000	
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€ 6.086.000	
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 1.873.000	
10	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 2.461.000	

Naam		Regionaal Bureau Leerplicht
1	Doelstellingen Het doel van het aansluiten bij het regionale administratiesysteem is het creëren en bijhouden van een volledige en sluitende leerplicht- en RMC administratie van 5 tot 23 jaar voor de gehele regio West-Brabant ter uitvoering van de wettelijke taken en ter ondersteuning van de uitvoering van de leerplichtwet.	
2	Meerjarendoelen gemeente Het RBL blijft de leerplichtadministratie uitvoeren voor de gemeente Altena. In de nabije toekomst worden geen andere doelen voorzien dan hierboven benoemd.	
3	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Het aansluiten bij het RBL voor de leerplichtadministratie heeft als voordeel dat de leerplichtambtenaren van de gemeente zich met name kunnen focussen op de uitvoering van de leerplichtwet en de bijkomende zorg voor kinderen en jongeren. Bovendien is er een eenduidige administratie in de gehele regio West-Brabant wat verantwoording aan het ministerie makkelijker maakt.	
4	Financieel belang gemeente De deelnemersbijdrage voor de periode 2024 bedroeg € 54.566.	
5	Risico's Er zijn momenteel geen risico's te benoemen. Er zijn duidelijke afspraken tussen het RBL en de gemeente over de taken die het RBL of de gemeente zelf oppakt.	
6	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Van Ooijen	
7	Deelnemende gemeenten De 18 gemeenten in West-Brabant.	
8	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Breda	
9	Omvang eigen vermogen 1-1-2024 Omvang vreemd vermogen 1-1-2024 Omvang eigen vermogen 31-12-2024 Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 0 € 0 € 0 € 0
10	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 0

	Naam	Beschermd wonen
1	Doelstellingen 1. De samenwerking verankeren tussen de Colleges van de Gemeenten voor de maatwerkvoorziening Beschermd Wonen. 2. Het afstemmen van het regionaal beleid op het terrein Beschermd Wonen ter uitvoering van het door de raden vastgesteld beleidskader. 3. De uitwerking van het regionaal beleid in een inkoopbeleid voor Beschermd Wonen 4. Het financieren van Beschermd Wonen. 5. Het gezamenlijk organiseren van de toegang tot Beschermd Wonen. 6. Het monitoren van de resultaten van Beschermd Wonen en op basis daarvan bijsturen. 7. De taken en bevoegdheden van de Colleges van de Gemeenten vanuit de Wmo, ten aanzien van Beschermd Wonen zoals opgenomen in artikel 4 door mandaat op te dragen aan het College van de Centrumgemeente. Hiermee wordt het volgende beoogd: a. Efficiënte en effectieve inzet van de door de deelnemers beschikbaar gestelde middelen en gezamenlijke afstemming over eventuele besparingen of aanvullende kosten en de verevening van risico's; b. Borgen van de regionale samenwerking voor de schaarse en dure maatwerkvoorziening Beschermd Wonen; c. Het stimuleren van de samenwerking tussen de deelnemers door actief informeren en communiceren.	
2	Activiteiten 1. Het inkopen van de maatwerkvoorziening Beschermd Wonen en het bijbehorende contractmanagement; 2. Het verlenen van subsidies in het kader van de doelen ambulantisering Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang; 3. Het opstellen van de begroting; 4. het beheren van door de deelnemers beschikbaar gestelde middelen voor Beschermd Wonen; 5. het coördineren van de toegang tot Beschermd Wonen in samenwerking met de deelnemende gemeenten, volgens een gezamenlijk geformuleerde opdracht; 6. het verzorgen van de administratie van door de deelnemers beschikbaar gestelde middelen voor Beschermd Wonen; 7. het verzorgen van de voortgangscntroles bij de door de gemeente gecontracteerde partijen die de maatwerkvoorziening Beschermd Wonen uitvoeren; 8. het verzorgen van kwalitatieve en kwantitatieve informatie aan de deelnemende gemeenten over de uitvoering van de taken; 9. het verwerken van persoonsgegevens met in acht neming van de geldende privacywet- en regelgeving; 10. het coördineren van de beleidsmatige en bestuurlijke samenwerking tussen de deelnemende gemeenten; 11. het voeren van eventuele rechtelijke procedures die het gevolg zijn van de door de gemeenten gemandateerde taken.	
3	Meerjarendoelen gemeente Uitvoering van beschermd wonen in regionaal verband, conform de Norm van Opdrachtgeverschap beschermd wonen.	
4	Publiek belang, c.q. reden waarom gemeente participeert We hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze inwoners die niet zelfstandig kunnen wonen of alleen zelfstandig kunnen wonen met voldoende begeleiding. Beschermd wonen is nu nog een centrumregeling, gemeente Breda is de centrumgemeente. Vanaf 1 januari 2026 worden de regio-gemeenten zelf verantwoordelijk voor het aanbieden van	

	Naam	Beschermd wonen
	beschermd wonen voor de nieuwe instroom.	
5	Financieel belang gemeente De begroting van de GR is onderdeel van de begroting van Breda. In 2024 heeft de gemeente Altena voorshands niets bijgedragen aan de begroting (alle middelen worden door het Rijk nog aan Breda betaald). Wel kan de gemeente achteraf eventueel moeten bijdragen aan een tekort. Vanaf 2026 gaat de gemeente wel bijdragen aan de begroting. De omvang daarvan is nog niet bekend. Deze bijdrage is gelijk aan de bijdrage die van het rijk ontvangen wordt voor beschermd wonen (plus een eventueel tekort).	
6	Ontwikkelingen Het verder vormgeven van de verbonden partij vindt in plaats. De aanvragen voor Beschermd Wonen lopen via de eigen gemeente; het definitieve besluit hierop wordt door het regioteam genomen.	
7	Risico's Financieel risico: aandeel in omvang van een eventueel tekort op regionale middelen. Dit is nog niet te kwantificeren.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging wethouder Van Hunnik	
9	Deelnemende gemeenten Altena, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout en Zundert	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Breda	
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2024 Omvang vreemd vermogen 1-1-2024 Omvang eigen vermogen 31-12-2024 Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	n.v.t. Is onderdeel van de begroting van Breda.
12	Omvang van het financiële resultaat 2024	n.v.t.

		Regionaal Ontwikkel Bedrijf (ROB) Land van Heusden en Altena
1	Doelstellingen Uitvoering geven aan het lokaal (en bovenlokaal) beleid m.b.t. de ontwikkeling en de (her)structurering van bedrijventerreinen en havens in Altena. Bestuursakkoord, Visie op Werken en Bedrijvenagenda.	
2	Activiteiten Op te treden als beherend vennoot voor de commanditaire vennootschap ROB. Herstructureren, ontwikkelen en uitgeven van bedrijventerreinen en havens. Doen van periodiek marktonderzoek en monitoren van de vraag. Onderhouden marktcontacten.	
3	Meer-jaren doelen gemeente Het verzorgen van ontwikkeling van en gronduitgifte voor bedrijventerreinen en havens. Het voorzien in de behoefte aan bouwrijpe grond met bedrijfsbestemming, toegespitst op kleine en grote ruimtevragers.	
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Bevorderen van werkgelegenheid en voorzieningen door het realiseren van nieuwe mogelijkheden voor bedrijfshuisvesting.	
5	Financieel belang gemeente ROB stelt Jaarlijks een begroting, jaarrekening, kwartaalrapportages en evt. een beleidsplan op. Deze worden behandeld in het college van B&W. De gemeenteraad wordt schriftelijk periodiek geïnformeerd. Het ROB stelt een risicoprofiel op, dit is onderdeel van de financiële jaarstukken	
6	Ontwikkelingen Bedrijventerrein RBT Kop van Brabant en Bruine Kilhaven V zijn uitgegeven. Hier heeft het ROB nog wel een contactfunctie. SRBT Giessen is momenteel in de verkoop. Het ROB (en TopVast) verzorgen deze verkoop conform gemeentelijke voorwaarden. Het ROB heeft een actieve rol in de ontwikkeling van de insteekhaven en de herstructurering van de Biesboschhaven in Werkendam.	
7	Risico's Financiële risico's kunnen ontstaan door het vertragen van grondverkopen als gevolg van de conjunctuur en/of bijvoorbeeld de problematiek rondom stikstof en de levering van elektriciteit. Ook kunnen de kosten van bouw- en woonrijp maken tegenvallen. Dit is opgenomen in het risicoprofiel.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder J.P. Tanis – Grondbedrijf/Bedrijventerreinen (namens de aandeelhouders) Wethouder W. van Ooijen – Economie (Commandite)	
9	Deelnemende gemeenten Altena	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente Altena (Werkendam)	

NB. ROB is een commanditaire vennootschap (CV) en geen gemeenschappelijke regeling (GR).

Naam		BNG Bank N.V.
1	Doelstellingen	De BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Betrouwbaar, duurzaam en professioneel: dat zijn de kernwaarden van de BNG Bank. De bank is een betrokken partner en draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategische doelstellingen zijn gericht op de lange termijn. <u>Substantiële marktaandelen</u> Rendabel voorzien in meer dan 50% van de totaal aangeboden langlopende solvabiliteitsvrije kredietvraag van decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen. <u>Redelijk rendement</u> BNG Bank streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen. Dit komt deels als dividend weer ten goede aan de aandeelhouders.
2	Activiteiten	Verstrekken van kredieten tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden.
3	Meerjarendoelen gemeente	Dankzij topratings en groot inkoopformule van de BNG Bank kan de gemeente Altena via de BNG Bank tegen scherpe voorwaarden geld aantrekken.
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert	De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers.
5	Financieel belang gemeente	Aantal aandelen 37.908 Boekwaarde per 31-12-2024 € 94.770 Dividend in 2024 € 80.876,72,- na inhouding 15% dividend belasting (€ 2,51 per aandeel)
6	Ontwikkelingen	In 2024 lag de focus van de BNG bank op twee gebieden: het versterken van bestaande activiteiten en het aanpakken van specifieke compliance risico's. De bank richt zich enerzijds op het consolideren van bestaande werkzaamheden en het verhogen van hun effectiviteit en efficiëntie. Anderzijds lag de nadruk op compliance risico's waarvoor de basis nog niet stevig genoeg was. De bank voerde verbeteringen door om te waarborgen dat er binnen de risicobereidheid geopereerd wordt.
7	Risico's	De verwachting is dat BNG ook in 2025 financieel sterk blijft. Een sterke kapitalisatie, een gezonde rentabiliteit in combinatie met een hoog marktaandeel en goede funding condities zorgt ook voor een solide financieel fundament voor de toekomst. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2025 kan de bank daarom niet maken.
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder J.P. Tanis
9	Deelnemende gemeenten	De aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
10	Vestigingsplaats / centrumgemeente	Den Haag

	Naam	BNG Bank N.V.
11	Omvang eigen vermogen 1-1-2024	€ 4.721
	Omvang vreemd vermogen 1-1-2024	€ 110.819
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€ 4.777
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 123.614
	(bedragen x € 1.000.) *	
12	Omvang van het financiële resultaat 2024 na belastingen (in € mln)	€ 294

** Conform regels van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) kan de BNG pas tot publicatie van gerealiseerde resultaten overgaan na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de raad van Commissarissen.*

	Naam	Brabant Water N.V.
1	Doelstellingen Brabant Water streeft naar een hoge klanttevredenheid (rapportcijfer 8) en naar een onberispelijke waterkwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten. Verder streeft Brabant Water naar reductie van de ondermaatse leveringsminuten (8 minuten gepland, 4,5 minuten ongepland). Tot slot wil Brabant Water op het terrein van duurzaamheid haar steentje bijdragen door haar reststoffen zo veel als mogelijk te (laten) hergebruiken en door een bijdrage te leveren aan de Europese ambitie 20-20-20 (20% reductie van energie, 20% eigen duurzame opwekking van energie en 20% reductie van CO ₂ -uitstoot).	
2	Activiteiten Brabant Water levert drink- en industriewater aan 2,5 miljoen inwoners in Noord-Brabant. Brabant Water wint, zuivert en distribueert water van uitstekende kwaliteit tegen de laagst mogelijke kosten en met een hoge leveringsbetrouwbaarheid.	
3	Meerjarendoelen gemeente Waarborgen van de genoemde activiteiten.	
4	Publieke belang, c.q. reden waarom gemeente participeert Behartigen van de belangen van de inwoners van de deelnemende gemeenten t.a.v. de watervoorziening.	
5	Financieel belang gemeente Aantal aandelen 75.822 (2,73%)	
6	Ontwikkelingen De investeringen in verbouw en nieuwbouw van de waterproductiebedrijven wordt opgevoerd in verband met veroudering en noodzakelijke aanvullende zuiveringen. Ook wordt gestart met de ontwikkeling van alternatieven voor grondwater. Hiermee is in totaal een extra investeringsbedrag gemoeid van tientallen miljoen per jaar.	
7	Risico's Klimaatverandering met de daarbij gepaard gaande warmere en drogere zomers zorgt dit voor extra watervraag. In extreem warme zomers kan dit effect hebben op de kwaliteit (druk en temperatuur) van het water. Oplopende droogteschadeclaims. In de jaarrekening 2021 is reeds voorzien in extra historische droogteschadeclaims ter hoogte van ruim 20 miljoen euro. Het risico bestaat dat Droogteschade.nl (een claimorganisatie) in rechte een hogere claim afdwingt. Dit kan in potentie leiden tot tientallen miljoen extra schade.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Burgemeester Lichtenberg	
9	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Asten, Baarle-Nassau, Bergeijk, Bergen op Zoom, Bernheze, Best, Bladel, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cranendonck, Cuijk, Deurne, Don, Drimmelen, Eersel, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gemert-Bakel, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, Heeze-Leende, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Laarbeek, Landerd Loon op Zand, Mill en Sint Hubert, Moerdijk, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Reusel de Mierden, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, Someren, Son en Breugel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Steenbergen, Tholen, Tilburg, Uden, Veghel, Veldhoven, Waalwijk, Zundert.	
10	Vestigingsplaats/ centrumgemeente 's-Hertogenbosch	

	Naam	Brabant Water N.V.
11	Omvang eigen vermogen 01-01-2024	€ 699.235
	Omvang vreemd vermogen 01-01-2024	€ 618.615
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€ 716.350
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 694.860
	(bedragen x € 1.000)	
12	Omvang van het financiële resultaat 2024 (x 1.000)	17.115

	Naam	Nazorg gesloten stortplaatsen Zevenbergen en Bavel-Dorst
1	Doelstellingen Eeuwigdurend Beheer van de voormalige regionale stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen, inclusief financieel beheer. Op termijn de overdracht van de stortplaats Zevenbergen, inclusief nazorg, aan Provincie. Stortplaats Bavel: zorgdragen voor beheer en onderhoud van de stortplaats.	
2	Activiteiten Financieel beheer, minimale benodigd fysiek beheer, voorbereiding voor overdracht Zevenbergen.	
3	Meerjarendoelen gemeente Doelmatig beheer gelden GR, uitvoeren van nazorgplicht.	
4	Publieke belang , c.q. reden waarom gemeente participeert Wettelijke verplichting voor eeuwigdurende nazorg op de voormalige regionale stortplaatsen.	
5	Financieel belang gemeente De gemeente betaalt jaarlijks een bijdrage aan de kosten van de Nazorg en het in standhouden van het gewenste niveau van de voorzieningen De deelnemersbijdrage voor de periode 2024 bedroeg € 78.756.	
6	Ontwikkelingen Op korte termijn onderzoek naar hoogte doelvermogen Zevenbergen. Uitstel overdracht geconditioneerd vastgelegd in convenant met Provincie. Onderzoek naar ontwikkeling recreatie op stortplaats Bavel-Dorst.	
7	Risico's Het uiteindelijke benodigde doelvermogen is van vele, nu nog onbekende factoren, afhankelijk. Ook een eventuele verlaging van de rekenrente. Het kans percentage met betrekking tot het aanvullen van het doelvermogen wordt ingeschat op 10%.	
8	Bestuurlijke vertegenwoordiging Wethouder Van Vugt	
9	Deelnemende gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg, Etten-Leur, Moerdijk, Oosterhout, Zundert.	
10	Vestigingsplaats / centrumgemeente Breda	
11	Omvang eigen vermogen 01-01-2024	€ 1.453.991
	Omvang vreemd vermogen 01-01-2024	€ 25.054.713
	Omvang eigen vermogen 31-12-2024	€ 1.530.364
	Omvang vreemd vermogen 31-12-2024	€ 24.515.362
12	Omvang van het financiële resultaat 2024	€ 0

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording moet de paragraaf over grondbeleid op zijn minst de volgende elementen bevatten:

- Een visie op het grondbeleid in verhouding tot het bereiken van de doelen van de programma's die in de begroting zijn opgenomen.
- Een beschrijving van de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- Een recente prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie.
- Een onderbouwing van de geschatte winstneming.
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Nota Grondbeleid Altena 2024

Op 22 december 2023 heeft de raad de Nota Grondbeleid 2024 vastgesteld. In deze paragraaf worden enkele belangrijke punten uit de nota besproken.

Beleidsregie

De gemeente kiest bij de ontwikkeling van nieuwe woonlocaties voor situationeel grondbeleid. Primair gaat de voorkeur uit naar ontwikkeling van de locaties door de markt. Vooraf maken we afspraken met de partijen over het programma, het kwalitatieve programma en de overige planeisen. In sommige gevallen koopt de gemeente de gronden wel aan. Dit doen we als we de kans krijgen om gronden aan te kopen met een laag risicoprofiel. Ook kan de gemeente de ontwikkeling opnemen van locaties of bijzondere woningenbouw-ontwikkelingen die de markt niet of niet voldoende kan oppakken. Tot slot kan gemeentelijke interventie noodzakelijk zijn om herstructureringsprojecten mogelijk te maken. Bij de zogenoemd Focuskernen, zoals benoemd in het Uitvoeringsplan wonen kiezen we voor een proactieve ruimtelijke rol van regisseren en uitvoeren.

De gemeente kiest in principe voor de herontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen en de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen voor een actieve rol in het ontwikkelproces. De daarvoor benodigde instrumenten, zoals het voorkeursrecht en het onteigeningsinstrument wordt hierbij, indien nodig, proactief ingezet.

Grondprijnsbeleid

De gemeentelijke grondprijzen zijn marktconform en worden bepaald op basis van een onafhankelijke taxatie, op basis van de meest geschikte methode. Het college stelt regelmatig de hoogte van de grondprijzen vast. Uitgangspunt is minimaal 1 keer per jaar. De actualisatie vindt jaarlijks plaats in het derde kwartaal. De geactualiseerde grondprijzen vormen zo de basis voor de actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties. Bij grote fluctuaties in de markt kan gekozen worden voor een kortere periode.

Weerstandsvermogen grondexploitaties

Het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Altena wordt bepaald aan de hand van risicoberekeningen. De reserve grondexploitaties dient als buffer voor mogelijke risico's. De minimale hoogte van deze reserve wordt afgestemd op financiële tegenvallers, zodat deze zoveel mogelijk binnen de grondexploitaties zelf kunnen worden opgevangen.

Grondexploitaties

De gemeente Altena kent 15 grondexploitatieplannen.

Highlights

- Totaal grondverkoop alle grondexploitaties is in 2024 € 4,3 miljoen gerealiseerd;
- Aan bouw- en woonrijp maken is in 2024 voor ca. € 3,0 miljoen gerealiseerd;
- De totale verliesvoorziening voor alle verliesgevendende complexen per 31-12-2024 € 4,5 miljoen;
- In 2024 is voor een bedrag van € 156.000 tussentijdse winst genomen;
- Totaal gewogen risicobedrag bedraagt per 1-1-2024 € 0,9 miljoen;
- Hierna bedraagt de totale winstpotentie van de overige plannen vanaf 2024 nog € 1,2 miljoen.

Marktontwikkelingen

De ramingen van bouw- en woonrijp maken zijn geactualiseerd naar prijspeil 1 februari 2025. Daarnaast zijn de grondprijzen aangepast op basis van de door het college vastgestelde grondprijzenbrief 2025.

Parameters

- Rente vanaf 2025 1,0 %
- Kostenstijging 3,5 % voor 2025, 3,0% voor 2026 en 2027 en vanaf 2025 2,0 %.
- Opbrengststijging 0,0 % voor 2025, 3,0% voor 2025 en daarna 2,00 %
- Disconteringsvoet 2,00 %
- Grondprijzen vastgestelde grondprijzenbrief Altena 2025

Risico's in grondexploitaties

Gekoppeld aan de actualisatie van de grondexploitaties worden de projectspecifieke risico's eveneens bijgesteld. Het gaat hier om gebeurtenissen van buitenaf. Hierbij wordt het ongewogen effect (bedrag) en de kans van optreden ingeschat. Dit leidt tot een gewogen risicoprofiel per project.

Bij de actualisatie van iedere grondexploitatie is een risicosessie gehouden met de projectleider en eventueel andere projectleden vanuit de verschillende vakdisciplines om de risico's te identificeren en het bedrag in te schatten. Het beheersen van de risico's is een continu proces. De risicosessies zijn erop gericht om de opgenomen risico's te actualiseren en indien nodig aan te vullen.

Project	Gewogen risicobedrag (bedragen x € 1.000)	
Achter de schans Fase 1	€	-46
Achter de schans Fase 2	€	-224
Blokland	€	-357
Bronkhorst	€	-47
De Roode camer	€	-30
Zandweide	€	-201
Totaal	€	-904

Voor de resterende projecten zijn geen risico's geïdentificeerd aangezien deze afgesloten kunnen worden of in de komende periode nog de laatste geringe werkzaamheden afgerond zullen worden, waarna deze eveneens afgesloten kunnen worden in 2025.

Reserves en voorzieningen

Het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Altena wordt bepaald aan de hand van de berekening van de risico's. De hoogte van een verliesvoorziening wordt bepaald aan de hand van de Netto Contante Waarde. Op basis van het verloop van de Algemene Reserve Grondexploitaties de komende jaren en de uitgevoerde risicoanalyse, is op dit moment geen aanpassing van de Reserve Grondexploitaties nodig. De aanwezige buffer voor risico's is afdoende om dit risicodeel af te dekken.

Het saldo van de Algemene Reserve Grondexploitaties bedraagt per 31 december 2024 € 2,9 miljoen. Het weerstandsvermogen is dus ruim voldoende om de mogelijke risico's op te vangen.

Afgesloten Grondexploitaties in 2024

GREX	boekwaarden 31-12-2024	vrijval verliesvoorziening	ten laste van Alg.res. Grondexploitaties
Waterfront de Veene	934.707,98	670.778,00	263.929,98
Tjalmastraat te Veen	20.088,29	15.203,00	4.885,29
Hoog Meeuwen	16.659,15	0,00	16.659,15
Postweide	1.416.274,50	1.400.330,00	15.944,50
			0,00
Totaal	2.387.729,92	2.086.311,00	301.418,92

Het negatieve eindresultaat bij Waterfront de Veene is met name het gevolg van inkomstenderving door het niet kunnen realiseren van de beoogde horecavoorziening met bedrijfswoning en verkoop steiger. Daarnaast kende het plan een lange doorlooptijd waardoor meer plan- en rentekosten zijn ontstaan.

Het eindresultaat bij Postweide wordt mede beïnvloed door eerdere winstnemingen. Op basis van verschillende overeenkomsten in de periode tussen 2002 en 2015 is het plangebied deels door de gemeente en deels door de aannemer gemeente gerealiseerd. In de overeenkomst met de aannemer is afgesproken dat 50% van het destijds berekende eindresultaat door de gemeente aan de aannemer werd betaald. In 2005 is de winstuitkering aan de aannemer uitgekeerd en heeft de gemeente zelf een winstneming geboekt van € 1.650.000.

Financiële resultaten en ontwikkelingen grondexploitaties

Hieronder geven wij u een samenvattend financieel overzicht van de plannen zoals opgenomen in het MPG. Een beschrijving van ontwikkeling en het programma van de diverse plannen zijn opgenomen in het MPG bij de Jaarstukken 2024.

Overzicht mutaties en boekwaarden 2024 (bedragen x € 1.000)									
Project	Kern	Boekwaarde 1-1-2024	(des)Investerings 2024	Opbrengsten 2024	Winstuitname 2024	Afgesloten GREXEN 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Voorz.verlies- latend complex	Balanswaarde 31-12-2024
<i>Balanspost Voorraden jaarrekening 2024:</i>									
Jonker/Tlamastraat	Veen	15	5	0	0	-20	0	0	0
Hoog Meeuwen	Meeuwen	-101	117	0	0	-16	0	0	0
Waterfront De Veene	Veen	906	29	0	0	-935	0	0	0
Postweide	Woudrichem	1.392	24	0	0	-1416	0	0	0
Achter de Schans fase 1	Werkendam	-1.705	1.102	-953	0	0	-1.556	666	-2.222
Achter de Schans fase 2	Werkendam	3.529	1.417	-2.278	0	0	2.668	132	2.536
Blokland	Wijk en Aalburg	1.584	108	0	0	0	1.692	978	714
Bronkhorst	Andel	2.224	648	-375	0	0	2.497	1.006	1.491
Cronenburg	Uitwijk	11	20	0	0	0	31	0	31
De Burcht	Werkendam	1.057	80	0	0	0	1.137	821	316
Den Eng	Veen	2.191	42	0	0	0	2.233	0	2.233
Nieuwe Banne	Sleeuwijk	620	42	0	0	0	662	27	635
Roode Camer	Hank	361	136	-755	0	0	-258	844	-1.102
Zandweide	Dussen	-243	232	0	156	0	145	0	145
		11.841	4.002	-4.361	156	-2.387	9.251	4.474	4.777
<i>Balanspost vaste activa jaarrekening 2024:</i>									
Vrijgekomen schoollocaties	diversen	781	103	-23	0		861	0	861
Totaal		12.622	4.105	-4.384	156	-2.387	10.112	4.474	5.638

Overzicht kasstromen vanaf 2025 en gecalculeerd eindresultaat (bedragen x € 1.000)							
		Boekwaarde 31-12-2024	Nog te maken te verwachten kosten opbrengsten		Gecalculeerd resultaat op EW	Jaar EW	NCW 1-1-2025
Achter de Schans Fase 1	Werkendam	-1.556	2.277	0	-721	2025	-666
Achter de Schans Fase 2	Werkendam	2.668	4.107	6.632	-143	2028	-132
Blokland	Wijk en Aalburg	1.692	271	926	-1.037	2027	-978
Bronkhorst	Andel	2.497	2.428	3.811	-1.114	2029	-1.059
Cronenburg	Uitwijk	31	248	579	300	2029	271
De Burcht	Werkendam	1.137	58	358	-837	2025	-820
Den Eng	Veen	2.233	0	2.483	250	2027	250
Nieuwe Banne	Sleeuwijk	662	3	635	-30	2025	-30
Roode Camer	Hank	-258	1.183	64	-861	2025	-844
Zandweide	Dussen	145	412	766	209	2025	345
Vrijgekomen schoollocaties	diversen	861	0	0	-861	2027	304
Totaal		10.112	10.987	16.254	-4.845		-3.359

Doordat de nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten per plan concurrentiegevoelige informatie bevatten hebben wij deze enkel op totaal niveau toegelicht. Bovenstaande gegevens zijn gebaseerd op de kostprijscalculaties. Deze calculaties worden jaarlijks herzien rekening houdend met de economische omstandigheden.

JAARREKENING

BALANS 31-12-2024

ACTIVA (bedragen x € 1.000,-)	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	4.680	4.792
a. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
b. Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	2	4
c. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.678	4.787
2. Materiële vaste activa	197.751	185.856
a. Investerings met economisch nut	116.940	116.664
b. Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	41.550	38.639
c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	39.261	30.553
d. In erfpacht		
3. Financiële vaste activa	8.715	8.726
a. Kapitaalverstrekkingen aan:		
1. deelnemingen	4.053	4.053
2. gemeenschappelijke regelingen		
3. overige verbonden partijen		
b. Leningen aan:		
1. openbare lichamen		
2. woningbouwcorporaties	1.529	2.241
3. deelnemingen		
4. overige verbonden partijen	28	28
c. Overige langlopende leningen	3.046	2.324
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
e. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
f. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	58	80
Totaal vaste activa	211.146	199.373

BALANS 31-12-2024

ACTIVA (bedragen x € 1.000,-)	31-12-2024	31-12-2023
Vlottende activa		
4. Voorraden	8.005	8.415
a. Grond- en hulpstoffen		
b. Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	6.286	6.774
c. Gereed product en handelsgoederen	1.719	1.641
d. Vooruitbetalingen		
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	8.331	9.655
a. Vorderingen op openbare lichamen	2.416	915
b. Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen		
c. Overige verstrekte kasgeldleningen		
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar	4.208	3.370
e. Rekening-courantverhouding met het Rijk		
f. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	553	1.266
g. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schulpapier met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
h. Overige vorderingen	1.154	4.104
i. Overige uitzettingen		
6. Liquide middelen	51	102
a. Kassaldi	21	19
b. Banksaldi	30	83
7. Overlopende activa	20.632	16.560
a. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
1. Europese overheidslichamen		
2. Het Rijk	707	816
3. Overige Nederlandse overheidslichamen	848	
b. Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	19.078	15.743
Totaal vlottende activa	37.019	34.732
Totaal activa	248.165	234.105

BALANS 31-12-2024

PASSIVA

31-12-2024

31-12-2023

Vaste passiva

8. Eigen vermogen	66.291	73.257
a. Algemene reserve	17.874	18.474
b. Bestemmingsreserves	46.749	47.805
c. Gerealiseerde resultaat	1.667	6.978
9. Voorzieningen	18.891	18.034
a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	10.644	8.715
b. Voorzieningen ter egalisering van kosten	263	
c. Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven		
d. Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	7.984	9.318
10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	125.339	109.678
a. Obligatieleningen		
b. Onderhandse leningen van:		
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	125.339	109.677
3. binnenlandse bedrijven		
4. openbare lichamen		
5. overige binnenlandse sectoren		
6. buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
c. Door derden belegde gelden		
d. Waarborgsommen	1	1
e. Overige leningen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Totaal vaste passiva	210.522	200.968

BALANS 31-12-2024

PASSIVA

31-12-2024

31-12-2023

Vlottende passiva

11. Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	13.404	11.192
a. Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		
b. Overige kasgeldleningen		
c. Banksaldi		
d. Overige schulden	13.404	11.192
12. Overlopende passiva	24.239	21.945
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	10.068	10.948
b. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
1. Europese overheidslichamen		
2. Het Rijk	10.559	7.515
3. Overige Nederlandse overheidslichamen	3.609	3.478
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4	4
Totaal vlottende passiva	37.643	33.137
Totaal passiva	248.165	234.105
Gewaarborgde geldleningen	159.961	198.598

Overzicht baten en lasten 2024

Programma (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Verschil (b-a)
	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
01. Inwoners en bestuur	9.833 N	2.587	13.198	10.611 N	3.041	13.645	10.604 N	2.887	14.836	11.949 N	1.345 N
02. Altena samenredzaam	42.932 N	13.312	60.049	46.737 N	22.871	70.579	47.708 N	21.308	69.606	48.298 N	589 N
03. Veelzijdig Altena	14.590 N	3.231	16.436	13.205 N	5.218	23.107	17.888 N	4.201	21.253	17.052 N	836 V
04. Duurzaam Altena	6.347 N	29.177	34.390	5.212 N	32.691	37.789	5.098 N	34.310	39.552	5.242 N	144 N
05. Bereikbaar Altena	10.333 N	1.418	13.138	11.721 N	2.277	14.084	11.807 N	2.589	13.798	11.209 N	598 V
Subtotaal programma's	84.035 N	49.725	137.211	87.486 N	66.098	159.203	93.105 N	65.296	159.045	93.750 N	644 N
Algemene dekkingsmiddelen:											
Lokale heffingen	10.475 V	11.237	365	10.872 V	11.425	362	11.063 V	11.316	350	10.967 V	96 N
Algemene uitkeringen	97.002 V	100.712		100.712 V	104.398		104.398 V	104.880		104.880 V	481 V
Dividend	95 V	67		67 V	67		67 V	70		70 V	3 V
Saldo Financieringsfunctie	284 V	105	-178	283 V	385	236	149 V	4.205	4.112	93 V	56 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	362 V		3.003	3.003 N	660	613	47 V	858	965	108 N	155 N
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	108.219 V	112.121	3.190	108.931 V	116.935	1.211	115.724 V	121.328	5.427	115.901 V	178 V
Gerealiseerde kosten overhead	26.505 N	1.681	23.946	22.265 N	1.799	28.683	26.884 N	830	29.878	29.048 N	2.164 N
Vennootschapsbelasting	57 V			N			N		70	70 N	70 N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	2.264 N	163.527	164.347	820 N	184.832	189.098	4.266 N	187.454	194.420	6.966 N	2.700 N
Toevoeging/onttrekking aan reserves:											
01. Inwoners en bestuur	716 V	441	48	393 V	486	48	439 V	439	48	391 V	48 N
02. Altena samenredzaam	1.758 V	618	403	215 V	1.529	403	1.126 V	1.207	403	804 V	322 N
03. Veelzijdig Altena	656 V	1.881	2.011	131 N	6.350	2.121	4.229 V	7.593	2.119	5.474 V	1.245 V
04. Duurzaam Altena	1.979 V	238	7	231 V	1.379	778	601 V	1.826	888	938 V	337 V
05. Bereikbaar Altena	3.116 V	412	1	410 V	628	201	427 V	630	201	429 V	2 V
Algemene dekkingsmiddelen	11 V	1.000	1.014	14 N	1.000	1.014	14 N	1.000	1.014	14 N	N
Overhead	1.006 V	518	378	140 V	990	378	611 V	990	378	611 V	N
Vennootschapsbelasting	N			N			N			N	N
Subtotaal mutaties reserves	9.242 V	5.107	3.862	1.245 V	12.363	4.943	7.420 V	13.685	5.051	8.633 V	1.214 V
Gerealiseerde resultaat	6.978 V	168.634	168.209	425 V	197.195	194.041	3.154 V	201.139	199.471	1.667 V	1.486 N

1. Toelichting afwijkingen: Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar het Jaarverslag, waarin per programma een analyse van de afwijkingen is opgenomen.

Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 van het BBV wordt hieronder het overzicht van de incidentele baten en lasten 2024 weergegeven. In principe zijn alle baten en lasten structureel. Of een bedrag als incidenteel beschouwd kan worden is afhankelijk van waarvoor dit bedrag bedoeld is en hoe lang dit bedrag in de begroting is opgenomen. Met uitzondering van de dekkingsreserve kapitaallasten moeten alle mutaties op de reserves als incidenteel worden beschouwd. Omdat een reserve leeg kan raken kwalificeert de mutatie daarvan als incidenteel. Wanneer dus eenmalig geld uit een reserve wordt gebruikt voor bijvoorbeeld onderhoud van een weg dan is de aanwending van de reserve incidenteel van karakter, maar de besteding van dat geld aan het wegonderhoud structureel, omdat dit uitvoering is van structureel beleid. Bedragen > € 100.000 worden afzonderlijk toegelicht.

Programma	Reden wijziging	Lasten/b aten	Primitive begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024
1. Inwoner & Bestuur	Frictiebudget herindeling	Lasten	349 N	377 N	329 N
1. Inwoner & Bestuur	Energiecompensatie maatsch inst	Lasten	-	17 N	17 N
Mutaties reserves programma 1	Storting DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Lasten	48 N	48 N	48 N
Mutaties reserves programma 1	Onttrekking reserve frictiekosten	Baten	349 V	377 V	329 V
Mutaties reserves programma 1	Onttrekking DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Baten	16 V	16 V	16 V
Mutaties reserves programma 1	Onttrekking reserve onderhoud graven	Baten	70 V	70 V	70 V
Mutaties reserves programma 1	Onttrekking Reserve ondersteuning verenigingen energiecrisis	Baten	-	17 V	17 V
Totaal 1. Inwoner & Bestuur			38 V	38 V	38 V
2. Altena samenredzaam	Energiecompensatie maatsch inst	Lasten	-	67 N	178 N
2. Altena samenredzaam	Kosten in verband met opvang vluchtelingen Oekraïne	Lasten	-	3.700 N	3.669 N
2. Altena samenredzaam	Bijdrage Rijk in gemaakte kosten voor opvang vluchtelingen Oekraïne	Baten	-	6.546 V	6.850 V
Mutaties reserves programma 2	Storting DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Lasten	35 N	35 N	35 N
Mutaties reserves programma 2	Onttrekking DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Baten	329 V	329 V	206 V
Mutaties reserves programma 2	Onttrekking Reserve Opvang en huisvesting bijz.doelgr.	Baten	-	401 V	91 V
Mutaties reserves programma 2	Onttrekking Reserve Sociaal Domein	Baten	27 V	27 V	27 V
Mutaties reserves programma 2	Onttrekking Reserve ondersteuning verenigingen energiecrisis	Baten	-	67 V	178 V
Mutaties reserves programma 2	Resultaatbestemming 2023	Baten	-	443 V	443 V
Totaal 2. Altena samenredzaam			320 V	4.009 V	3.913 V
3. Veelzijdig Altena	Energiecompensatie maatsch inst	Lasten	-	674 N	1.706 N
Mutaties reserves programma 3	Storting DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Lasten	290 N	290 N	290 N
Mutaties reserves programma 3	Onttrekking DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Baten	503 V	503 V	503 V
Mutaties reserves programma 3	Storting reserve renov. /verv. kleedlok. Sportacc	Lasten	75 N	75 N	75 N
Mutaties reserves programma 3	Onttrekking reserve renov. /verv. kleedlok. Sportacc	Baten	138 V	138 V	138 V
Mutaties reserves programma 3	Onttrekking Algemene reserve imv storting voorziening sportvelden	Baten	-	3.234 V	3.234 V
Mutaties reserves programma 3	Onttrekking Reserve ondersteuning verenigingen energiecrisis	Baten	-	674 V	1.706 V
Mutaties reserves programma 3	Resultaatbestemming 2023	Baten	-	271 V	271 V
Totaal 3. Veelzijdig Altena			275 V	3.780 V	3.780 V
4. Duurzaam Altena	Uitgaven GGA subsidie	Lasten	-	175 N	175 N
4. Duurzaam Altena	Baten GGA subsidie	Baten	-	175 V	175 V
4. Duurzaam Altena	Verkoop grond	Baten	-	495 V	409 V
4. Duurzaam Altena	Resultaat afgelsoten grexen	Lasten	-	-	301 N
4. Duurzaam Altena	Winstneming grondexploitatie Zandweide Dussen	Baten	-	-	156 V
4. Duurzaam Altena	Storting voorziening grondexploitaties	Lasten	-	-	519 N
4. Duurzaam Altena	Vrijval voorziening grondexploitaties	Baten	-	-	40 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking algemene reserve grondexploitatie algemene kosten	Baten	50 V	50 V	50 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking algemene reserve grondexploitatie afgesloten grexen	Baten	-	-	301 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking algemene reserve grondexploitatie mutatie voorziening	Baten	-	-	519 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking bestemmingsreserve landschapsinvesteringsfonds	Baten	-	-	28 V
Mutaties reserves programma 4	Storting reserve Omgevingswet	Lasten	-	277 N	277 N
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking reserve Omgevingswet	Baten	-	685 V	284 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking DBR: Onderhoud civiele kunstwerken	Baten	-	291 V	291 V
Mutaties reserves programma 4	Storting Algemene reserve grondexploitatie verkoop grond	Lasten	-	495 N	409 N
Mutaties reserves programma 4	Storting Algemene reserve grondexploitatie vrijval voorziening	Lasten	-	-	40 N
Mutaties reserves programma 4	Storting Algemene reserve grondexploitatie winstneming	Lasten	-	-	156 N
Mutaties reserves programma 4	Storting DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Lasten	7 N	7 N	7 N
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Baten	7 V	7 V	7 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking reserve Woonomgeving	Baten	69 V	69 V	69 V
Mutaties reserves programma 4	Onttrekking reserve Duurzaamheidsfonds	Baten	-	N	N
Mutaties reserves programma 4	Resultaatbestemming 2023	Baten	-	165 V	165 V
Totaal 4. Duurzaam Altena			120 V	985 V	611 V
Mutaties reserves programma 5	Storting DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Lasten	1 N	1 N	1 N
Mutaties reserves programma 5	Storting Reserve glasvezel	Lasten	-	200 N	200 N
Mutaties reserves programma 5	Onttrekking Reserve glasvezel	Baten	-	217 V	217 V
Mutaties reserves programma 5	Onttrekking DBR: Verkeersveiligheidverhogende mtr	Baten	13 V	13 V	13 V
Totaal 5. Bereikbaar Altena			12 V	28 V	28 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	Onvoorziene lasten	Lasten	50 N	613 N	956 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	Onvoorziene baten	Baten	-	660 V	858 V
Mutaties reserves fin.en alg.dek.mid	Storting Algemene reserve	Lasten	9 N	9 N	9 N
Mutaties reserves fin.en alg.dek.mid	Storting Reserve Woonomgeving	Lasten	6 N	6 N	6 N
Mutaties reserves fin.en alg.dek.mid	Storting reserve Onderst.verenigingen energiecrisis	Lasten	1.000 N	1.000 N	1.000 N
Mutaties reserves fin.en alg.dek.mid	Onttrekking Algemene reserve	Baten	1.000 V	1.000 V	1.000 V
Totaal Overige algemene dekkingsmiddelen			64 N	33 V	112 N
Mutaties reserves overhead	Storting DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Lasten	378 N	378 N	378 N
Mutaties reserves overhead	Onttrekking DBR: Onderhoud gemeentelijke gebouw	Baten	29 V	29 V	29 V
Mutaties reserves overhead	Resultaatbestemming 2023	Baten	-	472 V	472 V
Totaal Overhead			349 N	123 V	123 V
Vennootschapsbelasting		Lasten	-	-	70 N
Totaal Vennootschapsbelasting			N	N	70 N
Eindtotaal incidentele baten en lasten			352 V	8.996 V	8.311 V

Toelichting incidentele baten en lasten 2024 groter dan € 100.000

Diverse programma's

Resultaatbestemming 2023

Bij diverse programma's zijn de toevoegingen van extra budget uit het jaarresultaat 2023 verantwoord als incidentele baten. Het gaat hier om de budgetoverhevelingen 2023 naar 2024 om nog niet afgeronde werkzaamheden 2023 in 2024 alsnog af te kunnen wikkelen. Een en ander overeenkomstig het raadsbesluit tot vaststelling van de jaarrekening 2023. Omdat de budgetoverhevelingen via een reserve gaan en alle mutaties uit de reserves als incidenteel beschouwd moeten worden staan deze op dit overzicht. De lasten moeten echter als structureel beschouwd worden aangezien het uitvoering is van normaal beleid en komen dus niet op dit overzicht.

Programma 1

Frictiekostenbudget

Het frictiekostenbudget is geraamd voor incidentele lasten in verband met de doorloop van de herindeling en de hieruit voortvloeiende organisatieontwikkeling. Deze kosten komen ten laste van de Reserve frictiekosten.

Programma 2

Energiecompensatie maatschappelijke instellingen

Verenigingen kunnen op basis van een lokale vastgestelde regeling compensatie aanvragen voor hogere energiekosten. Dekking van de kosten is de reserve ondersteuning verenigingen/instellingen energiecrisis.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de kosten voor de opvang van Oekraïners is een bedrag begroot voor o.a. voor transitie – en uitvoeringskosten, personeel en verstrekkingen. Dit totale bedrag wordt vergoed door het Rijk op basis van de hiervoor vastgestelde regeling. Daarnaast heeft vanuit het Rijk vergoeding plaatsgevonden voor de uitvoerings- en transitiekosten en voor het aantal gerealiseerde bedden. Voor dit laatste is een normbedrag beschikbaar, waardoor een voordelig resultaat ontstaat.

Mutaties reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

De mutaties op de reserves onderhoud gemeentelijke gebouwen zijn onttrekkingen en stortingen voor (toekomstige) onderhoudsuitgaven ten behoeve van gemeentelijke accommodaties.

Programma 3

Energiecompensatie maatschappelijke instellingen

Verenigingen kunnen op basis van een lokale vastgestelde regeling compensatie aanvragen voor hogere energiekosten. Dekking van de kosten is de reserve ondersteuning verenigingen/instellingen energiecrisis.

Onttrekking algemene reserve voor storting in voorziening sportvelden

Er is een onttrekking gedaan uit de algemene reserve om dit bedrag te storten in de voorziening onderhoud sportvelden om toekomstige kosten voor renovatie van de velden uit deze voorziening te dekken. Op basis van de BBV-regelgeving is dit echter niet toegestaan en kan dit bedrag dus niet in de voorziening gestort worden. Hierdoor ontstaat een voordeel in het rekeningresultaat.

Mutaties reserves onderhoud gemeentelijke gebouwen en renovatie /vervanging kleedlokalen**Sportaccommodaties**

De mutaties op de reserves onderhoud gemeentelijke gebouwen en renovatie / vervanging kleedlokalen sportaccommodaties zijn onttrekkingen en stortingen voor (toekomstige) onderhoudsuitgaven ten behoeve van deze accommodaties.

Programma 4**Lasten en baten GGA-subsidie**

Voor het GGA-proces (Groenblauw Gebiedsgerichte Aanpak) Polder van de Toekomst is een subsidie ontvangen van de Provincie Noord-Brabant. Met deze subsidie worden de lasten van de opgaveanalyse gedekt.

Verkoop grond

De verkoop van een kavel in Sleeuwijk levert een opbrengst op die gestort is in de Algemene reserve Grondexploitatie.

Mutatie reserve omgevingswet

Via de algemene uitkering zijn middelen ontvangen voor de invoering van de Omgevingswet. Om de toekomstige kosten op te kunnen vangen worden deze middelen in de reserve Omgevingswet gestort. De kosten die gemaakt zijn in 2024 voor de implementatie zijn uit deze reserve onttrokken.

Mutatie reserve civiele kunstwerken

De aanbesteding groot onderhoud civiele kunstwerken heeft in Q3 van 2023 plaatsgevonden. Het onderhoud is in één bestek uitgevraagd, waar verplichtingen voor twee jaar aan vastzitten. Door latere aanbesteding is daarmee geen rekening gehouden. Dekking van de kosten 2024 vindt plaats uit de reserve Onderhoud civiele werken. De lasten moeten gezien worden als structureel aangezien dit structureel beleid is en de onttrekking uit de reserve als incidenteel.

Resultaat afgesloten grondexploitaties

Een aantal grondexploitaties zijn in 2024 afgesloten waarvan het resultaat ten laste komt van de algemene reserve grondexploitatie. In de paragraaf Grondbeleid wordt dit verder toegelicht.

Winstneming grondexploitatie

Er is een winstneming gedaan uit de grondexploitatie Zandweide Dussen. Deze winstneming wordt gestort in de algemene reserve grondexploitaties.

Mutaties in voorziening grondexploitaties

Elk jaar worden de verliesvoorzieningen van de grondexploitaties geactualiseerd. Om deze op peil te houden vinden er mutaties plaats op de voorzieningen met als dekking een mutatie uit de algemene reserve grondexploitaties. De verliesvoorzieningen worden in de paragraaf grondbeleid toegelicht.

Programma 5**Mutatie reserve glasvezel**

Er worden middelen ontvangen naar aanleiding van de aanleg van glasvezel. Om toekomstige uitgaven die uit de aanleg van glasvezel voortkomen op te kunnen vangen worden deze middelen in de reserve Glasvezel gestort. De kosten die gemaakt zijn in 2024 zijn uit deze reserve onttrokken.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Onvoorzien

Op de post onvoorzien zijn de onvoorziene lasten alsmede incidentele baten en lasten geboekt. Op de post onvoorzien van is in 2024 geen beroep gedaan. Daarnaast is sprake van een vrijval van een deel van de voorziening voor dubieuze debiteuren en hebben afrekeningen BTW en BCF oude jaren plaatsgevonden.

Storting reserve ondersteuning verenigingen i.v.m. energiecrisis

Ingevolge een amendement bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 wordt een bedrag gestort in de nieuw gevormde reserve Ondersteuning verenigingen c.a. voor energiecrisis, die het college in de toekomst kan gebruiken ter dekking van de lasten die samenhangen met de ondersteuning van verenigingen, instellingen en accommodaties als gevolg van de energiecrisis. De dekking hiervan is een onttrekking uit de Algemene reserve.

Overhead

Mutaties reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen

De mutaties op de reserves onderhoud gemeentelijke gebouwen zijn onttrekkingen en storting voor (toekomstige) onderhoudsuitgaven ten behoeve van gemeentelijke accommodaties.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluitbegroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend wordt vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders.

De algemene uitkering wordt in de basis opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. Indien in de decembercirculaire een bijstelling van het accres plaatsvindt, wordt aangesloten bij de decembercirculaire. Hiermee is ook de aansluiting met de laatste betaalspecificatie waarin de decembercirculaire is verwerkt. De uitkeringsbasis wordt berekend door de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met de bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid) volgens de laatst bekende informatie uit de decembercirculaire.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV).

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie en worden dus niet geactiveerd.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling komen direct ten laste van de exploitatie en worden dus niet geactiveerd, tenzij er gegronde redenen zijn om hiervan af te wijken. In dat geval worden de kosten van onderzoek en ontwikkeling in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden in beginsel niet geactiveerd, tenzij er gegronde redenen voor zijn of het de inrichting van een onderwijslocatie betreft. Als dit van toepassing is worden deze bijdragen aan activa van derden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen loonkosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten (overheadkosten).

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzonderevermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Een dergelijke waardevermindering zal bij eventueel later waardeherstel conform het BBV niet worden teruggenomen.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in minderinggebracht. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven, tenzij het één geheel is met het gerealiseerde.

Strategische gronden (voorheen Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)) die vóór 2016 al in bezit waren, zijn op grond van een overgangsregeling in het BBV gewaardeerd op basis van de boekwaarde per 1 januari 2016, dan wel lagere marktwaarde. Op strategische gronden wordt niet afgeschreven.

Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld (zogenoeten 'warme gronden') wordt deze lagere marktwaarde bepaald op basis van de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen dat die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of het rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch

nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2019 worden gedaan. Tot 2017 bestond deze verplichting niet. Investerings van vóór 2017 worden op basis van de boekwaarde per 1.1.2019 verder afgeschreven op basis van toekomstige gebruiksduur.

Afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstermijn van een actief is afhankelijk van de gebruiksduur en wordt bepaald door de economische en technische levensduur.

Automatisering (hard- en software)	4-5 jaar
Gronden	n.v.t.
Gebouwen	15 – 60 jaar
Inventaris	5 – 25 jaar
Bedrijfswagens, aanhangers	8 jaar
Riolering	15 – 50 jaar
Afval	10 – 30 jaar
Sport- en speelterreinen	10 – 40 jaar
Speeltoestellen / speelplaatsen	5 – 25 jaar
Installaties	5 – 25 jaar
Begraafplaatsen	30 jaar
Civiele kunstwerken (bruggen, havens)	25 – 50 jaar
Overige civiele kunstwerken	5 – 25 jaar
Openbare verlichting	25 – 30 jaar
Straten, pleinen en wegen	25 jaar
Straatmeubilair	5 – 25 jaar

In de Nota Waarderen en Afschrijven Altena 2019 zijn de afschrijvingstermijnen nader gespecificeerd.

Investerings die in totaliteit minder dan € 25.000, bedragen, worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Gronden, terreinen en vervoersmiddelen worden altijd geactiveerd, ook als de aanschafwaarde minder dan € 25.000 bedraagt.

In beginsel wordt lineair afgeschreven. Op een kapitaalgoed wordt afgeschreven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt / verworven wordt.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Voorraden

Grond en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan wordt de eerder teveel genomen winst teruggedragen.

Subsidiebat en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Bij projecten met een negatieve eindwaarde wordt een voorziening gevormd op basis van de contante waarde. Hiervoor wordt een disconteringsvoet van 2% gehanteerd.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op recente beheersplannen van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. Daar waar er geen sprake is van recente beheersplannen wordt geen onderhoudsegalisatievoorziening gevormd. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen over de borg- en garantiestellingen.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Alle bedragen x € 1.000

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	2	4
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.678	4.787
Totaal	4.680	4.792

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boek- waarde 31-12-2023	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boe- kwaarde 31-12- 2024
Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio							
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	4			2			2
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.787			109			4.678
Totaal	4.792			111			4.680

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2024 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2024 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Totaal			

2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Investerings met een economisch nut	116.940	116.664
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	41.550	38.639
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	39.261	30.553
In erfpacht uitgegeven gronden		
Totaal	197.751	185.856

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Gronden en terreinen	16.489	16.657
Woonruimten		
Bedrijfsgebouwen	87.145	86.647
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.241	4.928
Vervoermiddelen	2.252	2.875
Machines, apparaten en installaties	4.675	4.312
Overige materiële vaste activa	1.139	1.245
Totaal	116.940	116.664

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

	Boek- waarde 31-12- 2023	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Af- waar- derin gen	Boek- waarde 31-12- 2024
Gronden en terreinen	16.657	124		292			16.489
Woonruimten							
Bedrijfsgebouwen	86.647	3.457	47	2.872	40		87.145
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.928	768		425	30		5.241
Vervoermiddelen	2.875	139	454	308			2.252
Machines, apparaten en installaties	4.312	774		411			4.675
Overige materiële vaste activa	1.245			106			1.139
Totaal	116.664	5.261	501	4.414	70		116.940

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Brede school Almkerk	19.175	870	3.053
Uitbreiding H. Dunant	1.079	512	891
Het Fundament	784	380	719
Totaal	21.038	1.763	4.663

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Gronden en terreinen	208	229
Woonruimten		
Bedrijfsgebouwen	1.044	1.088
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	38.649	36.146
Vervoermiddelen		
Machines, apparaten en installaties	1.247	718
Overige materiële vaste activa	402	458
Totaal	41.550	38.639

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boek- waarde 31-12- 2023	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Af- waar- derin gen	Boek- waarde 31-12- 2024
Gronden en terreinen	229			21			208
Woonruimten							
Bedrijfsgebouwen	1.088	25		70			1.044
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	36.146	3.888	5	1.009	370		38.649
Vervoermiddelen							
Machines, apparaten en installaties	718	583		54			1.247
Overige materiële vaste activa	458			55			402
Totaal	38.639	4.496	5	1.210	370		41.550

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Rioolgemalen en pompunits	2.232	583	1.304
Roerdompstraat + Zwaanstraat	1.761	760	760
Eemsteyn en Werkina	405	534	534
Totaal	4.398	1.877	2.598

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Gronden en terreinen	452	471
Woonruimten		
Bedrijfsgebouwen	22	23
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	37.304	28.522
Vervoermiddelen		
Machines, apparaten en installaties	1.201	1.273
Overige materiële vaste activa	282	265
Totaal	39.261	30.553

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek- waarde 31-12- 2023	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Af- waar- derin- gen	Boek- waarde 31-12- 2024
Gronden en terreinen	471			18			452
Woonruimten							
Bedrijfsgebouwen	23			1			22
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	28.522	10.538	14	1.446	296		37.304
Vervoermiddelen							
Machines, apparaten en installaties	1.273			72			1.201
Overige materiële vaste activa	265	32		16			282
Totaal	30.553	10.570	14	1.553	296		39.261

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Uppelsehoek Almkerk	938	928	928
Broekgraaf-Hoge Oldersdijk	1.747	863	1.709
Kruispunt Dijkgraag den Dekkerweg	812	750	812
Totaal	3.497	2.541	3.449

3. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boek- waarde 31-12- 2023	Investe- ringen	Des- Investe- ringen	Afschrij- vingen/ aflossingen	Afwaarde ring/ voorzien- ing	Boek- waarde 31-12- 2024
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	4.053					4.053
- gemeenschappelijke regelingen						
- overige verbonden partijen						
Leningen aan:						
- openbare lichamen						
- woningbouwcorporaties	2.241			712		1.529
- deelnemingen						
- overige verbonden partijen	28					28
Overige langlopende leningen	2.324	973		251		3.046
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd > 1 jaar						
Uitzettingen in vorm van Nederlandse schuld papier met een looptijd > 1 jaar						
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	80	-9		12		58
Totaal	8.726	964		975		8.715

De belangrijkste investering in 2024 betreft de verstrekte leningen Svn en de belangrijkste verminderingen zijn de aflossing van de leningen.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	6.286	6.774
Gereed product en handelsgoederen	1.719	1.641
Vooruitbetalingen		
Totaal	8.005	8.415

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek- waarde 31-12- 2023	Investe- ringen	Opbren- gsten	Winst- uitname	Afgesloten Grond- exploitaties	Boek- waarde 31-12- 2024	Voor- ziening Verlies- latend complex	Boek- waarde 31-12- 2024
Jonker/Tjalmas straat	15	5			20			
Blokland Hoog Meeuwen	1.584	108				1.692	978	715
Den Eng Waterfront De Veene	-101	117			17	2.233		2.233
De Nieuwe Banne	2.191	42						
De Zandweide Dussen	906	29			935			
De Roode Caamer	620	42				662	27	634
De Burcht Bronkhorst	-243	232		156		145		145
Postweide Achter de Schans fase 1	361	136	755			-258		-258
Achter de Schans fase 2	1.057	80				1.136	821	316
Cronenburg- Uitwijk	2.224	648	375			2.497	1.006	1.491
	1.392	24			1.416			
	-1.705	1.102	953			-1.556		-1.556
	3.529	1.418	2.279			2.668	132	2.535
	11	21				32		32
Totaal	11.842	4.002	4.362	156	2.388	9.250	2.964	6.286

De verliesvoorziening ultimo 2024 bedroeg € 4.474 en is in de balans gesaldeerd met de boekwaarde ultimo 2024.

	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Jonker/Tjalmastraat					
Blokland	1.692	271	926	-1.037	-978
Hoog Meeuwen					
Den Eng	2.233		2.483	250	250
Waterfront De Veene					
De Nieuwe Banne	662	3	635	-30	-30
De Zandweide Dussen	145	412	767	211	345
De Roode Caamer	-258	1.183	64	-861	-844
De Burcht	1.136	59	358	-837	-821
Bronkhorst	2.497	2.426	3.811	-1.111	-1.006
Postweide					
Achter de Schans fase 1	-1.556	2.277		-721	-666
Achter de Schans fase 2	2.668	4.108	6.632	-143	-132
Cronenburg-Uitwijk	32	248	579	300	271
Totaal	9.250	10.988	16.255	-3.981	-3.610

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma Duurzaam Altena en de paragraaf Grondbeleid.

5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2024	Balanswaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	2.484	68	2.416	915
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1a van de WFDO				
Overige verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd <1 jaar	4.208		4.208	3.370
Rekening-courantverhouding met het Rijk				
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	553		553	1.266
Uitzettingen in vorm van Nederlandse schuldpapier met rentetypische looptijd <1 jaar				
Overige vorderingen	2.338	1.184	1.154	4.104
Overige uitzettingen				
Totaal	9.582	1.251	8.331	9.655

Voor schatkistbankieren kan het volgende overzicht worden weergegeven:

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	361	466	369	342
Drempelbedrag	3.364	3.364	3.364	3.364
Ruimte onder drempelbedrag	3.003	2.898	2.995	3.022
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

De uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar omvatten de overschotten op liquide middelen.

Wanneer het gemiddelde saldo op de betaalrekeningen hoger is dan € 3.364.000 wordt het afgeroomd en gestort en gestort op rekening van Rijksschatkist. Bij een gemiddeld negatief saldo wordt het saldo vanuit Rijksschatkist teruggestort tot dat het saldo van Rijksschatkist € 0 is.

6. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Kassaldi	21	19
Banksaldi	30	83
Totaal	51	102

7. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaat door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.555	816
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	19.078	15.743
Totaal	20.632	16.560

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
<i>EU:</i>				
-				
<i>Rijk:</i>				
- Subsidie kerktorens	18		11	7

	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
- Opvang Oekraïne	501	316	501	316
- Toeslagen problematiek	134	316	134	316
- Inburgering	115		115	
- Onderwijsroute	23	79	100	2
- Stimulering sport	24			24
- BBZ 2023/2024		67	25	42
<i>Overige Nederlandse Overheidslichamen</i>				
- RMC gelden		142		142
- Beschermde wonen		705		705
Totaal	816	1.625	887	1.555

Voor 1 project is sprake van een faciliterend grondbeleid. De verhaalbare kosten voor dit project bedragen per 31-12-2024 € 273.000.

VASTE PASSIVA

8. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Algemene reserve	17.874	18.474
Bestemmingsreserve	46.749	47.805
Gerealiseerde resultaat	1.610	6.978
Totaal	66.233	73.257

Het verloop is in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

	Boek- waarde 31-12- 2023	Toevoe- ging	Onttre- kking	Bestem- ming resultaat vorig boekjaar	Vermi- dering ter dekking van afschrijvin- gen	Boek- waarde 31-12- 2024
Algemene reserve	18.474	687	5.178	3.891		17.874
Algemene reserve	15.358	82	4.307	3.891		15.023
Algemene reserve Grondexploitatie	3.117	605	871			2.851
Bestemmingsreserve	47.805	4.364	5.569	3.087	2.938	46.749
Baggeren Loevesteingracht	690					690
Baggeren Rijswijkse Wiel	600					600
Baggeren Vissershang						
Bomenfonds	150					150
Dekkingsreserve kapitaallasten	21.135	2.048			2.938	20.245
Duurzaamheid	1.330					1.330
Frictiekosten	1.915		329			1.586
Glasvezel		200	217	781		765

	Boek- waarde 31-12- 2023	Toevoe- ging	Onttre- kking	Bestem- ming resultaat vorig boekjaar	Vermin- dering ter dekking van afschrijvin- gen	Boek- waarde 31-12- 2024
Kleedlokaal sportaccommodatie	769	75	138			707
Landschapinvesteringsfonds	371		28			344
Monumentenfonds	166					166
Omgevingswet		277	284	955		948
Onderhoud Civiel Technische Kunstwerken	291		291			
Onderhoud gebouwen	5.159	759	762			5.156
Onderhoud graven	1.670		70			1.600
Onderhoud wegen	4.478					4.478
Onderliggend wegennet A27	1.360					1.360
Ondersteuning verenigingen energiecrisis	1.507	1.000	1.901			606
Opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen	2.259		91			2.168
Reserves <100k / handhaving	45					45
Veense put						
ROB (Regionaal bedrijventerrein)	131					131
Sociaal domein	29		27			2
Strategisch personeelsbeleid						
Strategische investeringen	2.500					2.500
Verkeersveiligheidverhogende maatregelen	587		13			574
Woonomgeving	663	6	69			600
Budgetoverhevelingen			1.351	1.351		
Gerealiseerd resultaat	6.978	1.667		-6.978		1.667
Nog te bestemmen resultaat 2023	6.978			-6.978		
Gerealiseerd resultaat 2024		1.667				1.667
Eigen vermogen	73.257	6.719	10.746		2.938	66.291

In de kolom "Resultaatbestemming" staan de toevoegingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. In de kolom "Verminderings ter dekking afschrijvingen" staan de onttrekkingen aan de dekkingsreserves in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Algemene reserves:

Algemene reserve	saldo 31-12-2023: 15.358	saldo 31-12-2024: 15.023
Doel van de reserve	- afwikkelen van rekeningresultatie; - vormen van weerstandsvermogen; - het sluitend maken van de begroting, voor zover er op basis van de meerjarenbegroting sprake is van niet structurele tekorten.	
Voeding	Jaarrekening / Begroting	
Min / max omvang	Minimaal gelijk aan de risicowaarde bij de begroting	
Bijzonderheden	n.v.t.	

Algemene reserve grondexploitatie		saldo 31-12-2023:	3.117	saldo 31-12-2024:	2.851
Doel van de reserve	Bufferfunctie in het kader van de grondexploitatie.				
Voeding	Saldo grondexploitaties(verlies en winst)				
Min / max omvang	Het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente Altena wordt bepaald aan de hand van de berekening van de risico's. Er is een ondergrens ingesteld, die wordt berekend aan de hand van de norm van de Inspectie Financiën Lagere Overheden methode (hierna: IFLO methode). De reserve grondbedrijf moet gelijk zijn aan het laagste van de twee bedragen van of de IFLO norm of de risicoberekening op basis van Monte Carlo, zodat financiële tegenvallers zoveel mogelijk binnen het grondbedrijf zelf kunnen worden opgevangen.				
Bijzonderheden	Bij het MPG, de paragraaf grondbeleid in de begroting en het jaarverslag wordt u jaarlijks geïnformeerd over de ontwikkelingen in de grondexploitaties, tevens worden bij het MPG de calculaties geactualiseerd.				

Bestemmingsreserves:

Hieronder volgt een toelichting op de bestemmingsreserves:

Baggeren Loevesteigracht		saldo 31-12-2023:	690	saldo 31-12-2024:	690
Doel van de reserve	Ter dekking kosten baggeren Loevesteigracht in 2023				
Voeding	Eenmalige storting vanuit Resultaatbestemming 2020 (raad 13-7-2021)				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Baggeren Rijswijkse Wiel		saldo 31-12-2023:	600	saldo 31-12-2024:	600
Doel van de reserve	Ter dekking kosten baggeren Rijswijkse Wiel in 2023				
Voeding	Eenmalige storting vanuit Resultaatbestemming 2020 (raad 13-7-2021)				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Bomenfonds		saldo 31-12-2023:	150	saldo 31-12-2024:	150
Doel van de reserve	Ter dekking kosten bomenbeleidsplan Altena				
Voeding	Eenmalige storting vanuit Duurzaamheidsfonds (raad 10-1-2022)				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Dekkingsreserve kapitaallasten		saldo 31-12-2023:	21.135	saldo 31-12-2024:	20.245
Doel van de reserve	Afdekken kapitaallasten (afschrijving en rente) diverse investeringen				
Voeding	Jaarrekening / Begroting				
Min / max omvang	Boekwaarde investeringen die gedekt worden uit deze reserve				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Duurzaamheid		saldo 31-12-2023:	1.330	saldo 31-12-2024:	1.330
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld om een bijdrage te leveren aan het realiseren van een duurzame gemeente door actief in te zetten op een schonere en gezondere leefomgeving.				
Voeding	Jaarrekening / begroting / bijdrage ROB en bijdragen derden				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	Het college van B&W is door de raad gemandateerd voor stortingen				

Fricatiekosten saldo 31-12-2023: 1.915 saldo 31-12-2024: 1.586	
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld om de optredende frictiekosten die samenhangen met de herindeling te dekken en is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2019.
Voeding	Vergoedingen van het Rijk over de periode 2019-2022
Min / max omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	Het college van B&W is door de raad gemandateerd voor het doen van de bestedingen.

Glasvezel saldo 31-12-2023: saldo 31-12-2024: 765	
Doel van de reserve	Wordt van 2024-2028 ingezet voor de lasten van de inhuur voor de aanleg van glasvezel en de uitvoering van herstelwerkzaamheden (degeneratie). Het college is gemandateerd voor het doen van bestedingen ten laste van deze bestemmingsreserve.
Voeding	Delta: Jaarrekeningresultaat 2023. KPN: decemberwijziging 2024
Min / max omvang	Bestedingsplan glasvezel
Bijzonderheden	N.v.t.

Kleedlokaal sportaccommodatie saldo 31-12-2023: 769 saldo 31-12-2024: 707	
Doel van de reserve	De reserve dient voor de renovatie en vervanging van de kleedlokalen van de sportverenigingen.
Voeding	Jaarrekening / begroting
Min / max omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	N.v.t.

Landschapinvesteringsfonds saldo 31-12-2023: 371 saldo 31-12-2024: 344	
Doel van de reserve	Met bijdragen vanuit ontwikkelgebieden groen compenseren binnen de gemeente
Voeding	Bijdragen van exploitatiegebieden en bijdrage ROB
Min / max omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	Het college van B&W is door de raad gemandateerd voor het doen van de bestedingen.

Monumentenfonds saldo 31-12-2023: 166 saldo 31-12-2024: 166	
Doel van de reserve	De reserve dient ter ondersteuning van het gemeentelijk monumentenbeleid en richt zich met name op een drietal punten: • verhinderen/ontmoedigen dat waardevolle panden verloren gaan of verstoord worden; • creëren van draagvlak voor monumentenzorg en cultuurhistorie bij (potentiële) eigenaren en inwoners; • stimuleren dat de eigenaren van waardevolle panden hun bezit goed onderhouden.
Voeding	Grondverkoop
Min / max omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	N.v.t.

Omgevingswet saldo 31-12-2023: saldo 31-12-2024: 948	
Doel van de reserve	Kosten in het kader van de implementatie van de Omgevingswet de komende jaren.
Voeding	Jaarrekeningresultaat 2023 en eventuele middelen vanuit algemene uitkering gemeentefonds
Min / max omvang	Kosten in het kader van omgevingswet (bestedingsplan)
Bijzonderheden	N.v.t.

Onderhoud civiel technische kunstwerken saldo 31-12-2023: 291 saldo 31-12-2024:	
Doel van de reserve	Egalisatie van onderhoudsuitgaven ten behoeve van CTK's
Voeding	Jaarrekening / begroting

Min / max omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	N.v.t.

Onderhoud gebouwen	saldo 31-12-2023: 5.159	saldo 31-12-2024: 5.156
Doel van de reserve	Egalisatie van onderhoudsuitgaven ten behoeve van gemeentelijke accommodaties	
Voeding	Jaarrekening / begroting	
Min / max omvang	Wordt bepaald in het nog op te stellen beheerplan	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Onderhoud graven	saldo 31-12-2023: 1.670	saldo 31-12-2024: 1.600
Doel van de reserve	Dekking van de kosten voor onderhoud van graven in de voormalige gemeente Werkendam	
Voeding	Storting van ontvangen onderhoudsrechten / begroting / jaarrekening	
Min / max omvang	N.v.t.	
Bijzonderheden	Vanaf 2021 wordt conform het nieuw vastgestelde beleid rondom begraafplaatsen en begraven deze reserve niet meer gevoed. De jaarlijkse onttrekking vanwege onderhoud van de graven vindt nog wel plaats, waardoor deze reserve in de jaren langzaam afloopt.	

Onderhoud wegen	saldo 31-12-2023: 4.478	saldo 31-12-2024: 4.478
Doel van de reserve	Egalisatie van onderhoudsuitgaven ten behoeve van wegen	
Voeding	Jaarrekening / begroting	
Min / max omvang	N.v.t.	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Onderliggend wegennet A27	saldo 31-12-2023: 1.360	saldo 31-12-2024: 1.360
Doel van de reserve	Vanwege de toekomstige capaciteitsuitbreiding van de A27 zullen in de periode tussen 2021 en 2028 maatregelen getroffen worden op het onderliggend wegennet. Door de aantrekkende werking van de verbrede snelweg en te verplaatsen afritten zal de verkeerscirculatie veranderen. Met maatregelen als fietspaden zal de verslechtering van de verkeersveiligheid gecompenseerd worden. Ook zullen bestaande problemen op het onderliggende wegennet met dat werk opgelost worden. Denk hierbij aan het verhogen van de doorrijhoogte van het lage viaduct in Hank, verbeteren van de fietsveiligheid langs drukker wordende wegen en het uitbreiden van parkeervoorzieningen.	
Voeding	Jaarrekening	
Min / max omvang	N.v.t.	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Ondersteuning verenigingen energiecrisis	saldo 31-12-2023: 1.507	saldo 31-12-2024: 606
Doel van de reserve	Dekking van de kosten voor ondersteuning verenigingen/instellingen energiecrisis.	
Voeding	Eenmalige storting vanuit het resultaat tweede bestuursrapportage 2022 (raad 8-11-2022)	
Min / max omvang	N.v.t.	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen	saldo 31-12-2023: 2.259	saldo 31-12-2024: 2.168
Doel van de reserve	Dekking van de kosten voor opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen.	
Voeding	Eenmalige storting vanuit het resultaat jaarrekening 2022 (raadsbesluit 4-7-2023)	
Min / max omvang	N.v.t.	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Reserves <100k / handhaving Veense put		saldo 31-12-2023:	45	saldo 31-12-2024:	45
Doel van de reserve	Hieronder ressorteert vanaf raadsbesluit d.d. 15-12-2020 alleen nog de reserve handhaving Veense put. Deze reserve wordt gebruikt om kosten te egaliseren.				
Voeding	Overschotten op ramingen				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	Veel van de aanvankelijk hieronder ressorterende kleine bestemmingsreserves zijn bijraadsbesluit op 15-12-2020 opgeheven (nota Herijking reserves en voorzieningen).				

ROB (Regionaal Ontwikkel Bedrijf)		saldo 31-12-2023:	131	saldo 31-12-2024:	131
Doel van de reserve	Gelden beschikbaar houden voor ontwikkeling regionaal bedrijventerrein				
Voeding	Jaarrekening				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Sociaal domein		saldo 31-12-2023:	29	saldo 31-12-2024:	2
Doel van de reserve	Beschikbaar houden van gelden voor risico's decentralisaties sociaal domein				
Voeding	Overheveling middelen vanuit reserve decentralisatie jeugdzorg, Wet Werken naar Vermogen en WVG/WMO.				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Strategische investeringen		saldo 31-12-2023:	2.500	saldo 31-12-2024:	2.500
Doel van de reserve	Ter dekking voor de kosten met betrekking tot de havenontwikkeling				
Voeding	Eenmalige storting vanuit het begrotingssaldo 2022 (raad 05-10-2021)				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Verkeersveiligheidverhogende maatregelen		saldo 31-12-2023:	587	saldo 31-12-2024:	574
Doel van de reserve	De reserve is bedoeld voor de dekking van de verkeersveiligheid verhogende maatregelen.				
Voeding	Begroting				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

Woonomgeving		saldo 31-12-2023:	663	saldo 31-12-2024:	600
Doel van de reserve	Deze voormalig Werkendamse bestemmingsreserve dient als dekking van uitgaven voortvloeiend uit herstructureringsplannen (bijvoorbeeld Groenstructuurplan) in bestaande woonomgevingen. Waar mogelijk vindt uitvoering in nauwe samenwerking met woningbouwcorporaties plaats.				
Voeding	Voeding vindt o.a. plaats uit de jaarlijkse rente opslag op aan woningbouwverenigingen doorverstrekte leningen.				
Min / max omvang	N.v.t.				
Bijzonderheden	N.v.t.				

9. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde				Boekwaarde
	31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2024
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.715	2.538	142	467	10.644
Pensioen wethouders	5.635	1.138		305	6.467
Voorziening grondexploitaties	1.014	505	8		1.510
Wachtgeld oud bestuurders	105	21		53	73
Voorziening verlofsparen	1.962	539	134		2.366
Voorziening RVU		335		109	226
Ter egalisering van kosten		1.251		988	263
Voorziening onderhoud havens		231		37	194
Voorziening onderhoud sportvelden		1.020		951	69
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven					
-					
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	9.318	442		1.776	7.984
Egalisatie afval	603	442			1.045
Egalisatie riolering	3.241			1.776	1.465
Voorz onderhoud infrastructuur Noordwaard	5.474				5.474
Totaal	18.034	4.231	142	3.231	18.891

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Toelichting voorzieningen

Voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioen wethouders		saldo 31-12-2023: 5.635	saldo 31-12-2024: 6.467
Doel	Dekking toekomstige pensioenverplichtingen (gewezen) wethouders		
Motivatie	Bepaald op basis van jaarlijkse actuariële berekening		
Storting	Exploitatie		
Bijzonderheden	Wordt bij de jaarrekening geactualiseerd		

Voorziening Grondexploitatie		saldo 31-12-2023: 1.014	saldo 31-12-2024: 1.510
Doel	Opvangen gecalculeerde verliezen binnen de grondexploitaties		
Motivatie	Verliesgeven exploitaties		
Storting	De mutaties (dotaties en onttrekkingen) worden via de exploitatie bij de jaarrekening met de reserve grondexploitatie verrekend.		
Bijzonderheden	N.v.t.		

Wachtgeld oud bestuurders		saldo 31-12-2023: 105	saldo 31-12-2024: 73
Doel	Dekking toekomstige wachtgeldverplichtingen (gewezen) wethouders		
Motivatie	Bepaald op basis van jaarlijkse herberekeningen		

Storting	Exploitatie
Bijzonderheden	Wordt bij de jaarrekening geactualiseerd.

Voorziening verlofsparen	saldo 31-12-2023: 1.962	saldo 31-12-2024: 2.366
Doel	Dekking toekomstige verlofen	
Motivatie	Dekking van toekomstige verplichtingen	
Storting	Exploitatie	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Voorziening RVU	saldo 31-12-2023:	saldo 31-12-2024: 226
Doel	Dekking toekomstige kosten voor vervroegde uittreeders	
Motivatie	Dekking van toekomstige verplichtingen	
Storting	Exploitatie	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Ter egalisering van kosten

Voorziening onderhoud havens	saldo 31-12-2023:	saldo 31-12-2024: 194
Doel	Dekking voor verplichtingen in verband met uitvoeren groot onderhoud Biesboschhaven en Beatrixhaven	
Motivatie	Het in 2023 vastgestelde beheerplan Biesboschhaven en Beatrixhaven periode 2023-2027	
Storting	Exploitatie	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Voorziening onderhoud sportvelden	saldo 31-12-2023:	saldo 31-12-2024: 69
Doel	Dekking voor verplichtingen in verband met uitvoeren groot onderhoud aan de sportvelden	
Motivatie	Het in 2024 vastgestelde beheerplan onderhoud sportvelden periode 2024-2033	
Storting	Algemene reserve	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Egalisatie afval	saldo 31-12-2023: 603	saldo 31-12-2024: 1.045
Doel	Opvang van schommelingen in de lasten voor de toekomstige vervangingsinvesteringen afval door egalisatie van kosten	
Motivatie	Verplichting	
Storting	Exploitatieresultaten	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Egalisatie riolering	saldo 31-12-2023: 3.241	saldo 31-12-2024: 1.465
Doel	Opvang van schommelingen in lasten voor de toekomstige vervangingsinvesteringen riolering door egalisatie van kosten	
Motivatie	Verplichting	
Storting	Exploitatieresultaten	
Bijzonderheden	N.v.t.	

Voorz onderhoud infrastruc Noordwaard	saldo 31-12-2023: 5.474	saldo 31-12-2024: 5.474
Doel	Ten laste van deze voorziening worden bedragen gebracht in het kader van klein en groot onderhoud m.b.t. de nieuwe infrastructuur in de Noordwaard.	
Motivatie	Voor het beheer en onderhoud van de infrastructuur in de Noordwaard is er in het verleden een bedrag ontvangen van Rijkswaterstaat, dit bedrag is in deze voorziening gestort.	

Storting	N.v.t.
Bijzonderheden	N.v.t.

10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	125.339	109.677
- binnenlandse bedrijven		
- openbare lichamen		
- overige binnenlandse sectoren		
- buitenlandse instellingen		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	1	1
Overige leningen		
Totaal	125.339	109.678

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2024:

	Saldo 31-12-2023	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	109.677	25.000	9.338	125.339
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen	1			1
Overige leningen				
Totaal	109.678	25.000	9.338	125.339

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 2.044.000.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	13.404	11.192
Overlopende passiva	24.297	21.945
Totaal	37.701	33.137

11. Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden		
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	13.404	11.192
Totaal	13.404	11.192

12. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	10.068	10.948
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	14.167	10.993
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4	4
Totaal	24.239	21.945

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2024
EU:				
-				
Rijk:				
OAB 2023-2026	576	1.087	1.066	598
Onderhoud torens BRIM subsidies	46	18	21	43
Onderhoud Amerikaanse Windmotor	21	5	3	23
Regeling reductie energiegebruik	20		20	

	Saldo 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2024
Tegemoetkoming sportaccomm.	170		170	
Huisvesting kwetsbare doelgroepen	1.251			1.251
Lokaal sportakkoord 2020-2022	1			1
Afrekening BBZ	10		10	
Lok. preventieakkoorden en preventieaanpak	8		8	
Inhalen onderwijsvertragingen	420		276	144
Aanpak energiearmoede	689		322	366
Wet inburgering 2021	399	1.311	796	914
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	170			170
Capaciteit voor klimaat- en energiebeleid	650	1.083	551	1.182
SPUK BREED	70	1.102	1.172	
Voorschoolse educatie ontheemde peuters	45			45
Impulsregeling klimaatadaptatie	299	1.191	370	1.120
Geluidsanering restant woningen	56			56
Startbouwimpuls	1.151		463	689
Lokale aanpak isolatieprogramma	1.417	2.136		3.553
TOZO 2023	45		45	
Lokale bibliotheekvoorzieningen		200		200
SPUK Sport		533	362	171
Adviseur gezonde leefomgeving		32		32
Overige Nederlandse Overheidslichamen				
Bijdrage voor ruimtelijk beleid	2.500			2.500
Restant bijdr uitv kst nota Econ Zaken	14		14	
Trajectbegeleiding leerplicht (RMC)	100		67	32
Bustransferium Curio Andel	78			78
Robuus watersysteem Werkendam	49	49		99
Verkeeseducatie BVL en TT Altena	53		53	
Fietsverbindingen 3 Middenweg	508			508
GGA Altena Polder van de Toekomst	175		175	
Weginrichting Kromme Nol-brug		121		121
Faunapassage Bandijk		173		173
Versnelling woningbouw 2024		112	93	19
Diverse mensgerichte maatregelen		24		24
BVL Altena 2024		46		46
TT Altena 2024		8		8
Totaal	10.993	9.232	6.058	14.167

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
WSW-geborgde leningen	152.652		102.085	144.620
Bazalt (vm.Woonservice Meander)	70.042	50%	27.793	56.536
Woonstichting Land van Altena	38.816	50%	11.105	23.416
Bazalt (vm.Woonlinie)	23.114	50%	5.245	11.291
Bazalt	20.680	74%	57.942	53.377
Niet WSW-geborgde leningen aan Woningcorporaties	59.131		32.537	28.391
Bazalt (vm.Woonservice Meander)	23.500	100%	11.375	12.000
Woonstichting Land van Altena	8.767	100%	11.677	5.650
Bazalt (vm.Woonlinie)	26.864	100%	9.485	10.741
Overige gewaarborgde leningen	30.239		25.339	25.587
Stichting Sponsoring Achilles	600	100%	380	400
Stichting Stromenland	7.239	100%	2.559	2.787
Ontwikkeling bedrijventerrein ROB	22.400	100%	22.400	22.400
Totaal	242.022		159.961	198.598

De gemeente staat als achtervang voor Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Dit houdt in dat het WSW primair borg staat. Hoewel het risico van deze leningen zeer laag te noemen is, nemen wij deze leningen voor de volledigheid op in dit overzicht. Er hebben in 2024 geen dergelijke betalingen plaatsgevonden.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Mogelijk ontstaat er nog een vordering voor de Vpb over de afgelopen jaren. Deze vordering is nog onzeker en we wachten op verder uitsluitsel van de Belastingdienst.

Onrechtmatigheden in het kader van aanbestedingen

In het boekjaar 2024 zijn bij interne controles onrechtmatigheden vastgesteld met betrekking tot overeenkomsten die in eerdere jaren zijn aangegaan. Het betreft opdrachten die niet conform de geldende aanbestedingswet- en regelgeving tot stand zijn gekomen, zoals het ontbreken van een juiste aanbestedingsprocedure. De betreffende overeenkomsten zullen in 2025 worden gecorrigeerd, zodat per 1 januari 2026 sprake is van rechtmatig tot stand gekomen overeenkomsten. Tot die tijd blijven de bijbehorende uitgaven onrechtmatig. Deze zijn in het verslagjaar 2024 als onrechtmatig meegenomen. Dit betekent dat ook de uitgaven in het verslagjaar 2025 als onrechtmatig moeten worden aangemerkt.

De totale omvang van de hiermee gemoeide verplichtingen bedraagt €565.654.

WNT-verantwoording

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Gemeente Altena. Het voor de gemeente Altena toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor gemeenten is de functie van gemeentesecretaris en van griffier aangewezen als topfunctionaris in de zin van de WNT. In onderstaande tabellen zijn de verplichte gegevens over deze topfunctionarissen opgenomen. Voor geen van de topfunctionarissen is sprake van overschrijding van het WNT-maximum.

1.a. Bezoldiging topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2024 bedragen x € 1	S.J Peet	P. Breukers	R. van Wuijtswinkel
Functiegegevens	Griffier	Alg directeur	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01-31/12	01/06 - 31/12	01/01 - 21/08
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	135.971	79.549	154.887
Beloningen betaalbaar op termijn	21.517	13.790	0
<i>Subtotaal</i>	<i>157.488</i>	<i>93.339</i>	<i>154.887</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	135.917	155.333
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	157.488	93.339	154.887
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023 bedragen x € 1	S.J Peet	R. van Wuijtswinkel
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.215	223.000
Beloningen betaalbaar op termijn	20.771	0
<i>Subtotaal</i>	<i>133.986</i>	<i>223.000</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	133.986	223.000

1.b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

In 2024 waren er geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

In 2024 is geen beëindigingsvergoeding aan niet-topfunctionarissen betaald hoger dan het geldende maximum.

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 2024

(bedragen x € 1.000)

Programma	Reden wijziging	Toevoeging/ onttrekking	Primitive begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024
Mutaties reserves programma 1	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	-	-	-
Mutaties reserves programma 1	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	6 V	6 V	6 V
Totaal 1. Inwoner & Bestuur			6 V	6 V	6 V
Mutaties reserves programma 2	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	368 N	368 N	368 N
Mutaties reserves programma 2	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	263 V	263 V	263 V
Totaal 2. Altena samenredzaam			105 N	105 N	105 N
Mutaties reserves programma 3	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	1.646 N	1.683 N	1.680 N
Mutaties reserves programma 3	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	1.240 V	1.458 V	1.668 V
Totaal 3. Veelzijdig Altena			406 N	225 N	12 N
Mutaties reserves programma 4	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	-	-	-
Mutaties reserves programma 4	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	111 V	111 V	112 V
Totaal 4. Duurzaam Altena			111 V	111 V	112 V
Mutaties reserves programma 5	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	-	-	-
Mutaties reserves programma 5	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	399 V	399 V	400 V
Totaal 5. Bereikbaar Altena			399 V	399 V	400 V
Mutaties reserves fin.en alg.dek.mid	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	-	-	-
Mutaties reserves fin.en alg.dek.mid	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	-	-	-
Totaal Overige algemene dekkingsmiddelen			N	N	N
Mutaties reserves overhead	Dekkingsreserve kapitaallasten	Toevoeging	-	-	-
Mutaties reserves overhead	Dekkingsreserve kapitaallasten	Onttrekking	488 V	488 V	488 V
Totaal Overhead			488 V	488 V	488 V
Totaal			494 V	675 V	890 V
V= voordelig voor exploitatie en nadelig voor reserve					
N= nadelig voor exploitatie en voordelig voor reserve					

Toelichting

De structurele reservemutaties betreffen mutaties op de dekkingsreserve kapitaallasten. Deze reserve dient ter dekking van kapitaallastenvolumes van specifiek hiervoor in aanmerking genomen activa. Deze kapitaallastenvolumes komen daardoor dus niet ten laste van de reguliere exploitatie maar ten laste van deze bestemmingsreserve.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Het begrotingscriterium is verder verrijkt en uitgewerkt in de 'Kadernota rechtmatigheid' van de commissie BBV.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid als het college van B&W:

1. bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten en voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt;
2. toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld;
3. als bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast.

In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. In de paragraaf Bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 100.000 nader toegelicht.

Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Overschrijdingen lasten / overschrijding baten

Uitgangspunt voor begrotingsoverschrijdingen van de lasten is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Door de raad is in de [Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Altena 2023](#) bepaald welke begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel geïdentificeerd worden. Hiervan is sprake in de volgende situaties:

- a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- b. Er is sprake van een overschrijding op een opheffingsregeling.
- c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Analyse van de lasten 2024 (bedragen x € 1.000)

Programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
1. Inwoners en bestuur	13.198 N	13.645 N	14.836 N	1.191 N
2. Altena Samenredzaam	60.049 N	70.579 N	69.606 N	973 V
3. Veelzijdig Altena	16.436 N	23.107 N	21.253 N	1.853 V
4. Duurzaam Altena	34.390 N	37.789 N	39.552 N	1.763 N
5. Bereikbaar Altena	13.138 N	14.084 N	13.798 N	286 V
6. Financiën	27.136 N	29.894 N	35.375 N	5.481 N
Totaal lasten	164.347 N	189.098 N	194.420 N	5.322 N

Analyse van de baten 2024 (bedragen x € 1.000)

Programma	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
1. Inwoners en bestuur	2.587 V	3.041 V	2.887 V	154 N
2. Altena Samenredzaam	13.312 V	22.871 V	21.308 V	1.562 N
3. Veelzijdig Altena	3.231 V	5.218 V	4.201 V	1.017 N
4. Duurzaam Altena	29.177 V	32.691 V	34.310 V	1.619 V
5. Bereikbaar Altena	1.418 V	2.277 V	2.589 V	312 V
6. Financiën	113.802 V	118.734 V	122.101 V	3.367 V
Totaal baten	163.527 V	184.832 V	187.396 V	2.564 V

Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht baten en lasten. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarstukken.

Programma (bedragen x € 1.000)	Over- schrijding lasten	Onder- schrijding baten	Acceptabel / binnen kader	Toelichting
1. Inwoner en Bestuur	1.191 N	154 N	ja	De overschrijding van de lasten wordt voor een bedrag van € 981.000 veroorzaakt door de noodzakelijke aanpassing van de voorziening wethouderspensioenen op basis van de actuele rentestand. Deze rentestand wordt pas eind van het jaar bekend (acceptabel conform situatie b). De onderschrijding op de baten is voornamelijk het gevolg van minder ontvangen baten lijkbezorgingsrechten van € 110.000 door substantieel minder begrafenissen. Daarnaast is sprake van een onderschrijding van de baten uit leges reisdocumenten van € 59.000. De onderschrijding van de baten wordt met de vaststelling van de jaarrekening tijdig gemeld en is daarmee acceptabel.
2. Altena Samenredzaam	-	1.562 N	ja	De onderschrijding op de baten is met name het gevolg van minder baten Wet inburgering 2021 ad € 1.267.000 als gevolg van een te hoge raming. Hiertegenover staan ook lagere lasten van hetzelfde bedrag.

Programma (bedragen x € 1.000)	Over- schrijding lasten	Onder- schrijding baten	Acceptabel / binnen kader	Toelichting
				Daarnaast is sprake van een overschrijding op de baten Beschermd Wonen van € 1.431.000. Dit betrof echter geen baat, maar een creditnota. Dit is gecorrigeerd op de lasten. De overschrijding van de baten wordt met de vaststelling van de jaarrekening tijdig gemeld en is daarmee acceptabel.
3. Veelzijdig Altena	-	1.017 N	ja	De onttrekking uit de voorziening onderhoud sportvelden van € 847.000 is niet gedaan, omdat de kosten rechtstreeks uit de voorziening zijn betaald en niet via de exploitatie. Hiertegenover staat een voordeel aan de lastenkant. Daarnaast is sprake van € 200.000 minder baten specifieke uitkering bibliotheek. Hiertegenover staan lagere lasten van € 250.000 (het saldo van € 50.000 is de cofinanciering). De baten en lasten specifieke uitkering bibliotheek worden naar 2025 doorgeschoven. De overschrijding van de baten wordt met de vaststelling van de jaarrekening tijdig gemeld en is daarmee acceptabel.
4. Duurzaam Altena	1.763 N	-	ja	Er zijn € 2.303.000 meer lasten voor de grondexploitaties geweest dan geraamd. Deze zijn via de batenkant doorbelast naar de balans wat een voordeel geeft aan de batenkant (acceptabel conform situatie a).
5. Bereikbaar Altena	-	-	n.v.t.	Geen.
6. Financiën	5.481 N	-	deels	Hogere rentelasten zorgen voor een overschrijding van de lasten van € 3.875.000. Hier staan hogere rentebaten van € 3.735.000 tegenover. Voor een bedrag van € 140.000 is de overschrijding niet acceptabel. Er is sprake van een overschrijding van de lasten als gevolg van hogere salaris- en inhuurlasten van € 1.513.000 vanwege vacatures en ziekten in met name het sociaal domein. Hiertegenover staat een voordeel in de baten van € 83.000. Per saldo is sprake van een overschrijding van € 1.430.000. Omdat deze overschrijding voor de Decemberwijziging 2024 zichtbaar hadden kunnen zijn geldt deze als niet acceptabel. De lasten zijn met een bedrag van € 342.000 overschreden als gevolg van de actualisatie van de voorziening dubieuze debiteuren. Voor een bedrag van € 93.000 komt dit boven de begroting uit, dit bedrag geldt als niet acceptabel.
	8.434 N	2.734 N		

Conclusie

Er is sprake van een *overschrijding van de lasten* van € 8.434.000. Een deel van deze overschrijding valt binnen de kaders en is als acceptabel te beschouwen: tegenover de lastenoverschrijding staan direct gerelateerde inkomsten dan wel de lastenoverschrijding is het gevolg van een openeinderegeling. Voor een bedrag van € 1.663.000 is de overschrijding van de lasten niet acceptabel. Het betreft een deel van de overschrijding van de rentelasten en van de salaris- en inhuurlasten. Ten aanzien van de *onderschrijding van de baten* geldt dat deze door de vaststelling van de jaarrekening door de raad alsnog geautoriseerd is. Voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt dit beschouwd als voldoende tijdig gemeld. De onderschrijding van de baten van € 2.734.000 is daarmee acceptabel.

Overschrijdingen investeringskredieten

Conform de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Altena 2023 hoeft de raad niet vooraf geïnformeerd te worden als de te verwachten overschrijding van het gevoteerde investeringsbudget < € 100.000 bedraagt. Bij investeringsbudgetten kleiner dan € 1.000.000 hoeft de raad niet vooraf geïnformeerd te worden als de te verwachten overschrijding < 10% van het investeringsbudget bedraagt.

Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.

Onderstaand overzicht met overschrijdingen op de kredieten die als onrechtmatig moeten worden beschouwd.

Programma	Omschrijving	Bedrag overschrijding	Conclusie
3 Veelzijdig Altena	Vervanging aanlegsteigers Hist. Haven	1.501	2
	Vervanging steiger veerdienst	84.364	2
4 Duurzaam Altena	Groen beheerplannen buitenruimte 2023	7.146	2
	Herijking milieustation Giessen	2.998	1
	Bovengrondse glasbollen	6.203	1
	Niegg Woudrichem Zuid	13.596	2
	Grondaankoop Kooikamp 11	24.973	2
	Grondaankoop Oudendijk 7 Woudrichem	44.993	2
5 Bereikbaar Altena	Fietspad Jachtsloot Hank	1.764	2
	Weginrichting Kromme Nol	2.452	2
	Uitvoering strategie plan verkeersveiligheid	25.244	2
	Renovatie Hillegatsesluis	756	2
6b Overhead	Nieuwbouw werf Giessen 2021	37.157	1
	ICT Apparatuur 2023	64.172	2
	Oplaadpunten werf Werkendam	45.503	1
Totaal	Overschrijdingen kredieten	362.822	

Conclusie

1. Betreft overschrijdingen van > 10% van het totaal gevoteerde krediet of een bedrag € 100.000 en daarmee niet passend binnen de vastgestelde kaders. Het betreft totaal aan overschrijdingen van € 91.861. Deze overschrijdingen tellen mee in het oordeel van het college over de rechtmatigheid.
2. Betreft overschrijdingen van < 10% van het totaal gevoteerde krediet en daarmee passend binnen de vastgestelde kaders. Het betreft een totaal aan overschrijdingen van € 270.962.

Algemene conclusie

In 2023 betrof de onrechtmatigheid op de kredieten welke niet paste binnen de met de raad afgesproken kaders een bedrag van € 625.000, zijnde 1,8% van de in 2023 gevoteerde kredieten. In 2024 betreft het een niet acceptabele onrechtmatigheid van € 91.938, dat is 0,4% van de in 2024 gevoteerde kredieten.

Overschrijdingen van lasten of investeringskredieten en / of lagere of hogere baten

Bij deze categorie begrotingsonrechtmatigheden is het van belang om vast te stellen of de raad tijdig is geïnformeerd over deze afwijkingen. Afwijkingen van baten, lasten of kredieten die binnen de gemeente Altena gedurende het jaar bekend werden, zijn in 2024 aan de raad voorgelegd, bijvoorbeeld via de bestuursrapportages en de Decemberwijziging.

Verschillen die zijn ontstaan in de periode tussen de Decemberwijziging 2024 en de Jaarrekening 2024 zijn formeel overschrijdingen van baten en / of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld. Daarmee kwalificeren deze verschillen als onrechtmatig. Deze afwijkingen worden in de jaarstukken toegelicht (zie verschillenanalyse per programma) en door de vaststelling van de Jaarstukken 2024 door de raad alsnog geautoriseerd. Voor de rechtmatigheidsverantwoording beschouwen we hiermee de jaarrekening als voldoende tijdig gemeld (bestendige gedragslijn).

Overzicht restantkredieten per programma

01. Inwoner & Bestuur (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
0.1 Bestuur												
0.2 Burgerzaken												
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-2		85	85		85	85		13	13	69	69
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	13										13	13
1.2 Openbare orde en veiligheid			50	50		50	50				50	
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	270		530	530		186	186		152	152	303	303
Saldo programma	281		665	665		320	320		166	166	435	385

02. Altena samenredzaam (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie												
6.2 Wijkteams												
6.3 Inkomensregelingen												
6.4 Begeleide participatie												
6.5 Arbeidsparticipatie												
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)												
6.7.1 Maatwerkdienstverlening 18+												
6.7.2 Maatwerkdienstverlening 18-												
6.8.1 Geëscaleerde zorg 18+												
6.8.2 Geëscaleerde zorg 18-												
7.1 Volksgezondheid												
Saldo programma												

03. Veelzijdig Altena (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
2.3 Recreatieve haven												
3.1 Economische ontwikkeling												
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur												
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen												
3.4 Economische promotie												
4.1 Openbaar basisonderwijs												
4.2 Onderwijshuisvesting	543		16.370	16.370		4.677	4.677	87	2.908	2.820	2.400	2.400
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken												
5.1 Sportbeleid en activering												
5.2 Sportaccommodaties	391		442	442		42	42	30	269	239	194	
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.												
5.4 Musea												
5.5 Cultureel erfgoed	49								1	1	48	48
5.6 Media												
5.7 Openbaar groen en recreatie												
Saldo programma	984		16.812	16.812		4.719	4.719	118	3.178	3.061	2.643	2.448

04. Duurzaam Altena	Restantkrediet 2023											
---------------------	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

04. Doorzaam Altena (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
5.7 Openbaar groen en recreatie	360	860	2.208	1.348	810	1.557	747	2	653	652	455	470
7.2 Riolering	2.661		3.464	3.464		2.327	2.327	375	4.280	3.905	1.082	1.083
7.3 Afval	-134		429	429		358	358		64	64	160	301
8.1 Ruimtelijke ordening												
8.2 Grondexpl. (niet-bedr. terreinen)	-19								99	99	-118	-118
8.3 Wonen en bouwen												
Saldo programma	2.867	860	6.101	5.241	810	4.241	3.431	377	5.096	4.719	1.579	1.736

05. Bereikbaar Altena (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
2.1 Verkeer en vervoer	4.088		13.490	13.490	417	7.198	6.780	308	9.985	9.677	1.191	1.495
2.2 Parkeren						129			129		-129	-129
2.4 Economische havens en waterwegen	19		300	300		886	886		147	147	759	760
2.5 Openbaar vervoer	400								484	484	-84	
Saldo programma	4.507		13.790	13.790	417	8.084	7.667	308	10.745	10.437	1.737	2.127

6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
0.11 Res. V.de rek. van baten en lasten												
0.5 Treasury												
0.61 OZB woningen												
0.62 OZB niet-woningen												
0.64 Belastingen overig												
0.7 Alg. uitk. En ov. Uitk. Gem.fonds												
0.8 Overige baten en lasten												
Saldo programma												

6b. Overhead (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
0.4 Overhead	689		754	754		665	665		1.143	1.143	212	384
Saldo programma	689		754	754		665	665		1.143	1.143	212	384

6c. Vennootschapsbelasting (bedragen x € 1.000)	Restantkrediet 2023 overgeheveld naar 2024	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Restantkrediet 2024	Over te hevelen naar 2025
Taakveld:	Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat	
0.9 Vennootschapsbelasting												
Saldo programma												

TOTAAL	9.328	860	38.121	37.261	1.227	18.030	16.803	802	20.327	19.525	6.605	7.080
--------	-------	-----	--------	--------	-------	--------	--------	-----	--------	--------	-------	-------

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (in jaar T) <i>Aard controle D2 Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>
			9	18	Ja	Nee	Nee
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i> €216.181	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i> €288.143	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i> €45.975	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i> €84.879	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i> €351
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i> €1.955	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i> €16.395	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i> €32.121	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i> €63.333	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i> €16.623
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/22</i> €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/24</i> €0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24</i> €315.206
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i> €1.070	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i> Nee			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i> €57.187	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i> €0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i> 8	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i> 365	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i> 8
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/01</i> €714.453	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/02</i> €351.407	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/03</i> €0	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/04</i> €0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/05</i> €564.456
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D8/06</i> €585.822
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld <i>Aard controle R Indicator: D14/01</i> €213.791	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen <i>Aard controle R Indicator: D14/02</i> €0	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/03</i> €62.111		
			Correctie besteding (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D14/04</i> €0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D14/05</i> €420.012	Opgebouwde reserve (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D14/06</i> €144.111	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i> Nee	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>	
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentienu mmer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01</i>	Aard van de activiteit besteding (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D23/03</i>	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04</i>	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05</i>
			1 SB240090	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€0	€24.078	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening
			2 DB240091	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€0	€175.488	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening
			100				
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslaawaal Subsidieregeling sanering verkeerslaawaal Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07</i> 1 Nee 2 Nee				
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslaawaal	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)
							Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen

			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 nvt	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
		100						
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 nvt	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2					
		100						
lenW	E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/01	Aard controle R Indicator: E44/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/03	Aard controle R Indicator: E44/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06
			1 BSK-2023/101512	€ 206.947	€ 206.947	€ 413.894	€ 413.894	Nee
			2 BSK-2023/101512	€ 0	€ 44.077	€ 0	€ 121.039	Ja
			3 BSK-2023/101512	€ 27.548	€ 27.548	€ 178.496	€ 178.496	Ja
			4 BSK-2023/101512	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			5 BSK-2023/101512	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			6 BSK-2023/101512	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			7 BSK-2023/101512	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			8 BSK-2024/98219	€ 69.990	€ 69.990	€ 136.624	€ 136.624	Nee
		15						
			Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09			
			1 BSK-2023/101512	Mtrg. waterov. Korenst.Roerd.st. H ank	Nee			
			2 BSK-2023/101512	Riooloverstort in Nieuwendijk	Ja			
			3 BSK-2023/101512	Meidoornlaan en Berkenlaan in Sileeuwijk	Ja			
			4 BSK-2023/101512	Automatiseren inlaatstuwen Bakkerskil en Alm	Nee			
			5 BSK-2023/101512	Duiker (waco) Ruigerhoekseweg	Nee			
			6 BSK-2023/101512	Koppelstuw Midgraaf	Nee			
			7 BSK-2023/101512	Polder Jannezand	Nee			
			8 BSK-2024/98219	Vergroten afvoercapaciteit afkoppelen wijk in Almkerk: Graaf van Hornestraat, Graaf van Nieuwenaarstraat en Burgemeester H. Blokstraat	Nee			
		15						
			Kopie beschikingsnummer	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/13		
			1 BSK-2023/101512	Ja	€ 0	€ 0		
			2 BSK-2023/101512	Ja	€ 0	€ 0		
			3 BSK-2023/101512	Ja	€ 0	€ 0		
			4 BSK-2023/101512	Nee	€ 0	€ 0		
			5 BSK-2023/101512	Nee	€ 0	€ 0		
			6 BSK-2023/101512	Nee	€ 0	€ 0		
			7 BSK-2023/101512	Nee	€ 0	€ 0		
			8 BSK-2024/98219	Ja	€ 0	€ 0		
		15						
lenW	E84	Regeling stimulerings verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 403.860	€ 225.137	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 301	Ja	4 stuks			
			2 320	Ja	1 stuk			
			3 321	Nee	850 meter			
			4 330	Ja	5 stuks			
			5 332	Ja	1 stuk			
			6 337	Ja	179 meter			
			7 349	Nee	3 stuks			
			8 361	Ja	1 stuk			
			9					
		50						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 9.270.026	€ 51.056	€ 373.390	€ 0	€ 63.507	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 74.918	€ 1.974	€ 0	€ 1.431.241	€ 7.618	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 71.583	€ 0	€ 3.214	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 435	€ 0	€ 0	€ 1.911	€ 68

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 43.739	€ 1.752		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.595	€ 82		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.775	€ 51		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 26	€ 0	€ 0	€ 1.041	€ 286		
			6	Totaal	-€ 461	€ 0	€ 0	€ 50.061	€ 2.239		
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10				
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja				
			6	Totaal	0	0	N.v.t.				
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15			
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)							
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)							
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)							
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)							
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)							
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire				
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19				
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0							
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024		Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente					
				Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03					
				€ 517.811	€ 0	Ja					
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente					
				Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03					
				€ 0	€ 0	Ja					
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024		Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
				Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05			
				€ 130.210	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering						
		Gemeenten		Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02						
				€ 532.975	€ 362.217						
				Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
				Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08		
				1 Renovatie sportvelden	€ 211.399	€ 211.399	€ 0	€ 0			
				2 Kantplanken	€ 30.326	€ 30.326	€ 0	€ 0			
				3 Renovatie sporthal d'Alburcht	€ 40.049	€ 40.049	€ 0	€ 0			
				4 Overige exploitatie	€ 80.443	€ 0	€ 0	€ 80.443			
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning		Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05			
				Nee	besteding heeft enkel in 2023 plaatsgevonden	€ 0	€ 50.000	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026		Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Neel n.v.t.)?		
				Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06		
				1 Lokaal Sportakkoord	€ 48.433	€ 46.237	€ 100.032	Ja	Ja		
				2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 331.577	€ 378.749	€ 646.564				
				3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 74.513	€ 63.565	€ 134.660	Ja	Ja		
				4 Kansrijke Start	€ 59.610	€ 50.678	€ 96.048	Ja	Ja		
				5 Mentale Gezondheid	€ 18.929	€ 35.936	€ 66.309	Ja	Ja		
				6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 65.199	€ 65.199	€ 126.578	Ja	Ja		
				7 Valpreventie	€ 176.967	€ 157.565	€ 307.241	Ja	Ja		
				8 Leefomgeving	€ 37.257	€ 37.080	€ 72.745	Ja	Ja		
				9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 9.315	€ 9.492	€ 24.492	Ja	Ja		
				10 Versterken sociale basis	€ 134.123	€ 144.486	€ 270.315	Ja	Ja		
				11 Mantelzorg	€ 37.257	€ 37.657	€ 67.657	Ja	Ja		
				12 Eén tegen eenzaamheid	€ 37.257	€ 73.003	€ 98.003	Ja	Ja		
				13 Welzijn op recept	€ 35.394	€ 35.394	€ 84.894	Ja	Ja		
				14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 9.314	€ 9.314	€ 18.255				
				15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 27.198	€ 27.318	€ 59.028	Ja	Ja		
				Eindverantwoording (Ja/Nee)							
				Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07							
				Nee							
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)						
				Aard controle n.v.t.	Aard controle R						

			Indicator: H35B/01	Indicator: H35B/02				
			1 061959 Gemeente Altena	€ 432.687				
			2					
VRO	J4B	Regiodeals 5e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T)	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/03	Aard controle R Indicator: J4B/04	Aard controle R Indicator: J4B/05	
			1 060758 Gemeente Breda	0	Plantaardig van boer tot bord	€ 0	€ 0	
			2 060758 Gemeente Breda	0	Vitale bodem	€ 0	€ 0	
			3 060758 Gemeente Breda	0	Vitaliteitscentra	€ 0	€ 0	
		Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/06	Aard controle R Indicator: J4B/07	Aard controle R Indicator: J4B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/09		
			1 060758 Gemeente Breda	€ 0	€ 0	nvt		
			2 060758 Gemeente Breda	€ 0	€ 0	nvt		
			3 060758 Gemeente Breda	€ 0	€ 0	nvt		
		Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle R Indicator: J4B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J4B/11				
			€ 0	Nee				
VRO	J31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: J31/01	Aard controlen n.v.t. Indicator: J31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J31/05	
			€ 0	€ 0	€ 0		Nee	
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1	0	€ 0	Ja		Ja
			2					
			100					
		Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09			
			1	0	In 2023 is deze regeling al in de eindverantwoording verantwoord en is de indicator c32/06 op ja gezet.			
			2	N.v.t.				
			100					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			652	€ 238.932	€ 654.740	238	€ 83.418	€ 83.418
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			929	€ 0	€ 155.905			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			903	694	0	53	7.535	421
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doehet-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03617315	€ 0	0	0	0	€ 0
			2 LAI24-03763691	€ 0	0	0	0	€ 0
			100					
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	Nee			
			2	€ 0	€ 0	Nee		
			100					
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1	1 20	Ja	0	nvt	€ 0
			2	2 21	Ja	0		€ 262.500
			3	3 20	Ja	0		€ 200.000
			4	4 14	Ja	0		€ 0
			5	5 36	Ja	0		€ 0
			20					
		Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1	€ 100.000	Ja		20	N.v.t.
			2	€ 262.500	Ja		21	N.v.t.
			3	€ 200.000	Ja		16	N.v.t.
			4	€ 0	Ja		14	N.v.t.
			5	€ 0	Ja		36	N.v.t.
			20					
		Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1	Nee				
			2	Nee				
			3	Nee				
			4	Nee				
			5	Nee				
			20					

VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 93.471	€ 0	4	180	Nee
		2						
		3						
		4						
		5						
KG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel Aard controle R Indicator: K28/01	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel Aard controle R Indicator: K28/02	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten Aard controle R Indicator: K28/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle R Indicator: K28/05	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 295.200	€ 99.542	€ 156.574	€ 799.555	€ 0	€ 13.692
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/01	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: M16/02	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten Aard controle R Indicator: M16/04	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie Aard controle R Indicator: M16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 6.372.426	€ 0	€ 0	€ 24.790	€ 0	€ 309.890
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/07	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/08	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) Aard controle R Indicator: M16/09	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 14.125	€ 33.212	€ 48.510	€ 6.705.933	€ 11.220.276	

Overzicht baten, lasten en saldo per taakveld 2024

(bedragen x € 1.000)		Realisatie 2023			Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Verschil (b-a)
Taakveld		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
0.1 Bestuur		340	3.895	3.555 N	12	3.853	3.841 N	36	4.106	4.071 N	36	5.059	5.023 N	952 N
0.2 Burgerzaken		697	1.483	785 N	1.281	1.817	536 N	1.281	1.820	539 N	1.294	1.892	598 N	59 N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		482	771	289 N	309	898	590 N	690	843	153 N	619	790	172 N	18 N
0.4 Overhead		1.069	27.574	26.505 N	1.681	23.946	22.265 N	1.799	28.683	26.884 N	830	29.878	29.048 N	2.164 N
0.5 Treasury		622	243	379 V	172	-178	350 V	452	236	216 V	4.274	4.112	162 V	53 N
0.61 OZB woningen		7.320	323	6.997 V	7.583	313	7.271 V	7.568	310	7.258 V	7.542	296	7.246 V	12 N
0.62 OZB niet-woningen		3.533	51	3.483 V	3.643	39	3.604 V	3.846	39	3.807 V	3.772	47	3.724 V	83 N
0.64 Belastingen overig		12	17	5 N	11	13	2 N	11	13	2 N	3	6	3 N	1 N
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		97.002		97.002 V	100.712		100.712 V	104.398		104.398 V	104.880		104.880 V	481 V
0.8 Overige baten en lasten		1.054	692	362 V		3.003	3.003 N	660	613	47 V	858	965	108 N	155 N
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)			-57	57 V			N			N		70	70 N	70 N
0.10 Mutatie reserves		14.324	5.082	9.242 V	5.107	3.862	1.245 V	12.363	4.943	7.420 V	13.685	5.051	8.633 V	1.214 V
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten			6.978	6.978 N		425	425 N		3.154	3.154 N		1.667	1.667 N	1.486 V
0.0 Bestuur en ondersteuning		126.456	47.050	79.405 V	120.511	37.992	82.519 V	133.104	44.761	88.342 V	137.791	49.834	87.957 V	385 N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer			3.474	3.474 N	32	3.889	3.857 N	34	3.909	3.874 N	1	3.903	3.902 N	28 N
1.2 Openbare orde en veiligheid		42	1.607	1.565 N	19	1.559	1.540 N	49	1.742	1.694 N	105	1.850	1.746 N	52 N
1.0 Veiligheid		42	5.081	5.039 N	51	5.448	5.397 N	83	5.651	5.568 N	105	5.753	5.648 N	80 N
2.1 Verkeer en vervoer		1.354	10.510	9.156 N	597	11.470	10.872 N	1.457	12.238	10.781 N	1.835	12.133	10.298 N	483 V
2.2 Parkeren				N			N			N			N	N
2.3 Recreatieve havens		84	60	24 V	82	110	28 N	82	111	29 N	84	112	28 N	1 V
2.4 Economische havens en waterwegen		780	1.081	301 N	714	769	55 N	714	770	57 N	752	823	71 N	14 N
2.5 Openbaar vervoer			876	876 N	107	900	793 N	107	1.076	969 N	3	843	840 N	129 V
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat		2.218	12.527	10.309 N	1.500	13.248	11.749 N	2.359	14.195	11.836 N	2.673	13.910	11.237 N	599 V
3.1 Economische ontwikkeling			626	626 N		501	501 N		501	501 N	14	470	456 N	45 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur			48	48 N	323	257	66 V	323	257	66 V		78	78 N	145 N
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen		106	317	211 N	106	338	232 N	338	575	237 N	346	562	217 N	21 V
3.4 Economische promotie		375	447	72 N	344	421	77 N	486	429	57 V	495	465	30 V	27 N
3.0 Economie		481	1.438	957 N	773	1.517	743 N	1.148	1.763	615 N	854	1.575	721 N	106 N
4.1 Openbaar basisonderwijs		449	1.529	1.080 N	9	202	193 N	9	202	193 N	194	395	201 N	8 N
4.2 Onderwijshuisvesting		159	2.706	2.548 N	194	2.817	2.623 N	194	3.045	2.850 N	254	3.861	3.608 N	757 N
4.3 Onderwijsbeleid leerlingzaken		893	2.662	1.768 N	1.016	3.242	2.226 N	1.179	3.541	2.362 N	1.136	3.562	2.426 N	63 N
4.0 Onderwijs		1.501	6.897	5.396 N	1.219	6.261	5.042 N	1.382	6.788	5.406 N	1.584	7.818	6.234 N	828 N
5.1 Sportbeleid en activering		133	1.061	928 N	133	1.066	932 N	499	1.090	591 N	503	1.085	582 N	10 V
5.2 Sportaccommodaties		1.061	5.475	4.414 N	930	4.351	3.422 N	1.776	9.300	7.523 N	1.038	6.623	5.586 N	1.937 V
5.3 Cultuur presentatie, -productie en - participatie		62	506	444 N	27	506	479 N	27	970	943 N	36	1.243	1.207 N	264 N
5.4 Musea			497	497 N	2	515	514 N	2	634	633 N		633	633 N	V
5.5 Cultureel erfgoed		62	670	608 N	59	722	663 N	41	754	712 N	38	728	691 N	22 V
5.6 Media		59	1.325	1.266 N	2	1.265	1.263 N	259	1.574	1.315 N	61	1.317	1.256 N	60 V
5.7 Openbaar groen		164	6.692	6.528 N	35	6.467	6.432 N	189	7.065	6.876 N	210	7.157	6.948 N	71 N
5.0 Sport, cultuur en recreatie		1.541	16.227	14.686 N	1.188	14.893	13.705 N	2.792	21.387	18.595 N			16.901 N	1.694 V

(bedragen x € 1.000)		Realisatie 2023			Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024			Verschil (b-a)
Taakveld		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.335	10.229	1.894 N	1.134	7.457	6.323 N	9.223	12.740	3.516 N	8.496	11.468	2.972 N	544 V
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	58	3.192	3.134 N		2.673	2.673 N		3.088	3.088 N	97	3.254	3.158 N	69 N
6.3	Inkomensregelingen	9.783	14.977	5.194 N	9.920	12.806	2.887 N	11.490	14.894	3.404 N	11.863	15.252	3.389 N	15 V
6.4	WSW en beschut werk		3.931	3.931 N		3.749	3.749 N		4.144	4.144 N		4.144	4.144 N	N
6.5	Arbeidsparticipatie		1.280	1.280 N		1.549	1.549 N	10	1.771	1.761 N		1.861	1.861 N	100 N
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	501	2.032	1.531 N	414	2.000	1.587 N	414	2.000	1.587 N	428	2.008	1.580 N	6 V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+			N			N			N			N	N
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	20	4.962	4.942 N	17	5.200	5.183 N	17	5.880	5.863 N	22	5.931	5.909 N	46 N
6.71b	Begeleiding (WMO)	49	4.323	4.273 N	54	4.721	4.668 N	54	4.960	4.906 N	71	5.064	4.993 N	87 N
6.71c	Dagbesteding (WMO)		90	90 N		212	212 N		212	212 N		212	212 N	N
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)		89	89 N		217	217 N		217	217 N		217	217 N	N
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-			N			N			N		344	344 N	344 N
6.72a	Jeugdhulp begeleiding		3.400	3.400 N		2.227	2.227 N		2.944	2.944 N		2.621	2.621 N	323 V
6.72b	Jeugdhulp behandeling		1.916	1.916 N		2.269	2.269 N		2.320	2.320 N		2.432	2.432 N	112 N
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding		1.616	1.616 N		2.780	2.780 N		1.904	1.904 N		1.863	1.863 N	42 V
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig		381	381 N		454	454 N		149	149 N		99	99 N	50 V
6.73a	Pleegzorg		698	698 N		1.243	1.243 N		722	722 N		710	710 N	12 V
6.73b	Gezinsgericht		639	639 N		1.270	1.270 N		644	644 N		701	701 N	56 N
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig		-3	3 V		1.189	1.189 N		1.822	1.822 N		1.746	1.746 N	76 V
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf		2.824	2.824 N		340	340 N		3.366	3.366 N		3.781	3.781 N	415 N
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		2.768	2.768 N		912	912 N		1.198	1.198 N		1.766	1.766 N	568 N
6.74c	Gesloten plaatsing		524	524 N		756	756 N		699	699 N		728	728 N	29 N
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			N			N			N			N	N
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	1.951	388	1.563 V	703	453	250 V	1.431	453	978 V		-943	943 V	35 N
6.81b	Maatschappelijk- en vrouwenopvang (WMO)			N			N			N			N	N
6.82	Geëscaleerde zorg 18-			N			N			N			N	N
6.82a	Jeugdbescherming		768	768 N		648	648 N		763	763 N		666	666 N	97 V
6.82b	Jeugdreclassering		132	132 N		638	638 N		184	184 N		186	186 N	2 N
6.0	Sociaal domein	20.698	61.157	40.459 N	12.241	55.764	43.524 N	22.638	67.074	44.436 N	20.976	66.111	45.135 N	699 N
7.1	Volksgezondheid	553	3.026	2.473 N	1.071	4.285	3.213 N	232	3.504	3.272 N	333	3.495	3.162 N	110 V
7.2	Riolering	7.526	4.560	2.966 V	6.852	4.064	2.788 V	7.671	4.541	3.130 V	7.936	4.647	3.289 V	159 V
7.3	Afval	8.313	6.287	2.027 V	8.966	6.593	2.373 V	9.038	6.817	2.220 V	8.923	6.773	2.150 V	70 N
7.4	Milieubeheer	866	2.751	1.885 N	1.042	3.359	2.318 N	1.223	3.552	2.330 N	1.110	3.464	2.354 N	24 N
7.5	Begraafplaatsen	970	1.134	164 N	934	1.181	247 N	951	1.224	273 N	833	1.342	508 N	235 N
7.0	Volksgezondheid en milieu	18.228	17.758	470 V	18.865	19.482	617 N	19.115	19.640	524 N	19.135	19.721	586 N	61 N
8.1	Ruimtelijke ordening	473	2.791	2.318 N	23	2.545	2.522 N	285	3.230	2.945 N	759	3.306	2.547 N	398 V
8.2	Grondexploitatie	17.686	18.692	1.006 N	9.495	9.617	122 N	10.821	10.446	375 V	11.417	11.838	421 N	796 N
8.3	Wonen en bouwen	2.163	1.868	295 V	2.768	1.866	902 V	3.468	2.259	1.209 V	3.959	2.486	1.473 V	264 V
8.0	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	20.322	23.351	3.029 N	12.286	14.028	1.743 N	14.573	15.935	1.362 N	16.135	17.631	1.496 N	134 N
TOTAAL TAAKVelden		191.487	191.487	N	168.634	168.634	N	197.195	197.195	N	201.139	201.139	N	N

Overzicht saldo baten en lasten per taakveld en programma 2024

(bedragen x € 1.000)

1. Inwoners & Bestuur		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
0.1	Bestuur	3.555 N	3.841 N	4.071 N	5.023 N	952 N
0.2	Burgerzaken	785 N	536 N	539 N	598 N	59 N
0.3	Beheer ov. gebouwen en gronden	289 N	590 N	153 N	172 N	18 N
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.474 N	3.857 N	3.874 N	3.902 N	28 N
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.565 N	1.540 N	1.694 N	1.746 N	52 N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	164 N	247 N	273 N	508 N	235 N
Saldo programma		9.833 N	10.611 N	10.604 N	11.949 N	1.345 N

2. Altena samenredzaam		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
6.1	Samenkracht en burgerparticip.	1.894 N	6.323 N	3.516 N	2.972 N	544 V
6.2	Wijkteams	3.134 N	2.673 N	3.088 N	3.158 N	69 N
6.3	Inkomensregelingen	5.194 N	2.887 N	3.404 N	3.389 N	15 V
6.4	Begeleide participatie	3.931 N	3.749 N	4.144 N	4.144 N	N
6.5	Arbeidsparticipatie	1.280 N	1.549 N	1.761 N	1.861 N	100 N
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.531 N	1.587 N	1.587 N	1.580 N	6 V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	N	N	N	N	N
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	4.942 N	5.183 N	5.863 N	5.909 N	46 N
6.71b	Begeleiding (WMO)	4.273 N	4.668 N	4.906 N	4.993 N	87 N
6.71c	Dagbesteding (WMO)	90 N	212 N	212 N	212 N	N
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	89 N	217 N	217 N	217 N	N
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	N	N	N	344 N	344 N
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	3.400 N	2.227 N	2.944 N	2.621 N	323 V
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.916 N	2.269 N	2.320 N	2.432 N	112 N
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	1.616 N	2.780 N	1.904 N	1.863 N	42 V
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	381 N	454 N	149 N	99 N	50 V
6.73a	Pleegzorg	698 N	1.243 N	722 N	710 N	12 V
6.73b	Gezinsgericht	639 N	1.270 N	644 N	701 N	56 N
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	3 V	1.189 N	1.822 N	1.746 N	76 V
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2.824 N	340 N	3.366 N	3.781 N	415 N
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	2.768 N	912 N	1.198 N	1.766 N	568 N
6.74c	Gesloten plaatsing	524 N	756 N	699 N	728 N	29 N
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	N	N	N	N	N
6.81a	Beschermde wonen (WMO)	1.563 V	250 V	978 V	943 V	35 N
6.81b	Maatschappelijk- en vrouwenopvang (WMO)	N	N	N	N	N
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	N	N	N	N	N
6.82a	Jeugdbescherming	768 N	648 N	763 N	666 N	97 V
6.82b	Jeugdreclassering	132 N	638 N	184 N	186 N	2 N
7.1	Volksgezondheid	2.473 N	3.213 N	3.272 N	3.162 N	110 V
Saldo programma		42.932 N	46.737 N	47.708 N	48.298 N	589 N

3. Veelzijdig Altena		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
2.3	Recreatieve havens	24 V	28 N	29 N	28 N	1 V
3.1	Economische ontwikkeling	626 N	501 N	501 N	456 N	45 V
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	48 N	66 V	66 V	78 N	145 N
3.3	Bedr.loket en bedr.regelingen	211 N	232 N	237 N	217 N	21 V
3.4	Economische promotie	72 N	77 N	57 V	30 V	27 N
4.1	Openbaar basisonderwijs	1.080 N	193 N	193 N	201 N	8 N
4.2	Onderwijshuisvesting	2.548 N	2.623 N	2.850 N	3.608 N	757 N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.768 N	2.226 N	2.362 N	2.426 N	63 N
5.1	Sportbeleid en activering	928 N	932 N	591 N	582 N	10 V
5.2	Sportaccommodaties	4.414 N	3.422 N	7.523 N	5.586 N	1.937 V
5.3	Cultuurpresentatie, prod.partic.	444 N	479 N	943 N	1.207 N	264 N
5.4	Musea	497 N	514 N	633 N	633 N	V
5.5	Cultureel erfgoed	608 N	663 N	712 N	691 N	22 V
5.6	Media	1.266 N	1.263 N	1.315 N	1.256 N	60 V
5.7	Openbaar groen en recreatie	102 N	120 N	120 N	116 N	4 V
Saldo programma		14.590 N	13.205 N	17.888 N	17.052 N	836 V

4. Duurzaam Altena		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
5.7	Openbaar groen en recreatie	6.426 N	6.312 N	6.757 N	6.832 N	75 N
7.2	Riolering	2.966 V	2.788 V	3.130 V	3.289 V	159 V
7.3	Afval	2.027 V	2.373 V	2.220 V	2.150 V	70 N
7.4	Milieubeheer	1.885 N	2.318 N	2.330 N	2.354 N	24 N
8.1	Ruimtelijke ordening	2.318 N	2.522 N	2.945 N	2.547 N	398 V
8.2	Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.006 N	122 N	375 V	421 N	796 N
8.3	Wonen en bouwen	295 V	902 V	1.209 V	1.473 V	264 V
Saldo programma		6.347 N	5.212 N	5.098 N	5.242 N	144 N

5. Bereikbaar Altena		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
2.1	Verkeer en vervoer	9.156 N	10.872 N	10.781 N	10.298 N	483 V
2.2	Parkeren	N	N	N	N	N
2.4	Economische havens en waterwegen	301 N	55 N	57 N	71 N	14 N
2.5	Openbaar vervoer	876 N	793 N	969 N	840 N	129 V
Saldo programma		10.333 N	11.721 N	11.807 N	11.209 N	598 V

6a. Financiering en algemene dekkingsmiddelen		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
0.11	Res. v.de rek. van baten lasten	6.978 N	425 N	3.154 N	1.667 N	1.486 V
0.5	Treasury	379 V	350 V	216 V	162 V	53 N
0.61	OZB woningen	6.997 V	7.271 V	7.258 V	7.246 V	12 N
0.62	OZB niet-woningen	3.483 V	3.604 V	3.807 V	3.724 V	83 N
0.64	Belastingen overig	5 N	2 N	2 N	3 N	1 N
0.7	Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	97.002 V	100.712 V	104.398 V	104.880 V	481 V
0.8	Overige baten en lasten	362 V	3.003 N	47 V	108 N	155 N
Saldo programma		101.241 V	108.506 V	112.570 V	114.234 V	1.664 V

6b. Overhead		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
0.4	Overhead	26.505 N	22.265 N	26.884 N	29.048 N	2.164 N
Saldo programma		26.505 N	22.265 N	26.884 N	29.048 N	2.164 N

6c. Vennootschapsbelasting		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
0.9	Vennootschapsbelasting	57 V	N	N	70 N	70 N
Saldo programma		57 V	N	N	70 N	70 N

Mutaties reserves		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
0.10	Mutaties reserves	9.242 V	1.245 V	7.420 V	8.633 V	1.214 V
Saldo programma		9.242 V	1.245 V	7.420 V	8.633 V	1.214 V

N N N N N

Mutaties reserves		Realisatie 2023	Begroting 2024 voor wijziging	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
0.10	01. Inwoner en bestuur	1.432 V	787 V	878 V	782 V	96 N
0.10	02. Altena samenredzaam	3.516 V	431 V	2.253 V	1.608 V	644 N
0.10	03. Veelzijdig Altena	1.311 V	261 N	8.459 V	10.949 V	2.490 V
0.10	04. Duurzaam Altena	3.958 V	462 V	1.202 V	1.876 V	674 V
0.10	05. Bereikbaar Altena	6.232 V	821 V	854 V	857 V	3 V
0.10	Algemene dekkingsmiddelen	22 V	28 N	28 N	28 N	N
0.10	Overhead	2.013 V	279 V	1.223 V	1.223 V	N
0.10	Vennootschapsbelasting	N	N	N	N	N
Saldo programma		18.484 V	2.490 V	14.839 V	17.267 V	2.428 V

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 17 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.700.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die **niet** rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag €13.055.927.

bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van €1.994.710. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van €7.041.961 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 8.434.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 362.899
2. Ongeautoriseerde reservemutaties p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden	€ 0

3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.).	€ 0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden (1+2+3)	€ 8.796.899
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is gedeuid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	
Programma's	€ 6.771.000
Kredieten	€ 270.961
5. Resterend saldo aan begrotingsonrecht-matigheden (1+2+3-4)	€ 1.754.938
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf Bedrijfsvoering)	€ 4.292.447
M&O criterium	
Geen bevindingen	Geen overkoepelend M&O beleid
Totaal onrechtmatigheden	€ 13.089.346
Waarvan acceptabel	€ 7.041.961
Waarvan niet-acceptabel	€ 6.047.385

Begrotingscriterium

De begrotings- en kredietoverschrijdingen zijn toegelicht in het overzicht begrotingsonrechtmatigheden. Daarbij is geconcludeerd dat de geconstateerde overschrijdingen van de lasten voor een bedrag van € 1.663.000 niet passen binnen de categorie posten waarvan de raad vooraf in de Verordening Financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Altena 2023 heeft bepaald dat deze acceptabel zijn (artikel 10, lid 4). Met betrekking tot de overschrijdingen van kredieten is sprake van en niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheid € 91.938.

Voorwaardencriterium

De geconstateerde onrechtmatigheden ingevolge niet naleving Europese aanbestedingsregels vinden hoofdzakelijk hun grondslag in de opvang van ontheemden Oekraïners. Wij achten de strikte naleving van de Europese aanbestedingsregels niet wenselijk op basis van humanitaire gronden.

De geconstateerde afwijkingen/onzekerheden die meetellen in het oordeel betreffen:

- Beveiliging opvanglocaties €680.000 in 2024, aanbestedingsfout eerdere jaren
- Beheer opvanglocaties €715.000 in 2024, aanbestedingsfout eerdere jaren
- Schoonmaak opvanglocaties € 295.000 in 2024, aanbestedingsfout eerdere jaren
- Inhuur personeel via Flex €965.050 in 2024 en €69.754 in 2025 nemen we in 2024 mee, aanbestedingsfout eerdere jaren.
- Aanvullende analyse inhuur n.a.v. nieuwe geconstateerde fout. Hieruit komen voor €523.613 in 2024 en €73.413 in 2025 nemen we in 2024 mee, aan onrechtmatige bestedingen.
- Gym- en zwemvervoer €70.681 in 2024 overbruggingscontract tot 1 augustus 2024
- Inzameling gemeentelijk bedrijfsafval €18.766 in 2024 en €19.000 in 2025 nemen we in 2024 mee, geen getekende overeenkomst
- Grafdelven €74.092 in 2024 en €75.000 in 2025 nemen in 2024 mee, geen getekende overeenkomst.
- Inventarisatie en beheerondersteuning openbare verlichting €89.593 in 2024 en €90.000 in 2025 nemen we in 2024 mee, geen getekende overeenkomst.
- Schoonmaak maatschappelijke en gemeentelijke locaties €68.696 in 2024 en €40.000 in 2025 nemen we in 2024 mee, geen getekende overeenkomst.
- Subsidieadviseur €51.744 in 2024 en €55.000 in 2025 nemen we in 2024 mee, oorspronkelijk (2021) een op een gegund daarna verlengd maar in overeenkomsten geen duidelijke einddatum dus overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten.
- Toegangssysteem ondergrondse afvalcontainers €60.380 in 2024 en €30.000 in 2025 nemen we in 2024 mee, in 2016 aanbesteed voor de drie gemeenten. Contract afgesloten voor onbepaalde tijd. Daarna niet opnieuw aanbesteed.
- Telemetriesysteem pompgemalen €11.3667 in 2024 en €113.667 in 2025 nemen we in 2024 mee, betreft contract afgesloten in 1999 zonder duidelijk einddatum.

In de paragraaf Bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

OVERIGE GEGEVENS